

B.7.2.17

BAC - FRENCH

חמשה חומשי תורה

מתורגמים איטלקית ומפורשים עברית
עם הקדמה איטלקית

מלאכת

שד"ל זצ"ל

ספר ויקרא

פאדובה

בבית דפוס פראנצ'סקו סאקיסו
שנת התר"ל

272.840

272340

המשה חומשי תורה

מתורגמים איטלקית ומפורשים עברית
עם הקדמה איטלקית

מלאכת

עזר"ל זצ"ל

ספר ויקרא

פאדובה

בבית דפוס פראנצ'סקו סאקטו
שנת התר"לד

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVIDE LUZZATTO

CON

INTRODUZIONE CRITICA ED ERMENEUTICA

OPERA POSTUMA

Vol. III. — LEVITICO

PADOVA

Premiata Tipografia edit. F. Sacchetto

1874

Proprietà letteraria dei figli dell'Autore.

ספר ויקרא

(א) וַיִּקְרָא אֶל-מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֵתֶל מוֹעֵד לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

(א) ויקרא: לענין א' ועירא עיין מה שכתבתי על קנתי בחיי (בראשית כ"ז ח"ו).
(ב) בן הבהבה ונ"ל: הוא מאמר מוסגר, ואדם כי יקריע מוסב למטה אם עלה קרבנו, והמאמר מוסגר הוא לבכת ולשון רגיס, ושאר הפרשה (אדם כי יקריע, אם עולה קרבנו וכו') וכו' כלה לבסתר יסוד. ובאן ראיתי למוות דעתי בקצרה על עניני הקרבנות. הקרבנות לא הינה תחלתם כלל, אלא אלהי, אלא בראש חנושי, כי התנדבו בני אדם לתת תודה לאל על תשדיו עמדם, או להביא לבניו מנחה לשבך חייתם, ולרצותו ליען יסלא שאלותם, כי לא יתכן לאדם להתנהג עם אלהיו כי אם על דרך שהיא מתנהג עם חלק בשר דם, והנה בבואם להביא מנחה לאלהים לא מנחו תחילה אלא שירכבו באל, כי בשרפתה היו מוסיפים אותה מרשותם ומרשות שאר בני אדם, ומרשות הנהגות והחיות והעופות, וגם בהיותם בשרפת וצשנה עולה למרום, היה בראה להם כאילו עלה אל האלהים. והדבר הנשרף לבשר האל קראו לו קֶרֶשׁ, סן יקוד אֵשׁ, ואחר כך הושאל לשון קדושה לענינים אחרים: התורה האלהית אשר אין מנחתה ללמד את העם תכונה ודעת, אלא להדריכם במעגלי נדק, לא בטלה מנהג הקרבנות, לא שלא היה זה בכתה, אלא מכני שאין המנהג הזה רע מזה עשוי, ולא מוק לבני אדם ולתקון מורחם, אבל הוא מועיל להם, שאם הייתה התורה מודיעה את העם שאין חסל להם בעולות חביתם, מתר יאחרו מה חסל להם כי נבדק מהם בלע כי כהם דרכינו? ולכיות אחד מייסודות התורה האמונה שהאל משגיח על מעשיו בני אדם, ואוכח עשוי הטוב וסוכח את הרעים, הם מן ההכרח שלא יאמיר האל בתכלית הרווחות כפי מדרגתו האמיתית, אלא כביכול תושכל מעלתו מעט, ומאמיר במחשבת בני אדם כחלק גדול מחינן אל כל מעשיהם ושומע נעקשם, ומקבל מנחותם. וההכרח הזה לא היה בדור ההוא בלבד, אבל הוא בכל דור ודור נשים. ואם במקום הקרבנות היה האל מניח

(*) יבית ד' שיטות בכויות ויתחיל תחתלת שיטה ה'

(*) א' ועירא

(1) Chiamato Mosè, il Signore gli parlò dal padiglione di congregazione con dire: (2) Parla ai figli d'Israele e di' loro:

על התפלה והזמירות וקריאת התורה והשומע דברי מוסר, ולא היה מלמד על הקרבנות, לא היה גדולת האל ויראתו נרשמת בלב ההמון, כי היה נראה להם שאלה העמים שעבדו להם מקריבים לפניו כוזה זמנים, הם גדולים ובכבדים מאלהינו שאין עבודתו אלא בידים בעלמא. כי כן היה מדת ההמון בכל דור דור, ולא ההמון העם בלבד, אלא רוב בני אדם כך היה מדתם, איזהו מוכיב אללם? הסביר את עצמו, ומגדיל מעלתו; ואחרי מן שהוא מעביר על מדותיו ואינו מבקש גדולה לעצמו איננו חשוב בעיניהם. ואלהי האמת אף על פי שאינו נרדף לבנה בשר הם, הנה לחוש עלתו ולטובתו הוטרף לפניו ויראתו בלבנו בלתי נחשט; ואחר שנימים ההם לא היה אפשר שחזק יראתו בלב העם בזאת קרבנות, לזה עליהם. והנה פרי הקרבנות שהיה הנזיר מקריב במקדש היה זה, שהיה משרשם בלב ההמון כי אלהי ומלך גדול שכן בקרבם, ואם חנינים אליו, וזה להם עבודת הרגילות לפניו, וזהם בעצותם העבודות ההן נמנעו, הם מחרשים אליו יום יום, ומחשיכים עליהם חמיד אהבתו: וזאת התורה שלא יהיה כל אחד בונה בזה לעצמו, אך כל העדה יקריבו את קרבניהם במקום מיוחד אשר יצטרך לו; ולא היה זה חליטה כדי לזעזע מעשה הקרבנות (כדעת הרשב"ם במורה חלק ג' ב' ל"ג), אך היה לטובת האומה והשלמותה, ולחקון המדות, ולשמירה הרליגיוזא, כי נהיית לכל העם מקדש אחד, יתקבצו כלם למקום אחד, ויתקשרו לטובת נקשר האומה, והיו מקיף לאהדה אחת, ולא יהיה כל שטט וכל משפחה לעם בפני עצמו. ואם היה כל אחד בונה בזה לעצמו, היה מספיק לכל אחד שיהיה האל מרובם לו ומקבל זמנים, ולא היה לנו דואג כלל לשאר בני אומה, תחת שרצון התורה הוא שיהיה כמחול כללי לאומה, וכל ישראל ערבים זה לזה. גם היה אפשר שתקלקל העבודה אלל משפחה או שטט, ויחירו את תקוותיה, וזעזע זעזעו ויבנו במקום הנשים, ויקבצו להם מנהגים נבזים לפניו ית', וגם את צניהם ואת בנותיהם יזנחו; ובהיות העבודה רק במקום אחד, הקלקול יותר רעוק, כי תמטר לזה הסכמת האומה כלה (ועיין מה שכתבתי במדבר ט"ו ט"ו). והנה קרבנות הנזיר הם כדי שיהיה לישראל משכן ומקדש לעבודת האל, כדי שיתרשם בלבם כי ה' בקרבם, והוא מלכם

וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִדָּם כִּי־יִקְרִיב מִבָּם קָרְבָּן
 לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבֶּקֶר וּמִן־הַצֹּאן
 תִּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבָּנֵכֶם: ^(א) אִם־עֹלָה קָרְבָּנוּ מִן־
 הַבֶּקֶר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצֵנוּ לִפְנֵי יְהוָה: ^(ב) וְסִמְךָ
 יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו:
^(ג) וְשַׁחֲטָה אֶת־בֶּן הַבֶּקֶר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ
 בְּנֵי אֶהֱרָן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם

והנהיגם, המשיגים על מעשיהם והגשול אותם כדרכם ובעליהם, ולא יתעשר זה בלב
 ההזקק בלי ענין מוחש שירמוח אליו. לפיכך הונרך שיהיה המקדש כתבנית היכל מלך,
 והינרך שיהיה בו שלחן ומזורה, ועל השלחן מערכת לחם, והכלים השייכים לשלחן,
 קערותיו וככוהיו. ואחר שהיה המהגן לקריב לאלהים מנחה מן הדברים הנאכלים,
 היה מן הראוי שגביא לבני מלכט מיני אכילה ושתיה, והנה הזמנים כנגד האכילה,
 והנכנסים כנגד השתייה. והונרך שיהיו למלך משרתים העובדים בנחתו ועומדים לבניו,
 והם הכהנים. ואחד מהם רואה בני המלך היושב ראשונה במלכות, והוא הבן הגדול.
 והינרך שהיו הוקדש וכליו והבהנים ונגדיהם מכוארים כבוד והדר לכבוד, למען תתעשר
 בלב העם גדולת המלך השוכן בנית, ותהיה יראתו על בניהם לגלותי יסעורו, ואם
 נתקלה כשהיה כל אחד בונה נחה לעצמו היתה העבודה משורה לכל אדם או לנכדיות,
 עכשיו שאין הוקדשים רק במוקד אחד, הונרך שהיה העבודה ציד משכסם אחת
 המשרתת בשם האמונה בלב. והמשכסם הזאת המקדשת לעבודת האל ראו שיהיה
 בניהם משאר מלאכיות ועבודות; ולהיות עבודתם בנית ה' בשם האמונה בלב ראו
 שיהיה פרנסתה מוויכית לה מאת העם. ואמנם לא היה ראוי שיהיה כל כהן וכל לי
 חקבל כרנסה קטועה, והיה כנזיק כרשע; אבל הניחה התורה נשוא כל איש ואיש
 מישראל לתת מתנותיו לכל כהן ולכל לי שירטה, ומהך כך ישתדלו הכהנים והלויים
 להיות זרונים לקבל כבשרון דרכיהם ונישור מעליהם. ואמנם קרבנות היחיד כלם

Quando alcuno tra voi voglia offrire un sacrificio al Signore, tra gli animali quadrupedi potrete fare il vostro sacrificio della specie bovina e della pecorina (o caprina). (3) Se un olocausto egli è il sacrificio ch'egli vuol fare, (e questo) della specie bovina; lo presenterà (consistente in) un maschio immacolato. All'ingresso del padiglione di congregazione lo presenterà, perchè gli venga accettato, davanti al Signore. (4) Egli poserà la sua mano sul capo dell'olocausto, e questo gli verrà accettato, per espiare per lui. (5) Scannerà il giovenco davanti al Signore, e i figli d'Aronne, sacerdote, ne presenteranno il san-

לחצולת היקוד, בכל העתים אשר יעבדו עליה. אם תזוואכו טובה, יתן תורה לה' ויקריב קרבנו, וזוה יתירש כלנו כי מואת ה' יהיה לו הטובה, וינח בו ויתקן תעשיה כדי להשקיע עליו תמיד אהבתו וחילתו. ואם יהיה נזרה יתבטל לאל וידור נדר שאם יתלכנו ויקריב לבנו קרבן, וכאשר רוח והנלה יעמוד לו יגלם נדרו, ויתירש כלנו כי ה' יבטלו. ואם יתעל נשגה יביא קרבן, ויתירש כלנו כי אלהיו בלל לו והוא רמי לבנו כנחמה. ואם לא היה כברה לנפש, היה החוטא אחר כלנו מי יגילי מיד האל הקשה הזה? כי הנה עשה נבלי דעת טמאתי, וחרה אפו בי וישלכני מלכותי, ואין לי תקוה להשיב חסדו; אם כן למה אשתמר עוד מחטות מהיום והלאה? ואינם החוטא בודק לא היה מביא קרבן, כדי שלא יתירש כלנו כמחשבת היום הקדמונים, שהאל לוקח שוחד מן החוטאים וכולק להם בפשיהם. ועוד תתבטל אחרת היתה בקרבנות היקוד, והוא כי מלכד החלק העניע מהם לכהנים, הנה גם מה שנאמר לנעלים היו הנעלים מוכרשים לאכלו כנברה עם זולתם, כי לא היו ראשים להשאיר מחבו עד השחרות או עד היום השלישי, ואף לא למלוח נשר הזנת ולהביאו לביתם קוף לירושלם ולאכלו עם בני ביתם; והנה האגלם נדרו לה' על חסד אשר עשה לו היה מוכרח לשחט עמו גם אחרים, ועל ידי זה היה מתקצר נקצר האהבה עם אנשים אשר לא ידע מחול שלום, או לפחות היה מהנהם מפעולתו העניים והאביונים, ועין לחטה י"ט ט'. (ג) לרצונו: כתרנונו לרצונו ליה שיהיה הקרבן נזרה לפני ה' לטובה לו לאיש התביא. רטן בתורה ושאר הספרים הקדמונים אין ענינו Voluntas, ולא רנה xelle, וכן כתב גם רמב"ם כאן. (ד) ונצטת לו לבשר עלינו: אין קרבן מכפר על עון, אלא על שגה (קין מחקת אשמות), והעולה אינה על חטא רק פחתה להחרות לאחון, לכפר עליו, לכסות על מחשבו אשר לא ידע נסם, או לבקש מחכו חסד, וירא שאם יערוס החטא סכלני ידוע למכות שאלתו. (ה) וישלחו: וכן והכשיט ובתת, חזר לבטל הקרבן, והוא יעשה נדע או על ידי מי

עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אִשְׁר־פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
 (1) וְהַפִּיט אֶת־הָעֹלָה וְנָתַח אֹתָהּ לַנִּתְחָיָה:
 (2) וְנָתְנוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֵן אִשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 וְעָרְבוּ עֲצִים עַל־הָאִשׁ: (3) וְעָרְבוּ בְנֵי אֹהֶרֶן
 הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחָיִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפָּדֶר
 עַל־הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאִשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ:
 (4) וְקָרְבוּ וּבִרְעִיו יִרְחֹץ בַּמַּיִם וְהַקֹּטֹר הַכֹּהֵן
 אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַהּ עֲלֶה אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ
 לַיהוָה: 5 (5) וְאִם־מִן־הַצֹּאן קָרְבָנוּ מִן־
 הַבְּשָׂרִים אוֹ מִן־הָעוֹרִים לָעֹלָה זָכָר תָּמִיד

LEVITICO I

gue, e lo spargeranno tutt'attorno sopra l'altare esistente all'ingresso del padiglione di congregazione. (6) E scorticherà l'olocausto, e lo taglierà ne' suoi quarti. (7) E i figli del sacerdote Aronne porranno fuoco sull'altare, e ordineranno legna sopra il fuoco. (8) I sacerdoti figli d'Aronne ordineranno i quarti, la testa, e l'adipe, sulle legna esistenti sul fuoco ch'è sull'altare. (9) Le interiora poi e le gambe ne laverà nell'acqua, ed il sacerdote arderà il tutto sull'altare. È un olocausto, un sacrificio da ardersi, odore propiziatore, al Signore. (10) Se poi il sacrificio ch'egli vuol offrire in olocausto è del

שיריזה, וכן וקרבו וכרעו ירחץ במים (למטה כבוק ט') כאשר על בעל הקרבן (עין
 נח"ש שם), וכל מה שזריך שיעשהו הכהן זכר בפירוש נכחי. (2) וקרבו וברעיו

יִקְרִיבוּנוּ: (א) וְשִׁחֲטֵה אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה
 לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְנֵי אֹהֶלן הַכֹּהֲנִים אֶת־
 דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (ב) וְנִתַּח אֹתוֹ לַנֶּתְחָיו
 וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פָּדְרוֹ וְעַבְךָ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־
 הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ:
 (ג) וְהִקְרִב וְהִכְרַעַם יִרְתֵּן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהִקְרִיב
 הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה עֲלֶיהָ הוּא
 אֲשֶׁר רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: פ שֶׁנֶּאֱמָר: (ד) וְאִם מִן־
 הָעוֹף עֲלֶיהָ קָרְבָנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב מִן־הַתְּוִיִּם

LEVITICO 1

bestiame minuto, cioè degli agnelli o dei capretti, lo presenterà (consistente in) un maschio immacolato. (11) Lo scannerà al lato settentrionale dell'altare davanti al Signore; ed i figli d'Aronne, sacerdoti, ne spargeranno il sangue tutt'attorno sopra l'altare. (12) E lo taglierà nei suoi quarti, e (ne taglierà) la testa, e l'adipe; ed il sacerdote gli ordinerà sulle legna, esistenti sul fuoco, ch'è sull'altare. (13) Le interiora poi e le gambe ne laverà nell'acqua, ed il sacerdote presenterà il tutto e l'arderà sull'altare. È un olocausto, un sacrificio da ardersi, odore propiziatore al Signore. (14) E se dei volatili vuole offrire un olocausto al Signore, presenterà il suo sacrificio

יִרְדֹּחַ בְּמִיָּם: לַחֲסִיר לְכַלּוֹס לְכַנֹּד גִּטִּים (דון יצחק). (יב) אֵת רֹאשׁוֹ: לֹא הָיָה מִנְחַת הָרֹאשׁ וְלֹא הַתְּלָמִס, אֲנִל הָיָה כּוֹרֵת הָרֹאשׁ (כי נִשְׁחִטָה אֵין הָרֹאשׁ מִנְחַבֵּד מִן הַטֶּף), וְהָיָה מִתּוֹךְ הַתְּלָמִס בְּכִיּוֹן וְשֵׁי הַבְּעוּלִית הַכֹּלֶה אַע"פ שְׁאִינֵן נִתְּוִי מִשָּׁם.

או מן־בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קֶרְבָּנָו: (כז) וְהִקְרִיבֹהֶן
הַכֹּהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וּמֶלֶךְ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה דָּמָו עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ:
(כח) וְהִסִּיר אֶת־מִרְאָתוֹ בְּנִצָּתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ
אֶצְלֵי הַמִּזְבֵּחַ לְקֶדְמָה אֶל־מְקוֹם הַדָּשָׁן: (כט) וְשִׁטַּעַ
אֹתוֹ בַּכֶּנֶפַיִם לֹא יִבְרִיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ חֲכֹהֵן
הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עֲלֶיהָ
הוּא אֲשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ס

LEVITICO 1

delle tortore, o dei giovani colombi. (15) Il sacerdote lo presenterà all'altare, e gli taglierà la testa e l'arderà sull'altare: ed il sangue si farà scolare sulla parete dell'altare. (16) Ne leverà il gozzo, colla sua piuma, e lo getterà presso l'altare, a oriente, nel luogo destinato alla cenere. (17) Lo fenderà, colle ali (attaccate), senza dividere (il corpo in due); ed il sacerdote l'arderà sull'altare, sopra le legna esistenti sul fuoco. È olocausto, sacrificio da ardersi, odore propiziatório, al Signore.

הרי הן כריסם וחזיקה בכבין, וכללו בילת ונחש. (כז) ומלך את ראשו: מחק
מן העורף, וכאן היה מחק את הראש בהטלע וחקטירו לעשיו, ולחטם בחטאת (ה' מ')
לא היה מבריל, למי שם העוף הוא מושע ואין בו די לקבלו בכלי ולורקו על המזבח
סביב, לכן טוס ונחשם דמו על קיר המזבח, וגם בחטאת העוף ש' והוא חטם החטאת
לא היה מוקבל בכלי, וחטם הטעם לא היה החליקה אלא בראש המזבח, כדי שלא
יחבר חטם כלל (מן יחזק). ונמצא: קדש שיקטיר, ואין טורף לפרש וכבר נחזה,
אלא שחזלה הזכיר ההקטרה, שהיא העיקר, וא"ח מור להזכיר ששעט החליקה
יחזה חטם על קיר המזבח, ור"ה' כחז שאין ה"ו' להפק העבר לעשה, והוא
טעות. (כח) מיראתו: מראה לשון מראה, חקוס שאלעטין וחכמים שם החלכל.

ב

וְנִפְשׁ כִּי־תִקְרִיב קֶרֶבֶן מִנְחָה לַיהוָה
 סֵלֶת יִהְיֶה קֶרְבָּנוֹ וַיִּצֶק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וַנִּתֵּן
 עָלֶיהָ לִבְנָה: (א) וְהִבִּיֵּאתָ אֶל־בְּנֵי אֹהֶרֶן
 הַכֹּהֲנִים וְקָמִין מִשֶּׁם מֶלֶא קִמְצוּ מִסֵּלֶתָהּ
 וּמִשִּׁמְנָהּ עַל כָּל־לִבְנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן
 אֶת־אֲזִכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ

LEVITICO 11

II

(1) Quando taluno voglia presentare al Signore un'offerta farinacea, la sua offerta consisterà in fior di farina, e vi colerà sopra dell'olio, e vi metterà sopra dell'incenso. (2) Egli la recherà ai figli d'Aronne, sacerdoti; ed il sacerdote ne prenderà via pieno il pugno del fior di farina e dell'olio, unitamente a tutto l'incenso, ed arderà sull'altare il suo profumo

(א) מִנְחָה: עִיקְרוֹ שֶׁשׁ נִוָּח, כְּשֶׁעַם רִיחַ נִיחֹחַ, אֵע"פ שֶׁאִ"כ כִּתְּקִנְלָהּ הַח"ס כִּאִילֵי שְׂרָשִׁית, וְאִמְרוּ מִנְחָה בִּכּוֹן נָחָה, גַּם אִמְרוּ מִנְחָה נִפְלֵם שְׂפָתָהּ. (ב) וְקָמִין מִשֶּׁם מֶלֶא קִמְצוּ: אֵין בִּפְקֵי שֶׁהֵכֵן הוּא הַקִּמְצוֹן, שֶׁאִם לֹא כֵן הִיט גִּרְךָ שׁוֹכֵף בְּכִיזָב וַנִּתֵּן עַל כִּי הֵכֵן; וְחֵם שֶׁלֹא נִכְתַּב וְקִמְצוֹ הֵכֵן, הוּא מִכִּי שֶׁחִטּוֹת חֵלֶת

לִיהוָה: (א) וְהֵנוּחַת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
 קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: ס (ה) וְכִי
 תִּקְרַב קָרְבָּן מִנְחָה מֵאַפֶּה תִּגֹּר סֶלֶת חֲלֹת
 מִצַּת בָּלוּלָת בִּשְׁמֵן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מִשְׁחִים
 בִּשְׁמֵן: ס (ה) וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמִּחְבֶּת
 קָרְבָּנ־סֶלֶת בָּלוּלָה בִּשְׁמֵן מִצָּה תִּהְיֶה:
 (ו) פָּתוּת אֶתָּה פָּתִים וַיִּצְקֶת עָלֶיהָ שְׁמֵן מִנְחָה

LEVITICO II

[cioè queste parti dell'offerta, destinate ad esalare profumo]. È sacrificio da ardersi al Signore, odore propiziatório. (3) Ed il rimanente dell'offerta farinacea (appartiene) ad Aronne ed ai figli suoi: è cosa santissima [v. VI. 9-11], (porzione ad essi devoluta) dalle cose da ardersi al Signore. (4) E quando vorrai presentare un'offerta farinacea da cuocersi in forno, sarà di fior di farina, focacce azzime intrise coll'olio, e focacce di pasta molle unte coll'olio. (5) E se quella che vorrai presentare sarà un'offerta farinacea da cuocersi sulla padella, sarà di fior di farina intrisa coll'olio, non lievitata. (6) La romperai a frusti, e vi colerai sopra dell'olio; è offerta

הבהבס, והנה אחר וקח והקטיר הכהן, כאילו שני הדברים דבר אחד הם, כי מיד
 שהם קחין הים מקטיר, אצברתת: יענין ריח, כמו זכרו כיון לנטוף, וכל לשון זכירה
 תחלת הוראתו הריח, והשאל על הזכירה, כי זכירת מה שהיה הוא כאדם
 הורגש ריח הדבר אשר עברו מנגד עיניו, והרמב"ם כתב בספק, כי הריח נקרא
 זכר עכני שהוא דומה לזכרון השחר רשמי הדברים אשר העלמים מן החושים; והוא
 לא זכר כי כל העולות השורות על פעולות הכהן, על כל מה שאינו מורגש בחוש,

הוא: ס שליש (ח) ואם־מנחת מרחשת
 קרבנה סלת בשמן תעשה: (ט) והבאת את־
 המנחה אשר יעשה מאלה ליהוה והקריבה
 אל־הכהן והגישו אל־המזבח: (י) והרים
 הכהן מן־המנחה את־אזכרתה והקטיר
 המזבחה אשה ריח ניהח ליהוה: (י) והנותרת
 מן־המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים
 מאשי יהוה: (יא) כל־המנחה אשר תקריבו

LEVITICO II

farinacea. (7) E se quella che vorrai presentare è un'offerta farinacea da farsi in tegghia, sarà fatta di fior di farina (intrisa) nell'olio. (8) Potrai recare al Signore un'offerta farinacea da farsi in qualunque di queste (maniere). Egli [l'oblato] la presenterà al sacerdote, il quale l'accosterà all'altare. (9) Il sacerdote toglierà dall'offerta farinacea il suo profumo [cioè la porzione accennata al v. 2] e l'arderà sull'altare. È sacrificio da ardersi al Signore, odore propiziatório. (10) Ed il rimanente dell'offerta farinacea (appartiene) ad Aroune ed ai figli suoi: è cosa santissima, (ad essi devoluta) dalle cose da ardersi al Signore. (11) Qualsiasi oblazione farinacea

כלן חלות טוהארות, והכחו מתחלתן על ענינים מורגשים, והאלה המורה על הריח קדשה גמורה למלה המורה על הכהן. (ח) מרחשת: עמוקה, לא כן מחמת ע' ר"ש, וראיה לזה וכל נעשה במרחשת (בזוכה) ועל החמדת (עליה) (למטה ז' ט') (רכ"ה). (ט) אשר יעשה באלה: אולי ראוי לקרוא יעשה, כל"י העושה, והוא

לִיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֶמֶץ כִּי כָל־שֹׂאֵר וְכָל־
 דָּבָשׁ לֹא־תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר־הִיהוּהִ:
 (יב) קָרְבֵּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לִיהוָה וְאֶל־
 הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יָעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ: (יג) וְכָל־קָרְבֵּן
 מִנְחָתְךָ בַּמִּלַּח תִּמְלַח וְלֹא תִשָּׂבִית מִלַּח
 בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קָרְבָנְךָ
 וְקָרִיב מִלַּח: ס (יד) וְאִם־תִּקְרִיב מִנְחָת
 בְּכוֹרִים לִיהוָה אָבִיב קָלִיב בָּאֵשׁ גֵּרֵשׁ בְּרִמָּל

LEVITICO II

che presentiate al Signore, non si farà di lievito; poichè di nessun lievito, nè d'alcun miele, dovete ardere sacrificio da ardersi al Signore. (12) In offerta di primizie li presenterete al Signore, ma sull'altare non saliranno per odore propiziatore. (13) E qualsiasi offerta farinacea che presenterai, la salerai col sale, e non ometterai dalla tua offerta farinacea il sale, (simbolo) di riconciliazione col tuo Dio. Sopra qualunque tuo sacrificio presenterai del sale. (14) E se presenterai al Signore un'offerta di primizie; di grano quasi maturo, abbrustolito al fuoco, (indi) franto, come si frange il grano fresco,

הַנִּזְכָּר חֶמֶץ וְהִקְרִיבָה אֵל הַכֹּהֵן. (יג) מִלַּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ: עַד כִּי־זֶה הוּא נְשִׂיאֵי
 הַעֲרֵבִים כְּשֶׁמֶרְחִיטִים בְּרִית מִנְחָה כְּלִי שֶׁל מִלַּח וְאוֹכֵלִים יוֹדֵד פֶּת בְּמִלַּח (רמ"א), וְהִנֵּה
 זֶה הֵם מִנְחָה יָדוּעַ בִּימֵי קֹדֶם בְּחֻמְרוֹת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבְּרִית נִכְרַת בְּעֹלָה, וְחִינָם כָּל קָרְבֵּן
 הוּא לְרִנָּה וְלִפְנֵים הָאֵל וְהַנִּזְכָּר עֲשׂוֹנוֹ בְּבְרִית, וְלִפְנֵיךְ זֶה לֶחֶם מִלַּח בְּכָל קָרְבֵּן וְקִרָא
 לְאוֹתוֹ מִלַּח מִלַּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ, כִּי זֶה חֶמֶץ כֹּרֶת בְּרִית עִם אֱלֹהֶיךָ. (יד) מִנְחָה

תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בְּכוֹרֶיהָ: (כג) וְנָתַתָּ עָלֶיהָ
 שֶׁמֶן וְשִׁמְתָּ עָלֶיהָ לְבִנְהָ מִנְחָה הוּא: (כד)
 וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת-אִזְכָּרְתָּהּ מִגִּרְשָׁהּ וּמִשְׁמֶנָּה
 עַל-כָּל-לִבְנֶתָהּ אִשָּׁה לַיהוָה: פ

ג

רביעי (א) וְאִם-זֶבַח שְׁלָמִים קָרָבְנוּ אִם מִן-
 הַבָּקָר הוּא מִקְרִיב אִם-זֶבַח אִם-נִקְבָּה תָּמִיד

LEVITICO II-III

presenterai la tua oblazione di primizie. (15) Vi metterai sopra dell'olio, e vi porrai sopra dell'incenso: ella è una oblazione farinacea. (16) Il sacerdote ne arderà il profumo, (una parte cioè) del suo grano franto e del suo olio, unitamente a tutto il suo incenso. È sacrificio da ardersi al Signore.

III

(1) E se il suo sacrificio è un sacrificio di contentezza [o di rendimento di grazie, e pagamento d'un voto]; se vuol presentarlo della specie bovina, sia maschio o femmina, imma-

בְּכוֹרִים: לפי הכשר הוא של יחיד הנאה צביונה, (בדברי רא"צ) ואיננה של צבור,
 ומלת אם כחשמועה. נר"ש כ"י לשון שנייה ועתיקה גבה (לא טרסה), וכן נ"ל.
 (א) זבחה שלמים: כמו זבחי שלמים עלי היום שלמתי בדרי על כן וגו', הוא
 זבח של שמחה ונאכל בחצרה להרבות השמחה והשלום בעולם, ואולי נקרא כן מפני

יִקְרִיבֵנוּ לִפְנֵי יְהוָה: (ב) וְסִמָּךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
 קַרְבָּנוֹ וּשְׁחָטֹו פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּזְרָקוּ בְנֵי
 אֹהֶלן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
 (ג) וְהִקְרִיב מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לַיהוָה אֶת־
 הַחֶלֶב הַמִּכֶּסֶה אֶת־הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֶלֶב
 אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: (ד) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְאֶת־
 הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶלִים וְאֶת־
 הַיִּתְּרֹת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכְּלִיֹּת יְסִירֵנָה:
 (ה) וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אֹהֶלן הַמִּזְבֵּחַ עַל־
 הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשָּׁה
 רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: פ (ו) וְאִם־מִן־הַצֹּאֵן

LEVITICO III

colato lo presenterà innanzi al Signore. (2) Poserà la sua mano sul capo del suo sacrificio, e lo scannerà all'ingresso del padiglione di congregazione: e i figli d'Aronne sacerdoti ne spargeranno il sangue sopra l'altare, tutt'attorno. (3) Del sacrificio di contentezza egli offrirà in sacrificio da ardersi al Signore, il sevo che cuopre le interiora, e tutt'il sevo ch'è sulle interiora. (4) E i due reni, ed il sevo ch'è sopra di essi, che sta (cioè) sui fianchi; e la rete ch'è sul fegato, cui leverà insieme ai reni. (5) I figli d'Aronne arderanno [il sevo] sopra l'altare, insieme agli olocausti esistenti sopra le legna che sono sul fuoco. È un sacrificio da ardersi al Signore, odore propiziatorio. (6) E se il sacrificio ch'egli fa al Signore per

קָרְבָּנוֹ לַזֶּבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נִקְבָּה
 תָּמִים יִקְרִיבוּנוּ: (ח) אִם־בֶּשֶׂב הוּא־מִקְרִיב אֶת־
 קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: (ט) וְסָמַךְ
 אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וַיִּשְׁחֹט אֹתוֹ לִפְנֵי
 אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן אֶת־דָּמֹו עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (י) וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
 אִשָּׁה לַיהוָה חֻלְבוֹ הָאֵלִיָּה תְּמִימָה לְעֹמֶת
 הָעֵצָה יִסְרְנָה וְאֶת־הַחֹלֶב הַמִּכְסֶּה אֶת־
 הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב:
 (יא) וְאֵת שְׁתֵּי הַכִּלְיֹת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן

LEVITICO III

sacrificio di contentezza è del bestiame minuto; maschio o femmina, immacolato lo presenterà. (7) Se della specie pecorina offre il suo sacrificio, lo presenterà innanzi al Signore. (8) E poserà la sua mano sul capo del suo sacrificio, e lo scannerà davanti al padiglione di congregazione, e i figli d'Aaronne ne spargeranno il sangue sopra l'altare tutt'attorno. (9) Del sacrificio di contentezza offrirà in sacrificio da ardersi al Signore il sevo, la coda intera, cui leverà vicino alla spina dorsale, ed il sevo che cuopre le interiora, e tutto il sevo ch'è sulle interiora. (10) E i due reni, ed il sevo ch'è sopra di essi,

שְׁנֵאֵלֶּיָּה תְּמִימָה וְהַחֹלֶב: (יא) הָעֵצָה: כִּי דֹמָה לָעֵץ שִׁינְאוֹת מִזֶּבַח עֹבְדִים (ר"ה).
 (יד) רמ"בין תרגם משנו קרבנו, מאוזן קרבן, ואיננו כבין.

אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכֶּבֶד
עַל־הַכְּלִיֹּת יִסִּירֶנָּה: (יא) וְהִקְטִירוּ הַכֹּהֵן
הַמִּזְבֵּחַ לָתֵם אִשָּׁה לַיהוָה: פ (יב) וְאִם־
עֹז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: (יג) וְסִמֵּךְ
אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשַׁחֲט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל
מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶלן אֶת־דָּמָו עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב: (יד) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשָּׁה לַיהוָה
אֶת־הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקָּרֶב וְאֵת כָּל־
הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֶב: (טו) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת
וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים
וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכְּלִיֹּת יִסִּירֶנָּה:

LEVITICO III

che sta (cioè) sui fianchi; e la rete ch'è sul fegato, cui leverà insieme ai reni. (11) Il sacerdote l'arderà sull'altare; è cibo, sacrificio (cioè) da ardersi, al Signore. (12) E se della specie caprina è il suo sacrificio, lo presenterà innanzi al Signore. (13) E poserà la sua mano sul capo suo, e lo scannerà innanzi al padiglione di congregazione, e i figli d'Aronne ne spargeranno il sangue sopra l'altare tutt'attorno. (14) E ne offrirà in sacrificio, (cioè) da ardersi al Signore, il sevo che cuopre l'interiora, e tutt'il sevo ch'è sull'interiora. (15) E i due reni, ed il sevo ch'è sopra di essi, che sta (cioè) sui fianchi, e la rete ch'è sul fegato, cui leverà insieme ai reni.

(טז) וְהִקְטִירֶם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לַחֵם אִשָּׁה לְרִיחַ
 נִיחֹחַ כָּל־חֶלֶב לַיהוָה: (יז) חֲקַת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֶלֶב וְכֹל־
 דָּם לֹא תֹאכְלוּ: פ

ד

הַפִּדְיָה (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 (ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי־תַחֲטָא
 בְּשִׁגָּגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ
 וַעֲשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה: (ג) אִם הִכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ

LEVITICO III-IV

(16) Ed il sacerdote gli arderà sull'altare: è cibo, sacrificio (cioè) da ardersi per odore propiziatorio. Ogni sevo appartiene al Signore. (17) Statuto perpetuo per tutte l'età avvenire, in tutte le vostre sedi: alcun sevo ed alcun sangue non mangreterete.

IV

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ai figli d'Israël con dire: Una persona che manclù in errore contro uno di tutt'i precetti del Signore che ingiungono di non fare: ed operi contro uno di quelli.... (3) S'egli è il sacerdote unto

(ב) מִכֹּל מִצְוֹת.... (ועשה פִּאֲדָת: כַּגֵּד אַחַת, כִּי לֹא רָשָׁע חֹלֵל, וְכֵן וְעַלֵּם נִפְגַּם מִקְדָּשׁ ה', וְכֵן וְאֵת אֶשֶׁר חֹטֵא מִן הַקִּדָּשׁ יִשְׁלֵם. (ג) לְאַשְׁמַת הָעָם:

יִחַטֵּא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְלִיב עַל חַטָּאתוֹ
 אֲשֶׁר חָטָא פֶּר בֶּן־בֶּקָר תָּמִים לִיהוָה
 לַחַטָּאת: (ח) וְהֵבִיא אֶת־הַפֶּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
 הַפֶּר וְשָׁחַט אֶת־הַפֶּר לִפְנֵי יְהוָה: (ט) וְלָקַח
 הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־
 אֹהֶל מוֹעֵד: (י) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ בְּדָם
 וַהֲזָה מִן־הַדָּם שִׁבְעַ פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־

LEVITICO IV

che pecchi, in guisa che il popolo avrebbe a divenirne colpevole; presenterà al Signore, pel peccato da lui commesso, un giovine toro, immacolato, in sacrificio di asperzione. (4) Recherà il toro all' ingresso del padiglione di congregazione, innanzi al Signore, e poserà la sua mano sul capo del toro, e scannerà il toro innanzi al Signore. (5) Il sacerdote unto prenderà del sangue del toro, e lo porterà nel padiglione di congregazione. (6) Il sacerdote intingerà il suo dito nel sangue, e spruzzerà di quel sangue sette volte innanzi al Signore, verso

שהעם טוא עין מנהיגו, ונעבש על ידם, כענין הטי גם לדיק תהרג, וכן נאחז
 השחת המנהיג גורמת תקלות רבות לעמו; אבל הקדמונים היו מאמינים שהעם נעבש
 ממש על חטאת המנהיג, גם יחכן כדברי ר"ש שם חלוין זו לכפר עליהם, וז"ע.
 רמב"ם: היא היא אדם, אך נקרא חטאת כשעוין זו חטוי על קרבות המזנות,
 ומפני שקוראים להזה חטוי כד"א חטאתי בזוב ע"כ נקרא הקרבן הזה חטאת,
 לא מפני שזא על חטא. וכן חקלקום (למשל ו' י"ט) תרגם הכהן החטאת אחס, כהנא

פָּנֵי פֶרֶכֶת הַקֹּדֶשׁ: (ח) וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם
 עַל־קַרְנוֹת מִזְבֵּחַ קִטְרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר בָּאֵהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם הַזֶּה יִשְׁפֹּךְ
 אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֵהֶל
 מוֹעֵד: (ט) וְאֵת־כָּל־חֶלֶב פֶּר הַחֻטָּאת יָרִים
 מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֶלֶב הַמִּכְסֶּה עַל־הַקָּרֵב וְאֵת
 כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב: (י) וְאֵת שְׁתֵּי
 הַכִּלִּיֹּת וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר־עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־
 הַכִּסְאִים וְאֶת־הִיתָרֹת עַל־הַכְּבֹד עַל־הַכִּלִּיֹּת
 יִסְרְנָה: (יא) בָּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשּׁוֹר זָבַח הַשְּׁלָמִים

LEVITICO IV

la portiera del Santuario. (7) Il sacerdote metterà di quel sangue sulle prominente dell'altare del profumo aromatico, ch'è innanzi al Signore, nel padiglione di congregazione: e tutto il (restante del) sangue del toro verserà al (sito detto il) fondamento dell'altare degli olocausti, ch'è all'ingresso del padiglione di congregazione. (8) E tutt' il sevo del toro di sacrificio d'aspersione ne leverà in tributo, il sevo che cuopre sulle interiora, e tutto il sevo ch'è sulle interiora; (9) E i due reni, ed il sevo ch'è sopra di essi, che sta (cioè) sui fianchi; e la rete ch'è sul fegato, cui leverà insieme ai reni: (10) Appunto

דמכסר בדמה, הזכיר הדם שבו היו ההיות ורק נקרבן עולה ויורד כשהעבדי מביא
 עשירות האופה כלת למעלה אין שם חטוי כי אין שם דם, וחבל מקום נקראת טעלה

והקטירם הכהן על מזבח העלה: (א) ואת־עור
הפר ואת־כל־בשרו על־ראשו ועל־כרעיו
וקרבו ופרשו: (ב) והוציא את־כל־הפר אל־
מחוז למחנה אל־מקום טהור אל־שפך
הדשן ושרף אתו על־עצים באש על־שפך
הדשן ושרף: פ (ג) ואם כל־עדת
ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו
אחת מכל־מצות יהוה אשר לא־תעשינה
ואשמו: (ד) ונודעה החטאת אשר חטאו

LEVITICO IV

come (il sevo) verrà levato in tributo dal bue di sacrificio di contentezza; ed il sacerdote gli arderà sull'altare degli olocausti. (11) La pelle poi del toro, e tutta la sua carne, insieme al suo capo ed alle sue gambe, e le sue interiora e le sue fecce: (12) Tutto (in somma) il toro trarrà fuori del campo, in un luogo puro, là dove si versa la cenere, e lo abbrucierà sopra le legna; sul luogo del versamento della cenere sarà abbruciato. (13) E se tutta la congrega d' Israel fallerà, una qualche cosa restando ignota al corpo della nazione, in guisa che facciano una di quelle cose ch' il Signore ha comandato che non si facciano, e (poi) si conoscano colpevoli: (14) Co-

מכני שהיא נאה חמורת הכשנה או בני היונה. (יא) ואת עור הפר: דנק למטה.
(יג) כל עדת ישראל: כמשמעו, כל הקהל; זה חיונם לא יהיה רק בשגת החסידים
והסופרים, אבל הכתוב לא הזכיר הבנהדרין ולא הזכיר כלל הוראת ג"ד, ולפי הפשט
אשר הוא שמהם השגת בעצור הוראת ג"ד, או הוראת סבה הגדול או המלך,

עֲלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פֶּר בֶּן־בָּקָר לְחֹטֹאת
וְהִבְיִאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: (טז) וְסָמְכוּ
זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפֶּר לִפְנֵי
יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפֶּר לִפְנֵי יְהוָה: (יז) וְהִבְיִא
הַכֹּהֵן הַמִּשְׁיָח מִדַּם הַפֶּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:
(יח) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהָזָה שֶׁבַע
פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת: (יט) וּמִן־
הַדָּם יִתֵּן יַעַל־קֶרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי
יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם
יִשְׁפֹךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֹהֶל

LEVITICO IV

nosciuta la mancanza nella quale sono incorsi, il corpo della nazione presenterà un giovine toro in sacrificio di asperzione, e lo recheranno innanzi al padiglione di congregazione. (15) Gli anziani della congrega poseranno le loro mani sul capo del toro innanzi al Signore, e si scannerà il toro innanzi al Signore. (16) Ed il sacerdote unto recherà del sangue del toro nel padiglione di congregazione. (17) Il sacerdote bagnerà il suo dito del sangue, e spruzzerà sette volte innanzi al Signore, verso la portiera. (18) E di quel sangue metterà sulle prominenze dell'altare situato innanzi al Signore, ch'è (cioè)

או שחיסם ללא מוקד. (יח) וטבל מן הדם: ע' רכ"ו למעט י"ד י"ו.

מוֹעֵד: (יט) וְאֵת כָּל־חֻלְבוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחַ: (כ) וְעִשָּׂה לֶפָר כַּאֲשֶׁר עִשָּׂה לֶפָר
הַחֲטָאת בֵּן יַעֲשֶׂה־לוֹ וּכְפַר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן
וְנִסְלַח לָהֶם: (כא) וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מִחוּץ
לַמִּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֵת הַפָּר
הָרִאשׁוֹן חֲטָאת הַקָּהֵל הוּא: פ (כב) אֲשֶׁר
נָשִׂיא יִחְטֹא וְעִשָּׂה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיוֹ אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשֶׂינָהּ בְּשִׁנְיָהּ וְאָשָׁם:
(כג) אֹרְהוֹרֵעַ אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ

LEVITICO IV

nel padiglione di congregazione: e tutto il (restante del) sangue verserà al fondamento dell'altare degli olocausti, esistente all'ingresso del padiglione di congregazione. (19) E tutt' il sevo ne leverà in tributo e l'arderà sull'altare. (20) Farà di questo toro, come fece [cioè come farebbe] del (suo proprio) toro di sacrificio d'aspersione, così appunto [come qui sopra 3-12] farà di esso. Così il sacerdote propizierà per essi, e verrà loro perdonato. (21) Trarrà il toro fuori del campo, e l'abbrucierà come ha [cioè come avrebbe] abbruciato il toro antecedente. Egli è questo il sacrificio d'aspersione del corpo della nazione. (22) Accadendo che un principe [vale a dire il capo politico della nazione] pecchi, e faccia in errore una di quelle cose ch' il Signore suo Dio ha comandato che non si facciano, e (poscia) si conosca colpevole; (23) O gli venga fatta

(כג) או הורע: ואשם (מענמו) או הורע אליו ע"י אחרים (רש"י). או הורע אליו:

וַהֲבִיֵּא אֶת־קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים׃
 (כד) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַשְּׂעִיר וַיִּשְׁחֹט אֹתוֹ
 בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִשְׁחֹט אֶת־הָעֵלָה לִפְנֵי יְהוָה
 חֲטָאת הוּא׃ (כה) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת
 בְּאֶזְבְּעוֹ וְנָתַן עַל־קֶרְנֹת מִזְבֵּחַ הָעֵלָה וְאֶת־
 דָּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶל־יָסוֹד מִזְבֵּחַ הָעֵלָה׃ (כו) וְאֶת־
 כָּל־חֵלְבֹהּ יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ כַּחֲלֹב זֶבַח
 הַשְּׁלָמִים וּכְפֹר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ וְנִסְלַח

LEVITICO IV

conoscere la mancanza in cui è incorso: porterà il suo sacrificio, (cioè) un capretto, maschio, immacolato. (24) E poserà la sua mano sul capo del capretto, e lo scannerà innanzi al Signore, nel luogo ove scannansi gli olocausti. È sacrificio di aspersione. (25) Ed il sacerdote prenderà col dito del sangue del sacrificio d'aspersione, e lo metterà sulle prominente dell'altare degli olocausti, ed il (restante del) suo sangue verserà sul fondamento dell'altare degli olocausti. (26) E tutt' il suo sevo arderà sull'altare, come il sevo del sacrificio di contentezza. Così il sacerdote propizierà per lui riguardo al suo pec-

שֶׁלָּא נִכְשָׁה בִּי מִי שֶׁלֹּא הִכִּיר חֲטָאוֹ אֶלֶּא אֶחָד שֶׁהִדְיָעוֹתוֹ אַחֲרֵים יִשְׁטַךְ כִּכְרָה גְּדוּלָּה חֲמִי
 שֶׁהִכִּיר וְהִדָּה חֲנֻנָּהּ לִכְךָ הוֹסִיף אֹה הִדָּה אֵלָיו, לִימָר כִּי תוֹרַם אֶחָד לָהֶם (אִם־ס), וְלֹא
 הוֹכִיר זֶה כִּנֵּי כִי לְרֹב קְדוּשָׁתוֹ אֵין לִשְׁדֹּר אוֹתוֹ שִׁיעָלִים עֵינָיו מִחֲטָאתוֹ אוֹ שִׁיעָטָה
 בְּחִידָה וַיִּאֲחַר שׁוֹנֵה הֵייתִי (הִכֵּל), וְנִקְהַל לֹא אֶחָד אוֹ הִדָּה כִּי אִי אֶפְשָׁר בְּלֹא הִכִּי,
 כִּי לֹא יִתֵּן שֶׁהֵשֵׁם כָּלוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְנֵי עֲנָנוֹ יִכִּירוּ הַחֲטָאת וְנִסְכָּרָה קִנְיַת חַהֵם
 יִקְחוּ עֵינֵי חֲנֻדִּים וְהִדְיָעוֹם הַחֲטָאת. וְאֶחָדִם מִה שֶׁאֶחָד נִחְטָאת הִקְהֵל וְנִדְעָה

לו: פ שש (כו) ואִם־נִפְשׁ אַחַת תַּחֲטָא
 בְּשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ בְּעִשְׂתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ וְאִשָּׁם: (כז) אֹו הוֹדַע
 אֱלֹוֵי־חַטָּאתָו אֲשֶׁר־חָטָא וְהִבִּיא קָרְבָּנוֹ שְׁעִיר־תֵּנִי
 עֹזִים תְּמִימִים נִקְבָּה עַל־חַטָּאתָו אֲשֶׁר חָטָא:
 (כח) וּסְמָךְ אֶת־יָדְוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשַׁחֲט
 אֶת־הַחַטָּאת בְּמָקוֹם הָעֹלָה: (כט) וְלָקַח הַכֹּהֵן
 מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קֶרְנֹת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה
 וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ:
 (לא) וְאֶת־כָּל־חֵלְבָהּ יִסִּיר בְּאֶשֶׁר הוֹסֵר חֵלֶב

LEVITICO IV

cato, e gli verrà perdonato. (27) E se una persona del popolo peccherà in errore, facendo una di quelle cose ch'il Signore ha comandato che non si facciano, e (poi) si conosca colpevole; (28) O gli venga fatto conoscere la mancanza da lui commessa; porterà il suo sacrificio, (cioè) una capretta, immacolata, femmina, pel peccato che commise. (29) E poscerà la sua mano sul capo del sacrificio d'aspersione, e scannerà il sacrificio d'aspersione, nel luogo degli olocausti. (30) Ed il sacerdote prenderà del suo sangue col dito, e lo metterà sulle prominenze dell'altare degli olocausti, e tutto il (restante del) suo sangue verserà al fondamento dell'altare. (31) E tutt' il

הַקָּטָאת, הַכֹּוֹנֶה לוֹ כַּאֲשֶׁר מְהִיב הַקָּטָאת יְדוּעָה לָהֶם יַעֲשֶׂוּ כֵן וְכָךְ. (לא) לִרְחַ

מֵעַל־זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ
 לְרִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וּכְפָר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
 לוֹ: פ (לב) וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לַחֲטָאת
 נִקְבָּה תְּמִימָה יִבְיָאָנָה: (לג) וְסָמָךְ אֶת־יָדוֹ
 עַל רֹאשׁ הַחֲטָאת וְשַׁחֲט אֹתָהּ לַחֲטָאת
 בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשַּׁחֲט אֶת הָעֹלָה: (לד) וְלָקַח
 הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת בְּאֶצְבָּעוֹ וַנָּתַן עַל־קֶרְנֹת
 מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דְּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶל־יִסּוֹד
 הַמִּזְבֵּחַ: (לה) וְאֶת־כָּל־חֻלְבֵּה יִסִּיר בְּאֶשֶׁר יוֹסֵר

LEVITICO IV

sevo ne leverà, come levasi il sevo dal sacrificio di conten-
 tezza, ed il sacerdote l'arderà sull'altare, in odore propiziatore
 al Signore. Così il sacerdote propizierà per lui, e gli verrà per-
 donato. (32) E se della specie pecorina porterà la sua offerta
 per sacrificio di aspersione, lo porterà (consistente in) una
 femmina immacolata. (33) E poserà la sua mano sul capo del
 sacrificio d'aspersione, e lo scannerà per sacrificio d'aspersione,
 nel luogo ove scannansi gli olocausti. (34) Ed il sacerdote pren-
 derà col dito del sangue del sacrificio d'aspersione, e lo met-
 terà sulle prominenze dell'altare degli olocausti, e tutt' il (resto
 del) suo sangue verterà al fondamento dell'altare. (35) E tutt' il

נִדְחוֹת לֹד: לַסּוּיֹת הַקֶּרְבָּנוֹת הַזֶּה בָּאִים עַל חַטָּא, הַכֹּהֵן הַחֲלִינֵה הַזֶּה לַהֲדִיעַ
 זֶה חֲטָאִים וְדָמִים לַפְּנֵי וְעוֹלִים לַפְּנֵי לְרִיחַ נִיחֹחַ כַּשֶּׁמֶר הַקֶּרְבָּנוֹת. (לד) עַל
 אֲשֶׁר ה': יִקְטִיר הַחֲלָמִים הַזֶּה עַל גְּבִי עוֹלֹת הַחֲטָא, וְשֶׁמֶר אֲשֶׁר ה' הַכֲּוֹנֵמִים עַל

חֲלִבַּת־כֶּשֶׁב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן
 אֹתָם הַמִּזְבֵּחַ עַל אִשֵּׁי יְהוָה וּבִכּוּר עֲלִיו
 הַכֹּהֵן עַל־חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: פ

ה

(א) וְנִפְשׁ כִּי־תִחַטָּא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים
 וְהָיָא עַד אֵין רָאָה אֵין יָדַע אִם־לֹא יִגִּיד

LEVITICO IV-V

suo sevo leverà, come levasi il sevo dell'agnello dal sacrificio di contentezza; ed il sacerdote l'arderà sull'altare, sopra le (altre) cose da ardersi al Signore. Così il sacerdote propizierà per lui riguardo al peccato che commise, e gli sarà perdonato.

V

(1) Una persona poi che pecchi, ascoltando uno scongiuro [col quale uno eccita gli astanti a deporre in tribunale quel che sanno in suo favore], mentre fu testimone (della cosa in quistione), avendo veduto (il fatto), o essendone in cogni-

השומע, לבלתי יחשוב הסכן שאין ראוי שיהיו חלבי העדויות עומדים על גבי העולם. ואחזקם אחר שמי שהלילות האלה (לרית נישוח לה', ועל אפי ה') כאן ולא למעלה, לבלתי נחשוב שזה למעלה הסוטה (הסכן הנדול, העדה או הנשיא), לפיכך לא הוכיר זה אלא כשהסוטה הוא נפש מעם הארץ.

(א) ושומעת קול אֱלֹהִים תהי': ענינו שנשבע לשקר, ואחר ושומע כי כן היה השומע שלא לנשוא האלה והקללה בפיו, רק אחרים היו משנעים אותו והוא עונה אמן כענין הסוטה, אבל שנשבע שאין עמו אלה היה מוסיאם מפיו וקראת שנשבע

וְנִשְׂא עֹנֹו: (ב) אֹו נֶפֶשׁ אִשֶּׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר
טָמֵא אֹו בְּנִבְלָת חַיָּה טָמְאָה אֹו בְּנִבְלַת
בְּהֵמָה טָמְאָה אֹו בְּנִבְלַת יֶשֶׁרֶץ טָמֵא וְנִגַּע
מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשָׁם: (ג) אֹו כִּי יִגַּע בְּטָמְאֹת
אָדָם לְכָל טָמְאָתוֹ אִשֶּׁר יִטְמָא בָּהּ וְנִגַּע
מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם: (ד) אֹו נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע

LEVITICO V

zione, nel qual caso, non deponendo, incorre in peccato; (2) O persona che abbia toccato qualsisia cosa impura, sia il cadavere di qualche fiera impura, o il cadavere d'alcun animale domestico impuro, o il cadavere di qualche brulicante [piccolo quadrupede, v. XI, 29] impuro, e ciò gli sia stato ignoto, e sia rimasto impuro, [ed abbia mangiato cosa sacra, o sia entrato nel Tempio], e (poi) si conosca colpevole; (3) O abbia toccato qualche impurità umana, qualunque immondizia, per cui uno può divenire impuro, e ciò gli sia stato ignoto, e sia rimasto impuro, [ed abbia trangiato cosa sacra, o sia entrato nel Tempio], e (poi) si conosca colpevole; (4) O persona che abbia giurato, obbligandosi colle proprie

בטוי, והיא להרע או להטיב לעלמו. והנה זה לבדו הוא חזק, ואחש שלמה שנגים ובכלל זה עמשה כי שחש האלם חורם היתר לעלמו ואומר בלבו לחם אחשיב אני להחשבר על ריב לא לי ולהעיד עדות לזה? ולמה אנרום נוק לנעל ריבו? ולדעת ר"הו חלד הקרבן לא יבוטל לו אם לא ירבה אם חפרו אם נהחננו מהעיד לו גרם לו נוק. (ב) ונעלם ממנו ודוא טמא: ואכל קדש או נא אל המקדש (ר"ש) או שגע נאחרים ולא הזכירם שהוא טמא (א"חם). (ג) ברש"י נ"ל ונעלם והוא ידע (לא ולא ידע), כלומר ר"ש חקשם אם נעלם איך ידע, וחתר [תחלה ידע ואח"כ שכת, ועיין ספר הזכרון ושפתי חכמים. (ד) לְכָל אִשֶּׁר יִטְמָא וְאָשָׁם: כולל הכל אם' דברים

לִבְטָא בִשְׁפָתַיִם לְהַרְעִיאוֹ לְהִיטִיב לְכֹל
 אִשֶּׁר יִבְטָא הָאָדָם בִּשְׁבָעָה וְנַעֲלָם מִמֶּנּוּ
 וְהוֹאֲדִיעַ וְאִשָּׁם לְאַחַת מֵאלֹהֵי: (ה) וְהָיָה כִּי־
 יִאֲשָׁם לְאַחַת מֵאלֹהֵי וְהִתְוֹדָה אִשֶּׁר חָטָא
 עָלֶיהָ: (ו) וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לִיהוָה עַל־
 חַטָּאתוֹ אִשֶּׁר חָטָא נִקְבָּה מִן־הַצֹּאן כְּשֶׁבֶה
 אוֹשְׁעִירַת עֹזִים לַחַטָּאת וּכְפָר עָלָיו הִכְהֵן
 מִחַטָּאתוֹ: (ז) וְאִם־לֹא תִגִּיעַ יָדוֹ בִּי שֶׁה־
 וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אִשֶּׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים
 אוֹשְׁנֵי בְּגִיּוֹנָה לִיהוָה אֶחָד לַחַטָּאת וְאֶחָד
 לְעֹלָה: (ח) וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהַקָּרִיב
 אֶת־אִשֶּׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רִאשׁוֹ
 מִמּוֹל עֲרָפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל: (ט) וְהָיָה מִדָּם
 הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בָּדָם יִמָּצָה
 אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא: (י) וְאֶת־הַשְּׁנֵי
 יַעֲשֶׂה עֹלֹה כַּמִּשְׁפָּט וּכְפָר עָלָיו הִכְהֵן
 מִחַטָּאתוֹ אִשֶּׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: (יא) שְׁבִיעִי
 וְאִם־לֹא תִשִּׁיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תָרִים אוֹ לִשְׁנֵי

labbra, a fare del male [a sè, cioè ad assoggettarsi a qualche privazione], o del bene [a chi si sia]; (in somma) a qualunque cosa, cui l'uomo possa obbligarsi con giuramento; e ciò gli rimanga ignoto [cioè se ne dimentichi, e contravvenga all'obbligo ch'erasi assunto], indi lo venga a sapere, e si conosca colpevole per alcuna di queste cose. (3) Ora, quando si sentirà colpevole per alcuna di queste cose; confesserà il peccato in cui è incorso. (6) E porterà il suo sacrificio di pentimento al Signore, pel peccato che commise, (cioè) una femmina del bestiame minuto, pecora o capretta, in sacrificio d'aspersione, ed il sacerdote propizierà per lui riguardo al suo peccato. (7) Se poi le sue forze non arrivano a tanto da (poter portare) un animale minuto, porterà pel suo sacrificio di pentimento al Signore, pel peccato commesso, due tortore, o due giovani colombi, uno in sacrificio d'aspersione, ed uno in olocausto. (8) Li recherà al sacerdote, il quale presenterà per primo quello destinato pel sacrificio di aspersione, e gli taglierà la testa vicino alla cervice, senza però staccare la testa (dal corpo). (9) E spruzzerà del sangue del sacrificio d'aspersione, sulla parete dell'altare, ed il rimanente del sangue si farà scolare al fondamento dell'altare. È sacrificio d'aspersione. (10) Del secondo poi farà un olocausto secondo il rito. Così il sacerdote propizierà per lui riguardo al peccato che commise, e gli sarà perdonato. (11) E se la sua forza non giunge a due tortore, o a due giovani colombi, porterà in offerta pel peccato commesso, un decimo d'Efà di fior di farina, per [cioè in luogo di] sacrificio d'aspersione. Non vi porrà sopra olio, e non vi metterà sopra incenso, poichè è [cioè rappresenta] un sacri-

שֶׁאֵין בָּהֶן כִּדְעָה וְהִטְעָה (רכ"ו), וְאֵלֵּי הַזֹּהֵר דְּנִרִים שֶׁאֵין אִדָּם רָשָׁי לִקְבֹּל עָלָיו, כִּתּוּן לַחֲנוּל בְּעֵשֶׂו וְק"ו בַּחֲבֵרוֹ. וְנִעְלָם מִבְּנֵי: שֶׁכֶּה שְׁנוּעָה, וְעַל יָדוֹ כֵּן עָבַר עָלֶיהָ. (ר) וְהַתּוֹרָה: הִיא יוֹדֵה נֶפֶשׁ עַל הַקֶּרֶן כַּשֶּׁבוּיָהּ יָדוֹ עָלָיו, אִם קִרְבֵּנוֹ בַּחֲמָה, אוֹ בָּלָא כִּי־יִכָּה אִם יִבֵּא עוֹף אוֹ מִחֲמָה, לִבִּי אֲחֵר חֲתָלָה שִׁיתִּידָה, וְאִתִּי כִּי־פִירָה שֶׁהַקֶּרֶן יִהְיֶה עוֹלָה וְיִוָּדֵר. (ו) אֲדַר לַחֲמָתָה וְאֲדַר לְעוֹלָה: כִּי שִׁיתִּיהָ בְּהֵם חֶלֶק לַכֹּהֲנִים וְחֶלֶק לַנֶּפֶשׁ כִּי מֵאוֹתָהּ שִׁיתִּיהָ לַחֲמָתָה יִאֲכָלוּ הַכֹּהֲנִים, וְאִם יִהְיֶה לַעוֹלָה הִוא כָּלָה לַנֶּפֶשׁ (דָּן יִתָּק וְכֵן בִּרְאָה כּוֹנֵנֶת רֹא"ב). (ר) וְהַקֶּרֶב אֶת אֲשֶׁר לַחֲמָתָה רִאשׁוֹנָה: כִּי שְׁתַּחֲלֶה יִסְפֹּר חֲטָאוֹ, וְאֲחֵרֵי כִּסְרוֹ יִקְרַע עוֹלָתוֹ לַחֲתוּמָתָה אֶל אֲדוֹנָיו

בְּנִיּוֹנָהּ וְהָבִיא אֶת־קֶרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא
 עֲשִׂרִית הָאֶפֶה סֵלֶת לַחֲטָאת לֹא־יֵשִׁים עָלֶיהָ
 שָׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לִבְנָה כִּי חֲטָאת הִוא׃
 (יב) וְהָבִיֹּאֶה אֶל־הַכֹּהֵן וְקִמֵּץ הַכֹּהֵן מִמֶּנָּה
 מְלֹא קֶמֶצוֹ אֶת־אֶזְכָּרְתָּהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ
 עַל אֲשֵׁי יְהוָה חֲטָאת הִוא׃ (יג) וְכִפֹּר עָלָיו
 הַכֹּהֵן עַל־חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאֶחָת מֵאלֶּה
 וְנִסְלַח לוֹ וְהִיָּתָה לִכְהֵן בְּמִנְחָה׃ ס (יד)
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ (טו) נֹפֶשׁ כִּי־

LEVITICO V

fizio d'aspersione. (12) Lo porterà al sacerdote, ed il sacerdote ne prenderà via pieno il pugno il suo profumo [cioè una parte della farina, destinata ad essere abbruciata], e l'arderà sull'altare, insieme ai sacrifici da ardersi al Signore. È [cioè rappresenta] un sacrificio d'aspersione. (13) Così il sacerdote propizierà per lui, riguardo al peccato da lui commesso per alcuna di queste (anzidette) cose. E (l'offerta) sarà del sacerdote, come ogni altra offerta farinacea. (14) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (15) Una persona che commetta un sacrilegio, e peccchi in errore verso le cose consacrate al Signore, porterà pel suo sacrificio di pentimento al Signore, dal bestiame minuto un montone immacolato, del valore di (due) sicli d'argento, secondo il peso del Tempio, per sacrificio di pentimento. (16) E l'importare del suo sacrilegio [cioè della cosa sacra

ולדבקה בו (דן) יחקה, ולזה רמז נס"ע. וּמִלֶּקֶת: ע' למעלס ח' ט"ו. (טז) בַּעֲרֹךְ:

תִּמְעַל מֵעַל וַחֲטָאָה בְּשִׁגְגָה מִקֹּדֶשׁ יְהוָה
וַהֲבִיֵּא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֵיל תָּמִים מִן־
הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף־שִׁקְלִים בְּשִׁקְל־הַקֹּדֶשׁ
לְאִשָּׁם: (מז) וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלַם
וְאֶת־חֲמִישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן
וַהֲכִיֵּן יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: פ
(מ) וְאִם־נִפְשׁ כִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּה אַחַת מִכָּל־
מִצְוַת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא־יָדַעַ

LEVITICO V

che si è appropriata] pagherà, e vi sopraggiungerà il quinto, e darà tutto ciò al sacerdote, ed il sacerdote propizierà per lui col montone di sacrificio di pentimento, e gli verrà perdonato. (17) E se taluno che abbia peccato, e fatto alcuna di tutte quelle cose ch' il Signore ha comandato che non si facciano, e ciò non sapendo (di peccare), si conosca (poscia) colpevole: egli porterà il suo peccato [cioè è reo, sino a che non

אין הכ"ף לכנוי אלא כך הוא משקל השם הזה כל"מ מה הפעל כפולה, ולמטה (י"ח וכו') בערך לאדם כמ"ז ע"י בערך האומר למעלה נאדם. והנה בשלש האמירות קבע הערך לחומר הענין, כי הם זולול כלפי מעלה, הם שאכל קדש, או שלא ידע אחת מחוריות ה' או שגנב לשקר, לכך החמיר שיהיה ענין שאלם (אח"כ) לא לבד שלא יהיה (כמו הקדש) עולה ויורד לפי עשרו וענינו, אלא שיהיה חמור איל גדול. שוקלים: אולי הקריאה שקלים. מה שכתב ר"י אין מעילה אלא שינוי, והוא מחורת כהנים, ענינו כמו שקור, וכן חומר לשנות מבני השלום ענינו לשקר, כי כל משקל משנה הדבר מזה שהוא, והאשה הוועלת בבעלם היא משקרת ועושה עלמה כאוספת אותו וסוף אוהבת

וְאִשָּׁם וְנִשְׂא עוֹנוֹ: (יד) וְהָבִיא אֵיל תָּמִים מִן־
הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל־הַכֹּהֵן וּכְפָר עָלָיו
הַכֹּהֵן עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע
וְנִסְלַח לוֹ: (טו) אִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם לַיהוָה: פ
(טז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (כא) נֶפֶשׁ כִּי
תִחַטָּא וּמַעַלָּה מֵעַל בִּיהוָה וְכִחַשׁ בְּעִמּוּתוֹ
בְּפִקְדוֹן אוֹ־כֶתֶשׁוּמַת יָד אוֹ בְּגִזַּל אוֹ עֲשָׂק

LEVITICO V

rechi un sacrificio]. (18) Porterà quindi al sacerdote del bestiame minuto un montone immacolato, del (suaccennato) valore, per sacrificio di pentimento; ed il sacerdote propizierà per lui riguardo al commesso errore, mentr'egli non sapeva (di peccare); e gli sarà perdonato. (19) È sacrificio di pentimento: quel tale si sente colpevole verso il Signore. (20) Ed il Signore parlò a Mosè con dire: (21) Quando taluno pecchi, e commetta infedeltà verso il Signore, negando al suo prossimo un deposito, o manomettendo (la roba altrui), o commet-

ולתו. (יד) לְאִשָּׁם: לדעת ר"ל זה אשם תלוי שהוא חסופק ואינו יודע אם חטא או לא חטא, והקשה אר"ם כי אין זה משמעות חליטת כי חטא ועשה וגו', וחליטת על שגתו אשר שג והוא לא ידע; והוא אומר כי למעלה (כל כיוון ד') מדבר בשגת מעשה (אלא ידע שזה תלוי ושאלה וז' כזה) (ignorantia facti), וכאן מדבר בהעלם האיכור (ignorantia juris), ומביא כיוצ מחליטת על שגתו אשר שג והוא לא ידע. ואולי לכך נכתב רצ"נ באחרו ולא ידע; אם הוא אשור, אך יתר הדבור הוא בתיס ומחלכל, ואין לעמוד על אחת משגתו. (כא) עֲשָׂק: עין למטה י"ט י"ג. ופיעלה

(*) קח' נחביר

אֶת־עֲמִיתוֹ: (כב) אֹר־מִצָּא אֲבֵדָה וְכֹחֶשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל־שֹׁקֶר עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
הָאָדָם לְחָטָא בְּהִנָּה: (כג) וְהָיָה כִּי־יִחַטֵּא
וְאִשֹּׁם וְהִשִּׁיב אֶת־הַגִּזְלָה אֲשֶׁר גָּזַל אֹת־
הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׂק אֹת־הַפִּקְדֹן אֲשֶׁר
הִפְקֹד אָתּוֹ, אֹת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא:
מִסֵּדֶר (כד) אֹת מִכָּל אֲשֶׁר־יִשְׁבַּע עָלָיו לְשֹׁקֶר
וְיִשְׁלַם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמְשִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו לְאִשֶּׁר
הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְיוֹם אֲשַׁמְתּוֹ: (כה) וְאֶת־אִשְׁמוֹ

LEVITICO V

tendo una rapina, o defraudando il suo prossimo; (22) O abbia trovato una cosa perduta, e la neghi, e giuri in falso: (pecchi in somma) per una di quelle azioni, che l'uomo può commettere peccando [a danno delle sostanze altrui:] (23) Quando (dico) avrà peccato, e si senta colpevole, restituirà ciò che ha rapito, o ciò che ha fraudato, o il deposito che gli fu affidato, o l'oggetto perduto che trovò; (24) O quella qualunque cosa, per la quale abbia giurato in falso; la pagherà cioè per intero, e vi sopraggiungerà il quinto, Tutto ciò, quando si sentirà colpevole, darà a colui cui la cosa apparteneva. (25) E

פַּעַל בַּת': הכוונה על הנשבע לשקר. או בחשימת יד: דבק עם מחטא ומעלה מעל, לא עם וכתם, ומשחת יד כמו שליות יד (שמות כ"ג י'). (כה) ואת אשמו:

(*) קח' ברניע

(*) קח' בז"ק

יָבִיא לַיהוָה אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ
 לְאַשֶׁם אֶל־הַכֹּהֵן: (כ) וְכָפַר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי
 יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה
 לְאַשְׁמָה כֹּהֵן: פ פ פ

ו

כֹּה (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 (ב) צוֹ אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּורַת

LEVITICO V-VI

porterà (eziandio) il suo sacrificio di pentimento al Signore: (recherà cioè) al sacerdote, dal bestiame minuto, un montone immacolato del (suaccennato) valore, per sacrificio di pentimento. (26) Ed il sacerdote propizierà per lui davanti al Signore, e gli sarà perdonata quella qualsiasi cosa che avrà fatto, e di cui si sentirà colpevole.

VI

(1) Il Signore parlò a Mosè con dire: (2) Comanda ad Aronne ed ai figli suoi quanto segue: Quest'è la legge rela-

הַקֹּרֶבֶן הוּא מִלֵּבֶד הַשָּׁנָה הַשּׁוֹלֵם, וְהֵנָּה אֵינֶנּוּ מִכֹּפֶר עַל טֹעַ שִׁנְי אִדֹּם לַעֲבֹרָה, חֹלָא
 עַל מַה שִּׁנְי אִדֹּם לַחֲקִים.

(ב) צוֹ אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו: כַּתְּפִלַת הֵם' אַחֵר דִּבְרַת אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֹאֵן אַחֵר
 יוֹ אֵת אַהֲרֹן וְאֵת בָּנָיו, וְכַתֵּב הַרְ"מֵכֵן כִּי שֵׁם יֵטֵה בַּהֲנֹאֶת הַקִּרְבָּנוֹת וְיִשְׂרָאֵל מִבְּיָאִים אֲחֻסִּים,

הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל־פִּקֻּדָּהּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 כָּל־הַלֵּילָה עַד־הַבֹּקֶר. וְאִשׁ הַמִּזְבֵּחַ תֹּוקֶר
 בּוֹ: (א) וְלִבֵּשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בָר וּמִכְנָסֵי־בָר
 יִלְבֹּשׁ עַל־בְּשָׁרוֹ וְהָרִים אֶת־הַדָּשֵׁן אֲשֶׁר
 תֹּאכַל הָאִשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ
 אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: (ב) וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלִבֵּשׁ

LEVITICO VI

tiva all'olocausto: Questo sacrificio detto Olà [perchè destinato ad esser tutto arso e salire in fiamma] starà sul fuoco, sull'altare, tutta la notte, sino a mattina, e (durante tutto questo tempo) il fuoco verrà mantenuto acceso sull'altare. (3) Indi il sacerdote indosserà la sua veste di bisso, e si vestirà di calzoni di bisso sulla carne, e leverà la cenere in cui il fuoco avrà ridotto l'olocausto sopra l'altare, e la porrà accanto all'altare. (4) Si spoglierà poi dei suoi vestiti, e indosserà altri

וכאן אשר זו אח אחרן כי ידבר בשעש הקרבנות, והכהנים יעשו אותם, ותלמידי
 מוה"ר יא"א מוסיף כי עיקר המכוון בפרשת ויקרא הוא להגיד מעניני הקרבנות מה
 שנוגע לבעלים, הריק ערואי מניד קצת מה שנוגע לכהנים; ובפרשת זו העיקר הוא להגיד
 מה שנוגע לכהנים, הן מה שמוטל עליהם לעשות, הן מה שהוא חק להם לקבל חלק
 בעבודתם, גם מה שמוטל עליהם להורות כהן לכמה זמן הזנאים נאכלים, ואיסור אכילתם
 בעומתם, ואיסור החלב והדם. היא העולה: ל' דליקת ושרפה, וכמו שבעליוק. אח
 הכרות, והכוונה לשור הקרבן הזה הנקרא עולה על שם שכלו נשרף, יהיה על מוקדה
 על המזבח כל הלילה, ובקרב יוסר הדשן, וכן נראה דעת רמ"ב. היא העולה על
 מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר: עיקר הפרש האחת הוא לננות על
 חרות הדשן והואלת הדשן, ולפיכך אשר שהעולה נשרפת והולכת (ניום תם) כלילה עד
 הבקר ולא חס"כ, כי בבקר ירמו הדשן (מוה"ר יא"א). (ג) מדרו בד: הנא למרום אח

(*) מ' זעירא

בָּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ
 לַמִּזְבֵּחַ אֶל־מָקוֹם טָהוֹר: ⁽⁵⁾ וְהָאֵשׁ עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָבוּ לֹא תִכָּכֶה וּבִעַר עָלֶיהָ
 הִכֵּתָן עֵצִים בְּבָקָר בְּבָקָר וְעֶרְבֹת עָלֶיהָ הַעֲלֵהָ
 וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֹלְבֵי הַשְּׁלָמִים: ⁽⁶⁾ אִשׁ תָּמִיד
 תִּקְרָד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּכֶה: ⁽⁷⁾ וְזֹאת
 תֹּרַת הַמִּנְחָה הַקֹּלֵב אֹתָהּ בְּנִי־אֶהְרֹן לִפְנֵי
 יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: ⁽⁸⁾ וְחֵלִים מִמֶּנּוּ בְּקִמְצוֹ
 מִסֵּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשְׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְבָנָה
 אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ רִיחַ נִיחֹחַ
 אִזְכָּרְתָּהּ לַיהוָה: ⁽⁹⁾ וְהַנּוֹתֵרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ

LEVITICO VI

abiti, e porterà la cenere fuori del campo, in un luogo puro.

(5) Ed il fuoco (ch'è) sull'altare vi sarà mantenuto acceso, non si lascerà spegnere; ed il sacerdote vi accenderà legna di mattina in mattina, e vi disporrà sopra gli olocausti, e vi arderà sopra il sevo dei sacrifici di contentezza. (6) Si farà incessantemente arder fuoco sull'altare, non si lascerà mai spegnere. (7) E questa è la legge relativa all'offerta farinacea: I figli d'Aronne la presenteranno innanzi al Signore, (cioè) davanti all'altare. (8) (Il sacerdote) leverà via col pugno del fior di farina dell'offerta e del suo olio, e tutto l'incenso ch'è sull'offerta, ed arderà questo suo profumo sull'altare, al Signore, odore propiziatorio. (9) Ed il rimanente di essa mangeranno

אֶהְרֶן וּבָנָיו מִצֹּת תֹאכְלוּ בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ בְּחֶצֶר
 אֹהֶל-מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: (י) לֹא תֹאפֶה חֶמֶץ
 חֶלְקֶם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשֵּׁי קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים הִוא
 בְּחֻטָּאת וּכְאֲשֶׁם: (יא) כָּל-זֶכֶר בְּבָנֵי אֶהְרֶן
 יֹאכְלֶנָה חֶק-עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה
 כָּל אֲשֶׁר-יִגַּע בָּהֶם יִקָּדֵשׁ: פ שְׁנֵי (יב) וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (יג) זֶה קָרְבַּן אֶהְרֶן
 וּבָנָיו אֲשֶׁר-יִקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ

LEVITICO VI

Aronne e i figli suoi; sarà mangiato in pani azzimi, in luogo sacro; nell'atrio del padiglione di congregazione lo mangeranno. (10) Non deve cuocersi in pane lievitato: esso è ciò [vale a dire una di quelle cose] che ho assegnato per loro porzione dai sacrifici da ardersi a me: è cosa santissima, come il sacrificio d'aspersione, e come il sacrificio di pentimento. (11) Qualunque maschio dei figli d'Aronne potrà mangiarlo, diritto perpetuo per tutte l'età avvenire, (da percepirsi) dai sacrifici da ardersi al Signore: tutto ciò che toccherà queste cose diventerà sacro. (12) Ed il Signore parlò a Mosè con dire: (13) Ella è questa l'offerta d'Aronne e de'suoi figli, che

הדֵּן יִלְנֶה בְּגָדֵי כְּסוּתָתוֹ מִלֶּחֶד שִׁפְיָא עֲבֹדָה וּלְרִיבֵהּ בְּגָדֵי כְּסוּתָהּ (רנ"ט), וְרֵק סוּלָא
 סֵדֶן מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ חֵינָה עֲבֹדָה וְלֹכֵז בְּגָדִים אֲחֵרִים. הָרֶשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ:
 כֹּאֵלִי אֲחֵר אֲשֶׁר תִּדְשֵׁן הָאֵשׁ נֹאכְלֵה אֶת הָעוֹלָם. (יא) יִקָּדֵשׁ: עֵינֵי שְׁמוֹת כ"ט ל"ג.
 (יג) אֶהְרֶן וּבָנָיו: לִפִּי הַכֶּשֶׁט אֵין הַכּוֹוֹנֶה חֹלָא עַל הַכִּיֹּהֵן שִׁפְיָא מְקַרֵּב מִכְתַּת מִנְחִין
 בְּיוֹם מִשְׁחָתוֹ וְשֵׁם הַחֹלָה מִנְחָה תְּמִיד כָּל יְמֵי חַיָּיו; וְעַם וּבָנָיו לְדַעַת רֹא"ע וְרֹא"ם

עֲשִׂיתָהּ הָאֹפֶה סֵלֶת מִנְחָה תִּמְדִּיר מִחֲצִיתָהּ
 בִּבְקָר וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרֶב: (יד) עַל־מִחְבַּת בִּשְׁמֶן
 תַּעֲשֶׂה מְרֻבֶּכֶת תְּבִיאָנָה תִּפְיֵנִי מִנְחַת פָּתִים
 תִּקְרִיב רִיחַ־נִיחָח לַיהוָה: (טו) וְהִכְהֵן הַמָּשִׁיחַ
 תַּחְתּוֹ מִבְּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֶק־עוֹלָם לַיהוָה
 כָּלִיל תִּקְטֹר: (טז) וְכָל־מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה
 לֹא תֹאכַל: פ (יז) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: (יח) דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר

LEVITICO VI

presenteranno al Signore (ognuno alla sua volta), allorquando uno di essi verrà unto: un decimo d'Efà di fior di farina, offerta farinacea, quotidianamente, metà a mane e metà a sera. (14) Sarà fatta sulla padella, nell'olio, frita la presenterai: cotta alla guisa delle offerte farinacee [che friggonsi, dopo essere state cotte, e spezzate] a frusti [Il. 6] la presenterai al Signore, odore propiziatorio. (15) Ed il sacerdote, che tra'suoi figli verrà unto in luogo suo, la farà [quest'offerta]. È legge perpetua. Tutta intera si arderà al Signore. (16) E qualunque offerta farinacea d'un sacerdote sarà tutta arsa, non si mangerà. (17) Il Signore parlò a Mosè, con dire: (18) Parla ad

מי שיהיה מבניו שיעמוד תחתיו לכה"ג, וכחפורש אח"כ בפסוק ט"ו, ויכחשים דרשו על כהן הדיוט כשעושה עבודה ראשונה לריך חנוך ממנה, וכראה שכן היה מנהג הכהנים ואע"פ שזכור מזה מן החורש. (יד) מְרֻבֶּכֶת: ראב"ע כתב אין לו אף, וחפשו אותו רמ"ל והמעמר, כי הכה עוד מרובכת למטה ז' י"ב וגם נד"ה א' כ"ג כ"ט, ותפישם הוא והבגל, כי משני המקומות ההם אין ללמוד כלל מה ענין מרובכת, והוא

זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט
העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש
קדשים הוא: (יט) הכהן המחטא אותה יאכלנה
במקום קדש תאכל בַּחֲצֵר אֵהָל מוֹעֵד:
(כ) כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה
מִדְמָהּ עַל-הַבָּגָד אשר יזה עליה תבכס
במקום קדש: (כא) וכלי-חרש אשר תבשל-

LEVITICO VI

Aronne ed ai figli suoi con dire: È questa la legge relativa al sacrificio d'aspersione: nel luogo dove si scanna l'olocausto si scannerà il sacrificio d'aspersione, innanzi al Signore: cosa santissima è. (19) Quel sacerdote, che ne farà le aspersioni, lo mangerà; in luogo santo sarà mangiato, nell'atrio del padiglione di congregazione. (20) Tutto ciò che toccherà la sua carne diventerà sacro; e se spruzzolerà del suo sangue sopra un panno, quella parte, sulla quale sarà spruzzato, laverai in luogo sacro. (21) Ed il vaso di terra, in cui verrà cucinato,

באחת כלי שאין לו אפי. (יט) המרחצא אותה יאכלנה: וכיוצא בזה למטה ז'
סבוק ז' וח' וע', כך היה הענין ממשות משע עד דוד, ואז התקינו כ"ד משמרות כסופה,
וכל העובדים ביום אחד (יהם הכהנים בית אהרן) חולקים בבשר המעלות והאשם
המנוצאים ביום ההוא, והנזכרו ח"ו לפרש כהן המרחצא אותם להוציא את המרחצא
בשעת עבודה (ענין רש"י כאן ולמטה ז' ו' וח' וע'). ומתי יפקחו עיניהם המרחצאים
באלות ואומרים שהתורה נכתבה בזמן המלכים? (כ) יוה: בנין סקל משרש בזה שענינו
קפיטה, אם יקפון מרחש על הנגד, ובהפעיל ענינו זרק המרחש בחופן שקפון מרחש
למקום. (כא) ומורק ושוחף במים: כ"ל כי חלת מורק מריכה טפסא, כי השטיפים
היא מים, אבל המורק איננו מים אלא בקול או בדבר אחר, ואף אם מערבין קטל

בו יִשְׁכַּר וְאִם-בְּכֹלִי נִחַשְׁתָּ בְשָׁלָה וּמִרְקָא
 וְשִׁטָּה בְּמִים: (כב) כָּל-זָכָר בְּכֹהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ
 קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא: (כג) וְכָל-חֲטָאֹת אִשְׁרֵי יוֹכָא
 מִדְּמָה אֶל-אֱהֹל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא
 תֹאכַל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף: פ

?

(א) וְזֹאת תֹּרַת הָאִשִּׁם קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא:
 (ב) בְּמָקוֹם אִשְׁרֵי יִשְׁחָטוּ אֶת-הָעֶלָּה יִשְׁחָטוּ

LEVITICO VI-VII

si romperà; e se fu cucinato in vaso di rame, questo dovrà ripulirsi, e sciacquarsi. (22) Qualunque maschio dei sacerdoti potrà mangiarlo, cosa santissima è. (23) Però ogni sacrificio d'aspersione, il cui sangue debba portarsi nel padiglione di congregazione, onde propiziare [fare le aspersioni] nel Santuario, non si mangerà ma si abbrucierà.

VII

(1) E questa è la legge relativa al sacrificio di pentimento: esso è cosa santissima. (2) Nel luogo ove si scanna l'olocausto si scannerà il sacrificio di pentimento, ed il suo sangue spar-

מִים בְּחֹלֶה, אֵין הַיָּמִים עֵינֶקֶר, אֶלֶּל הַחֹלֶה, וְעֵינִין לְחֹטֵט י"ב ב'. (כב) כָּל זָכָר בְּכֹהֲנִים
 יֹאכַל אֹתָהּ: הַכֹּהֵן הַחֲטָטִי אֹחֶז רֹאשׁוֹ לֶחֶם מִזְבֵּחַ לִמֵּי שִׁירָה, וְנִלְכַּד שִׁיחֵהוּ כִּכֵּן
 הַזָּכָר (כ"ג) לִמֵּי הַכֶּסֶף לְחֹטֵט י"ט).

אֶת־הָאֲשֶׁם וְאֶת־דָּמוֹ יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
 (א) וְאֶת־כָּל־חֻלְבוֹ יִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת־הָאֵלִיָּה
 וְאֶת־הַחֵלֶב הַמִּכֶּסֶה אֶת־הַקֶּרֶב: (ב) וְאֵת שְׁתֵּי
 הַבָּלִיֹּת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עָלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־
 הַבָּסָלִים וְאֶת־הַיֵּתֶרֶת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַבָּלִיֹּת
 יִסְרְנָה: (ג) וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ
 אֵשׁ לַיהוָה אֲשֶׁם הוּא: (ד) כָּל־זָכָר בְּכֹהֲנִים
 יֹאכְלֵנוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֹאכֹל קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים
 הוּא: (ה) כַּחֲטָאת כַּאֲשֶׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם
 הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִכְפֹּרֵבּוּ לוֹ יִהְיֶה: (ו) וְהַכֹּהֵן
 הַמִּקְרִיב אֶת־עֹלֹת אִישׁ עֹר הָעֶלָּה אֲשֶׁר

LEVITICO VII

gerà (il sacerdote) sull'altare all'intorno. (3) E ne offrirà tutt'il sevo: la coda, ed il sevo che cuopre le interiora. (4) E i due reni, ed il sevo ch'è sopra di essi, che sta (cioè) sui fianchi, e la rete ch'è sul fegato, cui leverà insieme ai reni. (5) Ed il sacerdote arderà tutto ciò sull'altare, in sacrificio da ardersi al Signore. È sacrificio di pentimento. (6) Ogni maschio tra i sacerdoti potrà mangiarlo; in luogo santo sarà mangiato, è cosa santissima. (7) Il sacrificio d'aspersione e quello di pentimento hanno una medesima legge: sì l'uno che l'altro appartengono a quel sacerdote che avrà eseguito le relative funzioni propiziatricie. (8) Ed il sacerdote che offrirà l'olocausto d'alcuno... la pelle dell'offerito olocausto apparterrà al medesimo

הַקָּרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: (ט) וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר
תֹּאפֶה בַתֵּנוּר וְכָל־נֶעֱשָׂה בַמִּרְחֶשֶׁת וְעַל־
מִחֶבֶת לַכֹּהֵן הַמִּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה: (י)
וְכָל־מִנְחָה בְּלוּלָה־בְשֶׁמֶן וְחֻרְבָּה לְכָל־בְּנֵי
אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: פ' שְׁלִישִׁי (יא) וְזֹאת תֹּרֶת
זִבַּח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לַיהוָה: (יב) אִם
עַל־תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ וְהַקְרִיב יַעֲלֶה־זִבַּח הַתּוֹדָה
חֲלוֹת מִצּוֹת בְּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן וְרִקְקֵי מִצּוֹת

LEVITICO VII

sacerdote. (9) Ed ogni offerta farinacea, sia cotta in forno, o fatta sulla tegghia, o sulla padella, apparterrà al sacerdote che l'avrà l'offerta. (10) Ed ogni offerta farinacea intrisa coll'olio, o asciutta, apparterrà a tutt'i figli d'Aronne, all'uno come all'altro. (11) E questa è la legge del sacrificio di contentezza, che uno presenterà al Signore. (12) Se l'offrirà per ringraziamento, presenterà insieme al sacrificio di ringraziamento focacce azzime intrise coll'olio, e focacce di pasta molle unte coll'olio, e fior di farina fritto, (fatto in) focacce

(י) לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תְּחִיָּה: לְכָל מִנְחָה כָּל זֶמֶן שִׁישִׁי מִמֵּי מִשְׁכָּר כֵּגֶן בִּימֵי
מִשָּׁה, אוֹ כָּל הַמִּזְבֵּחַ בְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ בְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ כְּשִׁיכְרוּ וַיִּתְּנוּ: וְגַם מִן הַשֶּׁמֶן אֵלָּה
מִזְבֵּחַ שֶׁנִּשְׁכָּח הַקִּדְשִׁים; וְיִמְצָא אֶחָד כִּי נִזְכָּר שֶׁלֹּא עָרַת הַכֶּהֵן נִשְׁכָּח, וְכִי
דָּקָה דְּבָרֵינוּ, וְהוּא מִפְּרָשׁ לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תְּחִיָּה עַל כִּי דָּרְכוּ (לְמַעַל ו' כ"ג) שֶׁהַקְרִיב
רִשְׁאֵי לַחַת מִחֶלֶק לְכָל אֶחָד הַכֹּהֲנִים, וְכִי שֶׁאֵין זֶה מִשְׁמֵעוֹת לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תְּחִיָּה,
וְהִי לָלֶכֶת כָּל בְּנֵי אַהֲרֹן יִשְׁכָּחוּ כִּמוֹ לְמַעַל, אֲךְ לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תְּחִיָּה הֵיא מִלֵּוֹי שֶׁהוּא

מִשְׁחִים בַּשֶּׁמֶן וְסֹלֶת מִרְבֶּכֶת חֹלֶת בְּלוֹלָה
 בַּשֶּׁמֶן: (י) עַל־חֹלֶת לֶחֶם תִּמְץ יִקְרִיב קִרְבְּנוֹ
 עַל־זֶבַח תּוֹרַת שְׁלָמִיו: (יא) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד
 מִכָּל־קֶרֶכֶן תְּרוּמָה לַיהוָה לִכְהֵן הַזֶּזֶק אֶת־
 דָּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה: (יב) וּבִשֹּׁר זֶבַח תּוֹרַת
 שְׁלָמִיו בְּיוֹם קִרְבְּנוֹ יֹאכֵל לֹא־יִנִּיחַ מִמֶּנּוּ
 עַד־בֶּקֶר: (יג) וְאִם־נָדַר יֹאזֵבֶה זֶבַח קִרְבְּנוֹ
 בְּיוֹם הַקְּרִיבוֹ אֶת־זֶבְחוֹ יֹאכֵל וּמִמַּחֲרֹת
 וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֹאכֵל: (יד) וְהַנּוֹתָר מִבִּשֹּׁר הַזֶּבֶה

LEVITICO VII

intrise coll'olio. (13) Unitamente a focacce di pane lievitato presenterà la sua offerta, insieme al suo sacrificio di contentezza fatto per ringraziamento. (14) Egli offrirà in tributo al Signore un pane d'ognuna di queste varie forme d'offerta, il quale apparterrà al sacerdote che avrà sparso il sangue del sacrificio di contentezza. (15) La carne poi del suo sacrificio di contentezza fatto per ringraziamento sarà mangiata nel giorno stesso, in cui fa il sacrificio; non deve lasciarne sino alla dimane. (16) Se poi il sacrificio (di contentezza) da lui offerto è un voto, o una spontanea oblazione; si mangerà nel giorno, in cui presenterà il suo sacrificio, ed anche nel dimani potrà mangiarsi ciò che ne avanza. (17) Ma quello, che (tuttavia) avanzasse della carne del sacrificio, dovrà

למלנח לכהן המקריב אותם לו חבים. (יג) נדר: קרי עלי, נדנכ קרי ו.

ביום השלישי באש ישרף: (יד) ואם האכל
 יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא
 ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה
 והנפש האכלת ממנו עונה תשא: (יט) והבשר
 אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף

LEVITICO VII

nel giorno terzo abbruciarsi. (18) E se verrà mangiato della carne del suo sacrificio di contentezza, nel giorno terzo, (il sacrificio) non verrà gradito, non sarà calcolato a favore di chi lo presenta, sarà anzi ributtato, e la persona che ne mangerà incorrerà in peccato. (19) E la carne (del sacrificio), che avesse toccato alcuna cosa impura, non si mangerà, ma si abbrucerà.

(יד) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי: אם המקריב יחיד מבשר הזבח עד היום השלישי ולא ישרפנו, אבל יאכל מחנו או יאכל לאחרים שיאכלו מחנו ביום השלישי, אז לא יהיה קרבנו נחשב לו, אך פגול יהיה, וכל מי שיאכל מבשרו אכילו בתוך הזמן (ביום הראשון והשני) עונו ישא. זה הוא משמעות הכתוב, אבל זו נאמרת תוספת גדולה, שמי שאכל מבשר הזבח בתוך הזמן ישא עונו כאילו אכל פגול, מפני שאחר כן לא נשרף הכותל יהיה כמי שאכל מחנו ביום השלישי; ועל זה תחם ר' אליעזר (זבחים כ"ט) אחר שהוא כשר יתור ויפסול? לביכך הונדכו חכמים להוציא הכתוב ממשותו, ולפרש שאין הקרבן נכסל באכילת יום שלישי, אלא אם כן נשעת הקרבנו היתה כוונת הנעלים לאכלו בשלישי, ולכן דרשו המקריב אותו לא יחשב לו, אזכרה לנעלים שלא יחשבו נשעת הקרבנה לאכול מבשרו ביום השלישי, והנפש האוכלת מחנו (אם קרים אכילה ידעו משמעת הנעלים) עונה תשא. אחרי כחם שנים שהייתי מחמיה על ר"ל, להם (כדברי רש"ם) עקרו הכתוב הזה ממשותו, היום (פורים, תר"ו) זכיתי להבין מה ראו על ככה, וכן ככל מקום שנטו ר"ל מפשט הכתובים, כשאין הדבר דעת יחיד, אבל הוא דבר מובחם בלי חולק, איכנו טעית שטעו, אבל הוא תקנה שתקנו, לפי טורח הדורות, ומי כמוכם ריפורמאטור? אבל תקנתיהם היו נכוחים עמוקה, ויראת ה' והשגת האדם, לא להנחת ענינם או לכבודם, ולא למחלל קין

וְהַבֶּשֶׂר כְּדֶ-טָהוֹר יֹאכֵל בָּשָׂר: (כ) וְהַנֶּפֶשׁ
 אֲשֶׁר-תֹאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
 לַיהוָה וְטִמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
 מֵעַמִּיהָ: (כא) וְנֶפֶשׁ כִּי-תִגַּע בְּכָל-טִמָּא בְטִמְאָת
 אָדָם אוֹ בְּבִהֶמָה טִמְאָה אוֹ בְּכָל-שֶׁקֶץ טִמָּא
 וְאָכַל מִבֶּשֶׂר-זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה
 וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ: (כב) וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (כג) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר כָּל-חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֹז לֹא תֹאכְלוּ:

LEVITICO VII

(Così pure) quanto alla carne, ogni persona pura potrà mangiare la carne (del sacrificio). (20) Ma la persona che mangiasse della carne d'un sacrificio di contentezza offerto al Signore, avendo addosso qualche impurità; quella persona sarà recisa di mezzo alla sua nazione. (21) Ed una persona che avesse toccato alcuna cosa impura, qualche impurità umana, o alcun animale domestico impuro [cioè morto da sè], o alcun animale abborrito [vietato a mangiarsi] impuro [morto da sè], e poi mangiasse della carne d'un sacrificio di contentezza offerto al Signore; quella persona (dico) sarà recisa di mezzo alla sua nazione. (22) Il Signore parlò a Mosè, con dire: (23) Parla ai figli d'Israel quanto segue: Alcuo sevo bovino, pecorino, o caprino non

נֶעֱנִי נֶזֶר דָּם. (כא) שֶׁקֶץ: עֲנִינוּ שָׂרָא אוֹ דָּג אוֹ עוֹף כַּאֲשֶׁר נִאֲמַרְנוּ, וְשָׂרָא

(כד) וְחֵלֶב נֹבֵלָה וְחֵלֶב טָרֶפֶה יַעֲשֶׂה לְכָל־
 מְלֹאכָה וְאָכַל לֹא תֹאכְלֶהוּ: (כה) כִּי כָל־אֹכֵל
 חֵלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנָּה אִשָּׁה
 לִיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמִּי:
 (כו) וְכָל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בָּכֶל מוֹשְׁכֵיכֶם

LEVITICO VII

mangerete. (24) Il sevo d'animale morto da sè, o sbranato (da qualche fiera), potrà adoperarsi a qualunque lavoro, ma non lo mangerete. [La legge vale egualmente pel sego d'animali scannati; ma di questi non è qui fatta menzione, perchè agl'Israeliti dei tempi mosaici, viventi nel deserto, non era permesso scannare alcun animale domestico, senza farne un sacrificio, ed arderne il sevo ed il sangue sull'altare; v. Capo XVII]. (25) Poichè chiunque mangia sevo d'un animale (quadrupede), di cui può farsi sacrificio da ardersi al Signore; quella persona (dico) che ne mangia sarà recisa di mezzo alla sua nazione. (26) Ed alcun sangue non mangerete, in alcun luogo delle vostre sedi, nè di volatili, nè di quadrupedi.

טמא ענינו אחד מן הסרטים הטומאים בחומם. (כד) וחלב נבלה וחלב טרפה: זה כאשר כנגד דור החדש של היו אוכלים בשר חלל שלמים, ולא היה להם חלב מותר אלא חלב של כנלם וטרפס (ולפיכך אשר אח"כ בדם: בכל מושטמכם, כלומר בין בדור זה ובין כשהיו על ארצכם), והואיל והאכיר שהוא מותר למלאכה האכיר איסור אכילתו, אח"כ שחיו נרץ להאמר (וכן דעת ספרים החומם ל"ב, ע' כח"ט) ולחירות, המקרא הזה מלמד שאין הטל טמא טומאת נבלה, וגם המקרא הזה ראיה שנכתבה בתורה בדור החדש. (כה) מן הבהמה אשר יקריב מנחה: שמקריבין מאותו הזמן. (כו) וכל דם וכי לעוף ולבהמה: שלא כמאז שאין איסור הדם אלא כאיסור הטל, שהוא בנינים הקרבים על המזבח, לכך סומק לעוף ולבהמה,

לְעוֹף וּלְבִהֶמָּה: (כז) כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל
 כָּל־דָּם וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ: פ
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כח) דַּבֵּר
 אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמִּקְרִיב אֶת־זִבְחֵ
 שְׁלָמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת־קֶרְבָּנוּ לַיהוָה מִזִּבְחֵ
 שְׁלָמָיו: (כט) יָדָיו תְּבִיאֶנָּה אֶת אֲשֵׁי יְהוָה אֶת־
 הַחֶלֶב עַל־הַחֹזֶה יָבִיאֵנוּ אֶת הַחֹזֶה לַהֲנִיף
 אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: (ל) וְהַקֵּטֹרֶת הַכֹּהֵן
 אֶת־הַחֶלֶב הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַחֹזֶה לְאַהֲרֹן
 וּלְבָנָיו: (לב) וְאֵת שֹׁק הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְּרוּמָה

LEVITICO VII

(27) Qualsisia persona, che mangi alcun sangue, quella persona sarà recisa di mezzo alla sua nazione. (28) Il Signore parlò a Mosè, con dire: (29) Parla ai figli d'Israel, con dire: Chi vuol offrire al Signore il suo sacrificio di contentezza, recherà dal suo sacrificio di contentezza la (porzione di) sua offerta al Signore. (30) Colle sue mani recherà le parti da ardersi al Signore, recherà (cioè) il sevo sopra il petto; il petto (però) per farne la dimenazione innanzi al Signore [non perchè venga abbruciato]. (31) Ed il sacerdote arderà il sevo sull'altare, ed il petto apparterrà ad Aronne ed ai suoi figli. (32) E la gamba destra darete in tributo al sacerdote dai vostri sa-

וימים נכלל נהמה (רכ"ה). (לב) שוק: עיין סח"ג ע"ג וס"ט חולין כ"ה

לִכְהֵן מִזִּבְחֵי שְׁלֵמִיכֶם: (לג) הַמִּקְרִיב אֶת־
 דָּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אֹהֶרֶן לוֹ
 תִּהְיֶה שֹׁק הַיָּמִין לְמִנָּה: (לד) כִּי אֶת־חֲוִיהָ
 הַתְּנוּפָה וְאֶת יִשׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵיהֶם וְאֶתֶּן אֲתָם
 לְאֹהֶרֶן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֶק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: (לה) זֹאת מִשְׁחַת אֹהֶרֶן וּמִשְׁחַת בָּנָיו
 מֵאִשֵּׁי יְהוָה בְּיוֹם הַקָּרִיב אֲתָם לִכְהֵן לַיהוָה:
 (לו) אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַתֵּת לָהֶם בְּיוֹם מִשְׁחָו

LEVITICO VII

crifizi di contentezza. (33) Quello tra i figli d'Aronne, che offrirà (sull'altare) il sangue ed il sevo del sacrificio di contentezza, avrà per sua porzione la gamba destra. (34) Poichè il petto di dimenazione e la gamba di tributo io accetto dai figli d'Israel, dai loro sacrifici di contentezza, e li do ad Aronne sacerdote e ai figli suoi qual diritto 'perpetuo (da percepire) dai figli d'Israel. (35) Quest'è il diritto annesso alla dignità d'Aronne ed alla dignità de'suoi figli, (da percepire) dai sacrifici da ardersi al Signore, tosto che saranno avvicinati [cioè abilitati] ad esercitare le funzioni di sacerdoti del Signore; (36) Quello cioè ch'il Signore ha comandato che loro sia dato dai figli d'Israel, tosto che siano unti; (e ciò) qual

פרק י' וס' זכרון. (לד) שוק: לא נקרא שוק החנוסה כי לא היו עושים בו הנספה ונקרא שוק החנוסה כי הים מורס וניתן לננוס, כלומר לכסן (ענין שוחט כ"ט כ"ד).

אַתֶּם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתָם:
 (ל) זֹאת הַתּוֹרָה לַעֲלֹה לַמִּנְחָה וְלַחֲטָאת
 וְלֶאֱשֶׁם וְלַמְלוּאִים וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים: (מ) אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צִוּתוֹ
 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־קֹרְבָנֵיהֶם
 לַיהוָה בְּמִדְבַּר סִינַי: פ רביע

ח

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) קַח
 אֶת־אֹהֶרֶן וְאֶת־בָּנָיו אֹתוֹ וְאֵת הַבָּגָדִים וְאֵת

LEVITICO VII-VIII

diritto perpetuo, per tutte l'età avvenire. (37) È questa la legge per l'olocausto, per l'offerta farinacea, e pel sacrificio d'aspersione, e pel sacrificio di pentimento, e pel sacrificio d'installazione, e pel sacrificio di contentezza; (38) Ch' il Signore comandò a Mosè nel monte di Sinai, quando comandò ai figli d'Israel di presentare i proprj sacrifici al Signore nel deserto di Sinai.

VIII

(1) Il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Prendi Aronne, e con lui i figli suoi, e gl'indumenti, e l'olio d'unzione, ed il toro destinato per sacrificio d'aspersione, e i due montoni ed

שָׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְאֵת י פֶּרֶךְ הַחֲטָאת וְאֵת שֶׁנִּי
הָאֵילִים וְאֵת סֵל הַמִּצּוֹת: (א) וְאֵת כָּל-הָעֵדָה
הַקֹּהֵל אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ב) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקְהַל הָעֵדָה אֶל-
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעֵדָה
זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת: (ד) וַיִּקְרַב
מֹשֶׁה אֶת-אַהֲרֹן וְאֶת-בָּנָיו וַיִּרְחֹץ אֹתָם בַּמַּיִם:
(ה) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת-הַכֹּתֶנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בֶּאֱבֶנֶת
וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת-הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת-הָאֶפֶד
וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בַּחֹשֶׁב הָאֶפֶד וַיֹּאפֹד לוֹ בּוֹ: *

LEVITICO VIII

il canestro dei pani azzimi. (3) E convoca tutta la congrega all'ingresso del padiglione di congregazione. (4) E Mosè eseguì quanto il Signore gli comandò, e la congrega si adunò all'ingresso del padiglione di congregazione. (5) E Mosè disse alla congrega: E questa la cosa [cioè tutto quello che mi vedrete fare], ch'il Signore ha comandato di eseguire. (6) Mosè fece che si presentassero Aronne e i figli suoi, e si bagnassero nell'acqua. (7) Indi gli pose indosso la tonaca, e lo cinse colla cintura, e gli fece indossare il manto, e gli pose indosso il dorsale, e lo cinse colla fascia del dorsale, e con essa gli as-

(א) ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד: כתב רש"י שהחזיק מועד

(*) חז"ל סתורם בפסוקים.

(ח) וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־הַחֹשֶׁן אֶת־
הָאוּרִים וְאֶת־הַתְּמִיּוֹם׃ (ט) וַיִּשֶׂם אֶת־הַמִּצְנֶפֶת
עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשֶׂם עַל־הַמִּצְנֶפֶת אֶל־מֹול פָּנָיו
אֶת־צִיץ הַזָּהָב גִּזְרֵי הַקֶּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה׃ (י) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וַיִּמָּשַׁח אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ וַיִּקְדֹּשׁ
אֹתָם׃ (יא) וַיִּזֶן מִמֶּנּוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים
וַיִּמָּשַׁח אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר

LEVITICO VIII

setto [tutti questi indumenti]. (8) E gli pose indosso il pettorale, e mise nel pettorale gli Urim e i Tummim. (9) E gli pose la mitra sul capo; e pose sulla mitra, dalla parte anteriore, la lamina d'oro, diadema santo, come il Signore ci mandò a Mosè. (10) E Mosè prese l'olio d'unzione, ed unse il tabernacolo e tutto ciò ch'è in esso, e (così) li consacrò. (11) E ne spruzzò sull'altare sette volte, ed unse l'altare e tutt'i suoi arredi, e

את המזבחה, וזה בשבט כי סגולה היא הקהל, ואינו כן. (ח) ויתן אל החשן את האורים ואת התמרים: ישם בתם בשעת לבישה א"כ לא היו קבועים בתם, א"כ היה הכהן מרחיש בהם לברקים וחולאים מתוך החשן, ואולי היו כ"כ אזהרות חקוקות על כ"כ חתיכות קטנות של עץ או של מתכת, ובים הכהן מרים ישם אות אחת וא"תב אית אחרת, ובשגגת ה' היחה חיונית לו משונה נכונה לשאלתו; וסיו באזהרות הכן בקראות כל א' בשם חיונה, האל"ף היתה בקראת אור, וס'תו היתה בקראת חם, וכללן חאל"ף ועד ח"ו בקרא אורים ותמים, וזהו נמשך קבלת

וְאֶת־כִּנּוֹ לְקֹדֶשֶׁם: (יב) וַיֵּצֶק מִשְׁמֶן הַמִּשְׁחָה
עַל־רֹאשׁ אֶהֱרֹן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ לְקֹדֶשׁוֹ: (יג) וַיִּקְרַב
מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי אֶהֱרֹן וַיַּלְבִּשֵׁם בְּתִנָּה וַיַּחְגֹּר
אֹתָם אֲבָנֹת וַיַּחֲבֹשׁ לָהֶם מִגְבָּעוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: (יד) וַיָּנֶשׂ אֶת־פֶּרֶךְ הַחֲטָאֹת
וַיִּסְמֹךְ אֶהֱרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ פֶּרֶךְ
הַחֲטָאֹת: (טו) וַיִּשָּׁחֹט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם וַיִּתֵּן
עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיַּחֲטֹא
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ
וַיִּקְדָּשׁוּ לְכַפֵּר עָלָיו: (טז) וַיִּקַּח אֶת־כָּל־הַחֲלָב־

LEVITICO VIII

la conca e il suo piedestallo, per conséccarli. (12) E colò dell'olio d'unzione sul capo d'Aronne, e l'unse per consacrarlo. (13) Indi Mosè fece che si presentassero i figli d'Aronne, e fece loro indossare tonache, e li cinse di cintura, ed avvolse loro turbanti, come il Signore comandò a Mosè. (14) E fece accostare il toro destinato per sacrificio d'aspersione, ed Aronne e i figli suoi posarono le loro mani sul capo del toro di sacrificio d'aspersione. (15) Indi, scannatolo, Mosè prese il sangue, e ne pose col dito sulle prominenze dell'altare all'intorno, purgando così l'altare [v. Esodo XXIX. 36]; ed il (resto del) sangue colò al fondamento dell'altare, e così lo consacrò, perchè poi si facessero sopra di esso le espiazioni. (16) Indi prese tutto il sevo ch'è sulle interiora, e la rete del fegato,

אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת יִתְרַת הַכֹּהֵן וְאֶת־זִמְתִּי
הַבָּלִיּוֹת וְאֶת־חִלְבֵּהֶן וַיִּקְטֹּר מִשָּׁה הַמִּזְבֵּחַהּ:
(יז) וְאֶת־הַפֶּר וְאֶת־עֲרוֹ וְאֶת־בִּשְׂרוֹ וְאֶת־פֶּרְשׁוֹ
שָׂרָף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: (יח) וַיִּקְרָב אֶת אֵיל הָעֹלָה וַיִּסְמְכוּ
אֹהֲרָן וּבְנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאֵיל:
(יט) וַיִּשְׁחָט וַיִּזְרֹק מִשָּׁה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב: (כ) וְאֶת־הָאֵיל נָתַח לַנֶּתְחֵיו וַיִּקְטֹּר
מִשָּׁה אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַנְּתָחִים וְאֶת־הַפָּרִר:
(כא) וְאֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכֶּרְעִים רָחַץ בַּמַּיִם
וַיִּקְטֹּר מִשָּׁה אֶת־כָּל־הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַהּ עָלָה
הוא לְרִיח־נִיחֹחַ אֲשֶׁה הוּא לִיהוָה כְּאֲשֶׁר

LEVITICO VIII

e i due reni, ed il loro sevo, e Mosè gli arse sull' altare. (17) Ed il toro, e la sua pelle e la sua carne e le sue fecce, abbruciò fuori del campo, come il Signore comandò a Mosè. (18) E fece avvicinare il montone destinato per olocausto, ed Aronne e i suoi figli posarono le loro mani sul capo del montone. (19) E, scannatolo, Mosè sparse il sangue sull' altare, all' intorno. (20) Tagliò poi Mosè il montone ne' suoi quarti, ed arse la testa e i quarti e l' adipe. (21) E le interiora e le gambe lavò nell' acqua, e Mosè arse tutt' il montone sul-

צֹנֶה יְהוָה אֶת־מִשָּׁה: שִׁשִּׁי (כב) וַיִּקְרַב אֶת־
הָאֵיל הַשְּׁנִי אֵיל הַמִּלֻּאִים וַיִּסְמְכוּ אֶהֱרֹן
וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאֵיל: (כג) וַיִּשָּׁחֲטוּ
וַיִּקַּח מִשָּׁה מִדָּמּוֹ וַיִּתֵּן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן־אֶהֱרֹן
הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלוֹ
הַיְמָנִית: (כד) וַיִּקְרַב אֶת־בָּנָי אֶהֱרֹן וַיִּתֵּן מִשָּׁה
מִן־הַדָּם עַל־תְּנוּךְ אָזְנוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ
הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק מִשָּׁה
אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (כה) וַיִּקַּח אֶת־

LEVITICO VIII

l'altare. È olocausto, per odore propiziatorio, è sacrificio da ardersi al Signore, come il Signore comandò a Mosè. (22) Indi fece avvicinare l'altro montone, montone destinato al sacrificio d'installazione, ed Aronne e i suoi figli posarono le loro mani sul capo del montone. (23) E scannatolo, Mosè prese del suo sangue, e ne mise sulla sommità dell'orecchia destra d'Aronne, sul pollice della sua mano destra, e sul pollice del suo piede destro. (24) Fece poi avvicinare i figli d'Aronne, e Mosè mise di quel sangue sulla sommità della loro orecchia destra, e sul pollice della loro mano destra, e sul pollice del loro piede destro, indi Mosè sparse il (resto del) sangue sull'altare all'intorno. (25) Prese poi il sevo e la coda e tutt'il sevo ch'è sulle interiora, e la rete del fegato, e i due reni, ed il

ר"ל שחחיות שוות בשבטים היו מניחים השחבה. (כב) איל המלואים: עי' כ"ה.

החֲלֹב וְאֶת־הָאֵלֶיּהּ וְאֶת־כָּל־הַחֲלָב אֲשֶׁר
עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת יִתְרַת הַכֹּהֵן וְאֶת־שְׂתֵי
הַבָּלִיּוֹת וְאֶת־חֲלִבָּהֶן וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין: (כב)
וּמִסַּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר יִלְפְּנִי יְהוָה לֶקַח חֲלֹת
מִצֵּה אֶחָת וְחֲלֹת לֶחֶם שֶׁמֶן אֶחָת וְרִקִּיק אֶחָד
וַיִּשֶׂם עַל־הַחֲלָבִים וְעַל שׁוֹק הַיָּמִין: (כג) וַיִּתֵּן
אֶת־הַכֹּל עַל כַּפֵּי אֹהֶלן וְעַל כַּפֵּי בְנוֹי וַיִּנָּף
אַתֶּם תִּנּוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: (כד) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֹתָם
מֵעַל כַּפֵּיהֶם וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֹלָה
מִלֵּאִים הֵם לַרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה הוּא לַיהוָה:
(כה) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַחֹזֶה וַיִּנִּיפֵהוּ תִנּוּפָה

LEVITICO VIII

sevo loro, e la gamba destra. (26) E dal canestro dei pani azzimi, esistente innanzi al Signore, prese una focaccia di pane azzimo, ed una di pane oliato, ed una di pasta molle, e le pose sopra i sevi e sopra la gamba destra. (27) E mise il tutto sulle palme d'Aronne e sulle palme dei figli suoi, e ne fece la dimenazione innanzi al Signore. (28) Indi Mosè prese quelle cose d'in sulle loro palme, e le arse sull'altare, coll'olocausto. Sono un sacrificio d'installazione, in odore propiziatorio: egli è un sacrificio da ardersi al Signore. (29) Mosè prese poi il petto, e ne fece la dimenazione innanzi al Signore. Dal montone d'installazione esso [il petto] appartenne a Mosè, come

לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים לְמִשְׁחָה הִיָּה לְמִנְחָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ ^(א) וַיִּקַּח מֹשֶׁה
 מִשְׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִן־הַדֶּהֱם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּז
 עַל־אֹהֶרֶן עַל־בְּגָדָיו וְעַל־בְּנָיו וְעַל־בְּגָדֵי בְנָיו
 אֹתוֹ וַיִּקְדֵּשׁ אֶת־אֹהֶרֶן אֶת־בְּגָדָיו וְאֶת־בְּנָיו
 וְאֶת־בְּגָדֵי בְנָיו אֹתוֹ׃ ^(ב) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶרֶן
 וְאֶל־בְּנָיו בְּשָׁלוֹ אֶת־הַבֶּשֶׂר פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
 וְשֶׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בַּסֵּל
 הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר אֹהֶרֶן וּבְנָיו
 יֹאכְלֻהוּ׃ ^(ג) וְהָנֹתַר בַּבֶּשֶׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ
 תִּשְׂרְפוּ׃ ^(ד) מִסֵּד (ד) וּמִפְתָּח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא

LEVITICO VIII

il Signore comandò a Mosè. (30) E Mosè prese dell'olio d'unzione, e del sangue ch'era sull'altare, e ne spruzzò sopra Aronne, e sui suoi vestiti, e con lui (anche) sopra i suoi figli, e sui vestiti dei figli suoi; e così consacrò Aronne e i suoi indumenti, e con lui (anche) i figli suoi, e gl'indumenti dei figli suoi. (31) E Mosè disse ad Aronne ed ai suoi figli: Cucinate la carne all'ingresso del padiglione di congregazione, ed ivi la mangerete, come pure il pane ch'è nel canestro dell'installazione, come ho prescritto con dire: Lo mangeranno Aronne e i figli suoi. (32) E ciò che avanzerà della carne e del pane, abbrucerete. (33) E dall'ingresso del padiglione di

תִּצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי
 מְלֵאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת־יְדֵכֶם:
 (לד) כֹּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת
 לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: (לה) וּפָתַח אֱהִל מוֹעֵד תִּשְׁבּוּ
 יוֹמָם וּלְיָלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
 מִשְׁמַרְתִּי יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי־כֵן צִוֵּיתִי:
 (לו) וַיַּעַשׂ אֶהֱרֹן וּבָנָיו אֶת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־
 צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: ס ס ס

LEVITICO VIII

congregazione non uscite per sette giorni, sino (cioè) che siano compiuti i giorni della vostra installazione; poichè per sette giorni si celebrerà la vostra installazione. (34) Come si è fatto in quest'oggi, (altrettanto) ha il Signore comandato che si faccia (per altri sei giorni), per propiziare per voi. (35) Ed all'ingresso del padiglione di congregazione restate di e notte, per sette giorni, ed osservate la prescrizione del Signore, altrimenti morrete; perciocchè così mi fu comandato. (36) Ed Aronne e i figli suoi eseguirono tutte le cose ch' il Signore comandò per mezzo di Mosè.

ט

כז (א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה
 לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיֹּאמֶר
 אֶל-אַהֲרֹן קַח-לָךְ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחֻטָּאת וְאַיִל
 לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרֵב לִפְנֵי יְהוָה: (ג) וְאַל-
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבָּר לֵאמֹר קָחוּ שְׂעִיר-עִזִּים
 לְחֻטָּאת וְעֵגֶל וּבָכֶשֶׂת בְּנֵי-יִשְׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה:
 (ד) וַיֹּשׁוּר וְאַיִל לִשְׁלָמִים לְזִבְחֹ לִפְנֵי יְהוָה

LEVITICO IX

IX

(1) Ora nel giorno ottavo Mosè chiamò Aronne e i figli suoi, e gli anziani d'Israel. E disse ad Aronne: (2) Prenditi un giovine vitello, per sacrifici d'aspersione, ed un montone per olocausto, immacolati, e li presenta innanzi al Signore. (3) Ed ai figli d'Israel parlerai, con dire: Prendete un capretto per sacrificio d'aspersione, ed un vitello ed un agnello nati entro l'anno, immacolati, per olocausto. (4) Ed un bue

(א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי: למלאים ולזקנים, כרא"ב, ועיין כח"ה שם מ' ב' שמניא לשון ר' אליה מרחמי שמניא ח"י הכפרי שכן דעת ר' עקינא, חלא שלמי טוספ' הדפוס אינו כן. (ד) הקח! צמלת נראם קשה, כי הוא נינוני זכר, והים משפטו

וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה
 אֲלֵיכֶם: ^(ט) וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־
 פָּנָי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָל־הָעֵדָה וַיַּעֲמֵדּוּ
 לִפְנֵי יְהוָה: ^(י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־
 צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וִירָא אֲלֵיכֶם בְּכּוֹד יְהוָה:
^(י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קִרְב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלֹתְךָ וּכְפַר בְּעֶדְךָ
 וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קִרְבָּן הָעָם וּכְפַר

LEVITICO IX

ed un montone per sacrificio di contentezza, da sacrificare innanzi al Signore, ed un'offerta farinacea intrisa coll'olio; poichè oggi il Signore si mostrerà a voi. (5) Essi recarono davanti al padiglione di congregazione ciò che comandò Mosè, e tutta la congrega s'avvicinò, e stette innanzi al Signore. (6) E Mosè disse: Quest'è ciò ch' il Signore ha comandato che facciate [cioè che rechiate questi sacrifici], perchè si mostri a voi la maestà del Signore. (7) Indi Mosè disse ad Aronne: Appressati all'altare, e fa il tuo sacrificio d'aspersione ed il tuo olocausto, e propizia per te e pel popolo, e fa il sacrificio del popolo, e propizia per essi, come il Signore ha coman-

דבטול, וטעם כי היום ה' נראה אליכם על ידידת האש מן השמים לאכול הקרבנות (רש"ם ורא"ש), כי אתכם כל נש ניכר וגלוי הוא מראה כבוד ה', כיון ובקר ודליותם את כבוד ה', שאין המכון בו אלא ידידת האש, ואולי נכוונס נקדו נראה ל' נקנס כדי שיהיה זה ה' לא האל עמו. (וה) אל פני: מקרא קצר, ויקחו את אשר טע

בְּעֶדֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: (ח) וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן
 אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחֹט אֶת־עֹגֶל הַחֻטָּאת אֲשֶׁר־
 לוֹ: (ט) וַיִּקְרְבוּ בָנָיו אֶהֱרֹן אֶת־הַדָּם אֵלָיו
 וַיִּטְבֵּל אֶצְבָּעוֹ בָּדָם וַיַּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ
 וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: (י) וְאֶת־
 הַחֵלֶב וְאֶת־הַכֶּלֶיֹת וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת מִן־הַכֶּבֶד
 מִן־הַחֻטָּאת הַקָּטִיר הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: (יא) וְאֶת־הַבֶּשֶׂר וְאֶת־הָעוֹר
 שָׂרָף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּחָנֶה: (יב) וַיִּשְׁחֹט אֶת־
 הָעֵלָה וַיִּמָּצְאוּ בָנָיו אֶהֱרֹן אֵלָיו אֶת־הַדָּם
 וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (יג) וְאֶת־הָעֵלָה

LEVITICO IX

dato. (8) Aronne s'appressò all'altare, e scannò il suo vitello destinato per sacrificio d'aspersione. (9) I figli d'Aronne gliene presentarono il sangue, ed egli intinse il suo dito nel sangue, e ne mise sulle prominenze dell'altare, ed il (resto del) sangue colò al fondamento dell'altare. (10) Ed il sevo ed i reni, e la rete (levata) dal fegato, del sacrificio d'aspersione, fece ardere sull'altare, come il Signore comandò a Mosè. (11) E la carne e la pelle abbruciò fuori del campo. (12) E scannò l'olocausto, e i figli d'Aronne gliene porsero il sangue, ed egli lo sparse sull'altare all'intorno. (13) E l'olocausto gli por-

שם ויניחו אל פני וגו', ע"ד קחם כח אלי. (י) הקטיר המזבחה: שם אוחם

הַמִּצִּיאוֹ אֵלָיו לַנִּתְחִיָּה וְאֶת־הָרֹאשׁ וַיִּקְטֹר
עַל־הַמִּזְבֵּחַ: (י) וַיִּרְחֹץ אֶת־הַקָּרֶב וְאֶת־
הַכְּרָעִים וַיִּקְטֹר עַל־הָעֹלָה הַמִּזְבֵּחַה: (יב)
וַיִּקְרֹב אֶת קָרְבֵּן הָעֶם וַיִּקַּח אֶת־שְׂעִיר
הַחֲטָאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטְהוּ וַיַּחֲטִיאוּ
כָּרֹאשׁוֹן: (יג) וַיִּקְרֹב אֶת־הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ
כַּמִּשְׁפָּט: שֵׁנִי (יד) וַיִּקְרֹב אֶת־הַמִּנְחָה וַיִּמְלֵא
כַּפּוֹ מִמֶּנָּה וַיִּקְטֹר עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִלֶּבֶר עֹלֹת
הַבֶּקֶר: (טו) וַיִּשְׁחָט אֶת־הַשּׁוֹר וְאֶת־הָאֵיל זֶבַח
הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם וַיִּמְצְאוּ בְנֵי אֶהֱרֹן אֶת־

LEVITICO IX

sero a brano a brano, e la testa, ed egli l'arse sull'altare. (14) E lavò le interiora, e le gambe, e le arse sull'altare, col (restante del) l'olocausto. (15) Indi fece avvicinare il sacrificio del popolo, e preso il capretto destinato per sacrificio d'aspersione, per conto del popolo, lo scannò, e ne fece le aspersioni, come (avea fatto) dell'antecedente. (16) E fece appressare (gli animali destinati per) l'olocausto, e lo fece secondo il rito. (17) E fece accostare l'offerta farinacea, e se n'empì la mano, e l'arse sull'altare, oltre all'(offerta farinacea dell')olocausto mattutino. (18) Indi scannò il bue ed il montone, destinati pel sacrificio di contentezza per conto del popolo, e i figli d'Aronne gliene presentarono il sangue, cui egli sparse sull'altare, all'in-

הָדָם אֵלָיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (יט)
 וְאֶת־הַחֲלָבִים מִן־הַשּׁוֹר וּמִן־הָאֵיל הָאֵלֶּיָּהּ
 וְהַמִּכְסֶּה וְהַכִּלְיֹת וַתֵּרֶת הַכֶּבֶד: (כ) וַיִּשִּׂמוּ
 אֶת־הַחֲלָבִים עַל־הַחֲזוֹת וַיִּקְטֹר הַחֲלָבִים
 הַמִּזְבֵּחַהּ: (כא) וְאֶת הַחֲזוֹת וְאֵת שׁוֹךְ הַיָּמִין
 הַנִּיף אֶהְרֹן תִּנּוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 מֹשֶׁה: (כב) וַיֵּשָׂא אֶהְרֹן אֶת־יָדָיו אֶל־הָעָם
 וַיְבָרֲכֵם וַיֵּרֶד מִעֲשֵׂת הַחֲטָאֹת וְהֶעֱלָהּ
 וְהִשְׁלָמִים: (כג) וַיֵּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־אֱהֱלֵה

LEVITICO IX

torno. (17) Come pure (gli presentarono) i sevi, (staccati) dal bue, e dal montone la coda, e quel (sevo) che ricopre le (interiora), e i reni, e la rete del fegato. (20) Posero i sevi sopra i petti, ed egli arse i sevi sull'altare. (21) E dei petti e della gamba destra fece Aronne la diuinciazione innanzi al Signore, come comandò Mosè. (22) Indi Aronne alzò le sue mani verso il popolo, e li benedisse; poi venne giù, dopo aver fatto il sacrificio d'aspersione, e l'olocausto, ed il sacrificio di contentezza. (23) E Mosè ed Aronne entrarono nel padiglione di con-

על המזבח ובזבח האש של מעלה נקטרו (רש"נס). (כב) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם: אחר שעבד אהרן עבדתו בכבש משה עמו, כנכול להעמידו לכני חולץ ולנקש על פניו שירצו, או לשמוע אם הוא רגיל לכני, ואז כחשך סיוח רגיל לכני, והורש לנרץ את העם, ואז ילאו וברכו את העם, מיד כראש כבוד ה'.

(*) ידיו ק'

מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד־
 יְהוָה אֶל־כָּל־הָעָם: ^{שלישי (כד)} וַתֵּצֵא אִשׁ
 מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הָעֹלָה
 וְאֶת־הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל־הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ
 עַל־פְּנֵיהֶם:

,

(א) וַיִּקְחוּ בְנֵי־אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ
 מַחֲתָתוֹ וַיִּתְּנוּ בָּהֶן אִשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קֶטֶרֶת

LEVITICO IX-X

gregazione, e ne uscirono, e benedissero il popolo; e la maestà del Signore apparve a tutt' il popolo. (24) Ed uscì un fuoco d' innanzi al Signore [cioè dal luogo santissimo], e consumò [istantaneamente] sopra l' altare gli olocausti e i sevi; e tutt' il popolo, ciò veduto, alzarono un grido, e si gettarono sulla propria faccia.

X

(1) Indi Nadàv ed Avihù, figli d'Aronne, presero ciascheduno una paletta, e vi misero fuoco, e vi posero sopra del

(א) וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אִשׁ וּרֵחַ: לֹא הָיְתָה כּוֹזֶמֶת לַקַּטֹּרֶת קֶטֶרֶת זֶה שֶׁ
 (כדעת רש"י) וְכִמוֹ שֶׁאֵלֶּמְנָתִי גַם אֵלֶּי זֶה עֲשִׂים שֶׁנֶּה עֵינֵי נְכוּרֵי עַמִּים חֲקִי"ח

וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה
 אוֹתָם: (ב) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל
 אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי יְהוָה: (ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל-אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר-דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר
 בְּקִרְבִּי אֶקְדָּשׁ וְעַל-פָּנַי כָּל-הָעָם אֶכָּבֵד וַיֵּדֶם

LEVITICO X

profumo; presentando così innanzi al Signore un fuoco estraneo, ch'egli non aveva loro comandato. (2) Ed uscì un fuoco d'innanzi al Signore, e li consumò, e morirono innanzi al Signore. (3) E Mosè disse ad Aronne: Quest'è appunto ciò ch'il Signore ha pronunciato [cioè questa morte è in conformità coll' ammonizione altra volta fattaci dal Signore] con dire: In coloro che sono ammessi ad avvicinarsi mi mostrerò santo [vale a dire sovrumano, onnipossente, punendoli miracolosa-

עמוד קמ"ה), שאלם כן מה מקום לשתי קטנות (ועיין במבאר עוד ראיות אחרות), אבל הקרינו קטרת שלא נזה ה', והיה מטאס מכני נאזה; כי לא הספיק להם להיות משרתים לאניהם, ככתוב ועמלנו בני אהרן את הדם חלי, ובקשו להראות שם הם כהני ה' כאשר, והחיל משה לא נזה אותם לעשות שום עבודה פרעית, נארו הם לעולם עבודה יקרה, והקרינו לפני ה' שם זרה. ולא אמר קטרת זרה, כי נאחת לא היתה הקטרת זרה (עיין במבאר), אבל האש היתה זרה, ואם היתה ההקטרה היתה מחכות משה, היה משה מודיעם שלא יקרו אש, כי מוח ה' תבוא אש, כמו שגאה לאכול העולה; אבל הם עשו מדעת עולם, ובסיוחם בלתי בטוחים שגלה אש ה' לאכול את הקטרת אשר לא נזה, הולכר להניח אש זרה. (ב) וחצא אש: אש אחרת, לא האש שכלה העולה (כדעת רש"ם), שאלם כדבריו וחלל האש סיו לו לחור, ועיין רמב"ו נפסוק הקודם. (ג) הוא אשר דבר ה': אין לך נזק לבקש סיון דבר, כי כהני וזהו אש לך אדניך כאשר דבר ה', והכוונה: דע כי כך גורם כחמתי יח', להקדש לסרלות קדושתו וגדולתו כסענישו את נאיריו הקרובים חלי, זה למען כל העם ישמעו ויראו, וידעו ק' בעולם (עיין רש"י); והניח מבטל מה שכתבתי על המקרא הים נבכורי

אָהֶרֶן: ^(ח) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־מִישָׁאֵל וְאֶל
 אֶלְצָפָן בְּנֵי עֲזִיָּאֵל דָּד אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
 קִרְבּוֹ שָׂאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי־הַקֹּדֶשׁ
 אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: ^(ט) וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֻם בְּכַתְנֵתָם
 אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה: ^(י)
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן וּלְאֶלְעָזָר וּלְאִיתָמָר
 בָּנָיו רְאִישֵׁיכֶם אֶל־תִּפְרְעוּ וּבְגָדֵיכֶם לֹא־
 תִּפְרְמוּ וְלֹא־תִמָּתוּ וְעַל כָּל־הָעֵדָה יִקְצֹף
 וְאֲחֵיכֶם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכּוּ אֶת־הַשִּׂרְפָּה
 אֲשֶׁר שָׂרָף יְהוָה: ^(י) וּמִפְתָּח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא

LEVITICO X

mente ove manchino ai loro doveri], e con ciò incuterò rispetto a tutt'il popolo. — Ed Aronne tacque [si rassegnò]. (4) Indi Mosè chiamò Misciaèl ed Elsafàn, figli di Uzzièl zio d'Aronne, e disse loro: Appressatevi, trasportate i vostri fratelli [cioè congiunti] lungi dal Santuario, fuori del campo. (5) Essi s'avvicinarono, e li trasportarono nelle loro tonache al di fuori del campo, come ordinò Mosè. (6) E Mosè disse ad Aronne, e ad Eleazzaro ed Ithamàr suoi figli: Non vi scapigliate il capo, e non vi sdrucite i panni, altrimenti morrete; e la congrega tutta incorrerà nell'ira (del Signore). I vostri fratelli poi, (cioè) tutta la casa d'Israel, possono piangere (la morte di) quelli ch'il Signore ha abbruciati. (7) E dall'in-

(*) הַקֹּדֶשׁ יִטְעִים כָּרִישׁ קֹדֶם הַתֵּשֶׁבַח וְשִׂיבָה עַל הַבֵּן.

תָּצְאוּ פֶּן־תָּמְתוּ בִּי־שֶׁמֶן מִשְׁחַת יְהוָה עֲלֵיכֶם
וַיַּעֲשׂוּ כַּדְּבַר מִשָּׁה: פ (ח) וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: (ט) יַיִן וְשֵׁכָר אֶל־תִּשְׁתֵּי
אֹתָהּ וּבִנְיָךְ אִתָּךְ בְּבָאֲכֶם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
וְלֹא תָמְתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְרֹדְתֵיכֶם: (י) וְלֹהֲבָדִיל
בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטְּמֵא וּבֵין
הַטְּהוֹר: (יא) וְלַהּוֹרֹת אֶת־כִּנֵּי יִשְׂרָאֵל אֵת

LEVITICO X

gresso del padiglione di congregazione non uscite, altrimenti morrete, poichè avete sopra di voi l'olio d'unzione del Signore. — Ed essi s'attenero all'ordine di Mosè. (8) Ed il Signore parlò ad Aronne con dire: (9) Vino, o (altro) liquore inebbriante, non berrai, nè tu, nè i figli tuoi, quando entrerete nel padiglione di congregazione, altrimenti morrete: statuto perpetuo per tutte l'età avvenire. (10) Come pure quando avrete a distinguere [a decidere] tra quel ch'è sacro, e quel che non lo è, e tra l'impuro ed il puro; (11) O d'insegnare

הַעֲמִים חֻקֵּי עֲמֻד קִנְיָה. (ט) יַיִן וְשֵׁכָר אֶל תִּשְׁתֵּי: לא שגדב ואזניהו
חטאו חפני שברות, כי לא יאחז שמו יין בנקר השכם ביום הנורא ההוא; אלא
חפני שחטו על שהוכיפו דבר אשר לא היה אחים ה', רגה ה' לזרז את אהרן ואת
בניו שיהיו זהירים בעיני העבודה, שלא להזליף חפני דבר קטון, והנה הוא כאלו
אמר ידעתי כי מהיום והלאה לא תוידו עוד לעשות דבר שדעתכם, אך הכני מוט
אחכם שחטו גם מן השגגה ולפיכך לא תשמו יין ושכר בנאכס אל אהל מועד,
שחט תנאזו לשנות שום דבר, ולא לבד תזהירו בזה במעשה העבודה, אלא גם כשתודו
הוראה לאחרים בעיני קדש וחול טמא וטהור או בשאר תקי ה', תזהירו שלא לשנות מן
תעבו בנוראה וטמאכם לה'. (ט, יא) בבאכם, ולהבדיל, ולהורות: השמים

כָּל־הַחֲקִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיהֶם בְּיַד־
 מֹשֶׁה: פ רבתי (יב) וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן
 וְאֶל אֱלֻעָזָר וְאֶל אִיתְמָר בְּנֵי הַנּוֹתָרִים קָחוּ
 אֶת־הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְהוָה וְאִכְלוּהָ
 מִצֹּת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא:
 (יג) וְאִכְלַתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי חֹק־
 וְחֻק־בְּנֵיךָ הוּא מֵאִשֵּׁי יְהוָה כִּי־כֵן צִוִּיתִי:
 (יד) וְאַתָּה חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאַתָּה יִשּׁוֹק הַתְּרוֹמָה
 תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר אֹתָהּ וּבְנֵיךָ וּבְנֹתֶיךָ

LEVITICO X

ai figli d'Israel alcuno degli statuti, ch'il Signore ha loro ordinato col mezzo di Mosè. (12) E Mosè disse ad Aronne, e ad Eleazzaro e ad Ithamar, suoi figli superstiti: Prendete l'offerta farinacea rimasta dopo la parte che ne fu arsa in sacrificio al Signore, e mangiatela in pani azzimi presso all'altare, poichè cosa santissima è. (13) La mangerete in luogo sacro, poichè è il tuo diritto e il diritto de' figli tuoi (da percepirsi) dai sacrifici da ardersi al Signore; poichè così mi fu comandato. (14) Ed il petto di dimenazione e la gamba di tributo

אסורם לכהנים בכל הפעולות המיוחדות להם, והם גלשה מימים, האחד הוא שעשה העבודה במקדש, והוא נבאכם אל אהל מועד, והשני הסוראם בעניני קדש וחול וטמא וטהור, בעניני העבודה ובית המקדש, כלומר למסוק הדין כשילד איהם ספק לכהנים עצמם, והשלישי הוא להורות את בני ישראל את כל החקים, להודיעם מה יעשו מה אסור ומה מותר, ואולי גם הסוראם בעניני הנדעת בכללת בסמך השכר, כי הו

אֶתְךָ כִּי־חֻקְךָ וְחֻק־בְּנֶיךָ נָתַנוּ מִזִּבְחֵי שְׁלָמִי
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (טז) שׁוֹק הַתְּרוֹמָה וְחִזָּה הַתְּנוּפָה
 עַל אֲשֵׁי הַחֻלָּבִים יָבִיאוּ לְהִנִּיף תְּנוּפָה לִפְנֵי
 יְהוָה וְהָיָה לָךְ וּלְבִנְךָ אֶתְךָ לְחֻק־עוֹלָם
 כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: חֲמִישִׁי (טז) וְאֵת י שְׁעִיר

LEVITICO X

mangerete in luogo puro [cioè anche fuori del Tabernacolo], tu, e teco i tuoi figli e le tue figlie; poichè sono costituiti diritto tuo e de' figli tuoi (da percepirsi) dai sacrifici di contentezza dei figli d'Israel. (15) Egli ne recheranno la gamba di tributo ed il petto di dimenazione, insieme ai sevi da ardersi in sacrificio, perchè ne sia fatta dimenazione innanzi al Signore, ed apparterranno a te, e teco ai figli tuoi, in diritto perpetuo, come il Signore ha comandato. (16) Mosè poi chiese conto del capro di sacrificio d'aspersione e seppe ch'era stato

להכדיל בִּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר. (טז) וְאֵת שְׁעִיר הַחַטָּאת: חֲמִישֵׁי שְׁלָל הָיָה שֶׁ
 חָלָל שְׁעִיר אֶחָד (וְהוּא הַנִּזְכָּר לְמַעַל ע' ג'), ח"כ לֹא הָיָה רֹאשׁ קֹדֶשׁ, יוֹם הַשְּׁמִינִי
 הוּא שְׁמִינִי בַּקֹּדֶשׁ, כִּי בְּאֶחָד לְקֹדֶשׁ הַקֹּדֶשׁ הַמִּשְׁכָּן וְקֹדֶשׁ יוֹם הַשְּׁמִינִי יִשְׁנוּ שְׁנֵעַת יוֹמִים
 פָּתַח אֶחָד פּוֹעֵה, ח"כ הָיָה הַמִּשְׁכָּן עַל עַמּוּד; וְגַם לֹא הָיָה שֶׁם שְׁעִיר הַנִּשְׁאָל, ח"כ
 הַנִּשְׁאָלִים הַחֲמִילִי לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹתֵיהֶם אַחֵר יוֹם הַשְּׁמִינִי, וְיִזְוֶה כְּלוּת חֹמֶה לְהַקִּים אֶת
 הַמִּשְׁכָּן לֹא דוּקָא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, חָלָל לְאַחַר הַחֲמִילִים, וְכֵן כְּתוּב שֶׁם מְנוּכַת הַחֹמֶה
 בְּיוֹם הַחֹמֶה אֲחֻתּוֹ, וְח"כ כְּתוּב אַחֲרֵי הַחֹמֶה אֲחֻתּוֹ, וּר"ל אַחֲרֵי. (עֵינֵי רַש"י) שְׁהוּ שֶׁם
 שְׁלֹשָׁה שְׁעִירִים, אֶחָד שְׁנֵים חֲמֵס אֶחָד אֲחֻתּוֹ מִכֵּנִי שְׁהוּ קֹדֶשׁ שְׁעָה, וְדָק שְׁעִיר ר"ח
 שְׁרָפוֹ אֲחֻתּוֹ מִכֵּנִי שְׁהוּ קֹדֶשׁ דְּוִירוֹת; אֵךְ לִמֵּי הַפֶּסַח נִרְאֶה שְׁהוּ לֹא לְפָרֶשׁ אֲחֻתּוֹ שְׁעִיר
 דָּרֵשׁ, וְבִאֲחֻרֵי פָתַח יֵאֵת שְׁעִיר הַקֹּדֶשׁ חֲמִישֵׁי שְׁלָל הָיָה שֶׁם חָלָל שְׁעִיר אֶחָד. וְהָיָה
 שְׁכַתָּה רַש"י בְּסוֹף פָּתוּחַ אַחֲרֵי זֶה שְׁעִינֵי לֹא נָאֵה לְכַפֵּרָה, אֵינִי הַדְּבָר כֵּן, שְׁהוּ
 לְמַעַל ע' ז' כְּתוּב וְעָשָׂה אֶת קִרְבֵּן הַעֵם וּכְפַר בְּעֵדָם, וְקִרְבֵּן הַעֵם הוּא שְׁעִיר עֲזִים

הַחֲטָאת דָּרִשׁ דָּרִשׁ מִשֶּׁה וְהִנֵּה עֲרַף וַיִּקְצֹף
 עַל-אַלְעָזָר וְעַל-אִיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַנּוֹתָרִם
 לֵאמֹר: (יז) מִדּוּעַ לֹא-אַכְלָתֶם אֶת-הַחֲטָאת
 בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא וְאַתֶּם
 נָתַן לָכֶם לִשְׂאת אֶת-עֹנֵן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם
 לִפְנֵי יְהוָה: (יח) הֵן לֹא-הוּבֵא אֶת-דָּמָה אֶל-
 הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אֲכֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ
 כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: (יט) וַיִּדְבֹּר אֶהֱרֹן אֶל-מִשֶּׁה הֵן

LEVITICO X.

abbruciato; e si sdegnò con Eleazzaro ed Ithamar, figli superstiti d'Aronne, con dire: (17) Com'è che non avete mangiato il sacrificio d'aspersione nel luogo santo? mentr'esso è cosa santissima, ed è cosa che vi fu assegnata, perchè (mangiandola) abbiate ad assumere i peccati della congrega, e propiziare per essi innanzi al Signore. (18) Il suo sangue non fu già portato nell'interno del Santuario [nel qual caso il sacrificio d'aspersione doveva abbruciarsi, v. VI. 23]; dovevate dunque mangiarlo in luogo sacro, come ho prescritto. (19) Ed

ונגל וכבש (שם פסוק ג'). (יז) מדוע לא אכלתם: אע"פ שאתם חונכים סוף לכם לאכול החטאת, כי כבר אחרתי לכם ראשכם אל חפרעו וגו', ומפני זהל מועד לא חלף, כלומר שאין לכם לחם כלל לחם שאירע לכם. (יח) הן היום הקריבו: אני עם ארבעה בני הקרבנו את חטאתנו ואת עולותנו לכפר בעדנו, ואע"כ קרו אותי כאלה שחיו שני בני, א"כ הרי אין חטאתנו רגלים לפני המקום, וא"כ אם אכילה חטאת היא כאשר אחרת לכפר על העדה, היכן שנכפר אנחנו על העדה כשחטנו

(*) דרש ז"ל בראש שטה והוא חזי החורה בתנות.

הַיּוֹם הִקְלִיבוּ אֶת־חַטָּאתָם וְאֶת־עֲלָתָם לִפְנֵי
 יְהוָה וַתִּקְרָאנָה אֹתִי בָאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת
 הַיּוֹם הַיֵּיטֵב בְּעֵינַי יְהוָה: (כ) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה
 וַיֵּיטֵב בְּעֵינָיו: פ שש

LEVITICO X

Aronne disse a Mosè: Ecco oggi (i miei figli) presentarono innanzi al Signore il loro sacrificio d'aspersione ed il loro olocausto, e poi m'accaddero tali cose [cioè la morte di due figli]: se oggi stesso avessi mangiato sacrificio d'aspersione, poteva ciò piacere al Signore? [vale a dire: Colpito testè dall'ira celeste, come potrei credermi a Dio accetto, e degno di propiziare per altrui? E se ciò presumessi, tale mia arroganza potrebb'essa non irritare maggiormente la Divinità?] (20) Mosè udì, e gli piacque.

אֲכַתְּנוּ כוֹסִים לְמוֹקֹס? וְאִם כָּל זֹאת הָיִטּוּ אוֹכְלִים אֶת־הָאֵשׁ וְהָיִטּוּ חַטָּבוֹתִים בְּלִבָּנוּ
 שְׁעָדִיין בְּרִי אֲנִי רָעִיִים לִפְנֵי וְהָיִי אֲנִי כְדָאִי לְכַפֵּר עַל הָעָם, הֵיטֵב בְּעֵינַי הִי?
 הֲלֹא יוֹתֵר תִּבְעֵר בְּנֵי שָׁמַח עַל זֶדֶן לִבִּי זֶה. וְלִדְעַת הַכּוֹרֵם (וּקְרוֹבִין לוֹ) דְּבָרֵי
 הַדָּשׁ"ס) הַכּוֹנֵס: אִם כְּנִשְׁתִּי אֶת זְעָרִי וְלֹא בִכְתִּי כִּי לְהַדְדִּיק דִּין שָׁמִים בְּרִבִּים
 הֵיטֵב בְּעֵינַי הִי לְאֹכֹל אֶת בָּשָׂר הַחַטָּאת מִחוּץ שִׁמְחָה וּבָחַת וְלִנִּי מֵלֹא עֵין וְעֵצ, וְכֵן
 קִדְשִׁים רָאִי לְאֹכְלוֹ בְּשִׁמְחָה וְלֹא כְלָם הַעֲנִיִּים. וְאִמְנֵם לִפִּירָם זֶה יִקְשֶׁה מִה עֵינִן
 כֵּן הָיִם הַקְרִיבֻ וְכוּ', וְאִ"ח מִשִּׁב שֶׁהַכּוֹנֵס כֵּן הָיִם הוּא הָיִם הַרְאָשׁוֹן שֶׁהַקְרִיבֻ,
 וְהִם רָאִי שֶׁהִיב לִבִּי יוֹם שִׁמְחָה גְדוֹלָה, וְנִהְפֵךְ קָרוֹ אֶת־כִּי בָאֵלֶּה, אִ"כ וְכוּ', וְעָדִין
 קִשֶׁה הִכְנִי אֶת שִׁמְחָתָם וְאֶת עוֹלָתָם אֲשֶׁר עַל כֵּן מִחוּץ אֲנִי בִּפְרִיזָה.

יא

(א) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
 לֵאמֹר אֱלֹהִים: (ב) דַּבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 זֹאת הַחֲיָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
 עַל־הָאָרֶץ: (ג) כָּל־מִפְרֶסֶת פְּרָסָה וְשִׁסְעַת
 שִׁסְעַת פְּרָסָת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ

LEVITICO XI

XI

(1) Ed il Signore parlò a Mosè e ad Aronne, con dire ad essi: (2) Parlate ai figli d'Israel, con dire: Sono questi gli animali che potrete mangiare, fra tutte le bestie [quadrupedi] esistenti sulla terra. (3) Qualunque tra i quadrupedi è fornito d'unghia, ed ha una spaccatura di unghie [cioè che le ha fesse

(א) איסורי אכילה להבדיל מן העמים וגם לרומם הנפש שאכילת הדברים
 המחוסרים מציאה פקידות כפש, ואין הטעם לשמירת הכריזות, כי אמנם בשר הנמל
 הוא טוב לבריאות, והוא תניב מאד לאכילת החיות. (ג) פרסת: כיפורן אחת כעין
 חנעל, לא מפרנים בכל אצבע כארכבת ואפן (רש"ם). ושושעט ששע: מובדלת
 הפרסה לשנים, ולא פרסה אחת שלמה כסוס וחמור. שם פרסה עיקר ענינו בקיעה,
 והוכח מחמתו על פרסות הבהמות השושעות וא"כ הושאל על פרסת הסוסים שאינה
 שטובה, לפיכך אמר שאמר כל מפרסת פרסה הולך להוסיף ושושעת שם להוסיף
 הסוס והחמור, וע"כ אמר בפסוק ד' וחמפרסי הפרסה על השושעות לפי עיקר הוראת

תֹּאכְלוּ: (ח) אֲךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּעֱלֵי
הַגֶּרֶה וּמִמִּפְרֵי הַפֶּרֶסָה אֶת־הַגִּמְלָל כִּי־
מֵעֵלָה גֶרֶה הוּא וּפֶרֶסָה אֵינָנוּ מִפְּרִים טָמֵא
הוּא לָכֵם: (ט) וְאֶת־הַשֶּׁפֶן כִּי־מֵעֵלָה גֶרֶה הוּא
וּפֶרֶסָה לֹא יִפְרִים טָמֵא הוּא לָכֵם: (י) וְאֶת־
הָאֲרֻנְבַּת כִּי־מַעֲלַת גֶּרֶה הוּא וּפֶרֶסָה לֹא
הַפֶּרִיסָה טָמֵאָה הוּא לָכֵם: (יא) וְאֶת־הַחִזִּיר
כִּי־מִפְּרִים פֶּרֶסָה הוּא וְשִׁסַּע וְשִׁסַּע פֶּרֶסָה

LEVITICO XI

in due], ed è ruminante; quello potrete mangiare. (4) Questi però non mangerete tra i ruminanti ed i bisulchi; il cammello, poichè è ruminante, ma non ha l'unghia fessa, impuro è per voi. (5) Ed il coniglio [?], poichè rumina, ma non ha l'unghia fessa, impuro è per voi. (6) E la lepre, poichè ruminna, ma non ha l'unghia fessa, è impura per voi. (7) Ed il porco, poichè è fornito d'unghia, ed ha spaccatura di unghia,

סמינה. (ח) דושפן: הוא coniglio, וזהו שכן בשלמים (חללים ק"ד י"ק, חשלי
ל' כ"ח), וכן בשלש רוחי euniceus שעיניו שכן עיניו ג"כ מקלות עפר, וחלי גס
גלס"ק שפן, מעינין. שכן על שם שהוא נשנן ונשחר בנקיקי השלמים, רע כי Sebeux
בספרו Dietionnaire d'Histoire na- Physique sacrée וכן Valmont de Bomaf בספר
tuelle לחורים כי גם coniglio מעל גרם. (י) הארנבת: הוא lepre, וזהו מעל
גרם, וכן כתב Linnæus ואחרים, אש"מ שאין לו אפסומא כפולה, כמו שאר מעלי
טורים. (יא) ובנבלתם לא חגעו: כמו למטה בסוף י"א ואלו נבלתם חקקו, כשתרו

וְהוּא גֵרָה לֹא־יִגָּר טָמֵא הוּא לָכֶם: (ח) מִבְּשָׂרָם
 לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ טָמְאִים הֵם
 לָכֶם: (ט) אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בַּמַּיִם
 כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּמַּיִם בַּיָּמִים
 וּבִנְחָלִים אַתֶּם תֹּאכְלוּ: (י) וְכָל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ
 סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּיָּמִים וּבִנְחָלִים מִכָּל שֶׂרֶץ
 הַמַּיִם וּמִכָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמַּיִם יִשְׁקֹץ הֵם
 לָכֶם: (יא) וְשִׁקֹּץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ
 וְאֶת־נִבְלָתָם תִּשְׁקְצוּ: (יב) כָּל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ

LEVITICO XI

ma non è ruminante, impuro è per voi. (8) Della loro carne non mangerete, ed il loro cadavere non toccherete [volendo poi mangiare cosa sacra, o entrare nel Tempio]: impuri sono per voi. (9) Questi (animali) potrete mangiare fra tutti quelli che sono nell'acqua: tutti quelli che hanno pinne e squamme, (viventi) nell'acqua, nei mari (cioè), o nei torrenti; quelli mangerete. (10) E tutti quelli che non hanno pinne e squamme, (viventi) nei mari, o nei torrenti, di qualunque specie: brulicante [esclusivamente] nell'acqua, e d'ogni specie d'esser viventi che sono nell'acqua [compresi gli anfibj], cose abborrite sono per voi. (11) Ed abborriti devono essere da voi: della loro carne non mangerete, ed il loro cadavere

לִסְוֵי טְהוֹרִים לֹא־כֹל קִדְשִׁים אִם לֹא חַל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִגְעוּ נִבְלָתָם. (ח) מִכָּל שֶׂרֶץ
 הַמַּיִם: אֵלֶּיכם חַיִּים חַלֵּל נִמְשִׁים. וּמִכָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר בַּמַּיִם: הֵם כִּמְפִיזִים שֶׁסֶם
 חַיִּים נִם נִמְשִׁים (וּמִנְסִין). (יא) וְאֵת נִבְלָתָם תִּשְׁקְצוּ: לִפְנֵי הַכֹּהֵן אֵין לוֹ עֵדִין.

הָרוֹכִיפֹת וְאֶת־הַעֲטָלָף: (כ) כָּל שֶׂרֶץ הָעוֹף
הַהֵלֶךְ עַל־אַרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: (כא) אֲדָּ
אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל שֶׂרֶץ הָעוֹף הַהֵלֶךְ עַל־
אַרְבַּע אֲשֶׁר־לֹא כְרָעִים מִמַּעַל לִרְגְלָיו לִנְתֹר
בֵּהֶן עַל־הָאָרֶץ: (כב) אֶת־אַלֶּה מֵהֶם תֹאכְלוּ
אֶת־הָאֲרָבָה לְמִינֹו וְאֶת־הַסִּלְעָם לְמִינֵהוּ
וְאֶת־הַחֲרָגָל לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחֲנֹכַב לְמִינֵהוּ:
(כג) וְכָל שֶׂרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לוֹ אַרְבַּע רַגְלִים
שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: (כד) וְלֹאֶלֶה תִטְמְאוּ כָּל־
הַנֶּגֶעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב: (כה) וְכָל־

LEVITICO XI

(20) Qualunque brulicante volatile, camminante sopra quattro (piedi), cosa abborrita è [esser deve] per voi. (21) Questi solamente potrete mangiare fra tutti i brulicanti volatili camminanti su quattro (piedi): quelli che hanno gambe al disopra dei piedi, colle quali saltare sopra la terra [cioè che hanno quattro zampe, ed altre due posteriori, più lunghe e saltatorie]. (22) Questi potrete mangiarne: la locusta, colle varie sue specie: il solàm, colle varie sue specie; l'hargòl, colle varie sue specie, ed il grillo, colle varie sue specie. (23) Ed ogni (altro) brulicante volatile, avente quattro piedi, cosa abborrita è per voi. (24) E dai seguenti contrarrete impurità, chiunque ne tocca il cadavere sarà impuro sino a notte. (25) E chiun-

(י) לו קרי.

הַנִּשְׂאָ מִנְבִּלָתָם יִכָּבֶם בְּגִדָיו וְטָמֵא עֲדֵי
הָעָרֶב: (כו) לְכָל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרִסַּת
פָּרָה וְשֹׁסַע יֵאֻנְנָה שְׁפֹעַת וְגִרָה אֵינְנָה
מַעֲלָה טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנִּגָּע בָּהֶם
יִטָּמֵא: (כז) וְכָל־יְהוֹלֵךְ עַל־כַּפְּיוֹ בְּכָל־הַחַיָּה
הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל־
הַנִּגָּע בְּנִבְלָתָם יִטָּמֵא עַד־הָעָרֶב: (כח) וְהַנִּשְׂאָ
אֶת־נִבְלָתָם יִכָּבֶם בְּגִדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב

LEVITICO XI

que alza (anche senza contatto) del loro cadavere, si laverà i panni, e sarà impuro sino a notte. (26) Tutte le bestie fornite d'unghia, che (in essa) non hanno spaccatura, nè sono ruminanti; sono impure per voi, chiunque le tocca (morte), sarà impuro. (27) Quelli poi fra gli animali quadrupedi, che camminano sulle proprie mani [cioè che hanno le piante divise in dita], sono impuri per voi, chiunque ne tocca il cadavere sarà impuro sino a notte. (28) E chi alza il loro cadavere, si laverà i panni, e sarà impuro sino a notte: (quegli animali)

עוף אכל הוא דומם לעוף, לפיכך חזר באחרונה (וקרוב לזה רנ"ה). (כו) לכל
הבהמה אשר היא מפריסת פרסה ושסע איננה שושעת: סס הסוס וסמור
וסזערו (רנ"ה). לכל הבהמה: הוא פירוש ולאלה טמאה, ומשנת רנב"ח אינם
כלם כי טמאים הם לכם הוא כלל אחר הפרט, וכאילו כתוב לכל הסהיה אשר היא
וכי טמאה, כי טמאים הם לכם, (וכיוצא בזה בספוק כ"ז וב"ח), כך כ"ל דקדוק לשון
ספקרא, אע"פ שלא תרגמתי כן. (כו) כל חולך על כפיו: כל אותם שאין להם

טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם: ס (כט) וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא
 בְּשָׂרָן הַשֹּׁרֶץ עַל־הָאָרֶץ הַחֲלָד וְהַעֲכָבֵר
 וְהַצִּב לְמִינֵהוּ: לו וְהָאֲנָקָה וְהַכֶּחַ וְהַלְטָאָה
 וְהַחֲמָט וְהַתְנַשְׁמַת: (לא) אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם
 בְּכָל־הָשָׂרִץ כָּל־הַנִּגְעַ בָּהֶם בְּמָתָם יִטְמָא
 עַד־הָעֶרֶב: (לב) וְכָל־אִשְׁר־יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם
 בְּמָתָם יִטְמָא מְכַל־כְּלִיעֵין אוֹ בְּגַד אוֹ־עוֹר
 אוֹ שֶׁקְ כָּל־כְּלִי אִשְׁר־יַעֲשֶׂה מִלֶּאכָה בָּהֶם
 בַּיּוֹם יוֹבֵא וְטֵמָא עַד־הָעֶרֶב וְטָהַר: שביעי

LEVITICO XI

sono impuri per voi. (29) Questi poi sono impuri per voi tra i brulicanti [piccioli quadrupedi] che brulicano sopra la terra: la donnola, ed il sorcio, ed il rospo, colle varie sue specie. (30) E la botta dal suono lugubre, e la talpa, e la lucerta; e la tartaruga, ed il camaleonte. (31) Questi son quelli che sono impuri per voi fra tutt' i brulicanti [piccoli quadrupedi]; chiunque li tocca dopo morti, sarà impuro sino a notte. (32) Come pure ogni oggetto, sul quale venga a cadere alcuno di quelli, dopo morto, sarà impuro: sia qualsiasi arnese di legno, o di tela, o di pelle, o di (tela da) sacco; qualunque arnese, di cui si faccia qualche uso; verrà immerso nell'acqua, e resterà

סדרש (נפסון כחין מנעל), אך חלוקי אננעות ככלב ושאר חיות (רכ"סו). (ל) וחכב: בתרגום סורי חולדא, וחולדא בסורי הוא טלפא, ונלשון השיר נקרא חפרפרות, אבל החולד" הוא חולדה שכל"ה והוא donnola. והחמט: אוחריס lumbaca, אך זה איננו שרץ, כי אין לו רגלים, ואכן חומר שהוא testudo, פלשין חושטנא בסורי שהוא חסן

(לז) וְכָל-בְּלִי-חַרֵּשׁ אֲשֶׁר-יִפֹּל מֵהֶם אֶל-תּוֹכוֹ
 כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבְּרוּ: (לח)
 מִכָּל-הָאֵכֹל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו
 מִיָּם יִטְמָא וְכָל-מִשְׁקָהּ אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכָל-
 בְּלִי יִטְמָא: (לה) וְכָל אֲשֶׁר-יִפֹּל מִנְּבִלָתָם
 עָלָיו יִטְמָא תַנּוּר וְכִירִים יִתֵּן טַמְאִים הֵם
 וטַמְאִים יִהְיוּ לָכֶם: (לו) אֵךְ מֵעֵן וְכוּר מְקוּהַ-
 מִיָּם יִהְיֶה טָהוֹר וְנִגַּע בְּנִבְלָתָם יִטְמָא: (לז) וְכִי-

LEVITICO XI

impuro sino a notte, indi sarà puro. (33) E se alcuno ne cade entro ad un vaso di terra; tutto ciò che v'è dentro sarà impuro, ed esso [il vaso] romperete. (34) Qualunque oggetto commestibile, che abbia toccato acqua, diverrà impuro [trovandosi in vaso di terra, in cui sia caduto uno di quegli animali]; come pure qualsisia liquido potabile, esistente in alcun vaso, diverrà impuro [cadendovi dentro un animale impuro]. (35) Ed ogni cosa, sulla quale cada (qualche pezzo) del loro cadavere, diverrà impura; se è un forno, o un fornello, si farà in pezzi. Sono impuri, ed impuri saranno per voi. (36) Però una fonte, o una cisterna, (qualunque) ricettacolo d'acqua [che non sia mobile], sarà puro; e (tuttavia) chi tocca il loro cadavere, [anche in acqua] diverrà impuro. (37) Se cade del loro

pugnaculum. (לה) תַנּוּר וְכִירִים יִתֵּן: אע"פ שנקבעים בקרקע מקבלים טומאה גם כי בעלמא חין טומאה בחיבור, (ע' רכ"ה). (לז) וְנִגַּע בְּנִבְלָתָם: מי שסוף בחך החיים (במעין וכו') ואם נגע בנבלה, ואפי' הנבלה היא בחך החיים חין לאחר שסמקוס מניל מחקבל טומאה (סלל ב"כ, ע' רכ"ה). (לח) עַל כָּל זֶרַע וְזֶרַע: לטבר אח

יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל־כָּל־זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר יִזְרַע
 טָהוֹר הוּא: (לח) וְכִי יִתֶּן־מִיָּם עַל־זֶרַע וְנִפֹּל
 מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם: ס (לח) וְכִי
 יָמוּת מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־הִיא לָכֶם לֹא־אָכְלָהּ
 הַנֶּגַע בְּנִבְלָתָהּ יִטָּמָא עַד־הָעֶרֶב: (מ) וְהָאָכַל
 מִנִּבְלָתָהּ יִכָּבֶס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב
 וְהַנִּשְׂאָ אֶת־נִבְלָתָהּ יִכָּבֶס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־
 הָעֶרֶב: (מא) וְכָל־הַשֶּׂרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ
 שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכֵל: (מב) כָּל הוֹלֵךְ עַל־גִּחְוֹן
 וְכָל־י הוֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע עַד כָּל־מְרַבֵּה רַגְלִים

LEVITICO XI

cadavere sopra il prodotto di qualsiasi vegetabile che sia stato seminato; (quel prodotto attaccato al suolo) è puro [non riceve impurità]. (38) Quando poi un prodotto vegetabile abbia toccato acqua, indi vi cada sopra (qualche pezzo) del loro cadavere; diviene impuro per voi. (39) Se una di quelle bestie che vi è permesso di mangiare, muore (da sè); chi ne tocca il cadavere sarà impuro sino a notte. (40) E chi mangiasse del suo cadavere, si laverà i panni, e sarà impuro sino a notte; e chi alza il suo cadavere, si laverà i panni, e sarà impuro sino a notte. (41) Ed ogni brulicante che brulica sulla terra, cosa abborrita è, non deve mangiarsi. (42) Sia che camminino in sul petto, o vadano sopra quattro (zampe), o ab-

(*) רכתי וקמי סחורס גלוחיות.

לְכָל־הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ עַל־הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלוּם
 כִּי־שִׂקָן הֵם: (מג) אֶל־תִּשְׁקְצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
 בְּכָל־הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם
 וְנִטְמַתֶּם בָּם: (מד) כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
 וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשָּׂרֵץ
 הָרֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ: מַפְטִיר (מה) כִּי אֲנִי יְהוָה
 הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵהִיֵּת לָכֵן
 לֵאלֹהִים וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי:

LEVITICO XI

biano molti piedi; insomma qualsiasi brulicante, che brulica sulla terra: non li mangerete, perchè sono oggetti da abborrirsì. (43) Non rendiate abborrevoli voi stessi per [cioè mangiando] alcuno degli animali brulicanti; e non vi rendiate impuri mediante essi, locchè vi abbrutirebbe. (44) Poichè io, il Signore, sono il vostro Iddio; quindi santificatevi, e siate santi, poichè santo io sono: e non vi rendiate impuri per alcun brulicante, che striscia sulla terra. (45) Poichè son io, il Signore, che vi trassi dalla terra d'Egitto, per essere il

הַמַּעֲלֶה לְקַרְקַע (ר"ש דָּם וּרְגִלֵּהוּ). (מג) וְנִטְמַתֶּם בָּם: מִן כְּטֻמְיָם בְּעֵינֵיכֶם (לחיצו
 י"ח ג') (כפירוש י"א שהניא רש"י), הוּא שְׁמִירַתִּי לְמַעַל שְׁכִינָתִי הַמַּאֲכִילִים הַמַּשְׁקִימִים
 מִנִּיחָה פְּחִימָה בְּכַפִּי, וְכֹאֵלִי הִיא עֹרֶת מַעֲלַת הָאָדָם לְמַדְרַגַּת הַנְּהֻמָּה, וְכִּי מִשׁ מְדוּעַ
 נִקְשְׁנוּ כְּנֻמָּה כְּטֻמְיָם בְּעֵינֵיכֶם.

(כז) זֹאת תֹּרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכָל נֶפֶשׁ
 הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת בָּמִים וּלְכָל-נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת
 עַל-הָאָרֶץ: (מ) לַהֲבִדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין
 הַטָּהוֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֹּאכֶלֶת וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר
 לֹא תֹאכַל: פ פ פ

יב

כז (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 (ב) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי

LEVITICO XI-XII

vostro Dio; siate dunque santi, poichè santo io sono. (46) È questa la legge intorno ai quadrupedi ed ai volatili, e ad ogni essere vivente che striscia nell'acqua, e ad ogni animale brulicante sulla terra. (47) Onde (sappiasi) distinguere tra l'impuro, ed il puro, e tra l'animale da mangiarsi, e l'animale che non si deve mangiare.

XII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ai figli

(ב) כִּי תֹרַע: מִלֶּשֶׁן זֶרַע נְהוֹרָאֲתוֹ הַשֵּׁנִי שְׁעִיטוֹ מִי. כִּי־מִ נֹרָא דְזִרְקָה
 תִּטְבֹּא: תִּהְיֶה טַמֵּאָה כְּחֹמֶר טֹמֵאָה בִּימֵי כְדָתָה. כִּי־מִ: כִּמוֹ כְּנִימִי, וְאִין הַכּוֹנֵה
 עַל מַסְמֵר יִמֵּי טֹמֵאָתָה שִׁיטוֹ ז' בִּימֵי הַכְדוּת, כִּי לַחֲטָה בִּיגְלִית נִקְנָה שְׂחִיטָה טַמֵּאָה
 י"ד אֲחֵר ג"כ וְטֹמֵאָה שְׂבוּעִים כְּכָדָתָה, אֲנִל הַכּוֹנֵה שְׂחִיטָה ג"כ אֲסוּרָה לִנְעֻלָּה. חֵה

תִּזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַע יָמִים בִּימֵי

אֵין בן בְּיֹם הַסֵּהר. וְטָמְאָה שְׁבַע יָמִים: כאן ראיתי לחוות דעתי בקצרה על כל עניני טומאה וטהרה, ואחר כי עניני הטומאות נחלקים לשני מינים: טומאות יש בעהרתן הנחת קרבן וטומאות אין בעהרתן הנחת קרבן. ובחיל טומאות הדרגת שהיא היותר חמורה בטומאות החין הראשון. והנה כבר תשנו רבים כי הרחקת החטורע היא מפני שהחלי הוא חמדק בנפש, וכראש לי שם חשש התורה להדבקיות החולי, כמה תלים אחרים יש החמדקים, ולא התקנים התורה בהם שם תקנה; ואין לא לומר דבר על דבר הדין? וכראש לי כי שני מראש העור היה לפי מחשבת הקדמונים סימן גערת האל, והדרוע היה לדעתם נגע חובה אלהים לעגש איזה עון חמור יש בו, ולפיכך היו בלים מחכו כיון מאדם הנזק לחקוס; וכן שני המראש בנגד ונבית היו אגלם סימן גערת האל, וכאילו הנגד והבית החמנעים הם שניאם לחקוס לפיכך איזה חטא גדול שנעשה בהם. ולהיות כל זה מסייע לחמנת ההשגחה והשכר והעונש מאת האלהים, קיימה התורה החמנה הזאת, ולמה הרחקת החטורע ושריפת הנגד ונבית הבית אשר בהם הנגע, וההואה וטווי הבית, ולמה שיהיה הנכסא חן הדרגת חבית קרבן, כדי שחיד שחמור מחכו גערת האל ובאכחו שהיתה מרחקת אוחו והתרחקות לפניו, יבא לבית ה' ויכנע לפניו, ויהיה לו על שחור וקירב אוחו, גם יבקש מחכו שלא ישוב עוד לנעור בו ולהרחיקו מעליו; זה טעם וכפר הכהן על החטורע לפני ה', שעל ידי הקרבן, האל מתפייס לו ויחשך עליו חסדו. ואחכם ענין שתי הפסוקים ועל האור והאזוב ושני תולעת וההיות נראה שהכל כיון ורמו לכפרת העון, להודיע שאין החטורע נזק עוד לחקוס. והנה תולעת השני הוא רחו לעון, כי היו מניירים העונות באדמיות, ככתוב אם יהיו חטאיכם כשנים, על שם שפיות דמים, שהוא עון אין למעלה מחטו. והאור והאזוב הם רחו לנזול ולקטון, על דרך חן האור אשר בלבנות עד האזוב אשר יולא בקיר. והנה על אור ואזוב ושני תולעת רוחים לעון גדול וקטן. ואחכם הם הפסוק שהחטה הוא רחו לנקי גדול כלומר לנקי חטא גדול, כי הים הוא נפש יכפר; והמים החיים הם סימן לנקי קטן כלומר לנקי חטא קל. והנה שתי הפסוקים הן כפרת החטורע ותליפתו, ואחת מהן נשחטת ומה נכפש יכפר, והאחרת חיה ומחברין אותה עם העונות (על אור ואזוב ושני תולעת) ומטבילין אותה בדם ובמים, וזוין בה על החטורע, זה רחו שכבר נכפרו עונותיו וזר לטהרתו; ואחר כן משליח את הפסוק החיה על פני השדה, זה סימן שהחטורע אינו עוד חוסר חן למחנה, אבל הוא יולא מהסגרו ובכנס בכל חקוס שירצה. וקרבן לענין החטורע ענין הכדה והזב והזבס והיולדת, כי כל אלה כנפוסים לחקוס, כי יזיאת הים או הרע (שלא ברנן) היא החמלת מיתה, והוא רחו שהאיש או

d'Israel, quanto segue: Quando una donna prolificherà, e partorirà un maschio; sarà impura per sette giorni. Sarà impura, come lo è nei giorni della sua mestruazione [cioè non solo

האשה ההיא בני מות הס, ולפיכך נאטונו להגדל מהם ולהסיר ממונעם, ולפיכך כשהם נשחרים ומביאים קרבן, וכשר עליהם הכהן כמו על המזרע, ואינם הנדים לא נתיינים בקרבן, כי חבה המורה על בנות ישראל, ולא המריחה אותן לכסוע מחזיקין ולנזל אל בית ה' בכל ידע, ואין לחור כי לכך לא נתיינה בקרבן, מפני שלא יתכן שתבקש מהאל שלא תשוב עוד נדה; כי אינם יתכן שתבקש שבשונה לנדה לא תחזק טוואתה יותר מהראוי ותהיה אב, וכן הוולדת היתה נדירה כפרה לא כדי לבקש שלא תהי עוד, אלא כדי לבקש שלא תחזק בשעת נדחה, כי הדם הניזל מן הוולדת סימן מיתה הוא, וכל יולדת בסכנה עומדת. ואינם הטוואות אפן בטוואתן הבאה קרבן מן טוואות חת וטוואות נבלה ועומדות שבת זרע בלא חול; ואלה אין בהם כפרה, מפני שאין דבר היורד מן השמים, אך הם עבדים חלשים ברגלי האדם, רבה מיטמא, לא רבה אינו מיטמא (ולחיצונו לא מיישין, לכך לא בא טו פדיו לאיש אשר ימות חת עליו בפדיו פחאוס, וכיוצא בו), באופן שלא יתכן לחשוב על הטוואים האלה היותם נאפים ממש לחקום. ואינם היו היות והנבלה מיטמאים, כי היתה היא נעדרת האל אפן למעלה פוחה, ואם המזרע והזר מיטמאים את הטבעה נהם להיותם נאפים לחקום, כל שכן וקל וחומר היותם ולחזק טוואת היות היה אף הטבעה בו נאף י' ימים, ודרך האשה בו טוואת. אבל הבחנה השחטה איננה טוואת, כי לא היתה מיתתה בידי שמים ודרך נערה, אלא בידי אדם ולתועלת בני אדם, אבל החלל אע"פ שהוא הרג בידי אדם, הוא טווא, כי האדם מושגח ובעל שכל ועצב, לא הנפשה, לפיכך האדם היות, אף על פי שבידי אדם היות, ראוי לחשוב עליו שיהיה מיתתו נגזרת האל ונעדרתו; ואין לחשוב בזה על הבחנה השחטה או ההרבה. ואינם טוואות שבת זרע היא לכבוד בית המקדש, כדי שלא יבא אדם לבית ה' ולא יאכל בשר קדש ביום שעבד בהנאה נופנית (בלתי הכרחית כאכילה ושתיה), והוא על דרך שטח קדש מן תורה היו נכונים לשלש ימים אל תנשו אל אשה; והאיסור הזה ירומם וינשא במחשבת כל הקהל הדור כבוד המקדש וקדשיו, ירומם וינשא במחשבת הכהנים יקר תבארת העבודה אשר הם עובדים; וכל זה יועיל הדבר להגדיל יראת האל בלב הכהנים וכל העם. ואינם היות מן טוואת היא רוח להפריט החטא: הפרה האדומה היתה באיחזקות רוח לעין, וכן עץ ארז ואזוב ושני תולעת הם רוח לעין גדול וקטן, ובהשפסם יחדו כאילו העין מתנעל, והאפר ההוא הוא סימן לנטול העין; על כן הוא מטהרת מיטמאים חת שהיא טוואת קמורה. ואינם אף על פי שהעין נשרף, לא נבטל לגמרי, כי האפר הנשאר מחזק יש בו עדין פחאוס מן העין, לכך הוא מביא טוואת קלה על הניגע בו, איתה טוואת קלה עוברת בטבילה. והנה

נָתַתְּ דֹתָהּ תַמְמָא: (ג) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל
בֶּשֶׂר עָרְלָתוֹ: (ד) וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים
תֵּשֵׁב בְּדָמֵי טְהָרָה בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־תִזְעַ וְאֶל־
הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת יָמֵי טְהָרָה:
(ה) וְאִם־נִקְבְּהָ תֵּלַד וְטִמְאָה שְׁבַע־עִים כְּנִדְתָּהּ
וּשְׁשִׁים יוֹם וּשְׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דָּמֵי טְהָרָה:

LEVITICO XII

per le cose sacre, ma anche pel marito]. (3) Indi nel giorno ottavo verrà circoncisa la carne del prepuzio suo [del neonato]. (4) Poscia ella resterà trentatré giorni in [istato di] spurgo di purificazione: alcuna cosa sacra non toccherà, e nel Tempio non entrerà, sinchè (non) siano compiuti i giorni della sua purificazione. (5) E se partorisce una femmina, sarà impura per due settimane, come durante la sua mestruazione; e ses-

אין לחיות איך הכרה מטערת הטמאים, וטמאה הטוהרים, כי היא מעבירה טמאה תמורה, והיא מביאה טמאה קלה. משל לחם הדבר דומה, לכלי כפשת שמחזקין אותו חתלה כמול, והחירוק ההוא מעביר מעליו מה שלא תספיק הסדקה נמים להעביר מעליו; ולבסוף נרדף להדחיו נמים להעביר מעליו המול הנדבק בו, וכן נכתוב (ויקרא י"ב כ"א) וזרק וטעף נמים; וגם המחזק אותו נרדף לשטוף ידיו, מפני הוזהמא שנדבקה בהן. כך אפר הכרה עושה חירוק חזק ומעביר הטמאה התמורה, ואמר החירוק נרדף עוד טבילה גם לעוסקים ביום הכרה וגם למי שהיו עליו. (ג) וביום השמיני ימול: המחזק הזה אשר נהפקה ראשונה אין לו קשר עם מה שלפניו ושלחצו, הוא מלמדנו למע היתה מלאת המילה דוקא ביום ח', לא ביום ז' או ביום י' שהם משפטים נהגים במלאת התורה; כי אמנם לכך נקבעה המילה ביום ח', מפני שבשנעת הימים הראשונים האם טמאה טמאה תמורה כטמאת הכדה, ורעה טמן התורה ית' שלא יהיה הילד כישול עד שיהיה אמו טוהרה. זה אמנם לאחד משלשה טעמים: הראשון הוא דעת

(ח) ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא
 כבש בן-שנתו לעלה ובן-יונה או-תר
 לחטאת אל-פתח אהל-מועד אל-הכהן:
 (ט) והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה
 ממקד דמיה זאת תורת הילדת לזכר או
 לנקבה: (ס) ואם-לא תמצא ידה כי שח

LEVITICO XII

santa sei giorni resterà in ispurgo di purificazione. (6) E compiuti i giorni della sua purificazione per un figlio, o per una figlia, recherà un agnello nato entro l'anno, per olocausto, ed un giovine colombo, o una tortora, per sacrificio d'aspersione, all'ingresso del padiglione di congregazione, al sacerdote. (7) Il quale presenterà ciò innanzi al Signore, e propizierà per lei; ed ella diverrà pura del suo flusso di sangue. Quest'è la legge della puerpera, tanto per (la nascita di) un maschio, quanto per una femmina. (8) E se le sue forze non sono sufficienti per (poter recare) un agnello, piglierà due tortore, o

ר' שיעון בן יוחי (כדס ל"ח) שלא יבו הכל שחין ואני ואני ענין, כי ביום השמיני
 היתה היולדת טהורה לנעלה. השני היא דעת ר' עובדיה כפורט כי הולד כון נחמי
 אלו חיים הכרות, ונחש ז' ימים יתעכל הדם ההוא, וביום השמיני הרי הילד טהור
 להכנס בגרית קדש. ועל אלה אני מוסיף טעם שלישי, והוא כי הערלה נמשכת בקרב
 ישראל בעין טהורה, כח שכתוב (ישעיה כ"ב א') כי לא יוסיף יבוא כך עוד ערל
 וטמא, והנה נותה תורה שנים שטהר היולדת מטומאתה יטהר גם הילד על ידי
 החילה. (1) והקריבו: הכניי חחר לחלת קרבן שהיא נכח פעל הקריב, ושיעורו
 והקריב הקרבן אשר הזכרנו שהוא עולה וטמא (וע' על לא חענה נרעך עד שקר),
 וקרבן כולל גם נעלי חיים רבים וכל מה שאדם מקריב לאל בפעם א' כאשר מלאכו
 קרבנו קערת כסף א' וכו', כר א', איל א' וכו'.

וְלָקַחְהָ שְׁתֵּי־תָרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה אֶחָד
לְעֹלָה וְאֶחָד לַחֲטָאֹת וּכְפָר עָלֶיהָ הִכְהֵן
וְטָהֲרָה: פ

יג

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
לֵאמֹר: (ב) אָדָם כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׁרוֹ שָׂאֵת
אוֹסֶפֶתְחַת אוֹ בְהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׁרוֹ לִנְגַע
צָרַעַת וְהוּכָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אֶחָד

LEVITICO XII-XIII

due giovani colombi, l'uno per olocausto, e l'altro per sacrificio d'aspersione; ed il sacerdote propizierà per lei, ed ella diverrà pura.

XIII

(1) Il Signore parlò a Mosè e ad Aronne, con dire: (2) Quand'uno abbia nella pelle del suo corpo una prominenza, una crosta, o una macchia, e ciò divenga nella pelle del suo corpo il male della lebbra; la cosa sarà portata ad Aronne

(ב) וְהוּכָא אֶל אַהֲרֹן: וְכֵן לַחֹטֵט (י"ד ב') וְהוּכָא אֶל הַכֹּהֵן, חֵין הַכוֹנֵס שְׂאֵיט
עָמְדוֹ יֵנָח אֶל הַכֹּהֵן, כִּי הִכְהֵן הָיָה הַסּוֹלֵךְ אֵלָיו אֶנְל הַכוֹנֵס שְׂיוֹנָה הַדֶּנֶר אֶל הַכֹּהֵן,
ע"ד כִּי יִהְיֶה לִסֵּס דֶּנֶר נָח אֵלָיו, עַד הַאֲלֵהִים יֵנָח דֶּנֶר שְׂנִיִּס, וְרִיעַ אֲלֻמְכָה לֹא יֵנָח

מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים: (א) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע
 בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשַׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה לֶבֶן וּמֵרָאָה
 הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בָּשָׂרוֹ נֶגַע צֹרַעַת הוּא
 וְרָאָהּ הַכֹּהֵן וְטָמֵא אֹתוֹ: (ב) וְאִם־בִּהְרֹתָ
 לְבָנָהּ הוּא בְּעוֹר בָּשָׂרוֹ וְעִמָּךְ אֵין־מֵרָאָה
 מִן־הָעוֹר וְשַׁעֲרָהּ לֹא־הָפֵךְ לֶבֶן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן

LEVITICO XIII

il sacerdote, o ad uno de'suoi figli sacerdoti. (3) Il sacerdote vedrà il male nella pelle del corpo, e trovando nella parte infetta essersi il pelo cangiato in bianco, e la parte apparire più profonda (del resto) della cute del suo corpo [di quell'individuo]; è male di lebbra, ed il sacerdote, vedutolo, lo dichiarerà impuro. (4) Se poi ella è una macchia bianca nella pelle del suo corpo, e non apparisce più profonda (del resto) della cute, nè vi è pelo cangiato in bianco; il sacerdote or-

אליהם (י"ג"). (ג) וראה הכהן את הנגע בעור הבשר: לרעת א"ס כאן מדבר בנגע שאינו לבן אלא ירקרק, או אדמדם או מראה אחר, ולפי מראה בנגע עמוק מעור בשר, וכן משמע בסמוך שאם זה ואם נהרת לנגע הוא וכו' ועמוק אין מראה, ולפיכך בנדך בו ר"ע וכתב לא ידעתי כיכדש, וראים לזה לחטט (י"ד ל"א) ירקרקות או אדמדות ומראיהן כאל מן הקיר, כי לרעת א"ס הלכן נראה כגוה ואחר מראות נראין כעמוקים, זה אומנם נכחם נראה שאיננו מנייר בחזות איזה טף, אבל אם הכחם הוא מנייר נאזוהן שנראה כטף זה, או תמיד יראה לבו כאילו הוא גוה, כי הדעת מחמרת לתאוב שהטף ההוא הוא נתון על השטח ההוא, ולפי מקום החמה נראה עמוק מן הגל, כי הגל הוא בצורת איזה טף וחד הדעת שוכעת שהטף ההוא הוא למעלה מן הקרקע או מן הקיר, וכן האומות נראות לבו כטפות העומדים על המייר, דעת אחרת ע' בנת"כ וי"ש. (ד) והסגיר את הנגע: יזיה לאיש אשר

אֶת־הַנֶּגַע שְׁבַעַת יָמִים: (ה) וְרָאָהּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׁה
הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן שְׁבַעַת יָמִים
שֵׁנִית: שֵׁנִי (ו) וְרָאָהּ הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שֵׁנִית וְהִנֵּה בָהָה הַנֶּגַע וְלֹא־פָשָׁה הַנֶּגַע
בָּעוֹר וְטָהֲרוּ הַכֹּהֵן מִסַּפַּחַת הָאֵם וְכִבֶּם בַּגָּדֵי
וְטָהֲרוּ: (ז) וְאִם־פָּשָׁה תִּפְשָׁה הַמִּסַּפַּחַת בָּעוֹר
אַחֲרֵי הִרְאָתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן לְטָהֲרָתוֹ וְנִרְאָה

LEVITICO XIII

dinerà ch' il male resti rinchiuso [cioè che l'individuo stia in una stanza a parte] per sette giorni. (5) Il sacerdote lo vedrà nel giorno settimo, e trovato ch' il male è rimasto nel suo stato, non essersi (cioè) il male dilatato nella cute; il sacerdote lo farà nuovamente star rinchiuso per sette giorni. (6) Il sacerdote lo vedrà nuovamente nel giorno settimo, e trovando che la parte è sbiadita, ed il male non si è dilatato nella pelle; il sacerdote lo dichiarerà puro, è mispāhhat; e l'individuo si laverà i panni, e sarà puro. (7) Se però la mispāhhat si dilaterà nella pelle, dopo essere stata veduta dal sacerdote quando fu dichiarata pura; sarà vista nuovamente dal sacer-

כו הנגע שיטב בביתו ולא ינע בזולתו עד שיחברר אם הוא טהור או טמא. ולדעת הרא"ש הכוונה לעשות רושם כניצות הנגע לסימן, כדי לראות אם"כ אם פשה או לא. לפי זה מלות שנעת ימים אינם מחייבות יפה (ע"ס). (ד) בעיניו: ע' למטה פסוק ל"א. (ה) כהן: ל' מולט וסדרון כה (רכ"ה). (ו) חשכה: פעל עומד, כמו ושער כנגע

שִׁנִּית אֶל־הַכֹּהֵן: (ט) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פִשְׁתָּהּ
הַמִּסְפַּחַת בְּעוֹר וְטִמְאָו הַכֹּהֵן צָרַעַת הוּא: פ
נִגַּע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בָאָדָם וְהוּבָא אֶל־
הַכֹּהֵן: (י) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת־לְבָנָה
בְּעוֹר וְהָיָא הַפֶּכֶה שֵׁעַר לֶבֶן וּמַחִית בָּשָׂר
חִי בְשֵׂאֵת: (יא) צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ
וְטִמְאָו הַכֹּהֵן לֹא יִסְגְּרֵנוּ כִּי טִמָּא הוּא:
(יב) וְאִם־פָּרוּחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בְּעוֹר וְכִסְתָּהּ
הַצָּרַעַת אֶת כָּל־עוֹר הַנִּגַּע מֵרִאשׁוֹ וְעַד־

LEVITICO XIII

dote. (8) Ed il sacerdote, vedendo essersi la mispāhhat dilata-
tata nella pelle, dichiarerà impuro il male, lebbra è. (9) Quando
alcuno abbia il male della lebbra, la cosa sarà portata al sa-
cerdote. (10) Il sacerdote vedrà, e trovando nella pelle una
prominenza bianca, e questa aver convertito il pelo in bianco,
esservi però in essa prominenza qualche parte sana con carne
di color naturale; (11) Quella è lebbra inveterata nella pelle
del suo corpo, ed il sacerdote lo dichiarerà impuro; non lo farà
stare rinchiuso, poichè impuro è. (12) Se poi la lebbra andrà

הַכֹּהֵן לֶבֶן, כָּל־הַכֹּהֵן לֶבֶן, וְשִׁנִּיתָהּ אֶל־הַכֹּהֵן, כָּל־יָמֶיךָ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פִשְׁתָּהּ
הַמִּסְפַּחַת בְּעוֹר וְטִמְאָו הַכֹּהֵן צָרַעַת הוּא: נון בָּרִאשׁוֹן, וְהִנֵּה פִשְׁתָּהּ
הַמִּסְפַּחַת בְּעוֹר וְטִמְאָו הַכֹּהֵן צָרַעַת הוּא: כִּי תִהְיֶה בָאָדָם וְהוּבָא אֶל־
הַכֹּהֵן: י וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת־לְבָנָה בְּעוֹר וְהָיָא הַפֶּכֶה שֵׁעַר לֶבֶן
וּמַחִית בָּשָׂר חִי בְשֵׂאֵת: יא צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְאָו
הַכֹּהֵן לֹא יִסְגְּרֵנוּ כִּי טִמָּא הוּא: יב וְאִם־פָּרוּחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בְּעוֹר
וְכִסְתָּהּ הַצָּרַעַת אֶת כָּל־עוֹר הַנִּגַּע מֵרִאשׁוֹ וְעַד־

רָגְלָיו לְכָל־מִרְאֵה עֵינָי. הִכְהֵן: (יג) וְרָאָה
הִכְהֵן וְהִנֵּה בִסְתָהּ הַצֶּרַעַת אֶת־כָּל־בְּשָׁרוֹ
וְטָהַר אֶת־הַנֶּגַע כֻּלּוֹ הִפָּךְ לָבָן טָהוֹר הוּא:
(יד) וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹת בּוֹ בִּשְׂרֵר חַי וְטָמֵא: (טז) וְרָאָה
הִכְהֵן אֶת־הַבֶּשֶׂר הַחַי וְטָמֵא הַבֶּשֶׂר הַחַי
טָמֵא הוּא צִרְעַת הוּא: (טז) אוֹ כִּי יָשׁוּב הַבֶּשֶׂר
הַחַי וְנִהְפָּךְ לָלָבָן וְכֹא אֶל־הִכְהֵן: (יז) וְרָאָהּ
הִכְהֵן וְהִנֵּה נִהְפָּךְ הַנֶּגַע לָלָבָן וְטָהַר הִכְהֵן

LEVITICO XIII

germogliando nella pelle, e la lebbra coprirà tutta la cute dell'individuo infetto, dalla testa sino ai piedi, dovunque giunga la vista del sacerdote; (13) Il sacerdote, scorgendo la lebbra coprire tutto il suo corpo, dichiarerà puro l'individuo infetto: quand'egli è tutto divenuto bianco, egli è puro. (14) Ma tosto che apparisca in lui carne di color naturale, sarà impuro. (15) Il sacerdote, vedendo la carne di color naturale lo dichiarerà impuro; la carne di color naturale è impura, è lebbra. (16) Se poi la carne di color naturale torni a cangiarsi in bianca, la cosa sarà recata al sacerdote. (17) Il sacerdote la vedrà, e trovando la parte infetta esser divenuta bianca; il sacerdote dichiarerà puro l'individuo infetto, puro egli è. (18) Quando

חֲלֵל הָיָה סָבִיב נִקְרָא נֶגַע. (יג) וְהִנֵּה בִסְתָהּ הַצֶּרַעַת אֶת כָּל בְּשָׁרוֹ: בְּסוֹף
הַחֵל הַצֶּרַעַת יֵלֵךְ לִפְנֵי וּמִחֲשֵׁשֶׁת כָּל הַנֶּגַע, וּבְתוֹךְ עֶשְׂרֵים אִוֹ יֵצֵא הוּא נִרְפָּא
(רִאשׁוֹ), וְכֵן נַעַל הַטּוֹרִים כִּתּוּב כִּי כִשְׁמֹנֶעַ מִחֲשֵׁשֶׁת אִוֹ חֲיָיו כִּכְנֵס נִעְזָחֵק בְּשֶׁר וְכֹא
סוּיָן עָקְרוֹב לְהַתְרַבְּאוֹת, אֲנִל כִּשְׁחִיט מִחֲשֵׁשֶׁת כָּל הַנֶּגַע אִוֹ חֲיָיו וְיִרֵד מִחֲשֵׁשֶׁת.

אֶת־הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא: פ' שְׁלִישִׁי (יד) וּבִשְׁנֵי
 כִּי־יִהְיֶה כּוֹבְעָיו שְׁחִין וְנִרְפָּא: (טו) וְהָיָה
 בַּמָּקוֹם הַשְּׁחִין שְׁאֵת לִבְנֶה אוֹ בַּהֲרֹת לִבְנֶה
 אֲדַמְדָּמַת וְנִרְאָה אֶל־הַכֹּהֵן: (טז) וְרָאָה הַכֹּהֵן
 וְהִנֵּה מֵרָאֵה שָׁפֹל מִן־הָעוֹר וּשְׁעָרָה הַפֶּה
 לָבָן וְטִמְאוּ הַכֹּהֵן נִגַע־צָרַעַת הוּא בַּשְּׁחִין
 פָּרָחָה: (יז) וְאִם יִרְאָנָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־כָּה
 שֹׁעַר לָבָן וּשְׁפֹלָה אֵינָנָה מִן־הָעוֹר וְהָיָא כֹּהֵה
 וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים: (יח) וְאִם־פָּשָׁה
 תִּפְשָׁה בָּעוֹר וְטִמְא הַכֹּהֵן אָתּוּ נִגַע הוּא:
 (יט) וְאִם־תַּחֲתִיָּה תַעֲמֹד חֲבֵהֲרֹת לֹא פִשְׁתָּהּ

LEVITICO XIII

una persona abbia nella sua pelle un'ulcera, e ne guarisca; (19) Indi nel sito dell'ulcera sopravvenga una prominenza bianca, o una macchia bianco-rossiccia; sarà mostrata al sacerdote. (20) Il sacerdote vedrà, e trovando, quella apparire più bassa della pelle, ed il suo pelo essersi cangiato in bianco: il sacerdote la dichiarerà impura, è il male della lebbra, che germogliò nell'ulcera. (21) Se invece il sacerdote vedrà, non essere in essa pelo bianco, nè essere più bassa della pelle, ed essere sbiadita; il sacerdote farà che l'individuo stia rinchiuso per sette giorni. (22) E se si dilaterà nella pelle, il sacerdote lo dichiarerà impuro, è il male (della lebbra). (23) Se poi la macchia rimane nel suo luogo, senza dilatarsi; è la cicatrice

צִרְכַּת הַשְּׁחִין הוּא וְטָהָרוּ הַכֹּהֵן: ס רביע
 (שני כשחן מחוברין) (כד) אֹו בָּשָׂר כִּי־יִהְיֶה בָּעֹר
 מַכּוֹת־אֵשׁ וְהָיְתָה מַחִית הַמַּכּוֹה בַּהֲרַת
 לְבָנָה אֲדַמְדָּמַת אֹו לְבָנָה: (כז) וְרָאָה אֹתָהּ
 הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפָּךְ שַׁעַר לֶבָן בַּבְּהֶרֶת וּמֵרָאָהּ
 עֵמֶק מִן־הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמַּכּוֹה פָּרַחָה וְטִמָּא
 אֹתוֹ הַכֹּהֵן נִגַּע צָרַעַת הוּא: (כח) וְאִם יֵרָאָה
 הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין בַּבְּהֶרֶת שַׁעַר לֶבָן וּשְׁפֹלָה
 אֵינָנָה מִן־הָעוֹר וְהוּא כֹהֵה וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן
 שִׁבְעַת יָמִים: (כט) וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 אִם־פָּשָׁה תַּפְשָׁה בָּעוֹר וְטִמָּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נִגַּע

LEVITICO XIII

dell' ulcera, ed il sacerdote la dichiarerà pura. (24) Quando una persona abbia nella pelle una scottatura, indi il sito della guarita scottatura presenti una macchia bianco-rossiccia, o bianca; (25) E, vedutala il sacerdote, trovi nella macchia il pelo essersi cangiato (e divenuto) bianco, e quella apparire più profonda della pelle; è lebbra, germogliata nella scottatura; ed il sacerdote dichiarerà impuro l'individuo: è il male della lebbra. (26) Ma se, vistala il sacerdote, trovi che la macchia non ha pelo bianco, nè è più bassa della pelle, ed è sbiadita; il sacerdote terrà rinchiuso l'individuo per sette giorni. (27) Indi il sacerdote lo vedrà nel giorno settimo; e se si

צָרַעַת הָיָא: (כח) וְאִם־תַּחֲתִיָּהּ תַעֲמֹד הַבִּהָרֶת
 לֹא־פָשְׁתָּהּ בְּעוֹר וְהָיָא כִּהָּה שְׂאֵת הַמִּכּוֹה
 הָיָא וְטָהְרוּ הַכֹּהֵן כִּי־צָרַכֶת הַמִּכּוֹה הָיָא: פ
 הַמִּשְׁחָה (כט) וְאִישׁ אֹו אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע
 בְּרֹאשׁ אֹו בִזְקָן: (ל) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע
 וְהִנֵּה מְרֹאָהוּ עֲמָק מִן־הָעוֹר וְכוּ שֹׁעַר צִהָב
 דָּק וְטָמֵא אָתּוּ הַכֹּהֵן נִתַק הָיָא צָרַעַת הָרֹאשׁ
 אֹו הַזֶּקֶן הָיָא: (לא) וְכִי־רָאָה הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע
 הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין־מְרֹאָהוּ עֲמָק מִן־הָעוֹר
 וְשֹׁעַר שָׁחַר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־נֶגַע

LEVITICO XIII

sarà dilatata nella cute, il sacerdote dichiarerà impuro l'individuo: è il male della lebbra. (28) Se poi la macchia resta nel suo luogo, senza dilatarsi nella pelle, ed è sbiadita; è una prominenza prodotta dalla scottatura, ed il sacerdote dichiarerà puro l'individuo, poichè quella è la cicatrice della scottatura. (29) Quando poi un uomo, o una donna, abbia del male (esterno) nella testa, o nella barba; (30) Ed il sacerdote vedendo la parte infetta, la trovi apparire più profonda (del resto) della pelle, ed esservi pelo giallo attenuato: il sacerdote dichiarerà impuro l'individuo: quella è *nèthek*, è la lebbra del capo, o della barba. (31) Se poi il sacerdote vedendo il sito del *nèthek*, lo trovi apparire più profondo della pelle, nè esservi pelo nero; il sacerdote terrà rinchiuso per sette

הִנֵּתָק שִׁבְעַת יָמִים: (לב) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־
הַנֶּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהָיָה לֹא פֶשֶׁה הַנֶּתֶק
וְלֹא־הָיָה בּוֹ שֹׁעַר צָהָב וּמִרְאָה הַנֶּתֶק אֵין
עֵמֶק מִן־הָעוֹר: (לג) וְהִתְגַּלַּח וְאֶת־הַנֶּתֶק לֹא
יְגַלַּח וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים
שֵׁנִית: (לד) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהָיָה לֹא־פֶשֶׁה הַנֶּתֶק בָּעוֹר וּמִרְאָהוּ
אֵינָנו עֵמֶק מִן־הָעוֹר וְטָהַר אֹתוֹ הַכֹּהֵן וּכְבֹּס
בְּגָדָיו וְטָהַר: (לה) וְאִם־פֶּשֶׁה יִפְשֶׁה הַנֶּתֶק

LEVITICO XIII

giorni il male del nèthek. (32) Iudì il sacerdote vedrà il male nel giorno settimo, e trovando eh' il nèthek non s'è dilatato, nè vi si formò pelo giallo, e eh' il nèthek non apparisce più profondo (del resto) della cute; (33) L'individuo si raderà, e lascerà intonso il nèthek; ed il sacerdote terrà il nèthek nuovamente rinchiuso per sette giorni. (34) Indi il sacerdote vedrà il nèthek nel giorno settimo, e trovando non essersi il nèthek dilatato nella pelle, nè apparire più profondo della pelle; il sacerdote dichiarerà puro l'individuo, e quegli si laverà i panni, e sarà puro. (35) Se poi il nèthek si dilaterà nella pelle, dopo che

(לב) לֹא פֶשֶׁה הַנֶּתֶק: וְלֹא אִחֹר צִעוֹר, וּכְשִׁין זֶה הוּא כֹתֵם, וְאִם־כִּתְּמָלַח, וְאִם
רוֹאִים אִם יִפְשֶׁה צִעוֹר אוֹ לֹא יִפְשֶׁה צִעוֹר (אח"כ), וּכְשִׁינֵה לֹא כְּסוּק לִי, כִּי קֹדֶם
כְּסוּלֹת אִם לֹא כִּשֶׁה וְאֵין בּוֹ שֹׁעַר צָהָב וּבְגָדָיו, וְאִחֹר כְּסוּלֹת אִם כִּשֶׁה צִעוֹר, טָהַר

(*) ג' רנתי.

בְּעוֹר אַחֲרֵי טְהִירוֹתָו: (לז) וְרָאֵהוּ הַכֹּהֵן וְהֵנָּה
פֶּשֶׁה הַנֶּתֶק בְּעוֹר לֹא־יִבְקֹר הַכֹּהֵן לְשַׁעַר
הַצֶּהָב טָמֵא הוּא: (לח) וְאִם־בְּעִינָיו עֹמֵד הַנֶּתֶק
וְשַׁעַר שָׁחַר צִמְחֻבוֹ נִרְפָּא הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא
וְטָהְרוּ הַכֹּהֵן: ס (לח) וְאִישׁ אֹרֶאֱשָׁה כִּי־
יְהִי בְּעוֹר־בָּשָׂרָם בַּהֲרַת בַּהֲרַת לְבָנָת:
(לח) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה בְּעוֹר־בָּשָׂרָם בַּהֲרַת
לְבָנוֹת לְבָנָת בִּתְּחִלָּה הוּא פָּרַח בְּעוֹר טָהוֹר
הוּא: ס שש (שלישי בשתן מדוברין) (מ) וְאִישׁ כִּי

LEVITICO XIII

(l'individuo) fu dichiarato puro; (36) Ed il sacerdote, vedendolo, trovi essersi il nèthek dilatato nella pelle; il sacerdote non faccia ricerca del pelo giallo, (l'individuo) è impuro. (37) Se poi il nèthek resta nel suo stato, e vi spunta il pelo nero; il nèthek è guarito, l'individuo è puro, ed il sacerdote lo dichiarerà puro. (38) Quando un uomo, o una donna, abbiano nella pelle del proprio corpo molte macchie bianche; (39) Ed il sacerdote vegga esservi nella cute del corpo loro macchie bianche sbiadite; quello è un bôhak, germogliato nella cute; l'individuo è puro. (40) Quando a taluno il capo rimanga

הוא, ולא יבקר הכהן לשער הזהב ולא יסגירו לראות אם יעלה בו שער זהב, מחזר
הכפשוין הוא נעור (אח"כ). (לז) ואם בעיניו עומד הנתק: מכאן ראינו כי בעיניו
ענינו נשיעורו לא נחלפה. ואם בעיניו: שלא הלך לו הכפשוין, אם שער שחור נחזר
בו נרפא הנתק וטהור (רכ"ה). (לח) בחרות בחרות: כל (נגד הטעמים) כמו
תחריס תחריס, נארות נארות חזר. (מ) מלת שער לכן שחק רכ"ה (למטה פסוק

יִמְרֹט רֹאשׁוֹ קָרַח הוּא טְהוֹר הוּא: (מא) וְאִם
 מִפֶּאֱת פָּנָיו יִמְרֹט רֹאשׁוֹ גִבַּח הוּא טְהוֹר
 הוּא: (מב) וְכִי־יִהְיֶה בְּקִרְחָתוֹ אוֹ בַּגִּבַּחַת נִגַּע
 לְבָן אֲדָמָה צֹרַעַת פִּרְחָת הוּא בְּקִרְחָתוֹ אוֹ
 בַּגִּבַּחַתוֹ: (מג) וּרְאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהֵנִיחַ שְׂאֵת־
 הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדָמָמֶת בְּקִרְחָתוֹ אוֹ בַּגִּבַּחַתוֹ
 כְּמֵרָאָה צֹרַעַת עוֹר בָּשָׂר: (מד) אִישׁ־צָרוּעַ
 הוּא טָמֵא הוּא טָמֵא יִטְמְאוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ
 נִגְעוֹ: (מה) וְהִצָּרוּעַ אֲשֶׁר־כּוֹ הַנֶּגַע בְּגִדָּיו יִהְיוּ

LEVITICO XIII

pelato; è un calvo, è puro. (41) E se dalla parte anteriore gli rimane pelato il capo; egli è calvo della fronte, egli è puro. (42) Se poi nella calvizie totale, o soltanto anteriore, siavi un sito infetto bianco-rossicio; ella è lebbra, germogliata nella sua calvizie totale, o anteriore. (43) Il sacerdote lo vedrà, e trovando la prominenza del sito infetto bianco-rossiccio nella sua totale o anteriore calvizie, somigliante alla lebbra della pelle (delle altre parti) del corpo; (44) È un individuo lebbroso, impuro: il sacerdote lo dichiarerà impuro, egli ha il male (della lebbra) nella testa. (45) Il lebbroso poi, in cui

פ"ג) נר"י אינן נרע"ח ולא נחוש עם ג' תרומים ויניחא שז"א. (מה) והצרוע
 אשר בו הנגע: אפי' אין בו אלא נגע א', זה חלוק בין נרע לחצורע. ומטא
 מטא יקרא: והלא חסון למחנה מושב? מה"רר אברהם גרשו ז"ל אחר שהכונה
 בשם שולך מניחו אל חסון למחנה; וכך, ולפי' בגדיו יהיו פרושים כאכל, כי הוא

פְּרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָּרוּעַ וְעַל־שָׁפָם יַעֲטֶה
 וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: (מ) כָּל־יָמָיו אֲשֶׁר הִנֵּגַע
 בּוֹ יִטָּמֵא טָמֵא הוּא בְּדָר יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
 מוֹשְׁבוֹ: ס (מז) וְהִכָּגֵד בִּי־יְהִיֶּה בּוֹ נִגַּע
 צֶרַעַת בְּבָגֵד צֶמֶד אוֹ בְּבָגֵד פְּשִׁתִּים: (מח) אוֹ
 בִּשְׂתִּי אוֹ בְּעָרֵב לַפְּשָׁתִים וְלַצֶּמֶד אוֹ בְּעוֹר
 אוֹ בְּכָל־מְלֹאכֶת עוֹר: (מט) וְהָיָה הַנִּגַּע יִרְקַק
 אוֹ אֲדָמָם בְּבָגֵד אוֹ בְּעוֹר אוֹ בִּשְׂתִּי אוֹ
 בְּעָרֵב אוֹ בְּכָל־כְּלִיעוֹר נִגַּע צֶרַעַת הוּא
 וְהִרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן: (נ) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנִּגַּע

LEVITICO XIII

sia (riconosciuto) il male (della lebbra), avrà i panni sdruciti, e la testa scapigliata, e andrà velato sino al labbro superiore; e (uscendo) griderà: Impuro, impuro. (46) Sino a tanto che dura in lui il male, sarà (riguardato) impuro; impuro egli è: abiterà separato, fuori del campo sarà la sua abitazione. (47) E quando un panno abbia un'alterazione lebbrosa, sia che ciò accada in un pannilano, o in un pannolino. (48) O nell'ordito, o nella trama, del lino, o della lana, o in pelle, o in qualsiasi lavoro di pelle; (49) E la parte alterata sia verdiccia, o rossiccia, nel panno, o nella pelle, o nell'ordito, o nella trama, o in qualsiasi arnese di pelle; è alterazione lebbrosa, e sarà mostrata al sacerdote. (50) Ed il sacerdote, vista l'alterazione,

מִתְרַקַק מִחֲזַרְתָּ רָעִי וְהוֹלֵךְ לִשְׂנֵת בְּדָר כְּנִית כָּלֵל. (מח) שָׂרִי: לִי יִסֹּד (מט) זִכֹּת

וְהִסְגִּיר אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: (כא) וְרָאָה
 אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי כִּי־פָשָׁה הַנֶּגַע בְּכֹנֶד
 אוֹ־בִשְׂתִי אוֹ־בְעֶרֶב אוֹ בְּעוֹר לֶכֶל אֲשֶׁר־
 יַעֲשֶׂה הָעוֹר לְמַלְאכָה צָרַעַת מִמָּאֶרֶת הַנֶּגַע
 טָמֵא הוּא: (כב) וְשִׁרְף אֶת־הַכֹּנֶד אוֹ אֶת־
 הַשְּׂתִי אוֹ אֶת־הָעֶרֶב בַּצֹּמֶר אוֹ בַּפִּשְׁתִּים אוֹ
 אֶת־כָּל־כְּלֵי הָעוֹר אֲשֶׁר־יִהְיֶה בּוֹ הַנֶּגַע כִּי־
 צָרַעַת מִמָּאֶרֶת הוּא בְּאֵשׁ תִּשְׂרָף: (כג) וְאִם
 יֵרָאָה הַכֹּהֵן וְהָיָה לֹא־פָשָׁה הַנֶּגַע בְּכֹנֶד אוֹ
 בִּשְׂתִי אוֹ בְּעֶרֶב אוֹ בְּכָל־כְּלֵי־עוֹר: (כד) וְצִוָּה
 הַכֹּהֵן וּכְבָּסוּ אֶת אֲשֶׁר־בּוֹ הַנֶּגַע וְהִסְגִּירוּ

LEVITICO XIII

farà rinchiudere l'oggetto alterato per sette giorni. (51) Indi vedrà la parte alterata nel giorno settimo, (e trovando) che l'alterazione si è dilatata nel panno, o nell'ordito, o nella trama, o nella pelle, in quel qualsiasi lavoro che sia fatto di pelle; quell'alterazione è una lebbra acuta, è impura. (52) Ed abbrucerà il panno, o l'ordito, o la trama, di lana, o di lino, o quel qualunque arnese di pelle, in cui sarà l'alterazione; poichè è lebbra acuta, deve abbruciarsi. (53) Se poi il sacerdote vedrà che l'alterazione non si è dilatata nel panno, o nell'ordito, o nella trama, o in quel qualunque arnese di pelle; (54) Il sacerdote comanderà, e l'oggetto in cui è l'alterazione verrà lavato; indi lo farà nuovamente rinchiudere sette giorni.

שְׁבַע־תַּיִמִּים שְׁנִית: שְׁבִיעִי (רביעי במחזור) (נח) וְרָאָה
הַכֹּהֵן אַחֲרֵי יִהְיֶה הַכֶּבֶס אֶת־הַנֶּנֶע וְהִנֵּה לֹא־
הָפָךְ הַנֶּנֶע אֶת־עֵינוֹ וְהִנֵּנִי לֹא־פִשָּׁה טָמֵא
הוּא בְּאִשׁ תִּשְׂרָפֶנּוּ פָּחַתָּהּ הוּא בְּקִרְחָתוֹ אוֹ
בְּנִבְחָתוֹ: (נב) וְאִם רָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כֶּהָה
הַנֶּנֶע אַחֲרֵי הַכֶּבֶס אֹתוֹ וְקִרַּע אֹתוֹ מִן־הַבִּגְד
אוֹ מִן־הָעוֹר אוֹ מִן־הַשֶּׁטִּי אוֹ מִן־הָעָרֶב: מִפְּסֹד
(נב) וְאִם־תִּרְאָה עוֹד בְּבִגְד אוֹ בְּשֶׁטִּי אוֹ־
בְּעָרֶב אוֹ בְּכָל־כְּלִי־עוֹר פָּרַחַת הוּא בְּאִשׁ

LEVITICO XIII

(55) Ed il sacerdote vedrà dopo essere stato lavato l'oggetto alterato, e trovando che l'alterazione non ha cangiato colore, e non si è dilatata; è impuro, devi abbruciarlo; quella è un'alterazione profonda nel suo rovescio, o nel suo dritto. (56) Ma se il sacerdote vede che l'alterazione è sbiadita, dopo che l'oggetto fu lavato; straccerà quel pezzo dal panno, o dalla pelle, o dall'ordito, o dalla trama. (57) Se poi (l'alterazione) ricomparirà nel panno, o nell'ordito, o nella trama, o in quel qualunque arnese di pelle; è (lebbra) pullulante; devi abbruciarlo

הַעֵקֶר בְּאִרְיָהּ, וְכִי מִעֲרֵבִים הָעָרֶב. (נח) אַחֲרֵי הַכֶּבֶס: ע' פה שְׁבַע־תַּיִמִּים נִשְׁעִים לֹד'
ר. עֵינוֹ: מִרְאֵהוּ; וְהִנֵּנִי כִּמוֹ עֵינוֹ. בְּקִרְחָתוֹ אוֹ בְּנִבְחָתוֹ: ר' סַעֲדִיָּה וְרַאֲבֵעִי.
(נח) וְכִי מִרְאֵה הַנֶּנֶע: יִחְדַּל וְיִפְסֹק כִּמוֹ לֹא יִסּוֹר שָׁנָה מִיָּהֳדָה (בְּרִאשִׁית מ"ט י')
וְכִי מִחֲזִי כִי (שְׁפֹטִים י"ז י"ז) לֹא תִסּוֹר מִעֲלֵיו אֲחֻלּוֹ (מִשְׁלִי כ"ז כ"ג).

תִּשְׂרָפוּ אֶת אֲשֶׁר־בּוֹ הִנָּע: (נח) וְהִכָּדָר אוֹר־
הַשָּׁתִּי אוֹר־הָעָרֶב אוֹר־כָּל־כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר
תִּכְבֹּס וְסָר מֵהֶם הִנָּע וּכְבֹס שְׁנֵית וְטָהַר:
זֹאת תוֹרַת נֹגַע־צֹרַעַת בְּגָד הַצִּמָּר: (נח) אוֹ
הַפְּשָׁתִים אוֹ הַשָּׁתִּי אוֹ הָעָרֶב אוֹ כָּל־כְּלִי־
עוֹר לְטָהָרוּ אוֹ לְטַמְּאוּ: פ פ פ

יד

כח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(ב) זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמִּצְוָה בְּיוֹם טָהֲרָתוֹ

LEVITICO XIII-XIV

[quell'oggetto] in cui è l'alterazione. (58) Il panno poi, o l'ordito, o la trama, o quel qualunque arnese di pelle, dal quale, dopo lavato, sarà cessata l'alterazione, verrà nuovamente lavato, indi sarà puro. (59) Ella è questa la legge relativa all'alterazione lebbrosa del panno di lana, o di lino, o dell'ordito, o della trama, o di qualsiasi arnese di pelle, onde (l'oggetto) abbia ad essere dichiarato puro, o impuro.

XIV

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Questa sarà la legge del lebbroso, nel giorno della sua purificazione. La

(ב) וְהוּבֹא אֶל הַכֹּהֵן: ע' לַמַּעֲלָה י"ג כ', הַגִּזְיָה רַב־הָעֵינָיִם, וְכֵן נִסְסוּק נ'

והובא אל-הכהן: (א) ויצא הכהן אל-מחוז
 למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע-הצרעת
 מן-הצורע: (ב) וצוה הכהן ולקח למטהר
 שתי-צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני
 תולעת ואזב: (ג) וצוה הכהן ושחט את-
 הצפור האחת אל-כלי-חרש על-מים חיים:
 (ד) את-הצפור החיה יקח אתה ואת-עץ הארז
 ואת-שני התולעת ואת-האזב וטבל אותם
 ואת-הצפור החיה בדם הצפור השחטה על

LEVITICO XIV

cosa verrà portata al sacerdote. (3) Ed il sacerdote uscirà fuori del campo, e trovando ch' il mal della lebbra è guarito [è sparito] dal lebbroso; (4) Il sacerdote comanderà, e si provvederanno per colui che ha da purificarsi due uccelli vivi, puri [permessi da mangiare], e del legno di cedro, e della lana scarlatta, e dell'isòpo. (5) Ed il sacerdote comanderà, e uno degli uccelli verrà scannato in un vase di terra, sopra acqua viva [cioè l'uccello si scannerà in guisa ch' il sangue ne vada in un vase contenente acqua di sorgente, o di fiume]. (6) Prenderà l'uccello vivo, ed il legno di cedro, e la lana scarlatta, e l'isòpo, e gl'intingerà [i tre ultimi, legati insieme], e l'uccello vivo, nel sangue dell'uccello scannato. (ch'è) insieme al

דביו על ובה נלחי נכונים. (ד) על מים חיים: הענינה תהיה בדם ומהיה גם
 כחיס, כי הים יעורב בחיים, וכן למטה ב"א בדם סגמור השקוטה ובחיים החיים.

הַמַּיִם הַחַיִּים: (7) וְהִזָּה עַל הַמַּטְהָר מִן־הַצִּרְעָת
 שֶׁבַע פְּעָמִים וְטָהְרוּ וְשָׁלַח אֶת־הַצֹּפֵר הַחַיָּה
 עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה: (8) וְכַבֵּם הַמַּטְהָר אֶת־בְּגָדָיו
 וְגִלַּח אֶת־כָּל־שָׁעָרוֹ וְרֹחֶץ בַּמַּיִם וְטָהַר וְאַחֵר
 יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיָשֵׁב מִחוּץ לְאֹהֶלוֹ שִׁבְעַת
 יָמִים: (9) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַח אֶת־כָּל־
 שָׁעָרוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־זָקְנוֹ וְאֵת גְּבֻת עֵינָיו
 וְאֶת־כָּל־שָׁעָרוֹ יִגְלַח וְכַבֵּם אֶת־בְּגָדָיו וְרֹחֶץ
 אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהַר: (10) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח
 שְׁנֵי־כִבְשִׂים תְּמִימִם וְכִבְשָׂה אַחַת בֶּת־שָׁנָתָהּ
 תְּמִימָה וּשְׁלִשָּׁה עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת מִנְּחָה בְּלוּלָה

LEVITICO XIV

l'acqua viva. (7) E spruzzerà sette volte sopra colui che ha da purificarsi della lebbra, e lo dichiarerà puro; indi lascerà che l'uccello vivo vada libero per la campagna. (8) E colui che si purifica si laverà i panni, e si raderà tutt'il pelo, e si bagnerà nell'acqua, e (così) sarà puro, e poscia entrerà nel campo; però resterà sette giorni fuori del suo padiglione. (9) E nel giorno settimo si raderà tutt'il pelo, il capo, la barba, e le ciglia, ogni pelo in somma si raderà; e si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà puro. (10) E nel giorno ottavo prenderà due agnelli immacolati, ed un'agnella nata entro l'anno, immacolata, e tre decinii (di efa) di fior di farina, (da farne una) offerta farinacea intrisa coll'olio, ed un

בִּשְׁמֵן וְלֹג אֶחָד שֶׁמֶן: (יא) וְהַעֲמִיד הַכֹּהֵן
הַמֵּטֵהר אֶת הָאִישׁ הַמֵּטֵהר וְאַתֶּם לִפְנֵי
יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (יב) וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־
הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאַשֶׁם וְאֶת־לֹג
הַשֶּׁמֶן וְהִנִּיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: שֵׁנִי
(יג) וְשִׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט
אֶת־הַחֲטָאֹת וְאֶת־הָעֹלָה בְּמָקוֹם הַקָּדֵשׁ כִּי
כַּחֲטָאֹת הָאֲשֶׁם הוּא לַכֹּהֵן קָדֵשׁ קָדָשִׁים הוּא:
(יד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הָאֲשֶׁם וְנָתַן הַכֹּהֵן עַל־

LEVITICO XIV

log d'olio. (11) Ed il sacerdote purificatore presenterà l'individuo che si purifica, e quelli [gli agnelli ecc.] davanti al Signore, all'ingresso del padiglione di congregazione. (12) Il sacerdote prenderà uno di quegli agnelli, per farne un sacrificio di pentimento, come pure il log d'olio, e ne farà la dimenazione innanzi al Signore. (13) E scannerà l'agnello nel luogo dove si scannano i sacrifici d'aspersione e gli olocausti, in luogo santo; poichè il sacrificio di pentimento appartiene al sacerdote egualmente ch' il sacrificio d'aspersione, ed è cosa santissima. (14) Ed il sacerdote piglierà del sangue del sacri-

(י) ובבשר אחת: פירש רש"י למטאח ע' למעלה ד' ל"ב. (יב) והניף אותם תנופה: הקרבן טעון תנופה חוץ, וכן למטה כ"ד, וכן צמיח כ"ג כסוק ד' וכוונא בזה מטפת שלמים (במדבר ט' י"א וב"א), ור"ל פירשו כמשמעו שהיה הבקן מנביהם נידון, וה אחרים שהיה מוליכם סביב למזבח, ואחרים כי גם רבנו סעדיה גאון בחרטומו הערני תרגם

תִּנּוֹךְ אֵזֶן הַמִּטְהַר הַיְּמָנִית וְעַל־בִּהֶן יָדוֹ
הַיְּמָנִית וְעַל־בִּהֶן רִגְלוֹ הַיְּמָנִית: (טו) וְלָקַח
הַכֹּהֵן מִלֵּג הַשֶּׁמֶן וַיִּצַק עַל־כַּף הַכֹּהֵן
הַשְּׂמָאלִית: (טז) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ
הַיְּמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפוֹ הַשְּׂמָאלִית
וַהֲזָה מִן־הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פַּעֲמִים לִפְנֵי
יְהוָה: (יז) וּמִיֹּתֵר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפוֹ יִתֵּן
הַכֹּהֵן עַל־תִּנּוֹךְ אֵזֶן הַמִּטְהַר הַיְּמָנִית וְעַל־
בִּהֶן יָדוֹ הַיְּמָנִית וְעַל־בִּהֶן רִגְלוֹ הַיְּמָנִית עַל
דָּם הָאִשָּׁם: (יח) וַהֲנוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף
הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל־רֹאשׁ הַמִּטְהַר וְכִכָּר עָלָיו

LEVITICO XIV

fizio di pentimento, e ne metterà sulla-sommità dell'orecchia destra di colui che si purifica, e sul pollice della sua mano destra, e sul pollice del suo piede destro. (15) Ed il sacerdote piglierà del log d'olio, e ne colerà sulla palma della mano sinistra del (medesimo) sacerdote. (16) Ed il sacerdote bagnerà il dito della sua destra dell'olio esistente nella palma della sua sinistra; e spruzzerà di quell'olio col suo dito sette volte innanzi al Signore. (17) E del resto dell'olio esistente sulla sua palma il sacerdote metterà sulla sommità dell'orecchia destra di colui che si purifica, e sul pollice della sua mano destra, e sul pollice del suo piede destro, sopra il (già ivi applicato) sangue del sacrificio di pentimento. (18) Ed il restante del-

הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה: (יט) וַעֲשֶׂה הַכֹּהֵן אֶת־
 הַחֲטָאת וְכִפֹּר עַל־הַמִּטְהָר מִטְּמֵאתוֹ וְאַחֵר
 יִשְׁחַט אֶת־הָעֵלָה: (כ) וְהָעֵלָה הַכֹּהֵן אֶת־
 הָעֵלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחַ וְכִפֹּר עָלָיו
 הַכֹּהֵן וְטָהַר: ס שְׁלִישִׁי (חֲמִישִׁי בַמַּחֲבֵרִין) (כא) וְאִם־
 בֶּלִּי הוּא וְאִין יָדוֹ מִשְׁנֵת וְלֶקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד
 אֲשֶׁם לַתְּנוּפָה לְכַפֹּר עָלָיו וְעִשְׂרוֹן סֶלֶת אֶחָד
 בָּלוּל בְּשֶׁמֶן לַמִּנְחָה וְלֹג שֶׁמֶן: (כב) וּשְׁתֵּי
 תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תִּשְׁגֶּה יָדוֹ וְהִיָּה

LEVITICO XIV

l'olio, esistente sulla palma del sacerdote, lo metterà sulla testa di colui che si purifica: così il sacerdote propizierà per lui davanti al Signore. (19) Indi il sacerdote farà il sacrificio d'aspersione [consistente nella suaccennata agnella], e propizierà per colui che si purifica della sua impurità; indi scannerà l'olocausto [cioè l'altro agnello]. (20) Il sacerdote farà ardere l'olocausto, e l'offerta farinacea, sull'altare; e così il sacerdote propiziando per lui, quegli sarà puro. (21) E se è povero, e le sue forze non arrivano (a tanto), piglierà un agnello per sacrificio di pentimento, del quale verrà fatta la dimenzione, per propiziare per lui, ed un decimo (d' Efa) di fior di farina intriso coll'olio, per offerta farinacea, ed un log d'olio. (22) E due tortore, o due giovani colombi, secondo che permetteranno le sue forze; dell'uno dei quali si farà un sacri-

אֶחָד חֲטָאת וְהָאֶחָד עֲלֶה: (כב) וְהָבִיא אֹתָם
 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטַהֲרָתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח
 אֹהֶל־מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה: (כג) וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־
 כֶּבֶשׂ הָאֵשֶׁשׁ וְאֶת־לֶגֹם הַשָּׁמֶן וְהִנִּיף אֹתָם
 הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: (כד) וְשִׁחַט אֶת־כֶּבֶשׂ
 הָאֵשֶׁשׁ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הָאֵשֶׁשׁ וַנָּתַן עַל־
 תְּנוּךְ אָזְן־הַמִּטְהָר הַיְּמָנִית וְעַל־בִּהֶן יָדוֹ
 הַיְּמָנִית וְעַל־בִּהֶן רֵגְלוֹ הַיְּמָנִית: (כה) וּמִן־הַשָּׁמֶן
 יִצַק הַכֹּהֵן עַל־כָּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית: (כו) וְהִזָּה

LEVITICO XIV

fizio d'aspersione, e dell'altro un olocausto. (23) Nel giorno ottavo dopo la sua purificazione, li recherà al sacerdote, all'ingresso del padiglione di congregazione innanzi al Signore. (24) Ed il sacerdote prenderà l'agnello destinato per sacrificio di pentimento, ed il log d'olio; ed il sacerdote ne farà la dimenazione innanzi al Signore. (25) L'agnello di sacrificio di pentimento verrà scannato, ed il sacerdote prenderà del sangue del sacrificio di pentimento, e ne metterà sulla sommità dell'orecchia destra di colui che si purifica, e sul pollice della sua mano destra, e sul pollice del suo piede destro. (26) E

עבין הולכֶה אֹדֵחַ, circumduxit, ע' נִז' שָׂרֵשׁ נִקְיָה. (כב) וְהָבִיא אֹתָם בַּיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי לְטַהֲרָתוֹ: כִּי־יִהְיֶה הַשְּׂמִינִי לְטַהֲרָתוֹ, וְאִין כֵּן דַּעַת בִּשְׁמַע, שֶׁאִם כִּפּוּרוֹ
 הָיָה גֵרֵךְ לְהִיט וְהַבִּיא אֹתָם בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטַהֲרָתוֹ, וְלֹכֵל הַכֹּהֵן הַשְּׂמִינִי אֶחָד, כִּי הַשְּׂמִינִי בָּדָם
 הַנִּמְסָר וְכִי הוּא לְטַהֲרָתוֹ עַל חֲזָרָתוֹ, וְהַקְרָבֹת הֵיוּ תַּשְׁלִים טַהֲרָתוֹ (ט' מִדְּשָׁן מִרְכָּה).

הכהן באֶצְבְּעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־
כַּפוֹ הַשְּׂמָאלִית שֶׁבַע פַּעֲמִים לִפְנֵי יְהוָה:
(כז) וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּפוֹ עַל־
תְּנוּךְ אָזֶן הַמִּטָּהֵל הַיְמָנִית וְעַל־כַּהֵן יָדוֹ
הַיְמָנִית וְעַל־כַּהֵן רֵגְלוֹ הַיְמָנִית עַל־מְקוֹם דָּם
הָאֲשֵׁשׁ: (כח) וְהִנּוֹתָר מִן־הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל־כַּף
הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּהֵר לְכַפֵּר עָלָיו לִפְנֵי
יְהוָה: (כט) וַעֲשֵׂה אֶת־הָאֶחָד מִן־הַתָּרִים אוֹ מִן־
בְּנֵי הַיּוֹנָה כַּאֲשֶׁר תִּשְׁיג יָדוֹ: (לא) אֵת אֲשֶׁר־
תִּשְׁיג יָדוֹ אֶת־הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת־הָאֶחָד

LEVITICO XIV

dell'olio colerà il sacerdote sulla palma della mano sinistra del (medesimo) sacerdote. (27) Ed il sacerdote spruzzerà col dito della mano destra dell'olio esistente sulla palma sua sinistra, sette volte innanzi al Signore. (28) Indi il sacerdote metterà dell'olio esistente sulla sua palma, sulla sommità dell'orecchia destra di colui che si purifica, e sul pollice della sua mano destra, e sul pollice del suo piede destro, (cioè) sui luoghi stessi, dove fu applicato il sangue del sacrificio di pentimento. (29) Ed il rimanente dell'olio esistente sulla palma del sacerdote, lo metterà sulla testa di colui che si purifica, per propiziare per lui innanzi al Signore. (30) Indi farà una delle tortore, o uno dei giovani colombi, che avrà potuto provvedere.... (31) Di quelli (dico), cui le sue forze saranno arrivate, (farà) l'uno in sacrificio d'aspersione, e l'altro in olo-

עֲלֶה עַל־הַמִּנְחָה וּכְפֹר הַכֹּהֵן עַל הַמִּטְהָר
 לִפְנֵי יְהוָה: (לב) זֹאת תֹּדֹת אֲשֶׁר־בוּ נִגַע
 צָרַעַת אֲשֶׁר לֹא־תִשָּׂיג יָדוֹ בְּטַהֲרָתוֹ: פ
 רביע (ששׁ כֶּשֶׁן מַחוּבְרִין) (לג) וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: (לד) כִּי תֵבֵאוּ אֶל־אֶרֶץ
 כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לְאֶחְזָה וְנָתַתִּי נֹגַע
 צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶּם: (לה) וּבֹא אֲשֶׁר־
 לוֹ הַבֵּית וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנָגַע נִרְאָה
 לִי בַבֵּית: (לו) וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּפָנּוּ אֶת־הַבֵּית
 בְּטָרֶם יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת־הַנֹּגַע וְלֹא

LEVITICO XIV

causto, oltre all'offerta farinacea; e così il sacerdote propizierà innanzi al Signore per colui che si purifica. (32) Quest'è la legge di chi abbia il male della lebbra, e sia di mezzi ristretti nel (momento del)la sua purificazione. (33) Ed il Signore parlò a Mosè e ad Aronne, con dire: (34) Quando sarete entrati nella terra di Canaan, ch'io sono per darvi in proprietà, e av- venga ch'io mandi un'alterazione lebbrosa in qualche casa del paese di vostro possesso; (35) Il proprietario della casa andrà ad annunziarlo al sacerdote, con dire: Una specie d'al- terazione lebbrosa mi si è manifestata nella casa. (36) Ed il sacerdote comanderà che la casa venga sgombrata, innanzi ch'il sacerdote vada a vedere l'alterazione, (e ciò) affinché [nel caso che l'abitazione venga dichiarata impura] non di- venga impuro tutto ciò ch'è nella casa; e dopo ciò il sacer-

יטמא כל־אִשֶּׁר בְּבֵית וְאַחֵר בֶּן יֶבֶא הִכְהֵן
 לִרְאוֹת אֶת־הַבֵּית: (ל) וְרָאָה אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה
 הַנֶּגַע בְּקִירַת הַבֵּית שְׁקַעְרוּרֹת יִרְקַקֹּת אוֹ
 אֲדָמָדִמָּת וּמְרֵאִיהֶן שֹׁפֵל מִן־הַקִּיר: (מ) וַיֵּצֵא
 הִכְהֵן מִן־הַבֵּית אֶל־פֶּתַח הַבֵּית וְהִסְגִּיר אֶת־
 הַבֵּית שִׁבְעַת יָמִים: (מא) וַיֵּשֶׁב הִכְהֵן בַּיּוֹם
 הַשְּׂבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פֶשֶׁה הַנֶּגַע בְּקִירַת
 הַבֵּית: (מב) וַצֹּה הִכְהֵן וַחֲלָצוּ אֶת־הָאֲבָנִים
 אֲשֶׁר בָּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶל־מִחוּץ
 לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: (מג) וְאֶת־הַבֵּית יִקְצַע

LEVITICO XIV

dote andrà a vedere la casa. (37) Egli osserverà l'alterazione, e trovando che l'alterazione nei muri della casa consiste in macchie verdiccie, o rossiccie, e che queste appariscono più basse (della superficie) del muro; (38) Il sacerdote uscirà dalla casa all'ingresso della medesima, e ordinerà che la casa resti chiusa sette giorni. (39) Il sacerdote tornerà nel giorno settimo, e vedendo essersi l'alterazione dilatata nei muri della casa, (40) Il sacerdote comanderà, e le pietre, nelle quali è l'alterazione, verranno cavate (dal muro) e gettate fuori di città, in luogo impuro. (41) E farà raschiare la casa interna-

(ל) שְׁקַעְרוּרֹת: חֲקִילִים פְּתָחַן, עֵינֵי נִשּׁוֹת וְהוּא חֲזָרָה קֶזֶר, וְהִנֵּה נִשְׁעֵי הַנִּשְׁתָּה.
 הֵיוּ נִקְרָאִים כֵּךְ לְהִיטֹחַם כְּעֵין נִשּׁוֹת, וְהוּא כִּי חֲזָרָה שְׁחֲרָאִיהֶן שֹׁפֵל מִן הַקִּיר. (מא) הִקְצָה

מִבֵּית סָבִיב וּשְׂפָכוּ אֶת־הָעֶפֶר אֲשֶׁר הִקְצֹוּ
 אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: (מב) וְלָקְחוּ
 אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וַהֲבִיאוּ אֶל־תַּחַת הָאֲבָנִים
 וַעֲפָר אַחֵר יִקָּח וְטָח אֶת־הַבֵּית: (מג) וְאִם־
 יָשׁוּב הַנִּגַּע וּפָרַח בַּבֵּית אַחֵר חֲלָץ אֶת־
 הָאֲבָנִים וְאֲחֵרֵי הַקְצוֹת אֶת־הַבֵּית וְאֲחֵרֵי
 הַטּוֹחַ: (מד) וּבֹא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהֵנָּה פֶשֶׁה הַנִּגַּע
 בַּבֵּית צִלַּעַת מִמְּאֲרַת הָהוּא בַּבֵּית טָמֵא הוּא:

LEVITICO XIV

mente, all'intorno (di quelle pietre); e la terra che ne sarà raschiata, verrà versata fuori di città in luogo impuro. (42) Piglierannosi altre pietre, e porrannosi nel sito delle prime, e piglierassì altra terra, e intonacherassi la casa. (43) Se poi l'alterazione tornerà a pullulare nella casa, dopo levate le pietre, e dopo che la casa fu raschiata, e dopo che fu intonacata; (44) Verrà il sacerdote, e vedendo essersi l'alterazione dilatata nella casa: ella è in quella casa una lebbra

וְהַקְצוֹת: מִשָּׁרֵץ קֹנֵה, וְכֹאֵן קֹנֵה הוּא כְּמוֹ קֹנֵה, אֲבָל ר"י פִּירָשׁ לִי קֹנֵה, אֲשֶׁר קִנְעוּ
 נִקְנֹת הַנֶּגַע סָבִיב, כֵּן נִכְ"י שְׂנִייד וְנִרְאָ"ס, וְנִקְנֹת דְּפוּסִים קְדוּמוֹנִים כְּמוֹב נִקְנֹו,
 וְהַשְׂרִיטִים טַעַו וְכַתְּבוּ נִקְנֵעַ. וְהַקְצוֹת: אִם הִיא נִכְעַל (כְּדֵעַת רַש"י) הִיא מִשְׁטֵטוּ
 הַקְצוֹת, וְנִרְאָה שֶׁהוּא סָבִיל בְּחִירָק כְּמוֹ הַשְׂחִיךְ, וְכִיחָד תִּלָּן בְּשִׁחוּס תִּלָּן, אֲבָל
 הַטּוֹחַ אֵין סָפֵק שֶׁהוּא נִכְעַל. (מג) חֲלָץ וְהַקְצוֹת: בְּחִירָק בְּשִׁחוּס פֶּתַח, כְּמוֹ עַד
 הַשְׂחִיךְ לֹאחֵס, וְכֵן תַּחֲלֵת דָּבָר ה' נִשְׁשַׁע וְכֵן כָּל יוֹם הַסִּנּוּר אֵלֶּה. (מד) וְהֵנָּה
 פֶּשֶׁה: הַנִּכּוֹן כִּרְגִילוֹ שֶׁחֹרֵת הַנֶּגַע וּפְרִיחָתוֹ בְּאֲבָנִים חֲדָשׁוֹת אַחֵר שֶׁסָּבְרוּ הָאֲבָנִים
 הַקְדָּשׁוֹת בְּקִרְיַת פְּשִׁין.

(מ) וּנְתַן אֶת־הַבַּיִת אֶת־אַבְנָיו וְאֶת־עֲצָיו
 וְאֵת כָּל־עֵפֶר הַבַּיִת וְהוֹצִיא אֶל־מִחוּץ לָעִיר
 אֶל־מָקוֹם טָמֵא: (מא) וְהָבֵא אֶל־הַבַּיִת כֶּד־
 יָמֵי הַסִּגִּיר אֹתוֹ יִטְמֵא עַד־הָעָרֹב: (מב) וְהִשְׁכַּב
 בַּבַּיִת יָבֵס אֶת־בְּגָדָיו וְהָאָכַל בַּבַּיִת יָבֵס
 אֶת־בְּגָדָיו: (מג) וְאִם־בֹּא יָבֹא הַכֹּהֵן וְרָאָה
 וְהָיָה לֹא־פֶשַׁע הַנֶּגַע בַּבַּיִת אַחֲרֵי הַטֵּחַ אֶת־
 הַבַּיִת וְטָהַר הַכֹּהֵן אֶת־הַבַּיִת כִּי נִרְפָּא הַנֶּגַע:
 (מד) וְלָקַח לַחֲטָא אֶת־הַבַּיִת שְׁתֵּי צִפְרִים וְעֵץ
 אֲרָז וּשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאַזְבִּי: (מה) וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפֹּר

LEVITICO XIV

acuta, (la casa) è impura. (45) Ed egli farà abbattere la casa, le sue pietre, il suo legname, e tutta la terra della casa; e manderà (il tutto) fuori di città, in un luogo impuro. (46) Chi poi fosse entrato in quella casa nel corso dei giorni che fu ordinato restasse chiusa, sarà impuro sino a notte. (47) E chi avesse dormito in quella casa, dovrà [oltrechè la persona] lavarsi i panni; come pure chi avesse mangiato in quella casa, dovrà lavarsi i panni. (48) Ma se venuto il sacerdote, vedrà non essersi l'alterazione dilatata nella casa, dopo che la casa fu intonacata; il sacerdote dichiarerà pura la casa, poichè l'alterazione è guarita. (49) E prenderà, onde fare le aspersioni sulla casa, due uccelli e del legno di cedro, e della lana scarlatta, e dell'isòpo. (50) E scannerà uno degli uccelli in

הָאֶחָת אֶל-כָּל־יְהֹרֵשׁ עַל־מִים חַיִּים: ^(נא) וְלָקַח
 אֶת־עֵץ־הָאֶזָּב וְאֶת־הָאֶזָּב וְאֶת־יִשְׁנֵי הַתּוֹלָעַת
 וְאֶת־הַצִּפּוֹר הַחַיָּה וְטָבַל אֹתָם בְּדָם הַצִּפּוֹר
 הַשְּׁחוּטָה וּבְמִים חַיִּים וְהִזָּה אֶל־הַבַּיִת שִׁבְעַ
 פְּעָמִים: ^(נב) וְחָטָא אֶת־הַבַּיִת בְּדָם הַצִּפּוֹר
 וּבְמִים חַיִּים וּבַצִּפּוֹר הַחַיָּה וּבְעֵץ הָאֶזָּב
 וּבָאֶזָּב וּבִשְׁנֵי הַתּוֹלָעַת: ^(נג) וַיִּשְׁלַח אֶת־הַצִּפּוֹר
 הַחַיָּה אֶל־מַחוּץ לָעִיר אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְכִפֹּר
 עַל־הַבַּיִת וְטָהַר: ^(נד) חֲמִשִּׁי זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל־
 נֹגַע הַצִּרְעָת וּלְנִתְק: ^(נה) וּלְצִרְעַת הַבְּגָד
 וּלְבַיִת: ^(נו) וּלְשָׂאת וּלְסַפַּחַת וּלְבִהְרֵת: ^(נז)

LEVITICO XIV

un vase di terra, sopra acqua viva. (51) E prenderà il legno di cedro e l'isòpo e la lana scarlatta e l'uccello vivo, e gl'intingerà nel sangue dell'uccello scannato e nell'acqua viva, e spruzzerà sulla casa sette volte: (52) Aspergerà (cioè) la casa col sangue dell'uccello e coll'acqua viva; e ciò coll'uccello vivo, e col legno di cedro, e coll'isòpo, e colla lana scarlatta. (53) Indi lascerà andar libero l'uccello vivo, fuori di città, per la campagna; e così propiziando per la casa, essa sarà pura. (54) Ella è questa la legge per qualunque male di lebbra, e pel nèthek; (55) E per la lebbra dei panni e delle case; (56) E per le prominenze, e per le croste, e per le macchie; (57) Giusta la quale si avrà a dar giudizio, quando uno [in-

לְהוֹרֹת בַּיּוֹם הַטָּמֵא וּבַיּוֹם הַטָּהוֹר זֹאת תּוֹרַת
הַצִּרְעָת: פ

טו

(א) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
לֵאמֹר: (ב) דַּבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם
אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׁרוֹ זָכוּ
טָמֵא הוּא: (ג) וְזֹאת תְּהִי־הָ טִמְאַתּוֹ בְּזָכוֹ רַר
בְּשָׂרוֹ אֶת־זָכוֹ אוֹ־הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ מְזֻכָּו

LEVITICO XIV-XV

dividuo, o oggetto] sia impuro, e quando sia puro. Ella è questa la legge della lebbra.

XV

(1) Ed il Signore parlò a Mosè e ad Aronne, con dire:
(2) Parlate ai figli d'Israel, e dite loro: Quando taluno abbia un flusso [blennorrea] dal suo membro, tale sua scolagione è impura. (3) E questa sarà la sua impurità [cioè tali saranno le condizioni morbose che lo renderanno impuro], nella sua scolagione: sia ch' il suo membro mandi (liquida) a guisa di bava la sua scolagione, o ch' il suo membro sembri otturarsi per la (densità della) sua scolagione: (l'una, o l'altra cosa) è

טָמְאָתוֹ הוּא: (ט) כָּל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב
 עָלָיו הֹזֵב יִטְמָא וְכָל־הַכֶּלִי אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו
 יִטְמָא: (ט) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בַּמִּשְׁכָּבוֹ יִכְבֶּס
 בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב: (י) וְהַיֹּשֵׁב
 עַל־הַכֶּלִי אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו הֹזֵב יִכְבֶּס בְּגָדָיו
 וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב: (י) וְהַנֹּגֵעַ
 בְּבֶשֶׂר הֹזֵב יִכְבֶּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטָמֵא
 עַד־הָעֶרֶב: (יא) וְכִי־יִרְקַח הֹזֵב בְּטָהוֹר וְכִבֶּס
 בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב: (יב) וְכָל־
 הַמֵּרְכָב אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלָיו הֹזֵב יִטְמָא: (יג) וְכָל־

LEVITICO XV

[produce] sua la impurità. (4) Qualunque letto sul quale giaccia il blenorreato, sarà impuro; e qualunque arnese sul quale egli segga, sarà impuro. (5) E chi tocchi il suo letto, si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (6) E chi sieda sopra un arnese, sul quale sia seduto il blenorreato, si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (7) E chi tocchi il corpo del blenorreato, si laverà i panni e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (8) E quando il blenorreato abbia sputato sopra un individuo puro, questi si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (9) E qualunque arnese da cavalcare, sul quale cavalchi il blenorreato, sarà impuro. (10) E chiunque tocchi alcun oggetto che sia stato sotto di lui,

הַנֶּזֶעַ כָּבֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד-
הָעֶרֶב וְהַנוֹשֵׂא אֹתָם יִכְבֶּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם
וְטָמָא עַד-הָעֶרֶב: (יא) וְכֹל אֲשֶׁר יִגְעֻבוּ הָזֶב
וְיִדְּיוּ לֹא-יִשְׁטַף בַּמַּיִם וְכִבֶּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ
בַּמַּיִם וְטָמָא עַד-הָעֶרֶב: (יב) וְכֹל-יִחְרַשׁ אֲשֶׁר-
יִגְעֻבוּ הָזֶב יִשְׁכַּר וְכֹל-כְּלִי-עֵץ יִשְׁטַף בַּמַּיִם:
(יג) וְכִי-יִטְהַר הָזֶב מִזּוּכּוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת
יָמִים לְטַהֲרָתוֹ וְכִבֶּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
חַיִּים וְטָהָר: (יד) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח-לוֹ שְׁתֵּי
תְּרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה וּבָא יֶלְפְנֵי יְהוָה אֶל-

LEVITICO XV

sarà impuro sino a notte; e chi alzi quelle cose, si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (11) E chiunque venga toccato dal blennorreato, senza che siasi sciaquate le mani; si laverà i panni e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (12) Un vase di terra che venga toccato dal blennorreato, verrà rotto; e se è un vase di legno, verrà sciaquato. (13) Quando poi il blennorreato sarà netto [guarito] della sua scolagione, conterà [cioè lascerà scorrere] sette giorni (dal momento) della sua mondezza, indi si laverà i panni, e bagnerassi il corpo in acqua viva, e sarà puro. (14) E nel giorno ottavo piglierassi due tortore, o due giovani colombi, e si recherà innanzi al Signore, all'ingresso del padiglione di con-

פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּנְתַנֶּם אֶל־הַכֹּהֵן: (טו) וַעֲשֵׂה
 אֹתָם הַכֹּהֵן אֶחָד חֲטָאת וְהָאֶחָד עֹלָה וּכְפָר
 עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מְזוּבֹה: ס שש
 (רביעי במחוברין) (טז) וְאִישׁ כִּי־תִצֵּא מִמֶּנּוּ שְׂכַבְתָּ־
 זָרַע וְרִחֵן בְּמִים אֶת־כָּל־בִּשְׁרוֹ וְטָמֵא עַד־
 הָעֶרֶב: (יז) וְכָל־בֶּגֶד וְכָל־עוֹר אֲשֶׁר־יְהִי
 עָלָיו שְׂכַבְתָּ־זָרַע וּבָכֶם בְּמִים וְטָמֵא עַד־
 הָעֶרֶב: (יח) וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ

LEVITICO XV

gregazione, e li darà al sacerdote. (15) Ed il sacerdote farà dell'uno un sacrificio d'aspersione, e dell'altro un olocausto; e così il sacerdote propizierà per lui innanzi al Signore, per la sua scolagione. (16) Un uomo, dal quale esca effusione di seme, si bagnerà tutt' il corpo nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (17) E qualunque panno, e qualunque pelle, su cui sia effusione di seme, verrà lavato nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (18) E quando un uomo giaccia carnalmente con una donna, si bagneranno nell'acqua, e saranno impuri sino a notte.

(טו) שִׁבְבַת זָרַע: אֶחָד פֶּעַל הִיב (כיוו כספוק י"ז) ואֶחָד פֶּעַל יִצָא הוּא עִינִן שְׂטִיחָה כיוו שְׂכַבַת הַטָּל, אֶחָד פֶּעַל שְׂכַב עִינִי שְׂכִינָה. (כז) וְאִם עַל הַבִּשְׁבָּב הוּא וכו': לַחֲטָאת הַזִּכִּיר הַנּוֹעֵה בַּחֲסִכָּה וּמוֹשָׁה, אִף אִם אֵינֶנּוּ שׂוֹכֵב אוֹ יוֹשֵׁב עָלָיו וְאִף אִם הוּא אֵינֶנּה שֶׁם עֲבָשָׁה, וְכֹאֵן הוֹסִיף שֶׁאִף אִם הוּא שׂוֹכֵב עַל הַיִּשְׁכָּב אוֹ יוֹשֵׁב עַל הַכֵּל וְהוּא גַם הוּא יוֹשֵׁב עָלָיו עֲבָשָׁה, אִיט טַחַח רַק עַד הָעֶרֶב (רנ"ב וי"ד). חֲטָאת כִּנְגֻעוֹ בִּי חֲתָרֹת לַחֲטָאת הַמִּסּוּק, וְאִם כִּנְגֻעוֹ בִּי, כְּלֹמֶר וְאִם הַנּוֹעֵה אַחֲרָיו הוּא עַל הַיִּשְׁכָּב וכו' וכן דעת נה"ט (אח"ט).

שְׁכַבְתָּ זָרַע וּרְחֵצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד־הָעָרֶב;
 פ (יב) וְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה זָכָה דָם יִהְיֶה
 זָכָה בְּבִשְׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּגִדְתָּהּ
 וְכָל־הַנִּגָּע בָּהּ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב; (יג) וְכָל־אִשָּׁר
 תִּשָּׁכַב עָלָיו בְּגִדְתָּהּ יִטְמָא וְכָל־אִשְׁר־תִּשָּׁב
 עָלָיו יִטְמָא; (יד) וְכָל־הַנִּגָּע בְּמִשְׁכָּבָהּ יִכָּבֵס
 בְּגָדָיו וּרְחֹץ בַּמַּיִם וְטָמְא עַד־הָעָרֶב; (טו) וְכָל־
 הַנִּגָּע בְּכָל־כְּלִי אִשְׁר־תִּשָּׁב עָלָיו יִכָּבֵס בְּגָדָיו
 וּרְחֹץ בַּמַּיִם וְטָמְא עַד־הָעָרֶב; (טז) וְאִם־עַל־
 הַמִּשְׁכָּב הוּא אוֹ עַל־הַכְּלִי אִשְׁר־הוּא יִשָּׁכַת

LEVITICO XV

(19) Una donna poi quando abbia un flusso — la sua scologia consisterà in sangue nella sua parte sessuale — per sette giorni sarà nella sua mestruazione [sarà considerata in istato di mestruazione], e chiunque la toccherà sarà impuro sino a notte. (20) E qualunque oggetto, sul quale giaccia durante la sua mestruazione, sarà impuro; come pure tutto ciò, sopra cui sieda, sarà impuro. (21) E chiunque tocchi il suo letto, si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (22) E chiunque tocchi qualsiasi arnese, sul quale ella sia seduta, si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (23) E se toccando il letto, egli vi stia sopra, o (segga) sull'arnese, sul quale ella sia seduta; sarà (egualmente) impuro (soltanto) sino a notte.

עָלָיו בִּנְגַע־וָרָבּוּ יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב: (כד) וְאִם
 יִשְׁכַּב וְיִשְׁכַּב אִישׁ אֶתָּה וְתָהּ נִדְתָּה עָלָיו
 וְיִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב
 עָלָיו יִטְמָא: ס (כה) וְאִשָּׁה כִּי־יִזְוֹב זֶוֶב דָּמָה
 יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת־נִדְתָּה אוֹ כִּי־תִזְוֹב עַל־
 נִדְתָּה כָּל־יָמֶי זֶוֶב טִמְאַתָּה כִּי־מִי נִדְתָּה תִּהְיֶה
 טִמְאָה הִוא: (כו) כָּל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב
 עָלָיו כָּל־יָמֶי זֶוֶכָה כַּמִּשְׁכָּב נִדְתָּה יִהְיֶה־לָּהּ
 וְכָל־הַכֵּלִי אֲשֶׁר תִּשָּׁב עָלָיו טִמָּא יִהְיֶה
 כַּטִּמְאֹת נִדְתָּה: (כז) וְכָל־הַנוֹגֵעַ בָּם יִטְמָא
 וּבָכֶם בְּגָדָיו וְרַחֲץ בַּמַּיִם יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב:

LEVITICO XV

(24) Ma se taluno giaccia con lei, incorrerà nella (stessa impurità della) sua mestruazione, e sarà impuro sette giorni; e qualunque letto, sul quale giacerà, sarà impuro. (25) Quando poi una donna abbia il suo flusso di sangue per varj giorni, fuori del tempo della sua mestruazione, o abbia il flusso oltre alla (consueta durata della) sua mestruazione; per tutto il tempo dell' impuro suo flusso sarà (considerata) come nei giorni della sua mestruazione: impura è. (26) Ogni letto, sul quale giaccia in alcuno dei giorni del suo flusso, sarà per lei come il letto della sua mestruazione; ed ogni arnese, sul quale sieda, sarà impuro, come sarebbe impuro per la sua mestruazione. (27) E

(כח) וְאִם-טָהְרָה מְזוּכָּה וְסִפְרָה-לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחֵר תִּטְהַר: שְׁבִיעִי (כט) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִקַּח-לָהּ שְׁתֵּי תְרִים אוֹ שְׁנֵי בָנִי יוֹנָה וְהִבִּיֵּאתָ אוֹתָם אֶל-הַכֹּהֵן אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ל) וַעֲשֵׂה הַכֹּהֵן אֶת-הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת-הָאֶחָד עֹלָה וּכְפָר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מְזוּב טְמֵאתָה: מַסְעֵר (לא) וְהִזְרֹתָם אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִטְמֵאתָם וְלֹא יָמְתוּ בְּטְמֵאתָם בְּטְמֵאִים אֶת-מִשְׁכְּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם: (לב) זֹאת תוֹרַת הָזֵב וְאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שֹׁכֵב־זָרַע לְטְמֵאָה-

LEVITICO XV

chiunque li tocchi, sarà impuro; e si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte. (28) Se poi rimane netta [guarita] del suo flusso, conterà [lascierà scorrere] sette giorni, e poscia sarà pura. (29) E nel giorno ottavo piglierassi due tortore, o due giovani colombi, e li recherà al sacerdote all'ingresso del padiglione di congregazione. (30) Ed il sacerdote farà dell'uno un sacrificio d'aspersione, e dell'altro un olocausto. Così il sacerdote propizierà per lei davanti al Signore, per l'impuro suo flusso. (31) Fate ch' i figli d'Israel tengansi lontani dalle loro impurità; altrimenti morrebbero per la loro impurità, contaminando la mia sede ch'è tra di loro [cioè entrando nel tempio in istato d'impurità]. (32) Ella

(*) סלרע.

בָּהּ: (לג) וְהָדוּהּ בְּגִדְתָּהּ וְהָזַב אֶת־זוֹכָו לְזָכָר
וּלְגִקְבָּהּ וּלְאִישׁ אִשֶּׁר יִשְׁכַּב עִם־טְמֵאָה:

פ פ פ

טז

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי
בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיָּמָתוּ: (ב)
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אֶהֱרֹן אַחִיךָ

LEVITICO XV-XVI

è questa la legge relativa al blenorreato, ed a colui dal quale esca effusione di seme, per cui divenga impuro; (33) Ed alla donna mestruala, in quanto alla sua (regolare) mestruazione; ed a chi ha scolagione, sia maschio o femmina; ed a chi giacesse con donna impura.

XVI

(1) Il Signore parlò a Mosè, dopo la morte dei due figli d'Aronne; i quali presentatisi [arbitrariamente] innanzi al Signore, morirono. (2) Disse cioè il Signore a Mosè: Parla ad Aronne tuo fratello, onde non entri in alcun tempo nel San-

(א) אַחֲרֵי מוֹת: אַחֲרֵי כִּי אָמַר לָא נִכְנְסוּ לִקְדָּשׁ הַקִּדְּשִׁים, מִכָּל מָקוֹם הָיְתָה
שִׁיתָחַס מִכֵּי זֶלְזוּלָם בְּכַנּוּד וּבְחִוּוּלָא הָרָאוּ לַחֲשֹׁכַן ה' וּלְעִבּוּדָתוֹ. בְּרֵשׁ"י כ"י שְׁנֵי
שׁוֹמְרִים: כָּל מָקוֹם מִיָּקָר וּמוֹלִיץ זִיעָה בְּנֶגַע מַחֲלָה שֶׁחֶסֶת הַקִּרְקַע מְחַבֵּט נֶגֶד אֵל אֲנָשִׁים
הוּא נִקְרָא חֶסֶד (אֲבָל קֹדֶשׁ לֹכֵן כְּחֵיב בְּשִׁחַב בַּעֲמִית). (ב) אֵל יָבֵא בְּכָל עֵת:

וְאֶל־יָבֹא בְּכָל־עַת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת
 אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּת אֲשֶׁר עַל־הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת
 בִּי בַעֲזֹן אֲרָאָה עַל־הַכַּפֹּת: (ג) בְּזֹאת יָבֹא
 אֶהְרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּפָר בֶּן־בָּקָר לַחֲטָאת וְאֵיל
 לַעֲלֹה: (ד) כְּתִנֹּת־בֹּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנָסִי־
 בֹד יִהְיוּ עַל־בָּשָׂרוֹ וּבִאֲבִנֹת בֹד יַחְגֹּר

LEVITICO XVI

tuario, oltre la portiera, (esistente) davanti al coperchio ch'è sull'Arca; altrimenti morrebbe: perciocchè entro una nube io apparirò sopra il coperchio. (3) (Soltanto) dopo fatte queste cose entrerà Aronne nel Santuario, dopo fatto (cioè) un giovine toro in sacrificio d'aspersione, ed un montone in olocausto. (4) Indosserà una tonaca sacra, di bisso, e calzoni di bisso avrà sulla carne, e d'una cintura di bisso sarà cinto, e

בָּשׂוֹם זֶמֶן. כִּי בַעֲזֹן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּת: כִּי גַם כִּשְׂאִיָּה עֲלֶה עַל הַכַּפֹּת לֹא יִהְיֶה זֶה אֵלָּא בְּתוֹךְ הָעֶנָן, כִּי כְנֹד אֱלֹהִים הַשֹּׁמֵר דָּבָר, וּלְפִיכָךְ גַּם הַכֹּהֵן יִיָּהָר שֶׁלֹּא יָבֹא לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ: טַעַם הַמִּקְרָא הַזֶּה אֵין מֵאֵד, כִּי הִיא הַחֲנֻכָּה רִאשׁוֹן וְלֹא יָמוּת (וְאֶל־יָבֹא) בְּכָל עֵת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּת אֲשֶׁר עַל־הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת; וְאֵלֶּי דַעַת נִהְיָ כִּי יִיָּהָר (מִנְחָמוֹת כ"ו) מִבֵּית לַפָּרֹכֶת בְּזֹאת, אֵל פְּנֵי הַכַּפֹּת בְּמִיָּה. וְאִפְשָׁר עוֹד לִשְׁמַר כִּי אֵלֶּי בְּנִית שֶׁנִּי הִיא מִי שֶׁהִיא אֲחֵרָה עֲבָדוֹ אֵין אֲרוֹן וְאֵין כַּפֹּת רִאשׁוֹן שֶׁהִיא מוֹחֵר לְהַכֵּנָה לְבִית קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשׁ, לְפִיכָךְ רִאשׁוֹן מִכְנָסִים לְחֹק מֵאֲחֵר הַכְּתוּב כֹּאֲדִיל הוּא שֶׁנִּי מֵאֲחֵרָה, וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֵל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת (אֵף אֵם אֵין אֵם אֲרוֹן וּכְפֹת אֲחֵרָה לְבֹד אֵם, וְאִינֵם) אֵל פְּנֵי הַכַּפֹּת אֲשֶׁר עַל הָאֹרֶן (וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת) וְלֹא יָמוּת, בְּזֶמֶן שֶׁנִּי אֲרוֹן יֵשׁ מִיָּה וּבִזְמַן שֶׁנִּי אֲרוֹן מִיָּה לִיבֹא, אֲחֵרָה מִיָּה אֵין, וְעֲלֵי הַטַּעַמִּים (שֶׁנִּי אֲחֵרִי מִיָּה הַלְמוּד) נִיטוּ

(*) קח' נרביע.

ובמִצְנַפֶּת בֶּרֶךְ יִצְנֹף בְּגָדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרִחָץ
 בַּמַּיִם אֶת־בִּשְׁרוֹ וְלִבְשָׁם: (ה) וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאת וְאֵיל
 אֶחָד לְעֹלָה: (ו) וְהִקְרִיב אֹהֶרֶן אֶת־פֶּרֶךְ
 הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפָר בַּעֲדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ:
 (ז) וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְהַעֲמִיד אֹתָם
 לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ח) וְנָתַן אֹהֶרֶן

LEVITICO XVI

con una mitra di biesso si fascierà (il capo): sono indumenti sacri, ed egli si bagnerà il corpo nell'acqua innanzi d'indossarli. (5) E dalla congrega de' figli d'Israel riceverà due capretti per sacrificio d'aspersione, ed un montone per olocausto. (6) Aronne farà avanzare il toro di sacrificio d'aspersione, appartenente a lui, e propizierà per sè e per la casa sua. (7) E prenderà i due capretti, e li presenterà innanzi al Signore, all'ingresso del padiglione di congregazione. (8) Aronne

הַשְּׁעִירִים עַל כִּי הַקְרִיאה שְׁהִיחַ מִקְבֹּלֶת נַעַל כֹּה מַחֲכִי בֵּית שָׁנִי. (ח) גִּוְרִלוֹת:
 גִּרְלָן בַּעֲרֵבֵי אֵבֶן. עֲזָאוֹל: נִרְאָה שְׁהִיחַ מִקְדָּשׁ שֶׁם הָאֵל הָרַע, הַשָּׁטָן, אֵל עֶז, מִלֵּחַ
 עֲזָאוֹל מִן עֶז אֵל וְהַמַּחֲמִיכִים בְּחַדּוֹת הָאֵל שֶׁלָּא הָאֱלֹהִים מִצִּיּוֹת הָאֵל הָרַע,
 כַּשֶּׁרֶחַ אֵלֶּם הִמְלִיחַ הָאֵת לְהִרְאֹת הָרַע הַנִּמּוֹר וְהַכִּדּוֹן, עַל דֶּרֶךְ שֶׁנֶּם הַיּוֹם אֲחֻרִּים
 שֹׁטֵן לְהִוּוֹת עַל כָּל רַעָה גְדוֹלָה וְעַל הַכִּדּוֹן; זֶהֱכֵה הַשְּׁעִיר הִיחַ מִשְׁחֶלֶת לְאִכּוֹן בְּחִדּוֹר
 שִׁשּׁוֹת בְּרַעֲב. וְהֵכֵה בִּזְמַן שְׁהִיחַ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רַחֲמַת יְיָ לְיִשְׂרָאֵל לְהִיוֹם הַשְּׁעִיר מִשְׁחֶט מִכָּל
 הַשְּׁעִירִים הִיחַ אֲפֶסֶר לְחִנּוֹא בְּתוֹךְ אֶרֶץ גֹּרֵה וְרַחֲמַת שִׁחְעָה נֶה הַשְּׁעִיר וְחִשּׁוֹת, אֲבָל
 אֲחֵר זֶמֶן כַּשֶּׁרַחֲמַת הָאֱלֹהִים וְנִחְיִישְׁנָה הָאֶרֶץ וְלֹא הִיחַ שֶׁם אֶרֶץ גֹּרֵה הוֹנֵכֵו לְהַחֲקִין
 שִׁדְחָף הַשְּׁעִיר מִעַל הַטֹּק, שְׁאֵל־כֹּ הִיחַ נִכְכֵּם לַעִיר כּוֹשֶׁת. וְאֲחֻכֶּם הוֹנֵכֵו נִשְׁלֹט
 הַשְּׁעִיר לְעֲזָאוֹל נִרְאָה שְׁהִיחַ עַל דֶּרֶךְ וְשִׁלֵּךְ בְּמִצְלוֹת יֵם כָּל מַטְאֵחַם, כִּי הֵכֵה בְּחִדּוֹר

על־שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גִּדְלוֹת גֹּדֶל אֶחָד לַיהוָה
וּגְדֹל אֶחָד לְעֻזָּאזֵל: (ט) וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־
הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּדֶל לַיהוָה וַעֲשֶׂהוּ
חֲטָאת: (י) וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּדֶל
לְעֻזָּאזֵל יַעֲמִד־תִּי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו
לִשְׁלַח אֹתוֹ לְעֻזָּאזֵל הַמִּדְבָּרָה: (יא) וְהִקְרִיב
אַהֲרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפָר בָּעֵדוּ
וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר־לוֹ:
(יב) וְלָקַח מִלֵּאֵי־מִחְתָּה הַגִּדְלִי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ

LEVITICO XVI

arrarrà le sorti intorno ai due capretti: (sopra dell')una sorte sarà (scritto): Pel Signore, e (sopra del)'l'altra: Per Azazèl. (9) Ed Aronne presenterà il capretto, sul quale sarà caduta la sorte pel Signore, e ne farà un sacrificio d'aspersione. (10) E quel capretto, sul quale sarà caduta la sorte per Azazèl, sarà conservato vivo davanti al Signore, per propiziare sopra di esso, per poi mandarlo ad Azazèl, al deserto. (11) Aronne presenterà il toro di sacrificio d'aspersione appartenente a lui, e propizierà per sè e per la casa sua [cioè implorerà il divino perdono sui proprj peccati, e su quelli della sua famiglia]; indi scannerà il toro di sacrificio d'aspersione appartenente a lui. (12) E prenderà piena la paletta di accese

הים כותן כל עונות העם על השעיר, ואח"כ היה משלח השליח ועמו סעונות כלם

(י) נראה עמוד שימן כי"ה שח"ו.

מִלִּפְנֵי יְהוָה וּמִלֹּא חֲפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דָּקָה
וְהָבִיִּא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: (יג) וְנָתַן אֶת־הַקְטֹרֶת
עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה וּכְסָה יַעֲנֵן הַקְטֹרֶת
אֶת־הַבִּפְּרֹת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת:
(יד) וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וְהִזָּה בְּאַצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי
הַבִּפְּרֹת קֹדֶמָה וּלְפָנֵי הַבִּפְּרֹת יִזֶּה שִׁבְעַ־
פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאַצְבָּעוֹ: (טו) וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר
הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר לָעֵם וְהָבִיִּא אֶת־דָּמּוֹ אֶל־
מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲשֵׂה אֶת־דָּמּוֹ כְּאֲשֶׁר עֲשֵׂה

LEVITICO XVI

braci, d'in sull'altare, d'innanzi al Signore, e pieni i suoi pugni di profumo aromatico polverizzato; e porterà oltre alla portiera. (13) E metterà il profumo sopra il fuoco, davanti al Signore; ed il nuvolo del profumo coprirà il coperchio ch'è sopra (l'Arca della) legge, e così egli non morrà. (14) E piglierà del sangue del toro, e ne spruzzerà col dito verso il coperchio, ad oriente; e davanti al coperchio (sul suolo) spruzzerà sette volte di quel sangue col dito. (15) Indi scannerà il capretto di sacrificio d'aspersione appartenente al popolo, e

אֶל אֶרֶץ מוֹרָה, וְהָעֵם הָיָה נֹשָׂאֵר נָקִי מִכָּל עֲוֹנוֹתָם. (טז) וְכַפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁעִירָהֶם: הַהֲיוֹת מִטְּמֵאוֹת הַמִּקְדָּשׁ מִן הַטְּמֵאוֹת אֲשֶׁר אֹלֵי טְמֵאוֹתָם
יִשְׂרָאֵל חָס נִשְׁתַּנֵּג וְאֵם נִוְוֵה, אֲכַל אֵין הַכֹּפֶרֶה מוֹעִילָה לָּם שְׁטֵמָחוֹ, כִּי הוּא עֹבֵט יִשְׂאֵל;
וְסָפֵה הַמִּכּוּן בַּכֹּפֶרֶה הַזֶּה הוּא שֹׁאֵם אֹלֵי אֶחָד הָעָם יִנָּח לְנִית הַמִּקְדָּשׁ נְטוּמָה, אֶל
יִשְׁשֹׁנו הָעָם שֶׁהַמִּקְדָּשׁ נְטוּמָה וְכָל הַעֲבֻדוֹת הַנִּבְעָשׂוֹת ט לֹא לִרְצֹן תִּהְיֶינָה, אֶךְ יִיחָשְׁנו

לְבָרֶם הַפֶּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכִּפֹּרֶת וּלְפָנֵי
הַכִּפֹּרֶת: (טו) וּכְפַר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם וּבֶן־יִעֲשֶׂה
לְאַהֲל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טְמֵאתָם:
(טז) וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶה כְּאַהֲל מוֹעֵד בְּכָאוֹ
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֹאתוֹ וּכְפַר בְּעֻדּוֹ וּבְעֵד
בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל־קֹהֶל יִשְׂרָאֵל: שְׁנֵי (יז) וַיֵּצֵא
אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָה וּכְפַר עָלָיו וּלְקַח
מִדָּם הַפֶּר וּמִדָּם הַשֹּׁעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת

LEVITICO XVI

ne porterà il sangue olire la portiera, e farà di quel sangue come fece del sangue del toro, e lo spruzzerà verso il coperchio, e davanti al coperchio. (16) Così propizierà pel Santuario [purificandolo con queste aspersioni] dalle impurità dei figli d'Israel, dalle colpe loro, e da tutt'i loro trascorsi, e lo stesso farà pel padiglione di congregazione, che dimora con essi in mezzo alle loro impurità. (17) Alcuna persona non deve trovarsi nel padiglione di congregazione, quand'egli entra per propiziare nel Santuario, sinchè (non ne) sia uscito. Egli così propizierà per sè, e per la casa sua, e per tutta la radunanza d'Israel. (18) Indi uscirà all'altare ch'è innanzi al Signore, e propizierà per esso: prenderà cioè del sangue del

שֹׁכֵן חוּץ לַטְהָרֹת וּקְדוֹשׁוֹ עַל יְדֵי הַזֹּהֶן הַגָּדוֹל. (יז) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה: מִדָּמָה הַזֹּהֶן, ע' שְׁמוֹת ל' י, וּדְבָרֵי רִאשׁוֹנָה שְׁנֵיהֶם, עֵינֵי רִכְשָׁה

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (ט) וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם
 בְּאַצְבָּעוֹ שֶׁבַע פַּעֲמִים וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ מִטְמְאֹת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) וְכֻלָּהּ מִכֶּפֶר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־
 אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־הַשְּׁעִיר
 הַחִי: (כא) וְסָמָךְ אֶהְרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל־רֹאשׁ
 הַשְּׁעִיר הַחִי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם
 וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וְשִׁלַּח בִּיד־אִישׁ
 עִתֵּי הַמִּדְבָּרָה: (כב) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת־

LEVITICO XVI

toro e del sangue del capretto, e ne metterà sulle prominenze dell'altare, all'intorno. (19) E spruzzerà sopra di esso di quel sangue col dito sette volte, e con ciò lo purificherà e santificherà dalle impurità dei figli d'Israel. (20) Terminato che avrà di propiziare pel Santuario, pel padiglione di congregazione, e per l'altare, farà avanzare il capretto vivo. (21) Aronne poserà ambe le sue mani sul capo del capretto vivo, e confesserà sopra di esso tutt'i peccati dei figli d'Israel, tutte le loro colpe e tutt'i loro trascorsi, e li porrà [simbolicamente, coll'atto delle mani e colle parole] sul capo del capretto; il quale poi col mezzo di persona appositata, manderà nel deserto. (22) Il capretto porterà sopra di sè tutt'i loro peccati in terra

וְעִי בְּחֵמֶר שֶׁנֶּקֶד לְהִלֵּין בְּעַד רֹאשׁוֹ. (כא) עִתֵּי: מִן עֵת, כְּמוֹ מִזְמַן מִן יוֹמָיו.

(*) ידע ק'.

כָּל־עֹונָתָם אֶל־אֶרֶץ גִּזְרָה וְשַׁלַּח אֶת־הַשְּׁעִיר
בַּמִּדְבָּר: (כג) וּבָא אֶהְרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט
אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר לְבָשׁ בְּבָאוּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ
וְהִנִּיחָם שָׁם: (כד) וּרְחֹץ אֶת־בִּשְׂרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם
קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת־
עֹלָתוֹ וְאֶת־עֹלֹת הָעֶם וּכְפָר בָּעֵדוּ וּבְעֵד
הָעֶם: שְׁלִישִׁי (שְׁנִי בַמַּחֲוֹבֵר) (כה) וְאֵת חֶלֶב הַחֲטָאֹת
יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: (כו) וְהִמְשִׁיחַ אֶת־הַשְּׁעִיר
לְעֹזָאוֹל יִבְכֶּם בְּגִדָיו וּרְחֹץ אֶת־בִּשְׂרוֹ בַּמַּיִם
וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹוא אֶל־הַמִּחֲנֶה: (כז) וְאֵת פֶּרֶ

LEVITICO XVI

disabitata, e colui lascerà andare il capretto nel deserto. (23) Aronne, rientrato nel padiglione di congregazione, si spoglierà degl'indumenti di bisso che indossò prima di entrare nel Santuario e li lascerà là. (24) Si bagnerà il corpo nell'acqua in luogo santo, e indosserà i (consueti) suoi vestiti; ed uscito di là, farà l'olocausto appartenente a lui, e l'olocausto somministrato dal popolo, e propizierà per sè e pel popolo. (25) E arderà sull'altare il sevo del sacrificio d'aspersione. (26) E colui che avrà condotto il capretto ad Azazel, si laverà i panni, e si bagnerà il corpo nell'acqua, e poscia potrà rientrare nel campo. (27) Il toro poi di sacrificio d'aspersione, ed

וזוה חולי עתיד כמו עתית חן עת. (כד) כ"י שני: מתגמלן וית חרני
מעוֹחַת, אִיחָרִי כר שְׁעִיר הַקֹּדֶשׁ — והכוונה כי ככללו כאן נ' העוֹחַת, כר

הַחֲטָאת וְאֵת יִשְׁעֵיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר הוּבָא
 אֶת־דָּמָם לִכְפֹּר בְּקֹדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ
 לַמִּחֲנֶה וְיִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם וְאֶת־בָּשָׂרָם
 וְאֶת־פְּרִשָּׁם: (כח) וְהִשְׂרַף אֹתָם יַכְכֶּם בְּגִדְיוֹ
 וְרִחִין אֶת־בָּשָׂרוֹ בַּמִּים וְאַחֲרֵיכֵן יָבֹוא אֶל־
 הַמִּחֲנֶה: (כט) וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת־עוֹלָם בְּחֹדֶשׁ
 הַשְּׁבִיעִי בְּעִשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנוּ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
 וְכָל־מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ הַאֲזִיחַ וְהַגֵּר הַגֵּר
 בְּתוֹכְכֶם: (ל) כִּי־בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:

LEVITICO XVI

il capretto di sacrificio d'aspersione, il cui sangue sarà stato recato nel Santuario, onde farvi le propiziazioni, verranno trasportati fuori del campo, ed abbruciati, colla pelle, la carne e le fecce. (28) E chi gli abbrucia si laverà i panni, e si bagnerà il corpo nell'acqua, e poscia potrà rientrare nel campo. (29) Questo sarà per voi uno statuto perenne: nel mese settimo, ai dieci del mese, affliggerete le vostre persone [col digiuno], ed alcun'ora non farete, nè l'indigeno, nè il forestiero che faccia dimora tra voi. (30) Poichè in questo giorno (il sommo sacerdote) propizierà per voi, per purificarvi: di tutt'i vostri trascorsi diverrete puri innanzi al Signore [vale

ושעיר. (כט) הענו את נפשותיכם: כמו וכנס כענש תשבע, ויעקב וירעיקב.
 (ל) יכפר עליכם: הכהן בעבודת שיעש (רכ"ה). מכל חטאתיכם לפני ה'

(לא) שִׁבְתָּ שִׁבְתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־
 נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: (לב) וּכְפַר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־
 יִמָּשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמָּלֵא אֶת־יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת
 אָבִיו וְלִבְשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ:
 (לג) וּכְפַר אֶת־מִקְרָשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד
 וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יִכָּפֵר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם
 הַקָּהָל יִכָּפֵר: (לד) וְהִתְהַזְאת לָכֶם לְחֻקַּת
 עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטְאוֹתֵם
 אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
 מֹשֶׁה: פ רביעי

LEVITICO XVI

a dire dei peccati ignoti a chi li commise]. (31) Giorno di grande riposo è per voi, ed affliggerete le vostre persone: statuto perenne. (32) Il sacerdote che verrà unto (sommo sacerdote), ed installato per officiare in luogo di suo padre, farà le propiziazioni, e indosserà gli abiti di bisso, indumenti sacri. (33) Farà le propiziazioni pel luogo santissimo, pel padiglione di congregazione, e per l'altare, e pei sacerdoti, e per tutta la gente della radunanza. (34) La cosa sarà per voi legge perenne, in guisa che venga propiziato pe' figli d'Israel, (per purificarli) di tutt'i loro trascorsi, una volta l'anno. — Ed egli esegui quanto il Signore comandò a Mosè.

הַתְהַדְּרוּ: הַכּוֹנֵה עַל עֲוֹנוֹת הַנֶּשְׁכָּחִים אוֹ כַּעֲלָמִים מִיֵּי שַׁעַר הָאֹרֶם. (לא) וְלִבְשׁ:
 דָּבָק עִם וּכְכֹהֵן הַמִּכְהֵן חֻקַּת אֲבוֹי יִכָּפֵר יוֹם הַזֶּה, וַיַּעַשׂ הַעֲבֹדוֹת בְּגָדָיו לְכֹהֵן, וְכֹהֵן
 חָרָס רַחֲמָנָא.

יז

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר
 אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 לֵאמֹר: (ג) אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יִשְׁחֹט שׁוֹר אוֹ־כֶשֶׂב אוֹ־עֶזְרָא בַּמֶּחֱנֶה אוֹ אֲשֶׁר

LEVITICO XVII

XVII

(1) Il Signore parlò a Mose, con dire: (2) Parla ad Aronne ed ai figli suoi, ed a tutt' i figli d' Israel, e di' loro: Ecco quanto il Signore ha comandato. (3) Se alcuno della casa d' Israel scannerà un animale bovino, pecorino, o caprino, nel campo,

(א) אחר שהקם המשכן החליל לנזותם על עניני קדושה, שיהיו קדושים אחר שהאל השוכן בקרבם הוא קדוש, ע"כ הזהיר על המאכלות האכזריות ועל העוולות ועל העריות, וגם על ענינים שזין אדם לחבירו, כי הוא האובד הדרך והסכד בין בני אדם, ואח"כ הזהיר על קדושת הבהמים (בפ' אהור); ואינם איסור החלב והדם אעפ"י שהוא כובד גם בחולין אינו אלא דרך כבוד כלפי מעלה, כי החלב והדם היו לשם נבואה, ואינם כבוד הדם להיות קרבן על המזבח כי בו הנפש, על כן יספר על הנפש, והחלב אולי כבוד גם קודם מתן תורה להיותו נידח ועולם באש חזעלה עשן יותר מן הכשר, והוא בעין קטורת. והנה הדם חלגד טעם זה יש בו ג"כ טעם אחר, כי שתייתו אכזריות וחזקה חכונה רעה נכפשה, על כן הדם אסור גם בנים שאינה קריבה על בני המזבח, מה שאין כן החלב. (ג) אשר ישחוט שור או כשב:

יִשְׁחָט מִחוּץ לַמִּחֲנֶה: ^(ה) וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוֹ לְהִקְרִיב קָרְבָן לַיהוָה
 לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יִחֻשֵׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם
 שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עָמוֹ: ^(ו)
 לִמְעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם
 אֲשֶׁר הֵם זִבְחִים עַל־פְּנֵי הַשָּׁדָה וְהֵבִיִּאם
 לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ
 זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: ^(ז) וְזֶלֶק הַכֹּהֵן

LEVITICO XVII

o lo scannerà fuori del campo; (4) E nol recherà all'ingresso del padiglione di congregazione, per fare [del sangue e del sevo] un sacrificio al Signore, davanti al tabernacolo del Signore; ciò verrà considerato a quell'uomo qual omicidio: egli ha versato sangue [umano]: e quell'uomo andrà estinto di mezzo al suo popolo. (5) In guisa che quegli animali ch' i figli d'Israel vogliono scannare all'aperta campagna, li rechino (invece) al Signore, all'ingresso del padiglione di congregazione, al sacerdote, e ne facciano sacrifici di contentezza al Signore. (6) Ed il sacerdote ne spargerà il sangue sull'altare del Signore all'ingresso del padiglione di congregazione, e n'arderà

נחלין הכתוב מדבר כי נדבדב באכר להם נשר תחילה, וכן דעת ר' ישמעאל, והיא קרינה לבשט הכתוב (רנה"א), ואח"כ נכסין ח' וע' מדבר בחוקדשין. תחילה אכר השמיטה בחין דרך כלל כדי שלא יביאו לזכות לשעירים, ואח"כ אכר: אם אולי יאמר אדם אכי אעלה עולה או זבח לה' בניתי, דעו כי איש איש אשר יעלה עולה או זבח

(*) קח' נו"ק.

אֶת־הָרֶם עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וְהִקָּטִיר הַחֹלֶב לְרִיחַ נִיחָח לַיהוָה: ^(ז) וְלֹא־
יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לִשְׁעִירִם אֲשֶׁר הֵם
זָנִים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה־זֹאת לָהֶם
לְדֹרֹתָם: הַמִּשִּׁי (שְׁלִישִׁי בַמַּחֲוֶבֶר) ^(ח) וְאֵלֶּהֶם תֹּאמֹר
אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יִגֹּר
בְּתוֹכָם אֲשֶׁר־יַעֲלֶה עֲלֶה אֶרְזֻכָּה: ^(ט) וְאֵל־
פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיֹאֲנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ
לַיהוָה וְנִבְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוּיו: ^(י) וְאִישׁ

LEVITICO XVII

il sevo, in odore propiziatorio, al Signore. (7) Nè più facciano i loro sacrifici ai satiri, dietro ai quali essi sogliono fornicare [vale a dire: ai quali sogliono prestar culto]. Questo sarà per essi uno statuto perenne, per tutte l'età avvenire [cioè di tenersi lontani da quel culto, e dalle pratiche immorali che l'accompagnavano; però il mangiar carne senza recar l'animale al Tempio fu permesso, tosto che fossero entrati nella terra promessa, v. Deut. XII]. (8) E ai medesimi dirai: Chiunque della casa d'Israel, o dei forestieri che faranno dimora tra essi, faccia un olocausto, o (altro) sacrificio; (9) E nol rechi all'ingresso del padiglione di congregazione, per farlo al Signore: quell'individuo andrà estinto dal suo popolo. (10) E chiunque della casa d'Israel, e dei forestieri facienti dimora

ואל פתח או'. ^(ז) חקת עולם: שלא יזבחו לשעירים. ^(ח) לעשות איתו לה': לא חמר להקריב קרבן לה' כמו למעלה ד' כי כאן חמר חמר חמר עלה או

אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם
 אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל־דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בְּנַפְשׁוֹ הָאֹכֵלָת
 אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶכְ עַמָּהּ: (יא) כִּי־
 נַפְשׁוֹ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וְאֲנִי נָתַתִּיו לָכֶם עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא
 בְּנַפְשׁוֹ יִכָּפֵר: (יב) עַל־כֵּן אֶמְרָתִי לָכֶנִּי יִשְׂרָאֵל
 כָּל־נַפְשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל דָּם וְהַגֵּר הַגֵּר
 בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם: (יג) וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֵצֵד צִיד

LEVITICO XVII

tra essi, mangiasse alcuna sorta di sangue.... io mi volgerò contro la persona mangiante il sangue, e la farò andare estinta di mezzo al suo popolo. (11) Imperocchè la vita dell'animale è nel sangue, ed io ve l'ho concesso [cioè v'ho concesso di arderlo] sull'altare, per propiziare per le vostre persone; poichè il sangue, esso può propiziare per la vita (dell'uomo). (12) Perciò dissi ai figli d'Israel: alcuna persona tra voi non mangi sangue, come pure il forestiere dimorante tra voi non mangi sangue. (13) E qualunque dei figli d'Israel, o dei forestieri dimoranti tra essi, prenda alla caccia qualche fiera, o volatile, permesso a mangiarsi: ne verserà il sangue, e lo co-

זבֹּחַ. (יא) כִּי הַדָּם הוּא בְּנַפְשׁוֹ יִכָּפֵר: הוּא יִכָּפֵר בְּנַפְשׁוֹ, ע' רש"י: (יג) וְכִסְחוּ בַעֲפָר: כִּי שֶׁלֹא יִנְיֹחוּ עַל הַקֶּרֶעַ בְּשֶׁלֹּל בְּכֹחוֹת הַחַיִּים שֶׁמִּנְחָנָה לְחַיֹּתוֹ כִּמוֹ שֶׁהֵיחָה לְחַיֹּת הַגִּידִים הַקְּדוּמוֹנִים כְּנִרְחֹל בְּהוּמִירֹב; וְרָא' אֲחֵר דְּרַךְ כְּנִר לָדֹם, לְגַלְתִּי שִׁחְוֹת הַחַיִּים. וְלֹ"כ כִּי שֶׁלֹא יִשְׁאֵר דָּם וְיִשְׁחַבּוּ מִי שְׂרֹאף לְחַיֹּת שֶׁהוּא דָם בְּנֵי אָדָם

חַיָּה אוֹרְעוֹף אֲשֶׁר יֹאכֵל וְשָׁפַךְ אֶת־דָּמּוֹ
 וּבִסָּהּוּ בַּעֲפָרָה: (יד) כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בֶּשֶׂר דָּמוֹ
 בְּנִפְשׁוֹ הוּא וְאָמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל־בֶּשֶׂר
 לֹא תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בֶּשֶׂר דָּמוֹ הוּא כָּל־
 אֹכְלֵיו יָכֹרֶת: (טו) וְכָל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכֵל נְבִלָה
 וּטְרֵפָה בְּאֶרֶץ וּבְגֵר וּבְכֶם בְּגִדּוֹ וּרְחִין
 בְּמֵים וּטְמֵא עֲרִידָהּ עָרֵב וְטָהֵר: (טז) וְאִם לֹא
 יִכְבֶּם וּבִשְׂרוּ לֹא יֶרֶחֶץ וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ: פ

LEVITICO XVII

pirà colla terra. (14) Imperocchè la vita d'ogni animale è il sangue ch'esso ha nel corpo; dissi quindi ai figli d'Israel: non mangiate il sangue d'alcun animale: poichè la vita d'ogni animale è il suo sangue: chiunque lo mangi andrà estinto. (15) E qualunque persona, sia indigeno o forestiero, mangiasse d'un animale morto da sè, o sbranato [da qualche fiera]; si laverà i panni, e si bagnerà nell'acqua, e sarà impuro sino a notte, indi sarà puro. (16) E se non laverà [i suoi panni], e non si bagnerà il corpo, incorrerà in peccato [entrando nel tempio, o mangiando cosa sacra].

ושנאך דם נקי מצר׳ ישראל שיהא קדושה. (ע"ט). (יד) דמו בנפשו הוא: הוא דם שנטפה, כפשו כחו טפו (הרכסיס). (טז) ונשא עונו: אם יאכל קדש או יאכל לוקדש, או שלא יחיד את הנוגעים בו, ולדעת אחרים שיהיה בטומאתו כושר עינו.

יח

(א) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם אני יהוה אלהיכם: (ג) כמעשה ארץ-מצרים אשר ישבתם-בה לא תעשו וכמעשה ארץ-כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו: (ד) את-משפטי תעשו ואת-חקתי תשמרו ללכת בהם אני יהוה אלהיכם: (ה) ושמרתם את-חקתי ואת-משפטי

LEVITICO XVIII

XVIII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: Io, il Signore, sono vostro Iddio. (3) Non dovete imitare le pratiche della terra d'Egitto, dove avete abitato; nè dovete imitare le pratiche della terra di Canaan, dove io sono per farvi entrare; nè seguirne gli statuti. (4) Le mie leggi eseguirete, ed i miei statuti osserverete e seguirete. Io, il Signore, sono il vostro Iddio. (5) Osserverete i miei statuti,

(2) בכל המועדות הנזכרות לפנינו לא חנאנו ענין שהיה חק אלה העברת הנשים לחולץ. ונראה כי כמו שהנזכר הוא חק אנלגו, כך קצת מן העריות היה חק אנל האחות הכן על כי חנאים הדעים. (ד) וד' בתם: חקיקים הנזכר בשלם,

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחִי בָהֶם אֲנִי יְהוָה:
 ס ששׁי (ו) אִישׁ אִישׁ אֶל-כָּל-שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא
 תִּקְרְבוּ לַגְּלוֹת עֲרוּגָה אֲנִי יְהוָה: ס (ז) עֲרוֹת
 אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הוּא לֹא
 תִּגְלֶה עֲרוֹתָהּ: ס (ח) עֲרוֹת אִשְׁת־אֲבִיךָ
 לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת אֲבִיךָ הוּא: ס (ט) עֲרוֹת
 אֲחוֹתְךָ בַּת-אֲבִיךָ אוֹ בַת-אִמְךָ מוֹלֶדֶת בֵּית

אדם יתחבר אדם עם קרובותיו, תהיה כל משפחה חברה לשמור נבדלת מולדתה. טענה זו לפי דעתי אינה כלום, כי אם יהיו חזרות העריות לא תהיה משפחה בעולם בשום כנים, והטעם הוא כי אם יתחבר אדם עם קרוביו לא תהיה בעולם לא אחנה לא יראה ולא שלום כמו מימי החנובל (ש"ס). ואולי (כדעת א"ח"ס) היה חק בניזרים שלא יהיו אנשי המשפחה והשבת מתחתנים בלכשי משפחה או שבת אחר (כי היה העם נחלק לַקָּהָטִי), ולפיכך לפעמים היו זקוקים לקחת שאר נשים. (ו) שאר בשרו: מ"ל אך עשוי ובשרי אחי, גם שאר ענינו נשר, כמו ויחטור עליהם כעבר שאר. איש איש אל כל שאר בשרו: איסורי נישואין אין החבון בהם כדעת הרמב"ם (חזרה חלק ג' פרק מ"ט) למעט החשנל, כי לא אסרה תורה רבוי הנשים (אלא לחלק), ולא רבוי החשנל נאשה אחת; ואינם כלם לתועלת החברה. והנה אשת איש טעיה מיוחדת, והוא להרשיק החמש והמריבות והרמימות הנאות בעקבות הניאוף; ואף אם יהיה אדם שומרה בזה, ויפקיר אשתו לאיש עשיר, הדבר אסור מכני ההשחית אשר תנא מזה לכלל האומה בקלקול החדות. ואיסור הזכר והנחמה הוא מכני שהם מעשים עבד הטבע, ואם היו חוזרים תהיה לקחת נשים מתמעטת. ואינם העריות אשר הן שאר נשר אסורות בעבור הנלחת הנזית ותקון החדות והנלחת המדינה. כי הנה לקחת האם ואשת האב ואחות האב ואשת אחי האב הוא דבר המתנגד לכבוד אב ואם, והולול בכבוד האב והאם גורם קלקול החדות והסכד הנשנית הנזית; וכן אשת הבן הרי היא נזרעת הבת לחזקה ולחמותה, ואם יקחנה תהיה יתשן מזה זלזול בכבוד האם והמחיות והאב והאם, וכן לקחת אשה ונתה מביאה שוי ביניהן, וגורמת זלזול

e le mie leggi, eseguendo le quali, l'uomo si acquista la vita [il benessere]. Son io, il Signore [che ve l'impongo]. (6) Non deve alcuno di voi accostarsi ad alcuna carne del proprio corpo [cioè ad alcuna sua stretta consanguinea], a scoprirne le vergogne [cioè non dovete usare con alcuna vostra stretta congiunta, nè con chi fu moglie d'un vostro stretto parente, poichè la moglie è riguardata quasi formante parte del marito]. Son io il Signore. (7) Le vergogne di tuo padre e vergogne (insieme) di tua madre non devi scoprire [cioè non commettere incesto con tua madre, la quale formando parte di tuo padre, l'oltraggio fatto a lei è insieme fatto a lui]: tua madre è, non devi scoprire le sue vergogne. (8) Le vergogne della moglie di tuo padre [cioè della tua matrigna] non devi scoprire: ella è le vergogne di tuo padre [cioè forma parte di lui]. (9) Le vergogne di tua sorella, figlia [anche] di tuo padre, o figlia [soltanto] di tua madre; nata (cioè) in casa (con te), o nata fuori.... non devi scoprirne le vergogne.

בכבוד האם. ואביו אדם ואחותו היא משרש בחלת לנרור, והוא שלא להטיל קנאה בין שני אחיות לעשותן זרות ושונאות זו את זו, תחת' שמעטן לאביון זו את זו, וידוע כי השגחה בין הקרובים קשה מהשגחה בין הזרים, כי בחוקק האלהים הקדושה, בין חוק השגחה הנאה אחריה, והם יערום קלקול הידוע והפסד גדול בהגלות הבית. וכן לקחת אשת האח תביא קנאה ושנאה בין האחים; ואפילו אחר מיתת אחיו אם יש לו בנים, ויחזק האח את יביתו זה יערום שגחה בינו ובני אחיו, וכן בין בניו ובני אחיו, והם כבה לקלקול הידוע והפסד הגלות הבית. לא כן אם אח האח חרע אין לו. ואינם אישור האחות נראה שהוא להגלות הידועה, שם היתה האחות מותרת היו רוב בני אדם נושאים אחותם, והיתה כל משפחה כעם בבני עמון, ולא היו המשפחות מתחתנות ומתערבות זו בזו, ולא היתה האחות לעם אחד אלא לעמים רבים בבני קרובים זה לזה ובבני אלהים זה את זה. לגלות עירור: גלה מוקדם הנשוא, והוא לשון נקיה וכינוי לשכיבה, וגלי יערום אינו דוקא בלקחת קבע, אבל גם בשכינת ערלי, שנאמר ואל אשה נדת טחאפה לא תקרב לגלות ערוה. ובשכינת גלי יערום אצל הזכר כען ערוה אצלו, ערוה אחיו, הכוונה גלי ערוה אשתו, כי איש ואשתו נחשבים כבשר אחד; ובפסוק "האיש חרעו נחשבים נ"כ כבשר אחד. ורע כי הכתוב חלם האזהרה נזכר לפי שהוא הפועל, ואם הבעילה אסורה לזכר לא יתכן שהיה מותרת לנקמה ולפיכך לא פרט האיבור כנגד הנקמה אלא בנרענות כי שם האשה היא הבעולת, שהיא מביאה את הבהמה עליה. אחנם אין

או מולדת חוץ לא תגלה ערותו: **ס**
 ערות בת-בנה או בת-בתך לא תגלה
 ערותו כי ערותה הנה: **ס** (יא) ערות בת-
 אישת אביך מולדת אביך אחותה הוא לא
 תגלה ערותה: **ס** (יב) ערות אחות-אביך

LEVITICO XVIII

(10) Le vergogne della figlia di tuo figlio, o della figlia di tua figlia.... non devi scoprirne le vergogne: poichè sono le tue vergogne [sono quasi carne dello stesso tuo corpo]. (11) Le vergogne della figlia della moglie di tuo padre, generata da tuo padre [ma da altra madre].... ell'è tua sorella, non devi scoprirne le vergogne. (12) Le vergogne della so-

ללמוד מכאן כי כל מה שנאמר לומר יהיה דומהו אסור לנקנס אלא היבא דגלי גלי, היבא דלא גלי לא גלי, כגון אחות האב נאסרה לזכר, אך אחי האב מותר בבת אחיו. וא"ת א"צ כמו שזכיר ערות בלחך, למה לא הזכיר איסור העתק בעותהו? זה כבר נכלל באיסור אשה ובתה. וא"ת כיון שהזכיר ערות בת בתך למה לא הזכיר איסור הנכד בזנבתו אם אביו או אם אמו? כל כי דבר הכתוב נהוה, כי קרוב הוא שיתאסר הזקן לבת בנו, ודמיון הוא מאלד שיתאסר הנסור לשכב עם אם אביו או אם אחיו, אשר היא זקנה ממנה כל כך. (י) ערות אביך וערות אמך לא תגלה: מה שהא ערות אב וגם ערות אם, והיא האם שהיא קרובה משני נדדים (רמ"ב), ולפי פי' רש"י קשה איך היא. (יא) מולדת בית וגו': היה נראה לי לומר שזה פירושו הקדמם, אחרת בת אביך היא מולדת בית, שגולהם עמך בבית אבד, ואחרת בת אביך היא מולדת חוץ, שגולהם מאיש אחר ומשתאם בבית אחר; אך לפי זה יקשה מה הסיף אחר כך בנאמרו (פסק י"א) ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחרת היא? ותלמודי שוה"ר ד' תכרסם מי חייב שיעטר אומר כי האחות שאינה חן האם לא נזכרה כלל בפסוק ע', אלא כך פירשו: ערות אחרת (בת אביך, כי כן האם אס ואחות האם מאס אחת. כדכתיב כי ישיקך אביך בן אביך, מי יתכן בלשם לי יזנק שדי אחיך, בין שהיא גם כן בת אביך בין שאינה אלא בת אביך, כלומר בין שהיא מולדת בית בין שהיא מולדת חוץ, כמו שפירשתי. (יב) לא נזכר איסור הבת שכבר היה נכללת באיסור

לֹא תִגְלֶה שְׂאֵר אֶבְיָהּ הוּא: ס (יג) עֲרוֹת
 אֲחוֹת־אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה כִּי־שְׂאֵר אִמֶּךָ הוּא:
 ס (יד) עֲרוֹת אֲחִי־אֶבְיָהּ לֹא תִגְלֶה אֶל־
 אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב דְּדֹתָהּ הוּא: ס (טו) עֲרוֹת
 בִּלְתָּהּ לֹא תִגְלֶה אִשֶּׁת בְּנֶךָ הוּא לֹא תִגְלֶה
 עֲרוֹתֶיהָ: ס (טז) עֲרוֹת אִשֶּׁת־אֲחִיךָ לֹא
 תִגְלֶה עֲרוֹת אֲחִיךָ הוּא: ס (יז) עֲרוֹת

LEVITICO XVIII

rella di tuo padre non devi scoprire, ella è carne di tuo padre. (13) Le vergogne della sorella di tua madre non devi scoprire, poichè carne di tua madre ella è. (14) Le vergogne del fratello di tuo padre non devi scoprire, (cioè) alla sua moglie non devi accostarti: ella è tua zia. (15) Le vergogne della tua nuora non devi scoprire: moglie di tuo figlio ella è, non devi scoprirne le vergogne. (16) Le vergogne della moglie di tuo fratello non devi scoprire: ell'è le vergogne di tuo fratello. (17) Le vergogne d'una donna e di sua figlia non

ערות האם (שהנן לא יסכנ עם איו וכן הכת עם אביה) וגם בליסור אשה ונחיה.
 ערוותך הנחיה: הרי הן ענין ובשר, והרי זה כאילו אחת מנלה ערוותך. (יד) ערוות
 אדני אבִיךָ: ולא הזכיר ערוות אחי אִמֶּךָ, והנה זאת אחי האם איננה בכלל הערוות,
 אלא מן השננית האסורות מדברי סופרים, ושעם החלוק הזה, כי אחי האב הוא
 ממשפחה אחת עמנו, ולא כן אחי האם, כי ממשפחה אחרת הוא, ואין לקיות אשתו
 (כשנחלשנה לו כנדרשה) ממשפחה, ואם תאמר אף אחות האם ממשפחה אחרת
 היא—אין זו טעם, כי אחות האם היא שר אִמֶּךָ, וה שרין כן זאת אחי האם
 שאין לה שום קרבה טבעית עמנו. (יז) וזמר דריא: ואם נאמר על משפחה שמשפחה
 אחת, והחלה נגזרת מן זרם שענינו בלדמית דמן שמשפחה זו פי הכהונה. והנה
 שמשפחות שמשפחה אחת, על הדיו הן לרע, ואפשר נ"כ שמהיבנה לשון. ונעריה

אִשָּׁה וּבִתָּה לֹא תִגְלֶה אֶת־בִּתְּךָ וְאֶת־
 בִּתְּכָה לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ שְׂאֵרָה
 הֵנָּה זִמָּה הוּא: (יח) וְאִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָה לֹא
 תִקַּח לְאָרֹר לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ עָלֶיהָ בַּחַיִּיהָ:
 (יט) וְאֶל־אִשָּׁה בְּנִדַת טַמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב
 לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ: (כ) וְאֶל־אִשָּׁה עֲמִיתָהּ לֹא־
 תִתֵּן שְׂכָבְתָהּ לְזָרַע לְטַמְאָהּ בָּהּ: (כא) וּמוֹזְרַעַהּ

LEVITICO XVIII

devi scoprire, nemmeno la figlia del figlio, o la figlia della figlia, puoi prenderne, a scoprirne le vergogne: sono una stessa carne, sarebbe una turpitudine. (18) Nè devi prendere una donna, avendo già una sua sorella, angustiandola, scoprendo le sue vergogne [della seconda] insieme a quella, (cioè) in vita di lei. (19) Nè devi accostarti a donna, a scoprirne le vergogne, durante l'impura sua mestruazione. (20) E colla moglie del tuo prossimo non devi giacere carnalmente, contaminandoti con essa. (21) E della tua prole non devi dare per

לא בקרחת וזה אלא ערות אשה ובה (כאן ולמעט כ' י"ד), כי הוא מעשה מזוועה כל כך, שבעושה אותו מוכרח להסתירו; וביחזקאל כ"ב י"א ואיש את כלתו טמא בזוה, כי הוא ענין קרוב לאשה ובתה, וכיוצא בזה (עמוד ב' ז') ואיש ואביו ולבו אל אל הנערה, הזכיר זה כדבר מוכשר תכלית הדיעור. ואח"כ קראו וזה לכל מעשה מוכשר ונחשב, וקראו חסה לכל מחשבה אדם מחסר בלבו, כמו (איוב מ"ב ב') ולא יבזר חסד עומה, גם קראו חסה להכחש וערום כל'י לבח אשר בו יתשוב אדם מחשבות ויכתירן בלבו עד בוא העת להוציאן לפעל, כעין (משלי ב' י"א) חסות תשמור עליך תבונה תגורכס (ח' טבת תר"ו). (יד, י"ג, כ) כיים העריות באותן שאיסורן אינו לעולם אלא לחן, האמות יש לה היתר בשות אחותה, הכדם בגמר טומאתה

לֹא־תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֶּלֶךְ וְלֹא תַחֲלֹל אֶת־שֵׁם
 אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: שְׁבִיעִי (רביעי במחזור) (כב) וְאֶת־
 זָכָר לֹא תִשָּׁכַב מִשְׁכָּבִי אִשָּׁה תוֹעֵבָה הִוא:
 (כג) וּבְכָל־בְּהֵמָה לֹא־תִתֵּן שְׁכָבְתָךְ לְטַמְאָהָּ
 בָּהּ וְאִשָּׁה לֹא־תַעֲמֹד לִפְנֵי בְּהֵמָה לְרִבְעָה
 תֵּבֵל הִוא: (כד) אֶל־טַמְאוֹ בְּכָל־אֵלֶּה כִּי
 בְּכָל־אֵלֶּה נְטַמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־אֲנִי מִשְׁלַח
 מִפְּנֵיכֶם: (כה) וַתִּטְמֵא הָאָרֶץ וַאֲפָקֹד עֹנָהּ

LEVITICO XVIII

farne sacrificio al Mòlech; locchè facendo, disonoreresti il nome del tuo Dio [cioè direbbero i popoli idolatri, gl' Israeliti conoscere l'inferiorità del proprio Dio, e perciò sacrificare a lui gli animali, e ad altre deità i proprj figliuoli]. Son io il Signore. (22) E con un maschio non devi usare il concubito di (uomo con) donna; ell'è cosa abbominevole. (23) Nè devi usare il concubito con alcuna bestia, contaminandoti con essa; ed una donna non deve collocarsi davanti ad una bestia, per farsene coprire: ell'è una (turpe) mescolanza. (24) Non dovete contaminarvi con alcuna di queste cose; poichè con tutte queste cose si contaminarono le genti, ch'io sono per discacciare dal vostro cospetto. (25) Ed il paese ne divenne impuro; ed io gli

ואחת איש אם תחללין או תמגש (יום הב'ל). (כה) ותטמא ראשן עני: לדעת מוה'רר יוסף שצני צאויני ותטמא הארץ ענינו יושגי הארץ, כמו וכל הארץ נאח מצרימה, ואפקוד עונה עליה הכוונה על יושביה ואח"כ ותקיא הארץ, הארץ חמה. ולדעת מוה'רר אליה חלעזר אינל גם ותטמא הארץ כמשמעו, ופירוש ואפקוד עונה עליה איננו ענין הקאה יושביה אלא עונשים אחרים וחבות אשר הכה ה' את הארץ, כגון רעב ודבר, כי לנסוף הארץ נלחמה לסבול יושביה המצויים עליה הוסיף, והקאה אחת.

עֲלֶיהָ וּתְקַא הָאָרֶץ אֶת־יֹשְׁבֶיהָ: מִסְטֵר (כו)
 וּשְׁמֵרְתֶּם אֹתָם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי וְלֹא
 תַעֲשׂוּ מְכַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֲזֻרָּה וְהַגֵּר
 הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: (כז) בִּי אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל
 עֲשׂוּ אֲנִשֵּׁי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וּתְטַמְּאוּ
 הָאָרֶץ: (כח) וְלֹא־תִקְיֹא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטִמְאַתְכֶם
 אֹתָהּ כְּאֲשֶׁר קָאָה אֶת־הַגֹּי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם:
 (כט) בִּי כָל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְכַל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה
 וּנְכַרְתּוּ הַנְּפִשׁוֹת הָעֹשֶׂת מִקֶּרֶב עַמָּם: (ל)
 וּשְׁמֵרְתֶּם אֶת־מִשְׁמְרֹתִי לִבְלֹתִי עֲשׂוֹת מַחֲקוֹת

LEVITICO XVIII

chiesi conto dei suoi misfatti, ed il paese vomitò i suoi abitanti. (26) Osservate quindi voi i miei statuti e le mie leggi, e non fate alcuna di tutte queste abbominazioni; nè l'indigeno, nè il forestiero dimorante tra di voi. (27) Perocchè tutte queste abbominazioni praticarono coloro che abitarono quella terra prima di voi, e la terra ne divenne impura. (28) Non fate dunque che quella terra vi vomiti, contaminandola voi, come vomitò [cioè sta per vomitare] la gente ch'era innanzi a voi. (29) Poichè chiunque commetterà alcuna di tutte queste abbominazioni.... le persone che ciò avranno fatto andranno estinte di mezzo al loro popolo. (30) Serbatemi quindi ubbidienza, in guisa di non praticare alcuno degli abbominevoli

הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תַטְמְאוּ
בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ פ פ

יט

ל (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(ב) דַּבֵּר אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם קְדֻשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: (ג) אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת־
שִׁבְתִּי תִשְׁמְרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ד) אֶל־
תִּפְנוּ אֶל־הָאֱלִילִם וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ
לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (ה) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבֶחַ

LEVITICO XVIII-XIX

statuti che furono praticati prima di voi, onde non divenire impuri. Sono io il Signore, Iddio vostro [che ve l'impongo].

XIX

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla a tutta la congrega dei figli d'Israel, e di loro: Santi dovete essere, poichè santo son io, il Signore, Iddio vostro. (3) Rispetterete ciascheduno suo padre e sua madre, ed osserverete i miei Sabbati. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (4) Non vi rivolgete agl'idoli, e dèi di getto non vi farete. Son io, il Signore, Iddio vostro. (5) E quando farete un sacrificio di contentezza al

שְׁלָמִים לַיהוָה לְרֹצְנֵכֶם תִּזְבַּחְהוּ: (ו) בַּיּוֹם
 זִבְחֵכֶם יֹאכַל וּמִמָּחֶרֶת וְהַיּוֹמָה עֲרִיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי בְּאֵשׁ יִשָּׂרָף: (ז) וְאִם הָאָכַל יֹאכַל
 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָגוּל הוּא לֹא יִרְצֶה: (ח) וְאִכְלֹ
 עוֹנֵו יִשָּׂא כִּי אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חָלַל וְנִכְרְתָה
 הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ: (ט) וּבִקְצָרְכֶם אֶת־קִצִּיר
 אֲרֻצְכֶם לֹא תִבְלֶה פֶּאת שַׂדֶּךָ לְקָצֹר וּלְקַט

LEVITICO XIX

Signore, lo farete in guisa che vi venga accettato. (6) Nel giorno, in cui farete il vostro sacrificio, potrà esso esser mangiato, ed anche nella dinane; ma ciò che ne avanza sino al terzo giorno, dovrà abbruciarsi. (7) E se verrà mangiato nel giorno terzo, esso diventa cosa abborrita, non sarà gradito. (8) E chi ne mangiò [nel giorno terzo] incorre in peccato, poichè ha profanato una cosa sacra al Signore; e quell'individuo andrà estinto di mezzo al suo popolo [Chi faceva un sacrificio mangiabile, era tenuto a consumarlo in breve tempo, onde dovesse farne parte cogli amici e coi poveri]. (9) E quando mietere la raccolta della vostra terra, non devi finir di mietere l'estremità del tuo campo, nè raccogliere (da terra)

(ז) לֹא תִבְלֶה פֶּאת שַׂדֶּךָ: הַזִּכִּיר כֹּאן אִיבּוֹר אֲכִילַת הַזֶּבַח אַחֵר הַיּוֹמָה, וְהַזִּכִּיר לוֹ בַּחַת הַקִּטְרִי, כִּי אִינֶם לִבֶּךָ זֶה שֶׁהִיא אֲכִילַת הַזֶּבַח בַּיּוֹם אֶחָד אוֹ בִּשְׁנַיִם, כִּי שֶׁמֶטֶרֶךְ לְקִרְוֹ לַזֶּבַח אֲנָשִׁים אֲחֵרִים שִׂיבְלוּ עִינֵי, שֶׁאִם הֵם מוֹתֵר לִחְלֹת בְּזֶר הַזֶּבַח וּלְשַׁחֲרוּ יָמִים וְיָדָעִים, יֵאָכְלֶהוּ הוּא לְבָדּוּ וְאֵכָז בֵּיתוֹ, וְעַכְשָׁא שְׂנֵאֲשֶׁרֶה אֲכִילָתוֹ אַחֵר הַיּוֹמָה, הֵנָּה הוּא מוֹכֵרֶת לְהֵאָכֵל מִיָּדוֹ לְזוֹלָתוֹ, וְהָ מִכִּיָּא לַחֲעֵשׂה נִדְקָה וְחִשְׁבָּה דְּחִשְׁבָּה לְהַנְחִיחַ סְכָאָה בְּשָׂדֶה. וְכֵן מִזֵּאֲנוּ אֵלֶּל הַזֶּבָּחִים קִרְיָאֵת אֲנָשִׁים לְאִכּוֹל, כִּמּוּ כִּי הֵבִין ה' זֶבַח הַקִּדִּישׁ קִרְיָאֵו (לִפְנֵים א') ז', וְקִרְיָאֵת לִישִׁי בִּזְבַח (שְׂמוּאֵל א' ט"ו ג'), וְכִמּוּ

קִצְרֶהָ לֹא תִלְקֹט: ^(י) וּבִרְמֶךָ לֹא תַעֲוִלֶּל
 וּפָרַט בִּרְמֶךָ לֹא תִלְקֹט לַעֲנִי וְלִגְרֵי תַעֲזֹב
 אַתָּם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ^(יא) לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא-
 תִכְחֲשׂוּ וְלֹא-תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ: ^(יב) וְלֹא-
 תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקֹר וְחָלַלְתָּ אֶת-שֵׁם אֱלֹהֶיךָ
 אֲנִי יְהוָה: ^(יג) לֹא-תַעֲשֶׂק אֶת-רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל
 לֹא-תִלֵּין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אֶתְךָ עַד-בֹּקֶר: ^(יד) לֹא-
 תִקְלַל חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עֹזֵר לֹא תִתֵּן מִכֶּשֶׁל
 וַיֵּרֶאֶת מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: ^(טו) שְׁנֵי (חֲמִישִׁי בַמַּדְבָּר)

LEVITICO XIX

le spiche cadute nel mietere. (10) Nè raspollerai la tua vigna, nè raccoglierai (da terra) i grani caduti; (ma) li lascerai pel povero e pel forestiere. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (11) Non rubate; e non negate e non mentite l'uno a danno dell'altro. (12) E non giurate nel mio nome, pel falso; locchè facendo, profaneresti il nome del tuo Dio. Sono io il Signore. (13) Non defraudare il tuo prossimo, e non gli rapire (il suo); la mercede del giornaliero non rimanga presso di te sino alla dimane. (14) Non maledire un sordo, e davanti ad un cieco non porre intoppo; ma temi del tuo Iddio. Son io, il Signore.

שְׁנֵי עָלֵי כֹן יִנְחֲצוּ לִקְרֹאֲתָךְ (חֲמִישִׁי ז' י"ד). (יג) תַעֲשֶׂק: הַעֲשֹׂק אִישׁ כּוֹסֵל
 קִיד וְלִתּוֹ, אֲנִי חֲשָׁב לַעֲזֹבוֹ חֶסֶד שְׂחִיב לוֹ (רַב־הוּ), וְלַעֲנִין גּוֹרֵת הַחֵלֶה כָּל כִּי שָׂרָה
 עֵשֶׂק כְּנֹזֶר חֲשָׁה עֵשֶׂק. (יד) לֹא תִקְלַל חֵרֶשׁ וְטִ: אִזְהִיר לַחֲזִיק בְּחֵטִי וְאִזְהִיר

לֹא־תֵעָשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט לֹא־תִשָּׂא פָנֶיךָ לֵאמֹר
 וְלֹא תִהְיֶה פָנֶיךָ גָּדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עִמִּיתְךָ;
 לֹא־תִלָּךְ רְכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תִעָמֹד עַל־
 בְּרֵם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה: (טו) לֹא־תִשָּׂא אֶת־אַחֶיךָ
 בְּלִבְבְּךָ הוֹכֵחַ תוֹכִיחַ אֶת־עִמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא
 עָלָיו חָטָא: (טז) לֹא־תִקֵּם וְלֹא־תִטּוֹל אֶת־בְּנֵי

LEVITICO XIX

(15) Non fate ingiustizia nella giudicatura; non usare riguardi al povero, e non portare rispetto al grande [al potente]; giudica il tuo prossimo con giustizia. (16) Non fare il rapportatore [il commettimale] fra la tua gente; nè rimanerti spettatore [inerte] nel pericolo della vita del tuo prossimo. Sono io, il Signore. (17) Non odiare il tuo fratello nel tuo cuore; riprendi (bensi) il tuo prossimo, e (così) non incorrerai in peccato a cagione di lui. (18) Non vendicarti, e non serbar odio contro i figli del tuo popolo; ma ama pel tuo prossimo quel

לא יראני אדם. (יז) ולא השא עליו חטא: אם משנאכו בלי שמוכיחוהו משא עליו חטא, אבל אם מוכיחוהו ולא יקבל מוכחה, כראש שאין עליך חטא אם משנאכו. ורכ"ו כתב דברי הכל בענין שנאת הלב, גם לא בנין דעת רז"ל ופירושם במדת הכבדים ומשג שדרשו ולא משא ענין נשיאת קול, והם לא לכך כתבוהו, רק אמרו שאם תלזין פניו ברבים יהיה עליך חטא, ואם כדבריו היה להם לומר יכול אתם מוכיחו בקול רם ח"ל ולא משא, אך באחרים יכול אתם מוכיחו ובניו משתנות ח"ל ולא משא עליו חטא, כדבר ברור שמוכיחם שלא תהיה מוכתק בלי חמלה ומכונה, באופן שיהיה עליך חטא. (יח) לא תטור: לפי הפשט הנטירה היא כקפה לאחר זמן, כמו וכותר הוא לאויביו (כחם ח' ב') (רכ"ה). וארבת לרעך כמין: כל שאר עבדות שנין אדם לתנאו הם כתעבות מלך עמון, חוץ מן הנקמה שהיא כראית כשפט נדק, לסיכך אחר גס ואכזת לרעך כמין, כמו שאחם לא חסוין שאחרים ינקשו ממך, כן לא תקח

עִמָּךְ וְאַהֲבַתְּ לִרְעֶךָ כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה: (יט) אֶת־
חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ בְּהִמָּתֶךָ לֹא־תִרְבֶּיעַ כְּלָאִים
שָׂדֶךָ לֹא־תִזְרַע כְּלָאִים וּבִגְדְּךָ כְּלָאִים שַׁעֲטָנִי
לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ: (כ) וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁהוֹ
שִׁבְת־זֵרַע וְהוּא יִשְׁפָּחָה נַחֲרָפֶת לְאִישׁ

LEVITICO XIX

che ami per te. Sono io il Signore. (19) I miei statuti osserverete; il tuo bestiame non farai accoppiare tra specie diverse; il tuo campo non seminerai di varie specie commiste, nè porterai addosso una veste tessuta di materie differenti, (cioè) Sciaatnèz [di lino e lana]. (20) Se un uomo giaccia carnalmente con una donna che sia schiava d'un uomo, e da lui

נָקִים מִרְעֶךָ, אִף עַל כִּי שָׂדֵךְ הָיָה נִקְמָתְךָ, וְכֵן בְּכָל עֵינֵן חֹאֲבֵךְ לִרְעֶךָ מִה שֶׁחֹאֲבֵךְ
לַעֲמִידָךְ. וְרִמְזָתוֹן מִרְשָׁ חֹאֲבֵךְ אֶת רְעֶךָ בְּכָל דְּרָכֵי הָאֲהֻבָּה שֶׁחֹאֲבֵךְ חֹאֲבֵךְ אֶת עֲמִידָךְ,
וּסְמוּךְ יִהְיֶה בְּזִיכּוֹת הָאֲהֻבָּה וְלֹא בְּחִימוֹתָהּ, בְּחֻקִּים שֶׁאֵין הַתַּנְגּוּדוֹת בֵּין שְׁנֵי הַדְּבָרִים
הַנֶּאֱהָבִים—חֹאֲבֵךְ קָרוֹב לַחֲדָם בְּדוֹם (שֶׁלִּי שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ שֶׁלְּךָ), כִּי אִךְ אִשְׁטִיב לַחֲדָם
בְּלִי שִׁבְחָתִי הַפֶּסֶד אוֹ טוֹרַת קָל אוֹ כֶּבֶד? כִּי בַּהֲכָרָת יֵשׁ תַּחֲדֵי הַתַּנְגּוּדוֹת בֵּין הַנֶּאֱהָבִים
לִשְׂכָּחַת זִלְזוּל, וְאִי אֲפֹשֶׁר לִי לַחֵם מִרוּטָה לַחֲדָם בְּלִי שֶׁחֲתֻמָּה מִפְּרוּטָה הָיָה מְכֻסֵּי.
(יב) שְׁעִטָּנִי: לדעת Jablonskius et Forsterus חֹלֶת שְׁעִטָּנִי הִיא מַחֲרִית וְעִיקָרָהּ
Sciontines וְעִנְיָנָה בְּגַד לְחֹר וּפְשָׁתִים מְהֻרָּגָה גִּזְמִים — כָּל מִינֵי כְּלָאִים הֵם חֻקֵּי ע"ז
אֶלל הַקְּדוּשִׁים. (כ) בִּקְרַת תַּרְדִּית: כַּמִּדּוּשׁ רִמְזָתוֹן הַסֶּקֶר, כְּלִמָּר אֵין לֵה דִין כְּשֶׁאֵה
מֵאַחֵר שֶׁלֹּא חֹפֶשֶׁת, וְהָיָה כִּשְׁמֵת בְּהַסֶּקֶר לַעֲנֵן שֶׁלֹּא יוֹחֲזֵר כְּנֹאכִים. וְלִדְעָתִי וְלִדְעָת
רַח"צ יִשְׂרָאֵלִית הִיא וְלֹא כְּנַעֲנִית, וְלִדְעָת רַח"ל אִף הַכְּנַעֲנִית אִם שֶׁחֲתֻמָּה, קְדוּשָׁה
קְדוּשִׁין כָּל כֹּחַ יִשְׂרָאֵל. וְעַתָּה הַמִּטָּה שֶׁלֹּא יִשְׁכַּב אֶת־הָאִשָּׁה לְהַחֲמִישׁ בָּהּ כַּשִּׁפְחָה, וְגַם
לְמַשְׁכָּה, אֵלל אוֹ שֶׁחֲתֻמָּה וְיִקְרָנָה כִּשְׁפָּחָה בְּנִטּוּת, אוֹ תִּהְיֶה הַסֶּקֶר לוֹ וְלֹאֲחֵרִים בָּהּ.
וְהָיָה גַם הָאֵשׁ הַזֶּה הִיא שְׁמֵהּ *ignorantia juris*, כִּמוֹ לִמְעַלָּה בִּיּוֹן ה', כִּי הִשְׁכַּח
עֲמֵה חֹשֶׁב שֶׁהִיא הַסֶּקֶר חֹשֶׁב, וְהִיא הִיא מִחֲרִית לְכָל אָדָם, וְאֵין הַסֶּקֶר כֵּן, אִךְ בִּקְרַת
תִּהְיֶה בְּדִיעֻבָּה, לַעֲנֵן שֶׁלֹּא יוֹחֲזֵר, אִךְ לֹא בִּקְרַת הִיא שִׁבְחָה עֲלֶיהָ מִי שִׁבְחָה לְכַחֲתֵלָהּ.

וְהַפְּדָהּ לֹא נִפְדָּתָהּ אוֹ חֲפָשָׁהּ לֹא נִתְּנָהּ
 בְּקִרְתָּ תְהִיָּה לֹא יוֹמָתוֹ כִּי־לֹא חֲפָשָׁהּ:
 (כא) וְהֵבִיא אֶת־אִשְׁמוֹ לִיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד אֵיל אִשָּׁם: (כב) וּכְפָר עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל
 הָאִשָּׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא
 וְנִסְלַח לוֹ מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: פ ^{שלישי}
 (כג) וְכִי־תִבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל־עֵץ
 מֵאֲכַל וְעַרְלָתֶם עֲרַלְתוֹ אֶת־פְּרִיו שְׁלִישׁ שָׁנִים

LEVITICO XIX

tenuta quasi moglie, la quale però non sia stata riscattata, nè abbia ottenuta la libertà; sarà (considerata come) non vincolata (in matrimonio), (e quindi) non saranno fatti morire, poichè non fu fatta libera [vale a dire: una non dev'essere insieme moglie e schiava; e sino a tanto ch'il padrone non la rende libera, non ha diritto ch'ella ed il suo drudo siano puniti quali adulteri]. (21) Egli recherà il suo sacrificio di pentimento al Signore, all'ingresso del padiglione di congregazione, un montone (cioè) in sacrificio di pentimento. (22) Ed il sacerdote propizierà per lui innanzi al Signore, col montone di sacrificio di pentimento, del peccato che commise, e gli verrà perdonato il peccato da lui commesso. (23) Quando sarete entrati nella terra [promessa], e vi avrete piantato qualsiasi albero fruttifero, dovete precludervene il primo prodotto; per tre anni esso sarà per voi (quasi) pre-

(כב) ידוע לכם ערלים: יהיה חזר לחלת כרו ומרי גם כולו ויכול חנלו החזר גל
 רבים, ע"ד ועמי תלמידי, וכן כאן יהיה פרו מירות ערלים. ע' מורה חלק ג' פרק ל"ו.

יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל: (כד) וּבִשְׁנֵה
הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל־פְּרִי קֹדֶשׁ הַלֹּלִים לַיהוָה:
(כה) וּבִשְׁנֵה הַחֲמִישִׁת תֹּאכְלוּ אֶת־פְּרִי
לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוֹאֲתוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
(כו) לֹא תֹאכְלוּ עַל־הָדָם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא
תַעֲוִיגּוּ: (כז) לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֵׁיכֶם וְלֹא

LEVITICO XIX

cluso, non deve mangiarsi. (24) E nel quart'anno tutt'il suo prodotto sarà sacro, in omaggio al Signore. [Mangiavansi nella città santa i frutti stessi, o altri commestibili di egual valore]. (25) Nel quint'anno poi ne mangerete [senz'alcuna restrizione] il prodotto, e ciò facendo, ne avrete abbondante raccolto. Son io, il signore, Iddio vostro. (26) Non dovette mangiare col sangue [cioè carne d'animale non bene dissanguato. Secondo altri: intorno al sangue; espressione allusiva alla pratica superstiziosa di scannare alcuni animali sopra una fossa, credendo di attirarvi le ombre dei morti; v. Odissea, libro XI]; nè seguire (superstiziosi) presagj ed augurj. (27) Non taglierete in circolo l'estremità (dei capelli) del vostro capo, e non

(כד) כל חקים שכתוב כי אני ה' אלהיכם השם מחובר למלת אני, וכל חקים שאין כתוב כי השם מחובר למלת אלהיכם, וע' פירושי על אנכי ה' אלהיך. (כו) לא תאכלו על הרם: היו שופכים הדם בגומא וסיו זוכלין גם את זמניהם לכבוד השמים ובשמות החמים, שלמי דעתם היו נאים לשמות הדם, ובזכר זה סיו נאים אלהים נזלום ומניחים להם העמידות (רמ"ב). (כז) ולא תשודת את פאת וקנך: שמחת ספחה נזירה חלל שרע לכפש חת, וכן נכהנים (למטה כ"א ה') ופאת וקנש לא יעלצו ובגדרם לא ישרטו שרעת, ועיין הרא"ע שם. והנה לפי הפשט כל ישראל אסורים להשחית וקנש מפני אצילות על זית ולכהנים נאסר אפילו הנזלות, גם הוא על חת.

תִּשְׁחִית אֶת פֶּאת זְקֶנְךָ: (כח) וְשָׂרְט לְנֶפֶשׁ
 לֹא תִתְּנוּ בְּבִשְׂרֹכֶם וּבְתֹכְתָּ קַעֲקֹעַ לֹא תִתְּנוּ
 בָּכֶם אֲנִי יְהוָה: (כט) אֶל־תַּחֲלֹל אֶת־בְּתֶךָ
 לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא־תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמִלֹּאָה הָאָרֶץ
 זָמָּה: (ל) אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקֳּדָשִׁי תִירָאוּ
 אֲנִי יְהוָה: (לא) אֶל־תִּפְנֹו אֶל־הָאִבָּה וְאֶל־
 הַיָּדְעָנִים אֶל־תִּבְקִשׁוּ לְטַמְּאָהּ כִּהֶם אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (לב) מִפְּנֵי שִׁיבָה תָקוּם וְהִרְדֹּתָ

LEVITICO XIX

distruggerai l'estremità della tua barba. (28) E non vi farete nel corpo alcuna incisione per un morto; nè farete in voi scrittura intagliata. Sono io, il Signore. (29) Non profanare una figlia, col prostituirla; locchè facendo, il paese si darebbe alla fornicazione, e si empirebbe di turpitudini. (30) Osserverete i miei Sabbati, e rispetterete il mio tempio. Sono io, il Signore. (31) Non vi rivolgete agli Ovòt [demonj, o ombre di morti, che i ventriloqui facevan credere di far parlare] ed agl'Iddeonim [?]; non cercate di contaminarvi con essi. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (32) Davanti alla canizie ti alzerai,

(כח) קַעֲקֹעַ: קרוב לשרט מקע וזקע. (כט) אֶל תַּחֲלֹל אֶת בְּתֶךָ לְהַזְנוֹתָהּ: אחר שהזכיר על כהנת קעקע שהוא סימן שעבד לעבדה זרה, אחר שלא יקדיש בתו לע"ז להזנותה לכבוד ע"ז, ולפי שאותן הנשים היו נקראות קדשות לשון קדושה, הזכיר בה לשון תלול, אל תחלל, להודיע כי מעשה כזה איכנו קדושה חלל תלול. ומי לא יתקן על ראש"ע שפירש שאחר שאמר השמיטה הזכיר שאל תשרוט הנערה הנשורה, כי זה יצא אותה לגלות נשורה, וקול נאשה ערוס וקל וחסור לשמיטה.

פְּנֵי זָקֵן וּרְאֵת מְאֹלֵהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: ס
 רביע (שש) (ל) וְכִי־יָגוּר אֶתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם
 לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: (ל) בְּאַזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם
 הַגֵּר יִהְיֶה אִתְּכֶם וְאַהֲבַת לֹו כְמוֹךְ כִּי־גֵרִים
 הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 (ל) לֹא־תַעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל

LEVITICO XIX

e rispetterai la faccia del vecchio, e temerai del tuo Dio. Sono io, il Signore. (33) E quando un forestiero faccia dimora con voi nel vostro paese, non dovete fargli sopruso. (34) Il forestiere dimorante con voi dev'essere per voi uguale ad un vostro indigeno, ed amerai per lui quel che ami per te; poichè (anche voi) siete stati forestieri nella terra d'Egitto. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (35) Non fate iniquità nelle cose di giustizia: nella misura d'estensione, nel peso, e nella mi-

(ל) וְאַהֲבַת לֹו כְמוֹךְ: הַגֵּרִים הַקְּדוּמוֹנִים לֹא הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ רַק אֶת בְּנֵי עַמִּים, וְלֹא הָיְתָה הַנִּבְחָת הַנִּכְרִים כְּתַעֲבָת בְּעֵינֵינוּ, לְפִיכָךְ אֲחִיר כֹּאֵן וְאַהֲבַת לֹו כְמוֹךְ, הַתְּנַח עִמּוֹ כְּחוֹ שְׂמֻסָּן שִׁנְהָנו אַחֲרֵינוּ עִמָּךְ אִם הָיִית גֵּר, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ חַס שְׂכִנְתָּנוּ לְמַעַל (בְּכּוֹן י"ח) עַל וְאַהֲבַת לֶרֶעַךְ כְּמוֹךְ. (ל) מִדָּה וּמִשׁוּרָה: מִדָּה הִיא מִדָּת הָאֹרֶךְ, וְהַמְּשׁוּרָה הִיא כְּלִי הַמִּזְחָק, כֵּטֹן הַחִיפָה וְהַסָּאָה (ר"כ"ו). שֶׁשׁ מִדֹּת מִתְחַלְטוֹת מִדָּה שְׂמִיחַת דָּבָר עַל דָּבָר, כְּחוֹ מִתְחַדֵּד עַל הִלָּל (מַלְכִּים א' י"ז ב"א), וְהוּא נִקְרָאת בְּשֵׁם זֶה מִדָּת הָאֹרֶךְ בְּהַעֲבֵרַת הַפֶּגֶל אוֹ הָאִשָּׁה עַל הַטֵּף הַמִּחֲדָד; וְאַח"כּ הַשְׂאֵל לִי מִדָּה גַם עַל הַמִּדָּה בְּכִלֵּי מִזְחָק, כֵּטֹן וְיִשְׁדֹּד בַּעֲמֹר, מִי מִדֹּת בְּשַׁעֲלוֹ חֵס. וְר"כ"ו חֲפֵז עַל רַע"י, וְלֹא יָדַע כִּי רַע"י גַּם הוּא הוֹכִיר מִדָּת הַלֵּל וְהִנֵּה, וְכֵן הוּא בְּכ"י וּבְדַפּוּסֵי וִינִילֵאָה וְאַחֲשֻׁרֵּדס, וְאִם בְּחִינַת ס"א ב' כְּתַב רַע"י מְשׁוּרָה מִדָּת הַלֵּל הִיא, שֶׁסּ פִּירַשׁ כֵּךְ לְפָרֶשׁ הַבְּרִיחָה, וְכֹאֵן פִּירַשׁ אֲחֵת הַיִּרְאָה הַזֵּלֶס בְּכּוֹק.

ובמשורה: (ל) מאזני צדק אבני־צדק איפת
 צדק והין צדק יהיה לכם אני יהוה אלהיכם
 אשר־הוצאתי אתכם מארץ מצרים: (ל)
 ושמרתם את־כל־חקתי ואת־כל־משפטי
 ועשיתם אתם אני יהוה: פ חמישי

ב

(א) וידבר יהוה אל־משה לאמר: (ב) ואל־
 בני ישראל תאמר איש איש מבני ישראל
 ומן־הגר הגר ב־ישראל אשר יתן מזרעו
 למלך מות יומת עם הארץ ורגמהו באבן:

LEVITICO XIX-XX

sura di capacità. (36) Abbiate bilancie giuste, pesi giusti, efa giusta, ed hin giusto. Sono io, il Signore, Iddio vostro, che vi trassi dalla terra d'Egitto. (37) Osservate quindi tutt' i miei statuti e tutte le mie leggi, ed eseguitele. Sono io, il Signore [che ciò v'impongo].

XX

(1) Ed il Signore parlò a Mosè con dire: (2) Agli stessi figli d' Israel dirai: Chiunque dei figli d' Israel, e dei forestieri dimoranti in Israel, dia della propria prole al Mòlech, dev'esser fatto morire; la gente del paese deve lapidarlo.

(ג) וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת־פָּנַי בְּאִישׁ הַהוּא וְהִכֹּתִי
 אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזְרְעוֹ נָתַן לַמֶּלֶךְ לַמַּעַן
 טַמֵּא אֶת־מִקְדָּשִׁי וְלַחֲלֹל אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי:
 (ד) וְאִם הָעָלַם יַעֲלִימוּ עִם הָאָרֶץ אֶת־עֵינֵיהֶם
 מִן־הָאִישׁ הַהוּא בְּתֵתוֹ מִזְרְעוֹ לַמֶּלֶךְ לִבְלֹתִי
 הַמִּית אֹתוֹ: (ה) וְשִׁמְתִּי אֲנִי אֶת־פָּנַי בְּאִישׁ
 הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכֹּתִי אֹתוֹ וְאֵת כָּל־
 הַזֵּנִים אַחֲרָיו לְזָנוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם:
 (ו) וְהִנָּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְגַּח אֶל־הָאִבָּה וְאֶל־

LEVITICO XX

(3) Ed io mi volgerò contro quell'individuo, e lo farò andare estinto di mezzo al suo popolo [v. Genesi XVII. 14]; poichè della sua prole ha dato al Mòlech, in guisa da rendere [nell'altrui opinione] impuro il mio tempio, e profanare il mio santo nome [v. qui sopra XVIII. 21]. (4) Se poi la gente del paese chiuderà gli occhi, quando colui darà della sua prole al Mòlech, per non farlo morire; (5) Mi volgerò io contro quell'uomo e contro il suo parentado, e farò andare estinti di mezzo al loro popolo lui, e tutt'i (suoi complici) traviati dietro di lui a fornicare dietro al Mòlech. (6) E se una per-

(ג) וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת פָּנַי בְּאִישׁ הַהוּא: אִם עָבַדְתָּ, לְהַכִּיתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ, כְּלוּמָר
 לַעֲשׂוֹת עֲלֵי יִשְׂרָאֵל לֹא זָרַע וְהִכִּיתָ שְׂמוֹ מִמֶּנּוּ, כִּי זֶה הוּא הַכֹּהֵן. לַמַּעַן טַמֵּא וְגו': כִּי
 מִקֶּדֶשׁ ה' הָיוּ זִנְיָוִים שׂוֹר אֹר כְּכֹז אֹר עֵג, וּנְכֻמֹּת הַמֶּלֶךְ הָיוּ זִנְיָוִים בְּנֵי אָדָם, וְהָיוּ
 הוּא כְּאֵלֵי עֲלֵהן ה' כְּכֹז הוּא וְלִכְךָ חִבְּצוּ עֲלָיו חֲלָב דָּם בְּהִנְחֻמָּה, וּנְכֻמֹּת הַמֶּלֶךְ הָיוּ
 טַמְּוֹרֶם וּנְכֻמֹּת כִּי שֵׁם הָיוּ זִנְיָוִים אִם (ד) וְאִם יִלְחָק. (ה) עִם הָאָרֶץ: הֵם בְּנֵי

הִידְעָנִים לְזִנָּה אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת־פְּנֵי בְנֵפֶשׁ
הָהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ: (ח) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם
וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: שש
(שביעי במחובר) (ח) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקְתִּי וַעֲשִׂיתֶם
אֹתָם אֲנִי יְהוָה מִקְדְּשְׁכֶם: (ט) כִּי־אִישׁ אִישׁ
אֲשֶׁר יִקְלָל אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוּמָת
אָבִיו וְאִמּוֹ קָלָל דָּמִיו בּוֹ: (י) וְאִישׁ אֲשֶׁר
יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ
דָּעָהוּ מוֹת־יוּמָת הַנָּאֵף וְהַנָּאֶפֶת: (יא) וְאִישׁ

LEVITICO XX

sona si volgerà agli Ovòt, o agl'Iddeonim, fornicando dietro a quelli; io mi volgerò contro quell'individuo, e lo farò andare estinto di mezzo al suo popolo. (7) Vi santificherete, e sarete santi, poichè io, il Signore, sono il vostro Iddio. (8) Osserverete i miei statuti, e gli eseguirete; io, il Signore, v'ho dichiarati santi [vi elessi, perchè siate tali]. (9) Quindi chiunque maledirà suo padre, o sua madre, sarà fatto morire: suo padre, o sua madre, maledisse, la colpa della sua morte è in lui. (10) E quand'uno commetta adulterio con donna maritata — commetta adulterio colla moglie del suo prossimo! — l'adultero e l'adultera saranno fatti morire. (11) E quand'uno

המשפחה וכמו שאומר חז"ל בנמשכותו. (א) דמיו בו: מה שכמו בנ"ש כמו דמו
בנפשו טעות הוא, וכל כמו דמו בראשו (יהושע ב' י"ט). אחר כמה שנים מנאמי
בת"כ קטן דכוס אמשטרדם שנת כח"ס כתוב (ס"א בראשו). (י) אשר ינאף את
אשת רעהו: כמו אביו ואמו קלל (רא"ב), כלומר איש אשר ינאף דבר כל כך רע.

אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲבִיו עֲרוֹת אָבִיו גִּלָּה
 מוֹת־יוֹמָתוֹ שְׁנֵיהֶם דְּמִיהֶם בָּם: (יב) וְאִישׁ
 אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־כַּלְתּוֹ מוֹת יוֹמָתוֹ שְׁנֵיהֶם
 תָּכַל עֲשׂוֹ דְמִיהֶם בָּם: (יג) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב
 אֶת־זָכָר מִשְׁכַּבִּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה עֲשׂוֹ שְׁנֵיהֶם
 מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמִיהֶם בָּם: (יד) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח
 אֶת־אִשָּׁה וְאֶת־אִמָּה זָמָה הוּא בְּאִשׁ יִשְׁרָפוּ
 אֹתוֹ וְאֶתְהֵן וְלֹא־תִהְיֶה זָמָה בְּתוֹכְכֶם: (טו)
 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבְתּוֹ בְּבִהְמָה מוֹת יוֹמָת

LEVITICO XX

giaccia colla moglie di suo padre, egli ha scoperto le vergogne di suo padre: saran fatti morire amendue, la colpa della loro morte è in essi. (12) E quand'uno giaccia colla sua nuora, farannosi morire entrambi: hanno commesso una [turpe] mescolanza, la colpa della loro morte è in essi. (13) E quand'uno usi con un maschio il concubito di [uomo con] donna, hanno commessa amendue un'abbominazione: si faranno morire, la colpa della loro morte è in essi. (14) E quand'uno prenda una donna, e la madre di lei; è turpitudine: verranno abbruciati egli ed elleno, onde non siavi turpitudine tra di voi. (15) E quand'uno usi il suo concubito con una bestia, sarà fatto morire, e (anche) la bestia ucciderete.

(יד) וְאֶתְהֵן: שְׁתֵּיהֶן אִם הִרְאֵהוּנָה יוֹדַעַת שְׁלֵקָה הַשְׂמִיט וּע"כ זִוְיָה עֲמוֹ וְנִכְעַלְתָּ לוֹ

וְאֶת־הַבְּהֵמָה תִּהְרֹגוּ: (טז) וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב
 אֶל־כָּל־בְּהֵמָה לְרִבְעָה אֹתָהּ וְהִרְגִּתָּ אֶת־
 הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבְּהֵמָה מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמִיָּהֶם
 בָּם: (יז) וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִקַּח אֶת־אָחִתוֹ בֶּת־אָבִיו
 אוֹ בֶת־אִמּוֹ וְרָאָה אֶת־עֲרוּתָהּ וְהָיָה תִּרְאָה
 אֶת־עֲרוּתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינַי בְּנֵי עַמִּם
 עֲרוֹת אֲחִתּוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא: (יח) וְאִישׁ אֲשֶׁר־

LEVITICO XX

(16) E quando una donna si accosti ad alcuna bestia, per farsene coprire; ucciderai la donna e la bestia: debbono esser fatti morire, la colpa della loro morte è in essi. (17) E quand'uno prenda sua sorella, figlia di suo padre, o figlia di sua madre, e veda le vergogne di lei, ed ella veda le vergogne di lui [mentre dovevano avere in orrore una tale unione, e la fraterna intimità non doveva uscire dei giusti limiti]; ell'è cosa ignominiosa, e andranno estinti alla vista dei loro connazionali [cioè l'estinzione del loro nome non tarderà molto]: egli scopri le vergogne di sua sorella! Egli ne porterà la pena. (18) E quand'uno giaccia con donna mestruta, e ne

(ט"ז) וְאִשָּׁה. (טז) דְּמִיָּהֶם בָּם: אִם כֵּן נִסַּח עַל הַנֶּחֱמָה כֹּהֵן וְלֹא בַּפִּסְקִי שֶׁלֹּמֶעֱלֵה, כִּי כֹהֵן הַנֶּחֱמָה הָיָה הַפְּעֻלָּה (יִנְתֵּן מִלִּדְוָה), וְלִפְיֶכָּךְ לִמְעַלָּה הַבְּדִילִם וְאַחֲרֵי מוֹת יוֹחֵת וְאֵת הַנֶּחֱמָה מִחֲרֹנֶה, וְכֹהֵן הַכֹּהֲנִים בִּיחָד וְהִרְגִּתָּ אֹת הָאִשָּׁה וְאֵת הַנֶּחֱמָה; כֵּן אֲמַת כִּי אֵין בְּנִחֶמָה דַּעַת טוֹב וְרַע, וְלֹא יִדְּקָ לְמַר עֲלֶיהָ דְּמִיָּה בָּהּ, אֲנִל הַתּוֹרָה אֲמַרְס כֵּן כִּדִּי שִׁמְרָס יוֹחֵר בְּלִבּוֹת בְּנֵי אָדָם כִּי כָל עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה נִחְמָד יִקְבֵּל עֹנֶשׁוֹ. (יז) וְרָאָה אֶת עֲרוּתָהּ וכו': שֶׁאִפְּלוּ הָרִאִים מִעֹנֶה בֵּין אֵת וְאֲחֹת, וְלִמִּי שֶׁסֵּס נִדְּלִים יִדְּדוּ וְלִגֵּם נִסַּח זֶה בְּזוֹ חוֹ, לִפְיֶכָּךְ רָחֵם לְהַחֲמִיר בָּהֶם אִפִּי בְּרִאִים, וְלִמִּי שֶׁסֵּס פִּשְׁטוֹ לַעֲשׂוֹת בַּפֶּסֶר, עֲנֵשׁ אֲחֵם שִׁכְרֹתוֹ לְעֵינַי בְּנֵי עַמִּם. חֶסֶד הוּא: מִלֵּשׁוֹן כֵּן

יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה דָּוָה וְגִלָּה אֶת־עֲרוֹתָהּ אֶת־
מִקְרָהּ הָעֵרָה וְהוּא גִלָּתָה אֶת־מִקְוֹר דַּמִּיָּה
וַנִּגְדְּרוּ שְׁנֵיהֶם מִקְרָב עִמָּם: (יט) וְעֲרוֹת אָחוֹת
אִמָּהּ וְאָחוֹת אָבִיהָ לֹא תִגְלֶה כִּי אֶת־שְׂאֵרָו

LEVITICO XX

scopra le vergogne — egli ha denudato la fonte di lei, ed ella scoperse la propria fonte sanguinente! — andranno entrambi estinti di mezzo al loro popolo. (19) E le vergogne della sorella di tua madre, o della sorella di tuo padre, non devi scoprire; poichè [chi ciò facesse] scoprirebbe la propria

יִתְחַדֵּק שִׁמְעִי, וְכֵן בְּחִרְשִׁי, ע' רש"י. (יט) וערות אהות אסך וג': נרדף עיון גדול
למה בפרשה זו שהיא פרשת עונשין בא פסוק זה לבדו דרך זוהרה (לא חגלה) ולא
דרך עונש (ואיש אשר ישכב), וכל המפרשים רש"י לבדו העיר על זה. גם נ"ע על
חלף הסדר שנבדלו העריות בפרשת אחרי מות ובפרשה זו. גם הוסיפו כאן שתי
אזהרות, אחת חסדי שהאזהרה מותרת בחיתת חברה, והם שרצו רא"ע שהוא בשביל
כבודו של יעקב הוא תכל מכלי חלה, וכבר השיב עליו דון יצחק, ואינם עונש ליקח
אחות אביו או אחות אמו שאמר בו עונש ישאו ולא פירש עונשם, אחי הוא כמו
בפסוק שא"כ שאחר חטאם ישאו ערירים ימותו, ויכיה עונש אלו ואלו לזנות ערירים.
גם נ"ע למה הקדים אחות אם לאחות אב, ויבסך שתי באיובי אחור כי להיות
שהבן י' לו נענדין עם אמו יותר מאביו קרוב יותר שתחשוק בפאו באחות אמו
ולא באחות אביו. והנה נ"ל כי פסוק י"ט כ' וכ"א היכוון בהם ענין פרטי ויוספה
מענין שאר העריות, כי כשהוכיז בפסוק י"ט שבינת הדבה, השלים ענין העריות
שאדם דבק בהן לחיובן, ועכשיו בה להזהיר על מי שאין לו בנים ולקח אשה להעמיד
מזבח בנים, על כן החליט בלשון זוהרה ואמר לא חגלה אל חשבו כי
זה שהורחיק בפרשה שלמעלה אינו אלא נעושה לחיובן, ולא בני שבושה להעמיד זרע
ולקיים את שמו, כי הינום להקים שם אחיו היה דבר טובה אללם, ואולי גם נשאר
עריות היו לשעמים נוהגים היתר כשהיהם הכוונה לשם שמים. והנה אחר אחות האם
ואחות האב ואשת הדיד ואשת האב, וכלן העונש הוא לזנות בלא בנים, חלף עם
שהיה סוכת הלקח להעמיד זרע. והנה הלקח אשה לשם בנים אין ספק שיעמד

הַעֲרָה עֹנֶם יִשָּׂאוּ: (כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־
 בְּדָתוֹ עֲרוֹת דָּדוֹ גִּלָּה חֲטָאִם יִשָּׂאוּ עֲרִירִים
 יָמָתוֹ: (כא) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ אָחִיו
 נָדָה הוּא עֲרוֹת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ:
 (כב) וּשְׁמֵרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקְתִּי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטִי
 וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִקִּיאוּ אֹתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אֲנִי מֵבִיא אֹתְכֶם שָׁמָּה לְשִׁבְתָּ בָּהּ: שְׁבִיעַ

LEVITICO XX

carne, e [l'uomo e la donna] ne porterebbero la pena. (20) E quand'uno giaccia colla sua zia, egli scoperse le vergogne di suo zio: porteranno la pena del loro peccato, morranno senza prole. (21) E quand'uno prenda la moglie di suo fratello, è azione obbrobriosa; egli ha scoperto le vergogne di suo fratello, saranno privi di prole. (22) Osserverete dunque tutt'i miei statuti e tutte le mie leggi, e gli eseguirete; altrimenti il paese, dov'io son per condurvi ad abitare, vi vomiterà.

אשה שכבר גילה זרע, לפיכך לא הותר להכיר כאן היתר הינים, כי הינום היא כשאין שם זרע, ואם מית האב בלא בנים, מסתחא גם אשת מית לא ילדה (וכבר אפשר שילדה לאיש אחר קודם שנשא לה, אבל הכתוב מדבר בזה, שנישאת בתולה ולא בלוינה), והאב הרי המנקה אשה להעמיד תולדות לא יבאר בלוינה אפי' שמת בלא בנים. זה שמרתי כי בכלן העונש הוא למוות בלא בנים, הוא חופש נשני חקראות אשר זה אצל נפסוק זה (י"ט) לא כתפרש העונש, רק אחר עונס ישאו, מחכן להאמין שהכונה כמו נשני החקראות שלאחריו שכתוב בהם מעאם ישאו ערירים ימותו, ערירים יסיו וכל זה שכתבתי על החקרא הזה ושנים לאחריו אינו אלא השערה בעלמא. (כא) נדה רוא: השכינה האמת (ר"ע) לא האשה, כי היה לו למר נדה היא לו, אבל נדה שם דנר על ההרקה כמו נגדת דוחה.

(כג) וְלֹא תֵלְכוּ בְּחֻקֵּי הַגּוֹי אֲשֶׁר־אַנִּי מְשַׁלֵּחַ
 מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת־כָּל־אֱלֹהִים עָשׂוּ וְאַקֵּץ בָּם:
 (כד) וְאָמַר לָכֶם אַתֶּם תִּירְשׁוּ אֶת־אֲדָמָתָם וְאֲנִי
 אֶתְנַנֶּה לָכֶם לְרֵשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ זֶבֶת חֶלֶב
 וּדְבָשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי
 אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים: מִפְּטָר (כה) וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־
 הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין־הָעוֹף הַטָּמֵא
 לַטָּהוֹר וְלֹא־תִשְׁקְצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה
 וּבָעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־
 הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לַטְּמֵא: (כו) וְהֵייתֶם לִי קְדוֹשִׁים
 כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה וְאַבְדַּלְתֶּם אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים

LEVITICO XX

(23) E non seguite gli statuti della nazione ch'io son per discacciare dal vostro cospetto; poichè coloro hanno fatte tutte queste cose e mi divennero intollerabili. (24) E quindi dissi a voi: Voi possederete la loro terra, ed io ve la darò da possedere; (la quale è una) terra che scorre latte e miele. Sono io, il Signore, Iddio vostro, che v'ho distinti dagli altri popoli. (25) E voi distinguerete le bestie pure dalle impure, ed il volatile puro dall'impuro; e non renderete abborrevoli voi stessi per [cioè mangiando] quelle bestie e quei volatili, o qualsiasi animale strisciante sulla terra, che ho a voi contrassegnati da tenersi per impuri. (26) E voi mi sarete santi, poichè santo son io, il Signore; e vi trascelsi dagli altri popoli, per-

לְהָיוֹת לִי: (כז) וְאִישׁ אֲוִי־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָהֶם
 אוֹב אוֹ יִדְעֲנִי מוֹת יוֹמָתוֹ בְּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אֹתָם
 דְּמִיָּהֶם בָּם: פ פ פ

כא

לֹא (א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־
 הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ
 לֹא־יִטְמָא בְּעַמִּיו: (ב) כִּי אִם־לִישְׁאֲרוֹ הַקָּרֵב
 אֵלָיו לְאָמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבָנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאֶחָיו:

LEVITICO XX-XXI

chè siate miei. (27) E uomo, o donna, che abbia in sè [cioè pretenda avere] Ov, o Iddeoni, si faranno morire, saranno lapidati, la colpa della loro morte è in essi.

XXI

(1) Il Signore disse a Mosè: Di' quanto segue ai sacerdoti figli d'Aronne: Non deve rendersi impuro per alcun morto, nessuno del suo ceto [cioè nessuno che sia della discendenza d'Aronne, ha da toccare un morto, nè stare in casa, ove sia un morto].
 (2) Tranne per chi è sua carne [suo stretto congiunto, e suol vivere] vicino a lui: per sua madre (cioè), e per suo padre,

(א) לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמִּיו: אִישׁ נָעַם סִכְחִים לֹא יִטְמָא לְנֶפֶשׁ אֲדָם, כְּדוֹ

(א) וְלֹא־חֲתָנוּ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו אִשָּׁר
 לֹא־הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטְמָא: (ב) לֹא יִטְמָא
 בָּעַל בְּעַמּוֹ לְהַחֲלוֹ: (ג) לֹא־יִקְרַחַהּ קְרָחַהּ
 בְּרֹאשָׁם וּפֶאֱתָת זָקָנָם לֹא יִגְלָחוּ וּבְבִשְׂרָם לֹא
 יִשְׂרְטוּ שְׂרָטָת: (ד) קְרָשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם
 וְלֹא יַחֲלָלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת־אִשִּׁי יִהְיֶה
 לָחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מִקְרִיבִם וְהָיוּ קְרָשִׁי: (ה)

LEVITICO XXI

e per suo figlio, e per sua figlia, e per suo fratello. (3) Come pure per sua sorella vergine, vicina a lui [vivente nella casa paterna], non passata a marito; per quella si renderà impuro. (4) Non deve (però mai) rendersi impuro il capo del suo ceto [vedi v. 10], locchè lo profanerebbe. (5) Non si faranno [i sacerdoti] pelamento nel capo [non debbono strapparsi i capelli per la morte di chicchessia], nè si raderanno l'estremità della barba, nè si faranno alcuna incisione nel corpo. (6) Santi essere debbono al loro Dio, onde non disonorare il nome del loro Dio; perocchè essi presentano i sacrifici da ardersi al Signore, il pane dell'Iddio loro, e debbono quindi esser santi. (7) Non prenderanno donna (stata già) meretrice, o viziata,

בתולה ובעמיו יקח אשה (ד"נ) כי לפי הכסף נרץ שחיה כהנת. (ג) אשור לא
 ריתח לאיש: שם היא בעולה מסתמא יש לא נשים והם יעסקו בקבורה, והתורה
 לא דברה חלל נהוה, כי רוב הצעילות יש להן נשים; ואם אין לה נשים חלי יטמא
 לה בעלה כחח מזה, או ישכור קונרם. (ד) בעל בעמיו: הכהן הגדול (אנקלום
 ורכ"ה). (ה) חללה: לדעת רא"נע שנים מפורסמת כזונה, ולדעת אש"מ אפי'

(*) יקרו קרי.

אִשָּׁה זֹנָה וְחִלְלָה לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה
מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ כִּי־קֹדֶשׁ הוּא לַאלֹהִיו׃
(ח) וְקֹדֶשׁוֹ כִּי־אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מִקְרִיב
קֹדֶשׁ יִהְיֶה־לָּךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשְׁכֶם׃

אנוסה. ואשה גרושת מאישה: דע כי מה שהביא רמבמ"ן בהקדמתו אור לבחינה: החפוט כחבל מראובן, איננו מדרך לה"ק ורעויות, אבל כשהמזכר ידוע מי הוא האוכל ואחר ראובן אבל את החפוט, ואם לא ידע מי הוא האוכל אזי יאמר החפוט כחבל (בבין חזרה על קבלת הפעולה) בלי זכרון הפועל, ולפיכך הנביאים האחרים על קבלת הפעולה נקראים בבין שלא נזכר שם פועלו, כי המדקדקים הקדמונים יודעים היו שהין דרך לה"ק ורעויות להזכיר הפועל באנלטיק, ויודעים היו שאם יאמר אדם (כרם חזק ו' ק') אהוב ממני חמדה, יהיה המובן מדבריו: אהוב יותר ממני חמדה, ולא יבין כלל שהוא חביב לי חמדה. אך ידוע כי מלת מן באמרת על הסבה הגורמת כמו מחטאת נביאים איכה ד' י"ג, ועל הדרך הזה אמרו ולא יכרת כל בשר עוד ממי המובל (בראשית ט' י"א) והכוונה מכני מי המובל. ועל הדרך הזה אמרו נבלעו מן היין (ישעיה כ"ח ז') והכוונה בסגת היין, לא שהיין הוא הפועל. והראים מה שכתוב אחריו חמו מן השכר, שנהכרת כירושו בסגת השכר, כי חמו איננו פאסיק, וכן מקשת אמרו (שם כ"ג ג') ענינו שהם כמו אסורים מפידי הקשת, לא שהקשת אוסרת אותם, כי הקשת חכס וההרג, ולא האכזר. ונעזעזעוים באורו (עמוד 803), הביא שני המקראות האלה מישעיה להוכיח מניאות האנלטיק אחר הפאסיק, ואינו אלא טעות. ועוד הביא לראיה כנבור מתרונן מיין (החלים ע"פ כ"ה) שהוא מפרש שהיין התגבר עליו (victus a vino), ואף אם יונס כדבריו שגרש רון נא כאן להוראת ההתגברות כמו בלשון ערבי, לא יחבן לשון בעל הלשון ולשון אדם אשר אונו בחנן הדבור העברי, להבין מחלות מתרונן מיין שהיין התגבר עליו, אבל בהפך ראוי להבין: כנבור המתגבר יותר מן היין, כלומר המתגבר על היין. ועוד הביא החכם הב"ל עת כשברת מימים במעמקי מים (ויחזקאל כ"ז ל"ד), ואותה הוא שהוא מקרא קשה, אבל מכל מקום רחוק הוא עד מאוד שיאמר שהים שבר את העיר, והנה למעלה (פסוק כ"ו) כי רוח הקדוש שבר אותה בל ימים, לא שהימים שברו אותה; ועוד מה טעם לומר כשברת מימים במעמקי מים? לכך אמר אני כי המקרא הזה בתוס' ואין למדין ממנו. עוד מלאנו כמו חללים שוכני קבר אשר לא זכרתם עוד והמה

come pure una donna ripudiata dal marito non prenderanno; poichè santo egli è al suo Iddio. (8) E tu lo riguarderai siccome sacro, perocchè egli presenta il pane dell' Iddio tuo; egli dev' esserti sacro, poichè santo sono io, il Signore, santificator

מידך נגזר (תהלים פ"ח ו'), אך אין הכוונה כלל עידך גזרה אחת (e che dalla tua mano furono troncati) אצל יגיד עליו רעו (שם ל"א כ"ג) נגדתי חנגד עיניך, וכן כי נגזר מארץ חיים (ישעיה כ"ג ח'), כי נגזר בחינת ה' (דברי הימים ב' כ"ו כ"א) כלם עבדו הפרשה ורחוק, וחיים מידך היא כמ"ס חנגד עיניך ומאריך חיים וחיות ה', והוראתה על המקום אשר מחבו יהיה הרחוק, והכוונה בחרגום רחמ"ן וכפירוש ר' יואל בר"ל שלא ירגישו מכותך וידך החזקה, או כפירוש געזעבונם שהם רחוקים מעזרתך, וקרבן לזה חרגם הארסי מאפי שכינך אחפלטן. דע כי גזר, גזר וגרש אחים הם, ומלאנו (יובל ב' ה') נגדתי חנגד עיניך בשי"ן, וכן כאן גרשה מאישה אין חיים קושרת הפעול עם הפועל, אבל היא להורות על המקום אשר מחבו יהיה הרחוק, כלומר אזה מופרשת ורחוקה מאישה. עוד מלאנו הסבכים מני רגל (איוב כ"ח ד'), אך לא הרגל היא השוכחת, אבל הכוונה כפירוש ראב"ע שהם נשכחים מפני הרגל, מרוב שדרכו בהם בני אדם, כלומר הנהל יסור ופג וחרבו בו בני אדם, עד שלא יודע מקומו. ואחנם מלאנו מה' מנעדי גבר כוננו (תהלים ל"ו כ"ג), כתבו מרועה אחד (קהלת י"ב י"א), ומלאנו בלשון ארמית בדניאל ועזרא מני שים טעם, עד מני טעמא יתשם; וגרסה לי כי כל אלו הם דרך כבוד וגדולה, ולא סימה כוננת המדברים במקראות האלה להצדיק בשם הקשור במ"ס בחינת פועל חמש, ואין הכוונה חמש למור שהחלף ישים סדת והתק, והסאל יכונן מנעדי גבר, אבל כוננת המדברים בומר כי מלפניו יגא הדבר, על דרך מה' יגא הדבר (בראשית כ"ד ב'). מלפניך משפטי יגא (תהלים י"ז ב'), יגא דבר מלכות מלפניו (אסתר א' י"ט), מן קדמי שים טעם (דניאל ו' כ"ו); ולעולם כי כשאין הכוונה לדבר דרך גדולה וכבוד לא יתכן בלה"ק לקשור הפועל עם הפועל במ"ס, ועיין למטה על והארץ חפזו חמש (כ"ו מ"ג), כל חסם אשר יסור מן האדם (כ"ו כ"ט). והואיל ונא לידנו פסוק מה' מנעדי גבר כוננו אחשו דעתי טו, כי לדעתי ענינו פשוט מאד, והמפרשים הלכו בדרך רחוקה. והנה אחשוב שהמקרא הוא ענינו מה חמש למה שכתוב במשלי (ט"ו ט') לב אדם יתשז דרכו וס' יכין לעדו, מה שכתוב כאן הדרכו יספן הוא כנגד לב אדם יתשז דרכו, ולא חסרה הכי"ת כדעת ראב"ע, אבל הכוונה שהאדם הוא בעל נפירה ורעון, והוא התפן ובחר דרכו ותשזז בלבו מה שיעשה, אבל השלמות המעשה איכנס תלויים בידו, אלא בידו שמים, כי מה' מנעדי גבר כוננו, ואם לא ישר נעניו האלמים הדרך אשר הוא הולך,

(ט) וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תִחַל לְזָנוֹת אֶת־אֲבִיהָ
 תִּיָּא מִחֻלָּלָת בָּאִשׁ תִּשְׁרָף: ס (י) וְהִכְהִין
 הַגָּדוֹל מֵאֲחָיו אֲשֶׁר־יוֹצֵק עַל־רֹאשׁוֹ יִשְׁמַן
 הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת־יָדָיו לְלָבֵשׁ אֶת־הַבְּגָדִים
 אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְדֶּעַ וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם: (יא) וְעַל
 כָּל־נֶפֶשֶׁת מֵת לֹא יָבֵא לְאַבְיוֹ וּלְאִמּוֹ לֹא
 יִטָּמָא: (יב) וּמִן־הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יִחַלֵּל
 אֶת מִקְדָּשׁ אֱלֹהֵיו כִּי נֹזֵר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיו
 עָלָיו אֲנִי יְהוָה: (יג) וְהָיָה אִשָּׁה בְּבַתּוּלָּיָהּ

LEVITICO XXI

vostro. (9) E la figlia d'un sacerdote, la quale si disonori col fornicare, disonora suo padre, dev'essere abbruciata. (10) Il sacerdote poi superiore ai suoi fratelli, quegli, sul cui capo sarà stato versato l'olio d'unzione, ed il quale sarà stato installato a indossare gl'indumenti [esclusivi del sommo sacerdote]; non si scapiglierà il capo, nè si sdrucirà le vesti [non farà alcun atto di lutto]. (11) Nè si recherà presso alcuna persona morta; nè si renderà impuro (nemmeno) per suo padre, o per sua madre. (12) E dal tempio non uscirà, altrimenti disonorerebbe il tempio del suo Iddio; perocchè egli ha sopra di sè il diadema dell'olio d'unzione del suo Iddio. Sono io, il Signore. (13) Il medesimo prenderà in moglie una donna nella sua ver-

אז לא יכזבו מעֲדָדִי, ולא יוכל לִסְעִלִים דְּרֵכּוֹ וּלְהִקִּים עֲנָמוֹ. (ט) כִּי תִחַל: אִלּוּ

(י) קַמֵּץ בִּיָּק.

יָקַח: (י) אֶלְמִנָּה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זָנָה אֶת־
 אִלָּה לֹא יִקַּח כִּי אִם־בְּתוּלָה מִעַמּוּי יִקַּח
 אִשָּׁה: (יב) וְלֹא־יַחֲלֹל זָרְעוֹ בְּעַמּוּי כִּי אֲנִי
 יְהוָה מִקְדָּשׁוֹ: ס שְׁנֵי (יג) וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (יד) דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר
 אִישׁ מִזֶּרְעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מִוּם לֹא
 יִקְרָב לְהִקְרִיב לַחֶם אֱלֹהִיו: (טו) כִּי כָל־אִישׁ
 אֲשֶׁר־בּוֹ מִוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עוֹל אוֹ פֶסֶח
 אוֹ חֶרֶס אוֹ שָׂרוּעַ: (טז) אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה
 בּוֹ שֹׁכֵר רֶגֶל אוֹ שֹׁכֵר יָד: (יז) אוֹ־גִבֵּן אוֹ־

LEVITICO XXI

ginità. (14) Vedova, o ripudiata, vizziata, o meretrice — queste non prenderà; ma prenderà in moglie una vergine del suo ceto. (15) Altrimenti renderebbe la sua prole profanata tra 'l suo ceto [decaduta dal rango sacerdotale]; poichè io, il Signore, l'ho dichiarato santo. (16) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (17) Parla ad Aronne con dire: Alcuno della tua discendenza, (e ciò) per tutte l'età avvenire, il quale abbia qualche difetto, non deve avvicinarsi a presentare il pane del suo Iddio. (18) Chiunque (dico) abbia un difetto, non deve avvicinarsi: un cieco, o uno zoppo, o chi abbia il naso schiacciato, o qualche parte troppo lunga. (19) O uno che abbia un piede rotto, o un braccio rotto. (20) O un gobbo, o uno

חלל מן קלל, וכן כל דבר חול לשון קל ספק ככה. (כ) תבליל: כיו שכלל, והיא

דָּק אוֹ תַבֵּל בְּעֵינָיו אוֹ גֶרֶב אוֹ יִלְפָת אוֹ
 מְרוֹחַ אִשָּׁךְ: (כא) כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־בוֹ מוֹם
 מוֹרַע אֶהְרֶן הַכֹּהֵן לֹא יֵגֵשׁ לְהִקְרִיב אֶת־
 אִשֵּׁי יְהוָה מוֹם בּוֹ אֵת לֶחֶם אֱלֹהֵיוֹ לֹא
 יֵגֵשׁ לְהִקְרִיב: (כב) לֶחֶם אֱלֹהֵיוֹ מִקִּדְשֵׁי
 הַקִּדְשִׁים וּמִן־הַקִּדְשִׁים יֹאכֹל: (כג) אַךְ אֶל־
 הַפְּרֹכֶת לֹא יֵבֵא וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יֵגֵשׁ כִּי־
 מוֹם בּוֹ וְלֹא יַחֲלִל אֶת־מִקִּדְשֵׁי כִּי אֲנִי יְהוָה

LEVITICO XXI

smunto, o cisposo, o rognoso, o erpetico, o ernioso. (21) Chiunque della discendenza d'Aronne il sacerdote abbia alcun difetto, non si accosterà a presentare i sacrifici da ardersi al Signore: egli ha un'imperfezione: egli non deve accostarsi a presentare il pane del suo Iddio. (22) Potrà (bensì) mangiare del pane del suo Iddio, (cioè) delle cose santissime, e delle (altre) cose sacre. (23) Però non deve andare alla portiera, nè accostarsi all'altare, poichè ha un'imperfezione; altrimenti profanerebbe le cose a me sacre, poichè sono io, il Signore,

מִלֵּין אוֹ חִלּוֹן שֶׁסָּרָר בְּשָׂרָהּ וּבֵן כֹּחַן עֵינָיו מוֹרֵדֶה רִיר. מְרוֹחַ אִשָּׁךְ: מן
 רוח וּמְרוֹחַ, כֵּן תִּרְגַּם רֵבִיט סַעֲדִיָּה, וּלְדַעַת אַחֲרִים schiacciato d'un testicolo
 מִלֵּשׁן מְרוֹחַ (וּמְרוֹחַ עַל הַשְּׂמִינִי), וְאִשָּׁךְ כִּנּוּי לְבִינִים, וּלְפִירוֹשׁ זֶה הַכִּבִּים גִּמ' וְאוֹמֵר
 שׁוֹ הוֹדֵאת מִלֵּת אִשָּׁךְ גַּם בְּסוּרִי, וְשׁוֹא מִשְׁרַשׁ שֶׁבֶה שְׂנֵאֲשָׁן כּוֹשֵׁי עֵמִידוֹ, indicare
 וּנְקִדְאוּ כֵן עַל שֶׁסָּמְעִידִים עַל הַכֹּהֲנִים, וּבֵן בְּרוּחִי testis.

מִקְדָּשִׁם: (כד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-
בָּנָיו וְאֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

כב

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר
אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-בָּנָיו וַיִּנָּזְרוּ מִקְדָּשֵׁי בְנֵי-
יִשְׂרָאֵל וְלֹא יַחֲלִלּוּ אֶת-שֵׁם קְדֹשֵׁי אֲשֶׁר הֵם
מִקְדָּשִׁים לִי אֲנִי יְהוָה: (ג) אָמַר אֱלֹהִים
לְדֹתֵיכֶם כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר-יִקְרַב מִכָּל-זֶרַעְכֶם
אֶל-הַקְּדָשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל

LEVITICO XXI-XXII

che le ho dichiarate sacre. (24) Mosè parlò [espose tutto ciò] ad Aronne e ai figli suoi, e a tutt' i figli d' Israel.

XXII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ad Aronne ed a' figli suoi, onde usino i dovuti riguardi colle cose sacre dei figli d' Israel, (le cose cioè) ch' essi consacrano a me; altrimenti disonorerebbero il santo mio nome. Sono io, il Signore. (3) Di' loro: Per tutte l'età avvenire, chiunque della vostra discendenza si avvicini alle cose sacre, dai figli d' Israel consacrate al Signore, avendo addosso qualche sua

לִיהוָה וּטְמֵאתוּ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
מִלִּפְנֵי אֲנִי יְהוָה: (ד) אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן
וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זֶב בַּקִּדְשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר
יִטְהַר וְהִנָּגַע בְּכָל-טִמְאַ-נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר-
תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁבְתָּ-זֶרַע: (ה) אוֹ-אִישׁ אֲשֶׁר
יָגַע בְּכָל-שָׂרָן אֲשֶׁר יִטְמֵא-לוֹ אוֹ בְּאֶדָם
אֲשֶׁר יִטְמֵא-לוֹ לְכָל טִמְאָתוֹ: (ו) נֶפֶשׁ אֲשֶׁר
תִּגְעֹזוּ וּטְמֵאָה עַד-הָעֶרֶב וְלֹא יֹאכַל מִן-
הַקִּדְשִׁים כִּי אִסְדֶּרְחֵן בְּשָׂרוֹ בַּיָּמִים: (ז) וְכֹא
הַשֶּׁמֶשׁ וְטִהַר וְאַחֵר יֹאכַל (ח) וְהַקִּדְשִׁים כִּי
לֶחֶמוֹ הוּא: (ט) נִבְלָה וְטִרְפָּה לֹא יֹאכַל

LEVITICO XXII

impurità; quell'individuo andrà estinto dal mio cospetto. Sono io, il Signore. (4) Alcuno della progenie d'Aronne, il quale sia lebbroso, o blennorreato, non deve mangiare delle cose sacre, sinchè (non) sia puro; come pure chi abbia toccato qualsiasi (individuo) impuro per un morto; o alcuno cui sia uscita effusione di seme; (5) O alcuno che abbia toccato qualche brulicante, dal quale potesse contrarre impurità, o qualche persona da cui potesse contrarre impurità, per qualunque sia sua immondezza. (6) Chi avrà toccato uno di questi, sarà impuro sino a notte, e non mangerà delle cose sacre, senz'essersi bagnato il corpo nell'acqua. (7) Tramontato che sia il sole, sarà puro; indi potrà mangiare delle cose sacre, poichè egli è questo il suo pane. (8) Animale morto da sè, o sbra-

לִטְמֵאָה-כֹּה אֲנִי יְהוָה: (ט) וְשָׁמְרוּ אֶת-
 מִשְׁמֶרְתִּי וְלֹא-יִשְׂאוּ עָלָיו חֲטָא וּמָתוּ בּוֹ כִּי
 יַחֲלֹלוּהוּ אֲנִי יְהוָה מִקִּדְשָׁם: (י) וְכָל-זָר לֹא-
 יֵאָכַל קֹדֶשׁ תּוֹשֵׁב בָּהֶן וְשֹׁכֵר לֹא-יֵאָכַל
 קֹדֶשׁ: (יא) וּבָהֶן כִּי-יִקְנֶה נֶפֶשׁ קָנִין בְּסָפוֹ הוּא
 יֵאָכַל בּוֹ וַיֵּלֶיד בֵּיתוֹ הֵם יֵאָכְלוּ בְּלַחְמָם:
 (יב) וּבֵת-כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הָיָה
 בְּתֵרוּמַת הַקִּדְשִׁים לֹא תֵאָכַל: (יג) וּבֵת-כֹּהֵן

LEVITICO XXII

nato, non mangerà; locchè lo renderebbe impuro. Sono io, il Signore. (9) Osserveranno le mie prescrizioni, onde non abbiano ad incorrere in peccato per quelle [cioè per le cose sacre], e ne abbiano a morire profanandole. Sono io, il Signore, che le ho dichiarate sante. (10) Ed alcun estraneo non deve mangiar cosa sacra; l'avventiccio stabilitosi presso un sacerdote, come pure il mercenario (del sacerdote) non mangerà cosa sacra. (11) Quando però un sacerdote faccia acquisto d'un individuo, [cioè d'uno schiavo non Israelita] comprato col suo danaro, quegli potrà mangiarne; ed ogni (schiavo) nato in casa sua potrà mangiare del suo pane [anche di cose sacre]. (12) Quando la figlia d'un sacerdote divenga moglie d'uomo estraneo [non sacerdote], essa non potrà mangiare dei sacri tributi. (13) Ma quando la figlia d'un sacerdote sia

(ט) ולא יִשְׂאוּ עָלָיו: על הקֹדֶשׁ שִׂיֵּאָכַל (והוא נזכר למעלה פסוק ז') ואם יאכל מן הקִדְשִׁים כִּי לִשְׂמוֹ הוּא). וּמָתוּ בּוֹ: נִמְעַל. כִּי יַחֲלֹלוּהוּ: הקֹדֶשׁ. (יא) אִשָּׁה כֹּהֵן אוֹכֵלַת בְּתֵרוּמָה וְלֹא נִזְכְּרָה בְּתֵרוּמָה, וְלִמְדוּ אִתָּהּ מִן קָנִין בְּסָפוֹ, וְלִדְעֵמִי הַנִּקְנָה

כִּי תִהְיֶה אִלְמָנָה וְגִרוּשָׁה וְזָרַע אֲבִין לָהּ
 וְשָׂכָה אֶל-בֵּית אָבִיהָ כְּנַעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ
 תֹאכַל וְכֹל-זֶרַח לֹא-יֹאכַל בּוֹ: (יד) וְאִישׁ כִּי-
 יֹאכַל קֹדֶשׁ בְּשִׁגְגָה וְיִסַּף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן
 לַכֹּהֵן אֶת-הַקֹּדֶשׁ: (טו) וְלֹא-יִחַלְלוּ אֶת-קֹדְשֵׁי
 בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר-יִרְיֻמוּ לַיהוָה: (טז) וְהִשְׂיֵאוּ
 אוֹתָם עֵין אִשְׁכָּה בְּאֶכְלָם אֶת-קֹדְשֵׁיהֶם כִּי
 אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם: פ שְׁלִישִׁי (יז) וַיְדַבֵּר

LEVITICO XXII

vedova o ripudiata, e non abbia prole, e ritorni nella casa paterna, come nella sua fanciullezza; potrà mangiare del pane di suo padre, ma alcun estraneo non ne mangerà. (14) Quando poi taluno mangi cosa sacra per errore, risarcirà il sacerdote della cosa sacra, colla sopraggiunta del quinto. (15) Non profanino (i sacerdoti) le cose sacre dei figli d'Israel, (le cose cioè) che tributeranno al Signore [vale a dire non le lascino mangiare da chi non è sacerdote]. (16) Altrimenti farebbero loro portare una grave colpa, mangiando essi [non sacerdoti] le loro cose sacre; poichè sono io, il Signore, che le ho dichiarate sante. (17) Ed il Signore parlò a Mosè con dire:

בְּכָלֹל זָכוֹר. (טז) וְלֹא יִחַלְלוּ (הַכֹּהֲנִים) אֶת קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יִנְהֲנוּ נִקְדָּשִׁים מִכֹּהֵן כְּנוֹד וְחוּרָא, וַיְהִיֵּנוּ לְכָל הַנּוֹעַ בָּהֶם כִּי קֹדֶשׁ הֵם, כִּדִּי שָׁלֹא יִכְשַׁל בָּהֶם זֶר לֹאֲכָל בְּשִׁגְגָה, וְאֵל יִנְהֲנוּ בָהֶם דֶּרֶךְ חֵיל בְּאוֹכֵן עַל הַחֹם יֹאכַל מִהֶם, שֹׁמֵם יַעֲשֶׂוּ כֵן יִשְׂאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֵין אִשְׁכָּה, כֹּלִי הֵרִי הַכֹּהֲנִים הֵם הַחֲטָאוֹת אֶת הַזֹּרִים הַחוּלָּים קֹדֶשׁ בְּשִׁגְגָה. (טז) וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֵין אִשְׁכָּה: הַכֹּהֲנִים יִשְׂאוּ אֶת בְּנֵי

יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יח) דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן
וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר יִקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל־נְדָרֵיהֶם וּלְכָל־
נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לַיהוָה לַעֲלֹה: (יט)
לְרִצְוֹנְכֶם תָּמִים זָכָר בֶּבֶקֶר בִּבְשָׂקִים וּבְעֵינָיו:
(כ) כָּל אֲשֶׁר־בוֹ כּוֹס לֹא תִקְרִיבוּ כִּי־לֹא
לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָכֶם: (כא) וְאִישׁ כִּי־יִקְרִיב זֶבַח־
שְׁלָמִים לַיהוָה לִפְלֵא־נֶדֶר אוֹ לְנִדְבָה בֶּבֶקֶר
אוֹ בַּצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרִצּוֹן כָּל־כּוֹס לֹא

LEVITICO' XXII

(18) Parla ad Aronne e ai figli suoi, ed a tutt' i figli d' Israel, e di' loro: Quando alcuno della casa d' Israel, o dei forestieri dimoranti in Israel, voglia presentare un suo sacrificio, cioè qualsiasi suo voto, o qualsiasi offerta, che si possa offrire al Signore in olocausto; (19) Debb'essere tale, che vi venga accettato; (cioè) immacolato, maschio, della specie bovina, pecorina, o caprina. (20) Non presenterete alcun animale che abbia qualche difetto, poichè non sarebbe di gradimento (a Dio) per voi [a vostro vantaggio]. (21) Così pure quand' uno offra al Signore un sacrificio di contentezza, avendo fatto un voto o per offerta, del grosso o del minuto bestiame; debb'essere immacolato, in guisa da essere gradito; non deve

ישראל עין אחת אם יאכלום קדש. (יט) לרצונכם: מקרינו לרצונכם, ע' רש"י.

יְהִי־קֹדֶשׁ: (כב) עֹרֹתָ אוֹ יִשְׁכֹּר אוֹ־חֲרוֹץ אוֹ־
 יִבְלֹת אוֹ גֶרֶב אוֹ יִלְפָת לֹא־תִקְרִיבוּ אֵלֶּה
 לַיהוָה וְאִשָּׁה לֹא־תִתֶּנּוּ מֵהֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 לַיהוָה: (כג) וְיִשׁוּר וְיִשָּׁה שְׂרֻעַ וְקָלוֹט גְּדָבָה
 תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְגֵדֶר לֹא יִרְצֶה: (כד) וּמַעֲוֹךְ
 וּבִתּוֹת וְנִתּוּק וּבְרוֹת לֹא תִקְרִיבוּ לַיהוָה
 וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: (כה) וּמִיַּד בֶּן־נֶכֶד לֹא

LEVITICO XXII

avere alcuna imperfezione. (22) Un animale cieco, o storpiato, o mutilo, o porroso, o rognoso, o erpetico — questi non offrirete al Signore, e non ne porrete sull'altare in sacrificio da ardersi al Signore. (23) Ed un animale del grosso, o del minuto bestiame, avente qualche parte troppo, e qualche altra poco sviluppata, potrà recarsi in offerta, ma in (pagamento d'un) voto non sarà gradito. (24) Ed un animale schiacciato, pesto, staccato, o reciso [i testicoli] non offrirete al Signore, e nel vostro paese non ne farete [cioè non castrerete alcun vivente]. (25) E nemmeno (comprati) da uno d'altra nazione

(כב) עֹרֹת: הוא הנקנה לא מן עֹרֹת, אלא מן עֹרֹת הטהור בלשון ארמי, וסמלם
 נבלם נִדְּקָת מן גִּדְּק: ורש"י שפירש עורת שם דבר, הרגיש שחס כדגרו היה לו
 לומר אחר כך שָׁנָה, וכדקק לפרש: עורת (שם דבר) לא יחא גו ושנור (שם התאר)
 לא יחיה. ואִשָּׁה לֹא תִתֶּנּוּ פוהם: אל תאמרו מאחר שאין זם עולם אלא שלמים
 שרובו נאכל לנעלים מה לי אם יהיה בו מום? לכך הוסיף ואִשָּׁה לֹא תִתֶּנּוּ מהם על
 המונח לה, התלכ והדס הנקטרים לכבוד ה' אין ראוי שיהיו מנהגים בעלת מום. (ויזקק
 פאחרת). (כה) וּמִיַּד בֶּן־נֶכֶד: כ"ל כאותו פי' שדמה רג"ה, כי אחר שאמר
 ובארצכם לא תעשו משמע שיותר לקנות מן הגוים בהמות מסורסות, לאכילה או

תִּקְרִיבוּ אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־אֵלֶּה כִּי
 מִשְׁחַתֶּם בָּהֶם מוֹם בָּם לֹא יִרְצוּ לָכֶם: פ
 (כו) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כז) יִשׁוֹר
 אוֹכֶשֶׁב אוֹרְעוֹ כִּי יוֹלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים
 תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלָאָה יִרְצָה
 לְקָרְבַּן אִשָּׁה לַיהוָה: (כח) וַיִּשׁוֹר אוֹרְשָׁה אֶתּוֹ

LEVITICO XXII

dovete presentare in sacrificio al vostro Dio alcuno di tutti questi; imperocchè hanno in sè la loro mutilazione, hanno un difetto; non vi saranno accettati. (26) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (27) Un animale bovino, pecorino, o caprino, tosto ch'ei nasca, dovrà restare sette giorni sotto la sua madre; e dall'ottavo giorno in poi potrà essere gradito in sacrificio da ardersi al Signore. (28) Sia del grosso bestiame, o

לעצרת הקרקע או לרכיבה וכיוצא, והיה אפשר להעלות על הדעת שיהיה מותר לעשות מהן גם קרבן, לכך אמר זאת אסור. ומה שמציא אחי להחזיק בפירוש זה הוא מפני שהכתוב מציין לא ירצו לכם, משמע שישראל הוא המציא הקרבן, ורנ"ה בקש להוליו באמרו לפי שכתב להם לרצון שגבו מקדש לה', ומאשבי ארץ נזים ינאז להשחמות בו למלך ה' ולהקריב לו קרבן; וזה הגל, כי מליצת לא ירצו לכם אינה אלא כמו וברנה לו, ואינה מחמת אלא לנצל הקרבן. ועם כל זה אין ספק שהדין דין אחת שאסור לו להקריב מעדן וכחוח אפי' בשביל בן נכר, שכן' ומעדן וכחוח לא תקריב לה'. (כח) ושור או שמה: לשון קס' ושיחא לא מנאט בלשון ארמי ואף לא בלשון כורי, אלא בל"הק ובלשון ערבי, והכוונה (כמו שכתבתי על פסוק שור זה כשנים וזה עזים, דברים י"ד ד') על איש אחד מן הגלגל, בין מן הכשנים בין מן העזים, ובלשון ארמי אין שום מלה הנאמרת על איש אחד, יהיה מהכשנים או מהעזים, אשר על כן בפסוק הכ"ל הוכרח אנקלום לשנות בחרטומו, וחרגם זה כשנים אחרין דרשלין, וזה עזים נדיין דעזין. ובפסוק שלפנינו לא חרגם רמילא כדי שלא יעבן שאין העזים

וְאֶת־בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד: (כב) וְכִי־
 תִּזְבְּחוּ זִבְח־תּוֹרָה לַיהוָה לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּ:
 (א) בְּיוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־
 בֹּקֶר אֲנִי יְהוָה: (א) וּשְׁמֶרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם
 אֹתָם אֲנִי יְהוָה: (ב) וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת־שְׁם
 קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה

LEVITICO XXII

del minuto, non iscannerai in uno stesso giorno la madre ed il suo nato. (29) E quando farete un sacrificio di rendimento di grazie al Signore, dovete farlo in guisa che vi venga accettato. (30) Dev'essere mangiato nello stesso giorno, non ne lascerete avanzare sino alla dimane. Sono io, il Signore. (31) Osserverete i miei comandamenti, e gli eseguirete. Sono io, il Signore. (32) E non profanate il santo mio nome, anzi fate in guisa ch'io venga riconosciuto santo in mezzo ai figli d'I-

בכלל, לפיכך בחר בחלת שיחא אע"פ שאינה ארמית, אבל היא באותה צעקין, מפני
 שהיא כוללת שני הייחוס. ואני בוחן שכתבתי ס' אוהב גר לא הנבתי דבר זה, כמו
 שלא הביט בעל ספר יא"ר, והנאיתי תמיהתו על אנקלוס, והעמער חפז אחי ואמר
 כי אנקלוס לא תרגם רחילא כי הוא לשון נקבה בלבד, אבל בחר בחלת שיחא הכוללת
 הזכר והנקבה, כדי להשוות תרגומו עם עיקר הדין וזה שגם גדול, כי חלת פתן כוללת
 סגן והבת, אבל חלת אחי וכן חלות שור או שה, החכונן בהן האם לבדה, לא האב,
 ולפיכך נזהר אנקלוס ותרגם תורחא לשון נקבה, ומי יאמר כי תורחא כולל הזכר
 והנקבה? ואחלאל שרטה אנקלוס לכלול זה בשנים וזה עזים (כאשר היא דעתי עכשיו)
 אחת הוא שהיה לו לתרגם רחילא, שהוא שם הנקבה. לא תשחטו ביום אחד: לא
 לרשעים על הבהמה חיה, אלא לחזק בלבנו מדה הרחמים ולהרקיטנו מן האכזריות.
 (כב) לרצונכם תזבחו: ומתי יהיה לרצון? כשאחיל חסנו לאחרים, באופן שלא ייחר
 חסנו עד בקר.

מִקְרָשְׁכֶם: (א) הַמוֹצֵיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לְהָיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: פ רביעי

כג

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה
אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם
מוֹעֲדָיו: (ג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכֶה וּבַיּוֹם

LEVITICO XXII-XXIII

srael. Sono io, il Signore, che v'ho dichiarati santi; (33) Il quale vi trassi dalla terra d'Egitto, per essere il vostro Dio. Sono io, il Signore.

XXIII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: Le solennità del Signore, cui proclamerete giorni di santa convocazione [riunione religiosa]; sono queste (dicò) le mie solennità. (3) Sei giorni si lavorerà, ed il set-

(ב) ע' ישעיה א' יג בראש"י מלמדן כ"ל ז"ל בעדן, עיין תורת כהנים.
ולענין פירוש הכתוב בראש ל' (בגד הנגינה) שאין מקראי קדש דבק עם אשר
תקראו אותם, אלף עם אלף מועדי ה'; כלומר: מועדי ה' (ימי קבוצ' לשם ה')
מקראי קדש (ימי קבוצ' לקדושה) אשר תקראו (תקבעו וחבריו) אותם; וכן משמע
למטה (פסוק ה') אלף מועדי יהוה מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדים.

הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְתֹּן מִקְרָא--קֹדֶשׁ כָּל-
 מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבַּת הוּא לַיהוָה בְּכָל
 מוֹשְׁבֵיכֶם: פ וְאֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה
 מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר-תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:
 וְ בַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
 בֵּין הָעֲרֵבִים פֶּסַח לַיהוָה: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר
 יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לַיהוָה שִׁבְעַת
 יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ: וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא-
 קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא
 תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה שִׁבְעַת
 יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא-קֹדֶשׁ כָּל-מְלֹאכֶת

LEVITICO XXIII

timo è giorno di grande riposo, santa convocazione; non farete alcuna opera; è Sabbath ad onore del Signore, in tutte le vostre sedi. (4) Sono queste le solennità del Signore, giorni di santa convocazione, che proclamerete nel loro tempo. (5) Nel mese primo, ai quattordici del mese, verso notte, (si farà il) sacrificio pasquale al Signore: (6) E nel giorno decimo quinto del medesimo mese, è festa dei pani azzimi al Signore; sette giorni mangerete pani azzimi. (7) Nel giorno primo santa convocazione sarà per voi, alcun' opera servile non farete. (8) Presenterete per sette giorni sacrifici da ardersi al Signore. Nel giorno settimo poi (si farà) santa convocazione, non fa-

עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: פ (ט) וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (י) דַּבֵּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת־
 קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם
 אֶל־הַכֹּהֵן: (יא) וְהֵנִיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה
 לְרִצְנֶכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת יִנִּיפּוּ הַכֹּהֵן: (יב)
 וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפֹכֶם אֶת־הָעֹמֶר כִּבִּשׁ

LEVITICO XXIII

rete alcun'opera servile. (9) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (10) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: Quando sarete entrati nella terra ch'io son per darvi e ne mieterete la raccolta, recherete al sacerdote un manipolo [secondo la tradizione: farina d'orzo della misura d'un Omer] delle primizie della vostra messe. (11) Egli presenterà il manipolo davanti al Signore, perchè siane gradito a vostro vantaggio. Alla dimane della festa presenterallo il sacerdote. (12) Nel giorno che presenterete il manipolo farete in olocausto al Signore un

(יא) מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת: בעל הכחרי (נ' ס"ח) אחרי שיתכן להודות לקראים כי מחמדת השנת הכוונה על שנת נראשית, ואחריכס קצת מן השופטים והסנהדרין חשבו שלא הזכירה התורה השנת אלא דרך משל, ואחריכס הרשות ביד האומה להחל תרומה ביום שתרמה, והם (השופטים והסנהדרין) קבעו שזהיה החחלת הקציר ביום שני של ספט. ודע כי כל חריבות לשונו של הרא"ע על הכסוק הזה איננה אלא אחיות עינים, ועיקר סברתו היא כדעת בעל הכחרי שהשנת האחרון כאן הוא שנת חוש, אלא שלא הזכירה התורה יום השנת רק ליוצאא, והרשות בידנו להניף את העומר ביום שבתה,

תָּמִים בֶּן־שָׁנָתוֹ לַעֲלֹה לִיהוָה: (יג) וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי
 עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אִשָּׁה לִיהוָה
 רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּהּ יֵין רְבִיעִית הֶהָיִן: (יד) וְלָחֶם
 וְקָלִי וְכֶרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
 עַד הִבִּיאֲכֶם אֶת־קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֲקַת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם: ס (טו) וּסְפַרְתֶּם
 לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הִבִּיאֲכֶם אֶת־
 עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה:
 עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ: (טז)

LEVITICO XXIII

agnello immacolato nato entro l'anno; (13) Colla sua offerta farinacea, di due decimi (d'efa) di fior di farina intrisa coll'olio, da ardersi al Signore in odore propiziatório; e colla sua libazione d'un quarto d'hin di vino. (14) E pane [della nuova raccolta], nè grano abbrustolito, o grano fresco, non mangerete sino al suddetto giorno, finchè (cioè, non) abbiate recato il sacrificio del vostro Dio: statuto perenne, per tutte l'età avvenire, in tutte le vostre sedi. (15) Numererete poi dalla dimane della festa, dal giorno (cioè) che avrete recato il manipolo di presentazione, sette settimane, che siano compiute. (16) Numererete cinquanta giorni, arrivando così alla

זה טעם לרנוכס לדעת רא"ע במידתו. (טז) עד ממחרת השבת השביעית
 חספיו: כן הוא לפי דעת רא"ג וע' דבריו. עד ממחרת השבת השביעית:
 חספיו חספיו יום עד שחניעו לחסרת השבת השביעית, ואז מקריבו חספה חדשה.

(*) ונכחו ק'

חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה:
 (יז) מִמוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ^(*) לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים
 שָׁנִי עֶשְׂרֹנִים סֵלֶת תִּהְיֶינָה חֶמֶץ תֹּאפֶינָה
 בַּכּוֹרִים לַיהוָה: (יח) וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הַלֶּחֶם
 שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפֶרֶךְ בֶּן־
 בָּקָר אֶחָד וְאַיִלִם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלָה לַיהוָה
 וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשָּׁה רִיח־נִיחָח לַיהוָה:
 (יט) וַעֲשִׂיתֶם שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּשְׁנֵי
 כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבְחַ שְׁלָמִים: (כ) וְהִנִּיף

LEVITICO XXIII

dimane della settimana settima, ed allora [cioè nel cinquantesimo giorno] presenterete al Signore un'offerta farinacea nuova [di frumento nuovo]. (17) Dalle vostre sedi [cioè del raccolto della vostra terra] recherete pani di presentazione due, di due decimi (d'efa fra amendue); saranno di fior di farina, e si cuoceranno lievitati: sono primizie (offerte) al Signore. (18) Ed insieme al pane presenterete sette agnelli immacolati, nati entro l'anno, ed un giovine toro, e due montoni, i quali si faranno in olocausto al Signore, colle relative offerte farinacee e libazioni, da ardersi, in odore propiziatório, al Signore. (19) Farete eziandio un capretto in sacrificio d'asperzione, e due agnelli nati entro l'anno in sacrificio di contentezza. (20) Il sacerdote ne farà la dimenazione innanzi al Si-

(יז) ממוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ: מכל מקום שיהיה בארבעים (יא"ח) כלי' מוקדש שזכר

(*) ח' דטז.

הַכֹּהֵן יֵאָמֶר עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תִּנוּפָה לִפְנֵי
 יְהוָה עַל־שֵׁנִי בְּבִשִּׁים קָדִישׁ יִהְיוּ לַיהוָה לִבְהֶן;
 (כא) וּקְרָאתֶם בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא־קָדִישׁ
 יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מִלְאכַת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ
 חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל־מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם; (כב)
 וּבִקְצָרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא־תִבְלֶה פֶּאֶת
 שִׂדְךָ בִּקְצֹרְךָ וּלְקַט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֹט לְעֵנִי
 וּלְגִרְךָ תַעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם; פ
 חֲמִישִׁי (כג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר; (כד) וַדַּבֵּר
 אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד

LEVITICO XXIII

gnore, insieme ai pani delle primizie, i quali insieme ai due agnelli saranno sacri al Signore, ad uso (esclusivo) del sacerdote. (21) Proclamerete il suddetto giorno, il quale sarà per voi giorno di santa convocazione, in cui non farete alcun'opera servile: statuto perenne in tutte le vostre sedi, per tutte l'età avvenire. (22) E quando mietere la raccolta della vostra terra, non finirai l'estremità del tuo campo nel mietere, nè raccoglierai (da terra) le spiche cadute: al povero ed al forestiere le abbandonerai. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (23) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (24) Parla

חַמִּישִׁי מֵשֶׁם תִּנְיָאוּ לֶחֶם הַבִּכּוּרִים. (כד) וּבְרוֹן תִּרְוְעָה; כִּי הַיּוֹם כִּי נִשְׁנָה שָׁנָה, וּבְכֻוֹנָה כִּי שִׁדְעוּ הַכֹּל שְׁהִיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן נִשְׁנָה הַיּוֹבֵל הִיוּ חֻקִּים לְהַדִּיעַ שְׁהִיּוֹם שָׁנָה הַיּוֹבֵל, וְכִי שָׁנָה הַחֲלָף חֻקֵּית הַיּוֹבֵל נֶשֶׁל כָּל הַשָּׂנִים נִשְׁמָטִים לְחֻקָּה

לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה
מִקְרָא־קֹדֶשׁ: (כח) כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: ס (כט) וַיִּדְבֹּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ל) אֲדָכָה בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא־קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָכֶם וְעָנִיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם
אִשָּׁה לַיהוָה: (לא) וְכָל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
בַעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפּוּרִים הוּא לַכֹּהֵן
עָלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (לב) כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר לֹא־תִעַנֶּה בַעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה

LEVITICO XXIII

ai figli d'Israel, con dire: Nel mese settimo, il primo del mese sarà per voi giorno di riposo, da ricordarsi [promulgarsi] mediante il clangore (della buccina), (giorno di) santa convocazione (25) Alcun'opera servile non farete, e presenterete sacrifici da ardersi al Signore. (26) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (27) Il decimo poi dello stesso mese settimo è giorno di espiazione, santa convocazione sarà per voi, ed affliggerete le vostre persone [col digiuno], e presenterete sacrifici da ardersi al Signore. (28) Ed alcun'opera non farete nel suddetto giorno; perocchè è giorno di espiazione, in cui verrà propiziato per voi innanzi al Signore, Iddio vostro. (29) Perlocchè qualunque individuo non si affliggesse nel suddetto giorno, an-

יוֹם הַכִּפּוּרִים. (כז) אֲדָכָה בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא־קֹדֶשׁ

מַעֲמִיָּה: (א) וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָל־
מְלֹאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת־
הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמָּה: (אב) כָּל־מְלֹאכָה לֹא־
תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֶרֶתִיכֶם בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם:
(אג) שִׁבְתֵּי יִשְׂרָאֵל הוּא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־
נַפְשֵׁיכֶם בַּתְּשׁוּעָה לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב מֵעָרֵב עַד־
עָרֵב תִּשְׁבֹּתוּ שִׁבְתֵּיכֶם: פ שִׁשִּׁי (אד) וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (אז) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ

LEVITICO XXIII

drà estinto dal suo popolo. (30) E qualunque individuo facesse opera nel suddetto giorno — farà andar perduta quella persona di mezzo al suo popolo. (31) Alcun lavoro non farete, statuto perenne, per tutte l'età avvenire, in tutte le vostre sedi. (32) Giorno di gran riposo gli è per voi, ed affliggerete le vostre persone. Ai nove del mese, a sera, da una sera all'altra, celebrerete il vostro riposo. (33) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (34) Parla ai figli d'Israel, con dire: Ai quindici del medesimo mese settimo è la festa delle capanne, (che dura) sette

(אז) בחשעה לחדש בערב: שיעורו נחשעה לחדש בערב יהיה לכם שנתון, והוכיף בירוש ואחר מערב עד ערב תשננו שנתכם, כך הוא לפי העצמים, ואם יהיה קצת בערב נרביע יהיה יותר נכון, כי אז לא היה הויקרא קצר, וכך היה בירוש: נחשעה לחדש בערב (כלו מערב עד ערב) תשננו שנתכם. ואולי רצה בעל העצמים שיהיה מאחר מערב עד ערב תג' כולל כל החגים, כבירוש דין יחזק. ואין ספק כי גם כל החגים הם מערב עד ערב, אך הוכיף לפרש זה ביום הכפורים ויכני

הַשְּׁבִיעִי לַיהוָה חַג הַסִּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה:
 (לז) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלָאכָתָא
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (לח) שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרְבוּ
 אֶשֶׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה
 לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אֶשֶׁה לַיהוָה עֲצֶרֶת הוּא כָּל־
 מְלָאכָתָא עֲבֹדָה לֹא־תַעֲשׂוּ: (לח) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי
 יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ
 לַהֲקָרִיב אֶשֶׁה לַיהוָה עֲלֶיהָ וּמִנְחָה זֶבַח
 וּנְסָכִים דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ: (לח) מִלִּבְדָּ שִׁבְתָּתָא
 יִהְיֶה וּמִלִּבְדָּ מִתְּנוּתֵיכֶם וּמִלִּבְדָּ כָּל־נִדְרֵיכֶם
 וּמִלִּבְדָּ כָּל־נִדְבָתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה:

LEVITICO XXIII

giorni, ad onore del Signore. (35) Nel primo giorno (sarà) sacra convocazione, alcun'opera servile non farete. (36) Per sette giorni presenterete sacrifici da ardersi al Signore. Nel giorno ottavo poi sarà per voi sacra convocazione, e presenterete sacrifici da ardersi al Signore; è giorno di congregazione [nel Tempio], alcun'opera servile non farete. (37) Sono queste le solennità del Signore, cui proclamerete giorni di sacra convocazione, nelle quali (avrete a) pre-entare sacrifici da ardersi al Signore, olocausti, offerte farinacee, (altri) sacrifici, e libazioni, secondo la legge d'ogni singola giornata. (38) Oltre ai (sacrifici dei) Sabbati del Signore, ed oltre ai vostri doni, ed oltre a tutt'i vostri voti, ed oltre a tutte le vostre offerte,

(לז) אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
 בְּאַסְפְּכֶם אֶת־תְּבוּאת הָאָרֶץ תַּחֲנוּ אֶת־חֲגִי
 יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְתּוֹן וּבַיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי שִׁבְתּוֹן: (מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
 הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפַּת תְּמָרִים וְעֶגְרָף
 עֵץ־עָבֹת וְעֶרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: (מא) וַחֲגַתֶּם אֹתוֹ חֲגִי
 לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַּחֲנוּ אֹתוֹ: (מב)
 בַּסֵּכֶת תִּשְׁכּוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־הָאֲזָרָח בְּיִשְׂרָאֵל

LEVITICO XXIII

che vorrete dare al Signore. (39) Però ai quindici del mese settimo, quando ritirerete le derrate della terra, celebrerete la festa del Signore sette giorni: il primo giorno (sarà) di riposo, e l'ottavo giorno di riposo. (40) E vi provvederete pel giorno primo dei frutti dell'albero maestoso [cedro], dei rami di palme, dei rami di mirto, e salci di riviera; e farete allegria innanzi al Signore, Iddio vostro, sette giorni. (41) La festeggerete [questa festa della raccolta] qual festa del Signore, sette giorni all'anno; statuto perenne per tutte l'età avvenire, la festeggerete nel mese settimo. (42) Nelle cupanne

הענבי, שזרע שדרך להעצמות כ"ד ציור שלוחות. (לז) אך: ככזכור נכתב אך מפני
 הענבי שאין דגמתו בנמים, ובתג הסכות נכתב אך מפני הלולג והסוכה שאין דגמתם
 בשאר חושים.

יֵשְׁבוּ בַסֶּכֶת: (מג) לַמֶּעַן יֵדְעוּ דִרְתִּיכֶם כִּי
בַסֵּכֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי
אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
(מד) וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה אֶת־מִעֲדֵי יְהוָה אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: פ שְׁבִיעִי

כד

(א) וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) זֹו
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ

LEVITICO XXIII-XXIV

abiterete sette giorni: tutti gl'indigeni [e quindi possidenti] in Israel abiteranno nelle capanne. (43) Affinchè sappiano i vostri posteri che nelle capanne ho fatto abitare i figli d'Israel, quando li trassi dalla terra d'Egitto [cioè perchè non insuperbiscano per l'abbondante raccolto, ma rammentino l'antica miseria, e riconoscano da Dio la loro prosperità]. Sono io, il Signore, Iddio vostro. (44) E Mosè espose ai figli d'Israel le solennità del Signore.

XXIV

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Comanda ai figli d'Israel, che ti rechino dell'olio d'oliva, chiaro, vergine [v. Esodo XXVII, 20]; da illuminazione, per far ardere un lume

כָּתִיתָ לַמָּאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: ^(א) מִחוּץ
 לַפְּרָכֶת הָעֹרֹת בְּאֶהָל מוֹעֵד יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אֶהְרֹן
 מִמֶּרֶב עַד-בֹּקֶר לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד חֲקַת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם: ^(ב) עַל הַמִּנְחָה הַטְּהִלָּה יַעֲרֹךְ אֶת-
 הַנִּגְרוֹת לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד: ^(ג) פ ^(ד) וְלִקְחַתָּ
 סֹלֶת וְאַפִּיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עָשָׂרָה חֲלוֹת יִשְׁנִי
 עֲשָׂרִלִּים יִהְיֶה הַחֲלָה הָאֶחָת: ^(ה) וְשָׂמַתָּ אוֹתָם
 שְׁתֵּים מִמֶּרְכּוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן
 הַטָּהוֹר לִפְנֵי יְהוָה: ^(ו) וְנָתַתָּ עַל-הַמַּעֲרֶכֶת
 לִבְנָה זֶבֶה וְהִיתָה לֶלֶחֶם לְאַזְכָּרָה אִשָּׁה

LEVITICO XXIV

quotidianamente. (3) Al di fuori della portiera (situata davanti all'arca) della Legge, nel padiglione di congregazione, acconceralla Aronne (in guisa che arda) da sera a mattina, innanzi al Signore, quotidianamente; statuto perenne, per tutte l'età avvenire. (4) Egli acconcerà i lumi sul candelabro puro [lucente], innanzi al Signore, quotidianamente. (5) E piglierai del fior di farina, e ne cuocerai dodici focacce: ciascheduna sarà di due decimi (d'efá). (6) E le porrai in due ordini [l'una sopra l'altra], sei per ordine, sulla mensa pura, innanzi al Signore. (7) E metterai sopra [o: allato] di ciaschedun ordine olibano diafano, il quale servirà al paue di relativo profumo,

(א) היה שבת כ"ד של ימי הסניפין מנגידין את הלחם מעל גבי השלחן, הכונה שהלחם התחזק לא היה מוכח על הקנים, אלא על השלחן עצמו, ע' מחזיקי נ"ו.

לַיהוָה: ^(ח) בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ
 לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּרִית
 עוֹלָם: ^(ט) וְהִיתָה לָאֹהֶרֶן וּלְבָנָיו וְאֶכְלָהּ
 בַּמָּקוֹם קָדֹשׁ כִּי קָדֹשׁ קֳדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשִּׁי
 יְהוָה חֹק־עוֹלָם: ^(י) וַיֵּצֵא בֶן־אִשָּׁה
 יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן־אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּצוּ בַּמִּתְנֶה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי: ^(יא) וַיִּקָּב בֶּן־הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית

LEVITICO XXIV

da ardersi al Signore. (8) Ogni giorno di Sabbath (il sacerdote) lo presenterà [questo pane] innanzi al Signore, costantemente; (ricevendolo) dai figli d'Israel, per patto [legge] perenne. (9) Ed apparterrà ad Aronne ed a'suoi figli, e lo mangeranno in luogo santo; poichè esso è per lui cosa santissima (da percepire) dalle cose da ardersi al Signore: statuto perenne. (10) Ora, un uomo nato da una Israelita, ma figlio d'un Egiziano, e vivente tra i figli d'Israel, uscì fuori; e questo figlio d'un'Israelita ed un uomo israelita [cioè tale per parte anche paterna] vennero a rissa nel campo. (11) Ed il

(י) וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית: אֶחָד שֶׁהָיָה חַיָּתוֹת שָׁן נִעְבֵּר כְּנֹד שְׁמוֹ יִת' (הַקְרִנְנוֹת וְהַנִּיִּים וְהַשִּׁטִּי הַהֵנִים) כִּי־ס נִעְבֵּר הַיִּקְלָל אֶת הָעָם, שֶׁהוּא הַקִּנּוֹת הַחֲדָרֹן הַחַתְנָה עַד כֹּאן. וְהָיָה עַד כֹּאן לֹא בָּא שׁוֹם נָזִי עַל זֶה (כִּי) אֱלֹהִים לֹא חָקֵל הוּא עַל הַדִּינִים) כִּי חֵין לְהַעֲלוֹת עַל הַדַּעַת שֶׁאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל יִקְלָל אֶת הָעָם, וְיִעֲלֶם לֹא הָיָה הַחֲרִים מִזֵּדוּת עַל זֶה אֲלֵמָלָה הַחֲרִים שָׁקָרָה כִּי בֶן אִישׁ מִצְרִי עָשָׂה הַחֲרִים הַזֶּה, אֲחֵר שָׁקָרָה הַחֲרִים, בָּאָה עָלָיו הַחֲזָהֶרָה, וְנִכְתְּמָה כֹּאן

אֶת־הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל־מֹשֶׁה וַיִּשֶׁם
 אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת־דָּבִר לְמִטַּהֲדָן: (יב) וַיִּנִּיחֻהוּ
 בְּמִשְׁכַּר לַפָּרִישׁ לָהֶם עַל־פִּי יְהוָה: פ
 (יג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יד) הוֹצֵא
 אֶת־הַמִּקְלָל אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל־
 הַשֹּׂמְעִים אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ
 כָּל־הָעֵדָה: (טו) וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר
 אִישׁ אִישׁ כִּי־יִקְלַל אֱלֹהֵיו וְנָשָׂא חֲטָאוֹ:

LEVITICO XXIV

figlio della donna israelita profferì (il sacro) Nome, e bestemiò, e fu recato a Mosè. Sua madre chiamavasi Scelomit, figlia di Divri, della tribù di Dan. (12) E lo posero in luogo di custodia, perchè venisse loro dichiarato per ordine del Signore (come si avesse a trattarlo). (13) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (14) Traggasi il bestemmiatore fuori del campo, e tutti quelli che furono uditori [della bestemmia] gli posino le mani sul capo, e tutta la congrega lo lapidi. (15) Ed ai figli d'Israel parlerai, con dire: Chiunque bestemmierà il suo Dio porterà la pena del suo peccato. (16) E chi bestemmierà il nome [tetragrammatu] del Signore, sarà fatto morire, sarà lapidato da tutta la congrega. Sia un forestiero, o un in-

לכּוּס כל החמּוּס לקדוּשַׁת הַשֵּׁם. (יד) וסָמְכוּ כָל הַשֹּׂמְעִים: לומר דמך נראשך,
 עין ראש וכן נקרבנות השומך ידו על ראש קרבנו נותן עליו עונן, כמו הכה"ג על
 ראש השעיר הוזתלת, ואח"כ נחפזתה הכחיקה גם על העלמים, אח"כ שזינס
 נאים על חטא. ואח"כ חוסף כי גם כאן הם נותנים עונם על ראשו, שם לא היו
 עושים בו דין היה החטא על הקהל או על השומעים. (טו) כי יקלל אלהיו: כלל

(טז) וְנָקַב שֵׁם־יְהוָה מוֹת יוֹמָת רָגוֹם יִרְגְּמוּבּוֹ
 כָּל־הָעֶדָה בְּגֵר כְּאֶזְלָה בְּנִקְבוֹ־שֵׁם יוֹמָת;
 (יז) וְאִישׁ כִּי יַכֶּה כָּל־נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוֹמָת;
 (יח) וּמַכֶּה נֶפֶשׁ־בְּהֵמָה וְשֹׁלֵמָנָה נֶפֶשׁ תַּחַת
 נֶפֶשׁ: (יט) וְאִישׁ כִּי־יִתֵּן מוֹם בְּעַמִּיתוֹ כְּאִשֶּׁר
 עָשָׂה בֶן יַעֲשֶׂה לוֹ: (כ) שֹׁכֵר תַּחַת שֹׁכֵר עֵין
 תַּחַת עֵין יֵשֶׁן תַּחַת יֵשֶׁן כְּאִשֶּׁר יִתֵּן מוֹם בְּאָדָם
 בֶּן יִנָּתֵן בּוֹ: מַסְסֵד (כא) וּמַכֶּה בְּהֵמָה וְשֹׁלֵמָנָה

LEVITICO XXIV

digeno, quando bestemmia il (sacro) Nome, sarà fatto morire. (17) E se taluno percuoterà [ucciderà] qualsiasi individuo dell'umana specie, sarà fatto morire. (18) E chi percuote un animale bruto lo pagherà: animale per animale. (19) E quando taluno faccia nel suo prossimo una lesione corporale; come fece, gli verrà fatto. (20) Rottura per rottura, occhio per occhio, dente per dente; come avrà fatto lesione in altra persona, così verrà fatto in lui [Però in Numeri XXXV. 31 è vietato il riscatto in caso d'omicidio; quindi nei casi di lesione corporale è ammesso un compenso pecuniario]. (21) Chi per-

הזכיר שם הויה. (טז) ונוקב שם ה': אם המקל נוקב שם הויה (רא' כג).
 (יז) ואיש כי יכה כל נפש אדם: אפי' גר. אחר שעבד מיתה את המקל שהיה
 בן אדם חזרי, באל להודיע כי המכה כל נפש אדם (ואפי' גר) יומת, ושאלין לחשוב את
 הגר כבהמה, כי אומנם מכה נהמה ישלמה ומה אדם יומת, וכן איש כי יתן מום
 בעמיתו וכו', וחכם כאשר יתן מום בנאדם, וכיום הענין נשאר כגר כאדום יהיה
 (וקנה מום ברא' כג).

וּמִכָּה אָדָם יוּמָת; (כב) מִשְׁפָּט אַחַד יִהְיֶה לָכֶם
 כַּגֵּר כְּאֶזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם;
 (כג) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּצִיאוּ אֶת-
 הַמִּקְלָל אֶל-מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּדְּגְמוּ אֹתוֹ אֲבָן
 וּבְנֵי-יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-
 מֹשֶׁה: פ פ פ

כה

לב (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי
 לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

LEVITICO XXIV-XXV

cuote una bestia la pagherà, e chi percuote una persona sarà fatto morire. (22) Avrete una legge sola: tanto sarà il forestiere, quanto l'indigeno; poichè io, il Signore, sono il vostro Dio. (23) Mosè parlò ai figli d'Israel, ed essi trassero il bestemmiatore al di fuori del campo, e lo lapidarono. I figli d'Israel eseguirono quanto il Signore comandò a Mosè.

XXV

(1) Il Signore parlò a Mosè nel Monte Sinai, con dire:
 (2) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: Quando sarete entrati nel

(ב) (ושבתה הארץ שבת לה'): חמית שנת השמיטה דומה למלות השנת, כי
 כמו שחמית השנת היא לחוק נלב העם אחיבת היוחס גוי קדוש, כן עמית השמיטה

אֱלֹהִים כִּי תִבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן
 לָכֶם וּשְׁבַתָּהּ הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לַיהוָה: (א) שֵׁשׁ
 שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וּשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמָר
 כְּרֶמֶךְ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: (ב) וּבִשְׁנֵה
 הַשְּׁבִיעִת שִׁבְתָּ שְׁבַתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שִׁבְתָּ

LEVITICO XXV

paese ch'io sono per darvi, la terra deve riposare un Sab-
 bato al Signore. (3) Sei anni seminerai il tuo campo, e sei
 anni potrai la tua vigna, e ne ritirerai il prodotto. (4) Ma
 nell'anno settimo la terra avrà Sabbath di riposo, Sabbath ad
 onore del Signore: il tuo campo non seminerai, e la tua vigna

תביא כלכם האמונה כי גם אדמתי אדמת קדש, אחרי שהיא שבתת בשנה הזו כשנחת
 האל ביום השביעי (ועיין דברי דון יצחק בנחלת אבות פרק ה' משנת גלות נא לעולם,
 כי כעמון, וכמו שנזכר היה ה' נותן להם ביום השמי לחם יומים, כן נהיוסם על
 אדמתי היה מזה להם את ברכתו בשנה הששית, שיהיה תבואתם מופקת גם לשנת
 השמיטה. ואחריס קדושת הארץ היתה שנה מוקד להרחיק את העם מלמחואה ומלתללה
 במעשים מתועבים. וגם נהכרת כשתשנות האדמה יכחו קלת מעבודתם גם העבדים
 והנהיות, חס דומה למנוחת העבד והנהיה ביום השבת. והיות תבואת השנה היתה
 הפקר הוא חולה על העניים, והוא משה העשיר והעני, ומשפיל גלות העשיר, ומזכיר
 אחיו כי כל בני אדם שוים הם. וכן שומע הכספים היא חולה ומנינה לעניים.
 וכמו שהעם חלנד שבתתם ביום השביעי, ניתנו להם חנים אחרים לשנות נהם ולשומח
 לשם ה', ככה אדמת הקדש חלנד שנת השמיטה ניתן לה שנת היוכל. והיוכל משה
 העשיר לעני כמו השמיטה וכמו השבת, חלנד השנחת מעבודת האדמה, וחלנד הפקר
 התבואות; ונסוק בו חזרת הקרקעות לבעליהם, ומיאות העבדים חכש, והיא חולה
 גדולה על העניים, ומזוק גדול לשוי בני המדינה. והתבונן כי כמו שהיוכל הוא אחד
 לשנה שמיטת, כן החועדים הם אחד משנעה במספר שמיטת השנה, כי שמיטת
 השנה הם יותר מארבעים ומשע, אך לא יגיעו לשש ומחשים, ומקראי קדש הם שבעה
 ימים, והם יום ראשון ושביעי של כבת, יום אחד של שמיטת, אחד של ר"ה,

לִיְהוָה שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וּבְרֵמֶה לֹא תִזְמַר:
 (ה) אֶת סִפְיֹת קִצְרֶךְ לֹא תִקְצֹר וְאֶת־עֲנָבֶיךָ
 נִזְרָה לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שְׁבַתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ:
 (ו) וְהָיְתָה יִשְׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לֶאֱכֹלָה לָךְ
 וּלְעֶבְדְּךָ וּלְאֻמָּתְךָ וּלְשִׁכִּירְךָ וּלְרוֹשְׁבְּךָ
 הַגֵּרִים עִמָּךְ: (ז) וּלְבִהֲמֹתֶיךָ וּלְחִירָה אֲשֶׁר
 בְּאַרְצְךָ תִּהְיֶה כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל: (ח)
 וּסְפַרְתָּ לָּךְ שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים

LEVITICO XXV

non potrai (5) La raccolta che ti nascerà spontanea [dai grani caduti], non mieterai; e l'uva delle tue viti incolte non vendemmierai: egli sarà per la terra un anno sabbatico. (6) Il (prodotto del) Sabato della terra sarà vostro, da cibavene: tuo (cioè), e del tuo schiavo, e della tua schiava, e del tuo mercenario, e del tuo avventiccio, dimoranti teco. (7) Ed (anche) al tuo bestiame, ed alle fiere esistenti nel tuo paese, sarà lasciato mangiare ogni suo prodotto. (8) Numererai poi sette

שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים. (ה) נִזְרָה: קלער' רמב"ן, ראו' וני'. (ו) וּלְעֶבְדְּךָ. (ולאומתך: נכרשת חפשיים אחר ואכלו ארצונו עמך, וכאן הוסיף העבדים והעובדים אלהים חבני ישראל. דע כי בראשית על לשכירך ולחשונך כתוב בכו"ז שנינו ותרע"ג אף הגוים (לא הגרים), וכן הוא נח"כ. (ז) ולבְּהִמֹתֶיךָ וּלְחִירָה וכו': שנת השמיטה היא להזכיר כי לו יתנך הארץ ויחידו היא לנו, גרים וחושים. אנחנו עמך, ולא כמנחה בעשרנו, כי חידו הכל, והנה בכל שבע שנים האדמה חוזרת לבעליה, האדון ה', ע"כ נקראת השנה שנת לוי, וחזו"תה היא לעשר ולעני בשנה לנר ולחזרת לעבד ולחושב בשנה, וגם לנחמה (*). קח' בו"ק.

שִׁבְעַת פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יָמֵי שִׁבְעַת שָׁבָתַת הַשָּׁנִים
 תִּשַׁע וָאַרְבָּעִים שָׁנָה: (ט) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר
 תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם
 הַכִּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם: (י)
 וְקִרְשֹׁתֶם אֶת שְׁנַת הַחֲמִישִׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם
 דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הוּא תִּהְיֶה
 לָכֶם וְשַׁבָּתָם אִישׁ אֶל־אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל־
 מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ: (יא) יוֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִישִׁים

LEVITICO XXV

ebdomade di anni, (cioè) sette anni sette volte; e quando il corso delle sette ebdòmade di anni t'avrà dato quarantanove anni. (9) Nel mese settimo, ai dieci del mese, suonerai buccina clamorosa; nel giorno dell'espiazione suonerete la buccina in tutta la vostra terra. (10) Consacrerete l'anno cinquantesimo, e proclamerete franchigia nel paese a tutt'i suoi abitanti. Quello sarà per voi Giubileo, e ciascheduno di voi farà ritorno alla sua possessione, e ciascheduno tornerà alla propria famiglia. (11) Quello, l'anno (cioè) cinquantesimo, sarà

ולמים כי הכל שנים לכנני יח'. (יא) יובל: השם הזה היה נהג קודם חתן תורה בין העמים עובדי בעל, שהיו התורה אחריה יובל היא כדבר ידוע מה הוא; וכ"ל שהיא חלה מורכבת ירבעל, והנה יח' יזה, יג, יז הוא קול של שמחה (עין פירושי לשם הוי"ה) וכל הוא שם ע"ז כמו בעל נהגלעת הע"ן, וכראה כי הגויים נהגו שמחתם היו קוראים הקריאה הזאת, וכיולא נהג אלל היונים והרומיים lo Paean, lo Bacche והוא קול של שמחה שהיו קוראים בנשים ובנועדים, והוא מורכב מן lo שהיא קריאת שמחה וחלה אחת שהיא שם האליל. והתורה קדשה השמחה, ונחה שיהיה הזמן

שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא תִזְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ
 אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־נְזִירֶיהָ: (יב) בִּי
 יוֹבֵל הוּא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן־הַשָּׁדָה תֹאכְלוּ
 אֶת־תְּבוּאָתָהּ: (יג) בְּשָׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תִּשְׁבוּ
 אִישׁ אֶל־אַחֲזָתוֹ: שְׁנֵי (יד) וְכִי־תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר
 לְעַמִּיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ אֶל־תּוֹנוּ אִישׁ
 אֶת־אֲחִיו: (טו) בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחֵר הַיּוֹבֵל
 תִּקְנֶה מֵאֵת עַמִּיתְךָ בְּמִסְפַּר שְׁנֵי־תְבוּאָת

LEVITICO XXV

per voi Giubileo: non seminerete, e non ne mieterete i prodotti nati spontaneamente, e non ne vendemmierete le incolte viti. (12) Perocchè quell'anno è Giubileo, sacro sarà per voi: dal campo stesso ne mangerete le derrate [senza portarle nei proprj granai]. (13) In quest'anno del Giubileo ognuno di voi farà ritorno alla sua possessione. (14) E quando farai al tuo prossimo una vendita [di qualche podere], o farai dal tuo prossimo una compra; non dovete farvi sopruso l'uno all'altro. (15) Tu comprerai dal tuo prossimo, calcolando quanti anni sono scorsi dopo il Giubileo [per farli valere a tuo vantaggio]; ed egli ti venderà calcolando gli anni di raccolta [che riman-

הסוף וזמן גאולה ודורר לעניים שהזכירו למכור שדה אחוזתם, או את נְזִירָתָם ג"כ, וחלכד זה באותם שנה תהיה תבואת הארץ לכל יושביה בשנה, וישתוו העשיר והעני יחדיו, ויובתן (ביחושע ו') והש"ס והש"י פירשו יובל חיל, אך אין בת"ק שום ראיה לזה, וקצן היובל אין ענינו אלא קצן שחוקעים בו לשמחת היובל, ואח"כ אמרו שזכרות

יִמְכַר-לָּךְ: (טז) לְפִי יִרְבֶּה הַשָּׁנִים תִּרְבֶּה מִקְנָתוֹ
וּלְפִי מְעַט הַשָּׁנִים תִּמְעָיֵט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר
תְּבוּאָת הוּא מִכָּר לָךְ: (יז) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ
אֶת-עֲמִיתוֹ וַיֵּרֶאֱת מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אָנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: (יח) וַעֲשִׂיתֶם אֶת-חֻקֹּתַי וְאֶת-מִשְׁפָּטַי
תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וַיֵּשְׁבֻתֶם עַל-הָאָרֶץ
לְבֶטַח: שְׁלִישׁ (שְׁנֵי בַמְּחֻבָּר) (יט) וְנָתַנָּה הָאָרֶץ פְּרִיָּה
וְאָכַלְתֶּם לְשִׁבְעַת וַיֵּשְׁבֻתֶם לְבֶטַח עֲלֵיהֶ: (כ) וְכִי
תֹאמְרוּ מֵהֵנָּאכֵל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא

LEVITICO XXV

gono innanzi al Giubileo, dei quali ti vende la rendita]. (16) Maggiore sarà il numero di questi anni, maggiore sarà l'esborso che gli farai; e minore sarà il numero degli anni, meno gli pagherai: perocchè (soltanto) un numero di raccolte è ciò che egli ti vende. (17) Non vi fate sorpreso l'uno all'altro, ma teni del tuo Iddio; poichè io, il Signore, sono il vostro Dio. (18) Eseguirete i miei statuti, e le mie leggi osserverete ed eseguirete; ed (allora) durerete sul vostro paese tranquillamente. (19) La terra darà il suo prodotto, e ne godrete a sazietà, e durerete sul paese tranquillamente. (20) E se direte: Che cosa mangeremo nell'anno settimo? mentre non semineremo, e non

הַיִּזְבָּלִים, וְאִחֲרָיו כִּי בַּחֹדֶשׁ הַיִּזְבָּל וְעֵינָן נִזְוָ: (טז) תִּרְבֶּה מִקְנָתוֹ: גִּלְקֻחַ
מִדְּבָר, שְׁמִי כֹף הַבְּחֹק הוּא לִיכָר לָךְ, וְחִמְיָהּ גְּדוּלָּה עַל רָשִׁי שְׂכַת מִחֲכָרָה
בִּיזְקָר; וְנִפְרָאֵל יִמְכַרְנָה, וְכֵן כִּכּוֹן. (יז) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ: כִּי לֹא הַשָּׁמַע
כִּיִּן שְׁמִירָה לְלֹקֶת הַשִּׁמִּי זֶה אֵלָּא יִחְשְׁנוּ שְׁמִיכָר יִכָּל לִיכָר בִּיזְקָר גְּדוּלָּה (ע"ס).

נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאָתָנוּ: (כא) וְצִוִּיתִי
 אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וַעֲשֵׂת אֶת־
 הַתְּבוּאָה לִשְׁלִישׁ הַשָּׁנִים: (כב) וּזְרַעְתֶּם אֶת
 הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִת וְאָכַלְתֶּם מִן־הַתְּבוּאָה יִשְׁן
 עַד הַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעַת עַד־בּוֹא תְּבוּאָתָהּ
 תֹאכְלוּ יִשְׁן: (כג) וְהָאֶרֶץ לֹא תִמְכַּר לְצַמְחַת
 כִּי־לִי הָאֶרֶץ כִּי־גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עִמָּדִי:
 (כד) וּבָבֶל אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ לָאֶרֶץ:
 ס רַבִּיעִי (כה) כִּי־יָמוּךְ אַחִיךָ וּמָכַר מֵאַחֲזוֹתוֹ

LEVITICO XXV

ritireremo le postre entrate. (21) Io vi decreterò la mia benedizione nell'anno sesto, il quale produrrà una raccolta (sufficiente) per tre anni. (22) E voi seminerete nell'anno ottavo, mangerete delle derrate vecchie. Sino all'anno nono, sino (cioè) all'arrivo della sua raccolta (dell'ottavo), mangerete del vecchio. (23) La terra poi non deve vendersi assolutamente [per sempre], poichè a me appartiene la terra, e voi siete appo me (quai) forestieri ed avventicci. (24) Ed in tutto il paese di vostro possesso accorderete al terreno (possibilità di) ricuperazione. (25) Quando (cioè) un tuo fratello impove-

(כא) לשלש השנים: חמי הששית וכל השביעית וחמי השמינית (ע' ר"י) חלק מן השנה קרוי שנה. (כב) עד השנה התשיעית: ע' ר"י. (כד) גאולה תתנו לארץ: חזר לחטה, וסגולה היא נכסף, ולא כשל יונל שזיכה אלא חזרה בלא גאולה (רש"י ר"ג"ב ורמב"ם), וכן חנם כמכרתם ולא נכסף תגאלה, כמו שהזכירם

(*) קח' ב"ק.

וּבֹא גֹאֲלוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו וּגְאָל אֶת מִמְכְּרֵי
 אָחִיו: (כו) וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה-לּוֹ גֹּאֵל וְהִשְׁיגָה
 יָדוֹ וּמָצָא כְּרִי גֹאֲלָתוֹ: (כז) וְחָשַׁב אֶת-שְׁנֵי
 מִמְכְּרוֹ וְהָשִׁיב אֶת-הָעֶרְףַּ לְאִישׁ אֲשֶׁר-מָכַר-
 לוֹ וְשָׁב לְאַחֲזָתוֹ: (כח) וְאִם לֹא-מָצָא יָדוֹ
 דִּי הָשִׁיב לוֹ וְהָיָה מִמְכְּרוֹ בְּיַד הַקֹּנֶה אֹתוֹ
 עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וַיֵּצֵא בִּיבֹל וְשָׁב לְאַחֲזָתוֹ: ס
 חֲמִישִׁי (שְׁלִישִׁי בַּמִּדְבָּר) (כט) וְאִישׁ כִּי-יִמְכֹּר בֵּית-

LEVITICO XXV

rito vendita della sua possessione, potrà venire il suo Goèl [ri-
 cuperatore, cioè uno, al quale, per la sua consanguinità, spetta
 questo diritto], a lui più vicino, e ricuperare ciò ch'il suo fratello
 [congiunto] avrà venduto. (26) Uno poi, che non abbia Goèl
 [cioè che non abbia un parente che possa, o voglia esborsare la
 necessaria somma], ma venga in facoltà, ed abbia quanto basta
 per ricuperare il suo (p-dere); (27) Valuterà gli anni della
 sua vendita [cioè calcolerà il valore degli anni goduti dal com-
 pratore, dividendo la somma pagata, pel numero degli anni
 decorribili dalla vendita al Giubileo, e moltiplicando il quo-
 ziente pel numero degli anni goduti], e restituirà il di più a
 colui cui ha venduto, e tornerà alla sua possessione. (28) Se
 però non ha quanto basta per fare tale restituzione, ciò che
 ha venduto resterà in mano del compratore sino all'anno del
 Giubileo, e n'uscirà nel Giubileo, e (il venditore) tornerà alla
 propria possessione. (29) Quando poi uno venda una casa di

לא היה בתקופה, כי היתה חנם, כן הגולה לא תהיה כרכה. (כו) הערף:
 הסכף העורף, על שני התנאות שאכל הקונה. (כז) הגולה היא נזק לקונה

מוֹשֵׁב עִיר חֹמָה וְהִיָּתָה גְּאֻלָּתוֹ עִרְתָּם
 יָגֵת מִמֶּכְרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְּאֻלָּתוֹ: (א) וְאִם לֹא-
 יִגְאֹל עִרְמִלָּאת לוֹ שָׁנָה תְּמִימָה וְקָם הַבֵּית
 אֲשֶׁר-בְּעִיר אֲשֶׁר-לֹא חֹמָה לְצִמְיַתָּהּ לִקְנָהּ
 אֹתוֹ לְדֹרֹתָיו לֹא יֵצֵא בִּיבֹל: (ב) וּבְתֵי הַחֲצִירִים
 אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם חֹמָה סָכִיב עַל-שָׂרָה הָאָרֶץ
 יִחְשָׁב גְּאֻלָּהּ תִּהְיֶה-לוֹ וּבִיבֹל יֵצֵא: (ג) וְעִיר

LEVITICO XXV

abitazione in città murata, il suo diritto di ricuperazione durerà sino al termine dell'anno della vendita; durante un anno potrà essere ricuperata. (30) Ma se non verrà ricuperata prima che sia scorsato un anno intero, la casa situata in città murata resterà assolutamente al compratore, per tutte l'età avvenire; non uscirà [delle sue mani] nel Giubileo. (31) Le case poi delle ville non girate di mura si riguarderanno come appartenenti alla campagna del paese; si potranno ricuperare, e nel Giubileo usciranno [delle mani del compratore]. (32) Quanto poi alle città dei Leviti, alle case cioè delle città

והעורם התקינם הנאולה נשדה אחזה, כדי שלא יאחר אדם בלא שיהיה שם
 עמכו, אבל בבתי עיר חמה שאין בהם חיי נפש, כי חיי שיש שיהיה יכול לשבת בשדה,
 ולבנות לו שם בית, לכך לא נכתב להם תורה נאולה חלה שנה אחת, וע"כ הקונה
 אחר שגברה שנת חקבתו ויכול להוציא הוצאות ליפות ביתו, חלף שלא היה עושה אם
 בכל שנה ושנה היה היוצר יכול לגלות. אחתם נתי הסגרים הרי הם הכרתיים כמו
 השדות, על כן יש להם נאולה תמיד, וע' חפמר. (א) אשור לא חומה: יפה כתב
 רש"י ונקטת ספרים) שהתקינו לקרוא לו להיותו קרוב במנעל למלת לא שכתבו, אך
 לבי האמת היה ראוי לקרוא לה חדר לעיר. (לב) נאולת עולם תרעה ללוים:

(*) לו קרי.

הָלוּיִם בְּתִי עֲרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלַּת עוֹלָם תְּהִיָּה
 לָלוּיִם: (לג) וְאִשֶּׁר יִגְאֹל מִן־הָלוּיִם וַיֵּצֵא
 מִמִּכְבַּר־בֵּית וְעִיר אֲחֻזָּתוֹ בִּיבֹל כִּי בְתִי עֲרֵי
 הָלוּיִם הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (לד)
 וַיִּשְׁדֶּה מִגֵּרֵשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכַר כִּי־אֲחֻזַּת

LEVITICO XXV

da essi possedute; i Leviti avranno perpetuo diritto di riprenderle. (33) E se altri n'acquisterà dai Leviti, la casa venduta, e quella (qualsiasi parte della) città di loro possessione [ove dai Leviti stessi non venga recuperata], uscirà nel Giubileo [delle mani del compratore]; perocchè le case delle città dei Leviti, quelle sono la loro proprietà fondiaria in mezzo ai figli d'Israel [cioè: la Palestina doveva esser divisa fra tutte le tribù, esclusa quella di Levi, cui dovevano assegnarsi soltanto alcune città, con piccolissimo circondario]. (34) Come pure la campagna del circondario delle loro città

מֵאַחֶר שָׁאִין לָהֶם שָׂדוֹת וּכְרִיּוֹם, כִּי בְתִי עֲרֵי אֲחֻזָּתָם הֵכָּתוּבִים לָהֶם, כִּמוֹ בְתִי
 הַתְּחִלָּה לְאֶחָד יִשְׂרָאֵל. (לג) וְאִשֶּׁר יִגְאֹל מִן הָלוּיִם: אִם אֶחָד מֵהָלוּיִם (לז) יִגְאֹל
 מִיִּד יִשְׂרָאֵל שָׂקֵנָה הַבֵּית מִיִּד לִי אִ' אֶל יִשְׁכּוֹב לִי ב' שְׂמֹאל בִּיָּדוֹ לְעוֹלָם
 מֵאַחֶר שָׁאִין הַשָּׂדֶה מִפְּסִידָה, אֲלֹא בִּיבֹל עַל הַבֵּית מִיִּד לִי ב' הַטּוֹאֵל יִשְׁכּוֹב לִיד לִי א'
 הַחוּצָה. מִמִּכְבַּר בֵּית וְעִיר אֲחֻזָּתוֹ: הוּא לְפִירוֹשׁ, מִחֲבֵר בֵּית, כְּלֹמֶר מִחֲבֵר חֶלֶק
 מֵעִיר אֲחֻזָּתוֹ. וְכֵּן כִּי יִגְאֹל רֹאשׁ־כֶּבֶד כְּתוּבוֹ לְפִירוֹשׁ זֶה, וְהוּא פִירוֹשׁ רִחֲב־חֶף
 וְכֵּן רִחֵם רִחִי (Vulgate) כְּתוּב וְאִשֶּׁר לֹא יִגְאֹל, וְלִפִּי זֶה כִּךְ הוּא הַשֶּׁךְ הַפְּרָשָׁה:
 (29) בְּתִי עֲרֵי חֻמֶּה יֵשׁ לָהֶם גְּאֻלָּה עַד שָׁנָה אֶחָת, (30) וְאִם לֹא גְּאֻלָּה בִּתְּחִלָּה שָׁנָה
 אֶחָד לָהֶם עוֹד גְּאֻלָּה, וְאִף בִּיבֹל לֹא יִגְאֹל (31) אֲבָל בְּתִי הַתְּחִלָּה כְּתוּבִים כִּמוֹ שֶׁזֶּה,
 וְזֶה לָהֶם גְּאֻלָּה אֶחָד שָׁנָה, וְאִם לֹא גְּאֻלָּה יוֹלָאִים בִּיבֹל, אֲבָל (32) בְּתִי הַלְּחִים הֵם
 אֲחֻזָּתָם, וְזֶה לָהֶם גְּאֻלָּת עוֹלָם כִּמוֹ בְּתִי הַתְּחִלָּה (33), וְאִם לֹא גְּאֻלָּה יוֹלָאִים בִּיבֹל,
 וְכֵן רֹאשׁ־כֶּבֶד הַרְגֵּעַ שֶׁהַכּוֹנֵה כֻּלָּל יִגְאֹל, עַל כֵּן פִּירוֹשׁ שִׁירָה לְגֻלָּל וְאִין לוֹ כְּוִיָּה לְגֻלָּל
 (לד) וַיִּשְׁדֶּה מִגֵּרֵשׁ עָרֵיהֶם: לִפִּי סִפְשֵׁף אֲבוּרִים הָלוּיִם לְחִבּוֹר שָׁנָה מִגֵּרֵשׁ שְׁלֹשָׁה,

עוֹלָם הוּא לָהֶם: ס (לד) וְכִי־יָמוּךְ אָחִיךָ
 וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהַחֲזַקְתָּ בּוֹ גֵּר וְתוֹשֵׁב וְחִי
 עִמָּךְ: (לה) אֶל־תִּקַּח מֵאִתּוֹ נִשְׁךְ וְתִרְבִּית וְיִרְאֵת
 מֵאֱלֹהֶיךָ וְחִי אָחִיךָ עִמָּךְ: (לו) אֶת־כֶּסֶףְךָ לֹא־
 תִּתֵּן לוֹ בְּנִשְׁךְ וּבִמְרִבִּית לֹא־תִתֵּן אֶכְלָךְ:
 (לז) אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן
 לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: ס ששי (רביעי במחזור)
 (לח) וְכִי־יָמוּךְ אָחִיךָ עִמָּךְ וְנִמְכַּרְלָהּ לֹא־תַעֲבֹד

LEVITICO XXV

non potrà vendersi, poichè è per essi una proprietà perpetua. (35) Quando un tuo fratello impoverisca, e trovisi appresso di te colle forze vacillanti [prossimo a cadere nell'indigenza]; devi sostenerlo, e far sì che possa vivere, sia stando appresso di te da forestiere [vivendo nella propria famiglia], oppure da avventiccio [entrando al servizio di qualche casa]. (36) Non devi prendere da lui interesse, o aumento, ma temerai del tuo Dio, e farai sì ch'il tuo fratello possa vivere appresso di te. (37) Il tuo danaro non gli darai ad interesse, e i tuoi viveri non gli darai per (averne un) aumento. (38) Sono io, il Signore, Iddio vostro, che vi trassi dalla terra d'Egitto, per darvi la terra di Canaan, per essere il vostro Dio. (39) E

כִּי מַעַט הָיָה (לד) גֵּר וְתוֹשֵׁב: עֵינַי חֹזֵק גֵּר, וְסֵם מִרְשָׁתִּי כְּתִרְמוֹתוֹ יָדוֹ וְחִתּוֹתָהּ
 יִהְיֶה גֵר וְיִהְיֶה תוֹשֵׁב וְיִחִי עִמָּךְ, וְהָאֵם מִרְשָׁתִּי קָשָׁה, וְאֵלֶּי כְּמוֹכָה בֵּין יִשְׂרָאֵל גֵּר (לז)

בּוֹ עֲבָדָת עֶבֶד: (מ) כְּשָׂכִיר כְּתוּשָׁב יִהְיֶה
 עִמָּךְ עַד־שָׁנָת הַיָּבֹל יַעֲבֹד עִמָּךְ: (מא) וַיֵּצֵא
 מִעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׂב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ
 וְאֶל־אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: (מב) כִּי־עֲבָרִי הֵם
 אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִמְכְּרוּ
 מִמִּכְרַת עֶבֶד: (מג) לֹא־תִרְדֶּה בּוֹ בְּפֶרֶךְ וִירָאֲתָ
 מֵאֱלֹהֶיךָ: (מד) וְעֲבָדְךָ וְאִמָּתְךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ־לְךָ
 מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיב־יֵלְכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ
 עֶבֶד וְאִמָּה: (מה) וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשְׁבִים הַגֵּרִים
 עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם

LEVITICO XXV

quando un tuo fratello impoverisca presso di te, e ti si venda;
 non devi tenerlo in servitù da schiavo. (40) Egli starà presso
 di te, qual mercenario, o qual avventiccio [entrato al servizio
 d'una famiglia]; e servirà appo te sino all'anno del Giubileo.
 (41) Indi uscirà di casa tua, insieme ai suoi figliuoli, e ritor-
 nerà alla sua famiglia, e rientrerà nella possessione paterna.
 (42) Imperocchè servi miei sono, i quali ho tratti dalla terra
 d'Egitto; non possono vendersi in guisa da diventar schiavi.
 (43) Non devi signoreggiarlo con durezza, ma temerai del tuo
 Dio. (44) Ma lo schiavo e la schiava che avrai, i quali siano
 delle nazioni circonvicine, delle quali potrete comprare schiavi
 e schiave; (45) Ed anche dei figli degli avventicci dimoranti
 con voi potrete comprare, o (individui) della loro famiglia,
 procreati nel vostro paese [e venduti dai propri genitori];

אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאֶרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְאֶחָזָה;
 (מ) וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֹתָם לְבָנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לְרִשְׁתָּ
 אֶחָזָה לְעֹלָם כִּהֵם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֲיֶכֶם בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו לְאִתְּרָדָה בּוֹ בְּפָרָךְ; ס
 שְׁבִיעִי (מז) וְכִי תִשָּׁג יָד גֵּר וְתוֹשָׁב עִמָּךְ וּמָךְ
 אַחֲיָךְ עִמּוֹ וְנִמְכַר לַגֵּר תוֹשָׁב עִמָּךְ אוֹ לַעֲקֵר
 מִשְׁפַּחַת גֵּר; (מח) אַחֲרֵי נִמְכַר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה־לוֹ
 אַחֵר מֵאֲחָיו יִגְאֻלֵּנוּ; (מט) אוֹ־דָרְוֹ אוֹ בְּיָדְדוֹ
 יִגְאֻלֵּנוּ אוֹ־מִשְׁאֵר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ יִגְאֻלֵּנוּ

LEVITICO XXV

questi saranno vostra proprietà. (46) Li terrete qual proprietà ereditaria, da passare ai figli vostri dopo di voi; ve ne servirete in perpetuo. Ma quanto ai vostri fratelli, figli d'Israel, non dovete signoreggiarvi l'un l'altro con durezza. (47) E quando un forestiere od avventiccio venga in facoltà presso di te, ed un tuo fratello impoverisca vicino a lui, e si venda al forestiere addomiciliato appo te, o ad un rampollo della famiglia d'un forestiere; (48) Dopo venduto, vi sarà per lui riscatto: uno de' suoi fratelli lo riscatterà. (49) O suo zio, o suo cugino lo riscatterà; o qualche (altro) suo consanguineo, della

לו אֶחָזָה וּבָנִים), בֵּין שֶׁהוּא תוֹשֵׁב (שֶׁהוּא בְּנִינִי יִמִּיה עִמָּךְ. (מז) אוֹ לַעֲקֵר; ל' עִיקֵר וְשָׂרָה (רֹא־נֶע), וְעַבְדוֹ מִי שֶׁהוּא מִשְׁרָשׁ מִשְׁפַּחַת גֵּר כְּלִמְדֵי אֶף אִם הִנְכִּיר הוּא טוֹלֵד בִּאִ"י, אֵל תְּכִימוֹ עַבְד עֲבָדֵי בִידוֹ, כִּי־ן שֶׁהוּא מִמִּשְׁפַּחַת גֵּרִים, וְהוּא עֲלֵמוֹ כְּכִרִי בֶן כְּכִרִים, אֵלֶּה שְׁנֵהֶם בִּאִ"י וְאִיכְנֹו כִּקְרָא בְּשֵׁם גֵּר (יִתְ"ף ז"ל). וְלִדְעַת אִתְ"ס הוּא יִמְדֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ גֵּרִים תוֹשְׁבִים, וְהוּא כְּעֵקֶר מֵהֶם וְנִעֲשֶׂה גֵר בְּדֵק, וְאִע"פ שֶׁהוּא כִּיְהוּדִי לְכָל

אוֹהֲשִׁיגָה יָדוֹ וְנִגְּלָה; ^(א) וְחָשַׁב עִסְקָנָהּ מִשְׁנֵה
הַמָּכְרוֹ לֹא עַד שְׁנַת הַיָּבֵל וְהָיָה כֶּסֶף מִמָּכְרוֹ
בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּימֵי שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ; ^(בא) אִם־
עוֹד רַבּוֹת בְּשָׁנִים לִפְיֶהָ יֵשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ מִכֶּסֶף
מִקְנָתוֹ; ^(בב) וְאִם־מְעוֹט נִשְׁאָר בְּשָׁנִים עַד־שְׁנַת
הַיָּבֵל וְחָשַׁב־לֹא כִפְיִ שְׁנָיו יֵשִׁיב אֶת־גְּאֻלָּתוֹ; ^(גג)

LEVITICO XXV

sua famiglia, lo riscatterà; o (egli stesso) verrà in facoltà e si riscatterà. (50) (Anzi nell'atto di vendersi) calcolerà col suo compratore (il tempo decorribile) dall'anno, in cui gli si vende, sino a quello del Giubileo; e il denaro della compra sarà (fissato) dopo calcolati gli anni. Il suo servizio presso di lui dev'essere come quello d'un mercenario [cioè non a vita, ma a tanto per anno]. (51) (Quindi) se ancora molti ve ne sono di quegli anni [contemplati nel contratto], in ragione di quelli restituirà, per riscattarsi, del denaro con cui era stato comprato. (52) E se pochi ne restano degli anni per arrivare a quello del Giubileo, glieli porrà (egualmente) a calcolo; in ragione dei suoi anni [di quelli cioè che avrebbe dovuto ancora servire] gli pagherà il proprio riscatto. (53) Egli starà presso

דָּמָר אֶל תַּבְּיֹתוֹ עֶבֶד עֲבָדֵי בֵּיתוֹ. ^(א) עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל: הַנִּמְכָּר לִגְוֹ אִינוֹ יוֹנָא בִּשְׁמַי, כִּי הַנִּמְכָּר הַתּוֹרָה לִמֵּי שִׁרְטָה לַחֲבוֹר עֲמָנוּ לִחוּר שְׁמַי שְׁנִים שׂוֹבֵל לַחֲבוֹר עֲמָנוּ לִגְוֹ תוֹשֵׁב; אֲנִל בְּשַׁנַּת הַיּוֹבֵל יוֹנָא נִם הוּא, כִּי שַׁנַּת הַיּוֹבֵל הִיא שַׁנַּת דְּרוֹר בְּאַרְץ לִכֵּל יוֹשְׁבֵיהָ, וְאִין רֵאשׁוּ שִׁיבֵיהָ נִם אֶחָד שְׁלָא יִשְׁוֹן בֵּה לְבִיתָהּ, כִּי רִכּוֹן הַתּוֹרָה לִשְׁמַחַת הַשָּׁמַי כִּלּוֹ כְּאִישׁ אֶחָד חֲנֻרִים, וְלֹא יִאֲחֻזַּת הַשָּׁמָי אִם יִהְיֶה אִישׁ אֶחָד כְּאִשׁ בְּעִבְדוּתוֹ. כִּימֵי שְׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ: ע"ד כִּי מִסְפַּר תַּנְחֻלָּה הוּא חֻכְרָ לָךְ, אִינוֹ נִמְכָּר לֹא לְעַבְדָּהּ עוֹלָם, אֲלֵא עַד הַיּוֹבֵל נִמְכָּר שְׁנִים, וְאִינוֹ עִם אֲדוֹנָיו אֲלֵא כְּאִילוֹ הוּא כִימֵי שְׂכִיר, כִּלּוֹ כְּאִילוֹ נִמְכָּר לֹא לִחוּן יְדוּעָה. כִּימֵי: כִּמוֹ כְּנִימָה, ע' שְׁמַחַת י"א ד'. ^(גג) כְּשְׂכִיר

בְּשִׁכְרִי שָׁנָה בְּשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא־יִרְדְּנוּ
בְּפֶרֶךְ לְעֵינֶיךָ: (גה) וְאִם־לֹא יִגְאֹל בְּאֶלֶּה וַיֵּצֵא
בְּשִׁנְת־הַיָּבֹל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ: מַסְפֵּר (גה) כִּי־לִי
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָרִי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי
אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

LEVITICO XXV

di lui qual mercenario annuale, e tu non devi permettere ch'egli lo signoreggi con durezza. (54) E se non potrà riscattarsi, con queste norme, uscirà (libero) nell'anno del Giubileo, insieme ai proprj figliuoli. (55) Perocchè egli è a me ch' i figli d'Israel sono servi; servi miei sono, i quali trassi dalla terra d'Egitto. Io, il Signore, sono il vostro Dio.

שָׁנָה וכו': דרך התורם לכול עיקר הדבר בתחלת המאמר ובסופו, כדי שיהיה רשמו חזק בנפש, וכן למעלה ט"ו וט"ז במספר שני תבואות יוכר לך, לפי רוב השנים תרבה חקתו ולפי מעוט השנים תחשיט חקתו כי מספר תבואות הוא מוכר לך, וכן כאן אחר תחלה כימי שכיר יהיה עמו אם עוד רבות וט"ז ואם מעט כשאר וט"ז ואח"כ חזר ואמר (אזהרה לבית דין) כשכיר שנה בשנה יהיה עמו, והשלים האזהרה לב"ד באחריו לא ירדנו בדרך לענין, וכל זה בחשך זמן עבודתו שהוא עד היוכל ואח"כ הוסיף שאם הגיע יוכל ולא נגאל, ינא ביוכל, וגם זו אזהרה לב"ד. (גה) כי לי בני ישראל עבדים: ברש"י כתוב כל המעבדן מלחמה כאילו מעבדן מלמעלה, אבל בחורף הכתוב מעלין עליו כאילו מעבדן למעלה, ופירש בעל קרבן אהרן כאילו מעבד בו ית'. וברש"י כ"י שנימי כתוב כאילו מעבד מלמעלה.

כו

(א) לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִים וּפְסֵל וּמִצֵּבָה
 לֹא־תִקְיִמוּ לָכֶם וְאִבֶּן מִשְׁכִּית לֹא תִהְיֶה
 בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: (ב) אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקֻּדְשֵׁי
 תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה: פ פ פ ל ג (ג) אִם־
 בָּחֲקַתִּי תֵּלְכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם
 אֹתָם: (ד) וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַנָּה הָאָרֶץ
 יְבוּלָה וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִי: (ה) וְהָשִׁיג לָכֶם

LEVITICO XXVI

XXVI

(1) Non dovete farvi idoli, nè erigervi simulacri e statue; e pietre effigiate non terrete nel vostro paese, per prostrarvi sopra; perocchè io, il Signore, sono il vostro Dio. (2) I miei Sabbati osserverete, ed il mio tempio rispetterete. Sono io, il Signore. (3) Se seguirete i miei statuti, e i miei precetti osserverete, e gli eseguirete; (4) Io vi darò le piogge al loro tempo, e la terra darà le sue derrate, e l'albero del campo darà il suo prodotto. (5) La trebbiatura arriverà [durerà] per

(א) מִשְׁכִּית: (רש"י) כנס ורא"נע. (ב) בָּחֲקַת: כ"ל כמו וכל

דִּישׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יִשָּׂג אֶת־זֶרַע וְאָכְלֹתֶם
 לַחֲמֶכֶם לְשִׁבְעַת וַיִּשְׁבַּתֶּם לְבֶטֶח בְּאַרְצְכֶם;
 שְׁנִי (6) וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאֶרֶץ וַיִּשְׁבַּתֶּם וְאִין
 מִחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחָרֵב
 לֹא־תֵעָבֹר בְּאַרְצְכֶם; (7) וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֲבִיבֵיכֶם
 וְנָפְלוּ לַפְּנִיכֶם לַחֲרֵב; (8) וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמֹשָׁה
 מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רִבְכָּה יִרְדְּפוּ וְנָפְלוּ אֲבִיבֵיכֶם
 לַפְּנִיכֶם לַחֲרֵב; (9) וּפָנִיתִי אֵלֵיכֶם וְהִפְרִיתִי
 אֶתְכֶם וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהִקִּימֹתִי אֶת־בְּרִיתִי
 אִתְּכֶם: שְׁלִישִׁי (חֲמִישִׁי בַמְּחֻבֵּר) (10) וְאָכְלֹתֶם יִשָּׂן נוֹשָׁן

LEVITICO XXVI

voi sino alla vendemmia, e la vendemmi: raggiungerà la seminazione; e mangerete il vostro pane a sazietà, e abiterete tranquillamente nella vostra terra. (6) Porrò pace nel paese e potrete giacere senza che alcuno v'inquieti. Farò scomparire dal territorio le bestie feroci, e spada non passerà per la vostra terra. (7) Inseguirete i vostri nemici, ed eglino cadranno innanzi a voi per la spada. (8) Cinque di voi ne inseguiranno cento, e cento di voi ne inseguiranno diecimila; e i nemici vostri cadranno davanti di voi per la spada. (9) Mi volgerò verso di voi (propizio), vi farò proliferare e moltiplicare, e manterrò l'alleanza fatta con voi. (10) Mangerete i prodotti vecchi stravecchi, e trarrete fuori il vecchio per far

וַיִּשָּׁן מִפְּנֵי חֲדָשׁ תּוֹצִיאֹו: ^(א) וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי
 בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם: ^(ב)
 וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהֵייתִי לָכֶם לֵאלֹהִים
 וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם: ^(ג) אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהֵיטָב
 לָהֶם עֲבָדִים וְאֲשַׁכַּל מִטָּת עֲלֵיכֶם וְאוֹלָךְ
 אֶתְכֶם קוֹמֵמִיּוֹת: ^(ד) פ וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ
 לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה: ^(ה) וְאִם־
 בִּחְקֹתִי תִמָּאֲסוּ וְאִם אֶת־מִשְׁפָּטִי תִגְעַל
 נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹרָה אֶת־כָּל־מִצְוֹתִי
 לְהַפְרֹכֶם אֶת־בְּרִיתִי: ^(ו) אֲף־אֲנִי אַעֲשֶׂה־נָּא

LEVITICO XXVI

luogo al nuovo. (11) Terrò mia sede in mezzo a voi, nè mai avverrà ch'il mio animo vi ributti. (12) M'avrete anzi tra di voi, e sarò il vostro Dio (tutelare), e voi sarete il mio popolo. (13) Sono io, il Signore, Dio vostro, che vi trassi dalla terra d'Egitto, liberandovi dall'essere loro schiavi; e ruppi le sbarre d'l vostro giogo, e vi feci andare col capo alto. (14) Ma se non m'ubbidirete, e non eseguirete tutti questi precetti; (15) E se i miei statuti sprezzere, e se l'animo vostro ributterà le mie leggi, tralasciando del tutto di eseguire i miei comandamenti, rompendo (in somma) il mio patto [cioè la fedeltà a me giurata]: (16) Io parimenti vi tratterò come segue: de-

נהגל יייהם ונענשם נהגלה (זהלם ע"פ ל"ג), לא ינעו לריק ולא ילדו לנהלה (ישעיה

לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם בְּהִלָּה אֶת־הַשְׁחָפֶת
וְאֶת־הַקְּדִיחַת מְכַלּוֹת עֵינַיִם וּמְדִיבַת נֶפֶשׁ
וְזֶרַעְתֶּם לְרִיק זֶרַעְכֶם וְאָכְלָהוּ אֲיִבֵיכֶם: (יז)
וְנָתַתִּי פָנַי בָּכֶם וְנִגְפַתֶּם לִפְנֵי אֲיִבֵיכֶם וִרְדּוּ
בָכֶם שְׂנְאֵיכֶם וְנִסְתָּם וְאִין־רָדַף אֶתְכֶם: (יח)
וְאִסַּע־אֶלֶּה לֹא תִשְׁמָעוּ לִי וְיִסְפַּתִּי לִי־סֶרֶה
אֶתְכֶם יִטְבַּע עַל־חַטָּאתֵיכֶם: (יט) וְיִשְׁכַּרְתִּי אֶת־
גְּאוֹן עֲזוֹכֶם וְנָתַתִּי אֶת־יִשְׁמֵיכֶם בְּכַדָּל וְאֶת־

LEVITICO XXVI

puterò sopra di voi la disdetta [la mala riuscita delle fatiche], la tisi e la febbre [qui malattie dei cereali], che consumano gli occhi [nella vana aspettazione del raccolto], e struggono l'anima; e seminerete indarno il vostro seme, e (quel poco che produrrà) lo mangeranno i vostri nemici. (17) Mi volterò contro di voi, e rimarrete sconfitti davanti ai vostri nemici; i vostri odiatori vi signoreggeranno, e voi fuggirete (anche) senza che alcuno v'inseguia. (18) E se con tutto ciò non m'ubbidirete, seguirò a castigarvi a sette doppi, pei vostri peccati. (19) Abatterò la vostra fiera alterigia [fondata sull'uber-

ס"ה כ"ג), אף כאן מביא שיפסידו עיניכם בעבודת האדמה, וכן השחפת והקדחת, וכן מביא בתנא"ה, לא נזק, זה מסכים עם מכלות עינים ומדיבות כפז (שהעובד אדמתו חפז לקצור ואינו קוצר) ועם הרעשם לריק זרעכם, ואח"כ מוסיף שגם אם ינמח יאכלוהו האויבים. והנה אמר נהלה בלא ה"א הידיעה, כי ענינה דבר המניח תועלתכם, ואח"כ פרט את השחפת ואת הקדחת, ועל הדרך הזה יש לפרש ג"כ בני תנא"ה, וכן הזכיר הרא"ש כי רבים אומרים כי השחפת והקדחת שנים חליים נורע כמו השדסון והירקון. (יט) ושברתי את גאון עזכם: אשנור מה שהוא סנה לגאונכם

אֶרְצְכֶם בְּנִחְשָׁה: (כ) וְתִם לְרִיק כְּחֶכֶם וְלֹא־
 תִתֶּן אֶרְצְכֶם אֶת־יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאֶרֶץ לֹא
 יִתֶּן פְּרִי: (כא) וְאִם־תֵּלְכוּ עִמִּי קָרִי וְלֹא־
 תֵּאָכְבוּ לִשְׁמֹעַ לִי וַיִּסְפָּתִי עֲלֵיכֶם מִכָּה שִׁבְעַ
 כְּחַטֹּאתֵיכֶם: (כב) וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם אֶת־חֵית

LEVITICO XXVI

tosità del suolo], e renderò il vostro cielo come di ferro, e la vostra terra come di rame. (20) La vostra forza si consumerà indarno, e la vostra terra non darà le sue derrate, e gli alberi del paese non daranno il loro prodotto. (21) E se procederete verso di me ostinatamente, e non vorrete ubbidirmi, aggiungerò sopra di voi (altre) piaghe, a sette doppij, secondo i vostri peccati. (22) Manderò contro di voi le bestie selvagge,

(כא) ואם תלכו עמי קרי: נפחלי וחל פירש אם תלכו עמי קרי, גם בחקרה הדעה הזאת שקרה לכם תלכו עמי כמו שהלכתם עמי קדם לבן; ולפירושו העיקר חסר, שהרי שיצור הכחוש לפי פירוש זה הוא "אם גם עם החקרים והחכמים האלה שהנחתי עליכם עדיין תלכו עמי" וזה טעם תלכו עמי, שהיא מליצה קרונה לחלינת ארץ האלהים ההולך כח? ורמב"ן פירש לשון התנגדות, תגורת לקראת, תלכו נגד רטובי, פשיחו תנחת פניכם לעשות הפך רטובי; אבל לא מנאט חלת לקראת בענין התנגדות, ובהפך מנאטו ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים, שצנינו ולא הלך אחרי נחשים: וחללה זה, הנה כשהגיע אלל והנכחי עמכם נחשת קרי לא מנא ידיו ורגליו, כי זה טעם נחשת התנגדות? וכל חמה היא התנגדות, והנרך להפריד בין הדברים, ולתרגם נחשת קרי כאילו כתוב נחשת בקרי, ואין זה פירוש אלא עיוות הכתוב. וחי יתן ויודע מה רבו כל החכמים האלה לסנות כה וכה למנא להם דרכים נרים ודמוקים לפרש חלת בקרי, אחרי אשר קדמם החתרגם החשוב אנקלוס ע"ה הראשון בוחן ובמעלה בקהל הישרשים, אשר על פי הקבלה שהיתה בינו תרגם חלת בקרי נחלת בקשיו, וחללת נחשת קרי נחלת בחקק רגו, והוא פירוש החתיש על פשוטו של חקקא נלי שום דחוק כלל. ואם תאמר: מאין באה לחלת קרי הארצת הקושי? — תשובה שזה נחשך מחלת קריה, חולת יהיה אך שהיה, אין ספק שהיתה החלה הזאת ידועה לקדמונינו נבגלם חקמונינוס, וסם

הַשְּׂדֵרָה וְשָׂלַלְהָ אֶתְכֶם וְהִכְרִיתָהּ אֶת־
 בְּהֵמַתְכֶם וְהַמְעִיטָה אֶתְכֶם וְנִשְׁמוּ דְרָכֵיכֶם;
 (כג) וְאִם־בְּאֵלֶּה לֹא תוֹסְרוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי
 קָרִי: (כד) וְהִלַּכְתִּי אִתְּךָ אֲנִי עִמָּכֶם בְּקָרִי וְהַבֵּיתִי
 אֶתְכֶם גַּם־אֲנִי יִשָּׁבַע עַל־חַטֹּאתֵיכֶם: (כה)
 וְהִבֵּאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב נֶקֶמַת נֶקֶם־בְּרִית
 וְנִאֲסַפְתֶּם אֶל־עָרֵיכֶם וְשַׁלַּחְתִּי דָבָר בְּתוֹכְכֶם
 וְנִתַּתֶּם בִּיד־אִיב: (כו) בְּשִׁבְרִי לָכֶם מִטָּה־
 לָחֶם וְאָפוּ עֵשֶׂר נָשִׁים לַחֲמֶכֶם בְּתֹנּוֹר אֶחָד
 וְהִשִּׁיבוּ לַחֲמֶכֶם בְּמִשְׁקָל וְאָכְלֶתֶם וְלֹא

LEVITICO XXVI

le quali vi orberanno di figliuoli, e faranno estermio del vostro bestiame, e vi ridurranno a picciol numero, e le vostre strade rimarranno deserte. (23) E se dopo ciò non vi correggerete verso di me, e procederete meco ostinatamente; (24) Procederò anch'io verso di voi duramente, e vi percotererò anch'io a sette doppij, pei vostri peccati. (25) E farò venire contro di voi una spada, che farà vendetta del (violato) patto, e vi riurerete nelle vostre città, ed io manderò tra voi epidemia, e dovrete darvi in mano all'inimico. (26) (Ridotti agli estremi anche della fame), rompendovi io il sostegno del pane, in guisa che dieci donne [cioè molte famiglie] cuoceranno il pane in uno stesso forno, e sel restituiranno pesato, e lo man-

תִּשְׁכְּעוּ: ס (כז) וְאִם־בְּזָאת לֹא תִשְׁמָעוּ
 לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְקָרִי: (כח) וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם
 בְּחֶמֶת־קָרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אֶף־אֲנִי שִׁבַּע עַל־
 חַטֹּאתֵיכֶם: (כט) וְאֶכְלֶתֶם בָּשָׂר בְּנִיכֶם וּבָשָׂר
 בְּנֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ: (ל) וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמֹתֵיכֶם
 וְהִכַּרְתִּי אֶת־חֲמֹנֵיכֶם וְנָתַתִּי אֶת־פְּגָרֵיכֶם עַל־
 פְּגָרֵי גְלוּלֵיכֶם וְגִעְלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם: (לא) וְנָתַתִּי
 אֶת־עֲרִיבְכֶם חֲרָבָה וְהִשְׁמוּתִי אֶת־מְקֹדְשֵׁיכֶם
 וְלֹא אֲדִית בְּרִית נִיחָחְכֶם: (לב) וְהִשְׁמַתִּי אֲנִי
 אֶת־הָאָרֶץ וְשָׂמְמוּ עָלֶיהָ אִיְבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים

LEVITICO XXVI

gerete senza saziarvi. (27) E se dopo ciò non m'ubbidirete, e procederete verso di me ostinatamente; (28) Procederò verso di voi con ostinata ira, e vi castigherò anch'io a sette doppij, pei vostri peccati. (29) E mangerete la carne de' vostri figliuoli e la carne delle figlie vostre mangerete. (30) Distruggerò i vostri altari, e sterminerò i vostri simulacri, e farò cadere i vostri corpi morti sopra quelli [cioè sopra i rottami] dei vostri idoli, e l'animo mio vi ributterà. (31) Renderò deserte le vostre città, e desolati i vostri templi, e non odorerò i vostri odori propiziatorii. (32) Io stesso renderò deserto il paese, e i vostri nemici che l'occuperanno ne resteranno stu-

הָעוֹ שֶׁהִרְחִיחַ עַל הַקּוֹזִי. (כ"ז) וְאִם־עַתָּה עֲמַדְתֶּם: (כ"ח) וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם עִמִּי בְקָרִי: (כ"ט) וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם עִמִּי בְקָרִי: (ל) וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמֹתֵיכֶם: (לא) וְנָתַתִּי אֶת־פְּגָרֵיכֶם עַל־פְּגָרֵי גְלוּלֵיכֶם: (לב) וְהִשְׁמַתִּי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ וְשָׂמְמוּ עָלֶיהָ אִיְבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים

בָּרָה: (ל) וְאַתֶּכֶם אֶזְרָה בְּגוֹיִם וְהִרִיקֹתִי
 אֲחֵרֵיכֶם חֶרֶב וְהִיתָה אֶרְצְכֶם שְׂמָמָה וְעֵרִיכֶם
 יִהְיוּ חֲרָבָה: (מ) אִזְּ תִרְצֶה הָאָרֶץ אֶת־
 שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל יְמֵי הַשָּׁמָה וְאַתֶּם בָּאָרֶץ אִי־בִיכֶם
 אִזְּ תִשְׁבֹּת הָאָרֶץ וְהִרְצֹת אֶת־שַׁבְּתֹתֶיהָ:
 (מ) כָּל־יְמֵי הַשָּׁמָה תִשְׁבֹּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־
 שַׁבְּתָה בְּשַׁבְּתֹתֶיכֶם בְּשַׁבְּתֶכֶם עָלֶיהָ: (נ)
 וְהַנְּשֹׂאֲרִים בָּכֶם וְהִבֵּאתִי מִדְּךָ כָּל־בָּכֶם
 בָּאֶרֶצַּת אִי־בִיהֶם וְדִדְךָ אִתָּם קוֹל עָלֶיהָ נִדְף

LEVITICO XXVI

pefatti. (33) Vi spargerò tra le nazioni, facendovi inseguire da spada sguainata; e la terra vostra sarà un deserto, e le vostre città saranno una desolazione. (34) Allora la terra compirà i suoi riposi, durante tutto quel tempo ch'essa sarà deserta, restando voi nel paese de'vostri nemici. Allora la terra riposerà, e compirà i suoi anni sabatici. (35) Tutt'il tempo che sarà deserta riposerà quello che non riposò nei vostri anni sabatici, quand'era abitata da voi. (36) Ed in quelli tra voi che rimarranno farò entrare un abbattimento di cuore nelle terre de'loro nemici; in guisa che il romore di fogliame secco gl'inseguirà, e fuggiranno come si fugge dalla spada,

נעבדות שנס הן תחיתוכה נרעב. (לד) ע' כסוק ח"א. נרש"י כ"י שנידי: לולאת
 את שנתותיה (לא: לולך את שנתותיה). (לו) עלה נדף: נרש"י כ"י שנידי שהרס

וְנָסוּ מִנִּסְתַּחֲרֵב וּנְפְלוּ וְאִין רִדְּף: (לז) וּכְשָׁלוּ-
 אִישׁ בְּאֶחָיו כַּמִּפְנֵי־חֶרֶב וּרְדָף אִין וּלְאִתְּהִיָּה
 לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אִי־בֵיכֶם: (לח) וְאִבְרַתֶּם
 בְּגוֹיִם וְאָכַלְתֶּם אֶתְכֶם אֶרֶץ אִי־בֵיכֶם: (לט)
 וְהִנֵּשְׂאֲרִים בָּכֶם יִמְקוּ בְּעֹנֶם בְּאַרְצָת אִי־בֵיכֶם
 וְאַף בְּעֹנֹת אֲבֹתֶם אַתֶּם יִמְקוּ: (מ) וְהִתְוַדּוּ
 אֶת־עֹנֶם וְאֶת־עֹן אֲכַתֶּם בְּמַעַלֶם אֲשֶׁר־
 מַעַלּוּ־כִי וְאַף אֲשֶׁר־הָלְכוּ עִמִּי בְּקִרְיִי: (מא) אֶף־

LEVITICO XXVI

e cadranno, senza che alcuno gl'insegua. (37) Intopperanno l'uno nell'altro, come se avessero la spada alle spalle, senza che alcuno gl'insegua; non potrete (in somma) alzare il capo in faccia ai nemici vostri. (38) Andrete erranti tra le genti, e la terra dei vostri nemici vi divorerà. (39) E quelli tra voi che resteranno sentiran dolore de' proprj peccati, nelle terre dei loro nemici; e insieme a quelli sentiran dolore anche de' peccati de' loro padri. (40) E confesseranno i loro peccati, e quelli de' padri loro; di essermi (cioè) stati infedeli, e d'essere anche (dopo ammoniti dai castighi) proceduti verso me ostinatamente. (41) Ed anch'io procedendo con essi duramente,

הַדְּבָחָה (עֶשֶׂה כִּדָּף כִּמוּ כִּהֲדָף). (לז) אֲתֶּם: עַם עֹנֹת זֶל עֲלֵמִים. (מא) יִרְצוּ
 אֶת עֹנֵם: כִּמוּ עַד יִרְשֶׁה כַּשִּׁכִּיר יִמּוֹ (אִיּוֹב י"ד ו'), אִזּוּ חֹלִי כָּל יִרְטוּ וְחִרְשָׁה הַבְּחֻסִּים
 כֹּאֵן רִחוּין לִהֲנַקֵּד כַּחַח, וְהֵם הַכְּעִיל, כִּמוּ וְהִרְגִּת אֶת שְׂנֵאוֹתֶיךָ, וְשַׁעַם הָרָגָה pagare
 (עַל דֶּרֶךְ שֶׁלֶם שְׁעִינֵנו עֲשֵׂה שֶׁלֶם, כִּכֵּה הִרְשָׁה עֲשִׂינוּ מִיָּיִם) וְהַשָּׁעַם כַּשִּׁכְנֵה לִנְגֵם
 אִזּוּ יִכְלֶה תַּשְׁלֹם עֹנֵם (avranno pagato), וְכֵן הַדְּבָחָה כֹּאִילֹּו הִיא חִיבָת לִשְׁלֹם לֵה'

אֲנִי אֵלֶיךָ עַמִּים בְּקָרִי וְהִבֵּאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ
 אֲבִיהֶם אוֹ-אֵין יִכְנַע לְבָבָם הָעָרֹל וְאֵין יִרְצוּ
 אֶת-עֹנֶנְסִי: (מב) וְזָכַרְתִּי אֶת-בְּרִיתִי יִשְׁקֹב וְאֶף
 אֶת-בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶף אֶת-בְּרִיתִי אַבְרָהָם
 אֶזְכֹּר וְהָאֶרֶץ אֶזְכֹּר: (מג) וְהָאֶרֶץ תַּעֲזֹב מֵהֶם
 וְתִרְץ אֶת-שִׁבְתָּתֶיהָ בְּהִשְׁמָהּ מֵהֶם וְהֵם יִרְצוּ

LEVITICO XXVI

e facendoli andare nella terra dei loro nemici, (ciò farò soltanto) nella vista che allora umilierassi il loro cuore ottuso, ed allora finirà la loro punizione. (42) E richiamerò alla memoria il mio patto con Giacobbe; ed anche il mio patto con Isacco, ed anche il mio patto con Abramo ricorderò, e la terra ricorderò. (43) E la terra dopo la loro emigrazione resterà abbandonata, e compirà i suoi anni sabbatici, essendo

שְׁנֵיחֲמִישֵׁי, וְעֵינֵין רַחֲמָנָן פִּסְקוֹן לִ"ד. (מג) וְהָאֶרֶץ תַּעֲזֹב מֵהֶם תו': אֵינִי דִבֵּק
 עִם מֵהֶם אֲלֵא שִׁעוֹר הַכְּתוּב: הָאֶרֶץ כִּשְׁתִּיהָ בְּלֹא הֵם תִּשְׁאֹר נַעֲזֹבָה וְלֹא תִחַשֵּׁב
 עוֹר לַעֲלֹם. הַחֲפִרָּשִׁים שְׁתִּיהָ נַעֲזֹבָה מֵהֶם, כְּלֹמֵר שֶׁהֵם יַעֲזֹבוּ, אֵין לָהֶם חֵץ לַעֲשׂוֹם
 הַדְּמוֹר הַעֲנָר, אֲבָל כִּי הֵיוּ"ם הָזֹאת הוּא לַהֲדוּת עַל הַפִּיזוֹר וְהִרְחֹק, וְהַכּוֹנֶה
 כִּי אֲחֵר עֲנֵלוֹ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְנֶם, לֹא יִגְלִיחַ עֲלֵיהֶם שֵׁם נָוִי, וְלֹא תִהְיֶה אֲרָנֶם מִיוֹשְׁנֵת כִּמוֹ
 שִׁתִּיהָ, אֲבָל תִּהְיֶה נַעֲזֹבָה, אֲחֵרִי הַפִּרְדָּה מֵהֶם, וְתִרְצֶה אֶת שְׁנֵיחֲמִישֵׁי; וְכֵן נִשְׁמָה
 מֵהֶם אֵין עֲנִיטֵי שֶׁהֵם יַעֲזֹבוּ אֶתֶּה שְׁמָה, אֲבָל שִׁיחַ תִּשְׁאֹר שְׁמָה אֲחֵרִי הַפִּרְדָּה מֵהֶם.
 בְּהִשְׁמָתָהּ: הִרִי זֶה אֲחֵד מִחֲשַׁבְתֵּי אֱלֹהִים אֵה"ע, שֶׁלִּשְׁמָהִים יֵבֵא נֶהֱן הַשּׁוֹא הָרָאִי
 לֵבֵא לַפְּנִינִן, וְתִנָּהן לַפְּנִינִן הַחֲנֻנִה הָרָאוּיָה לֵבֵא נֶהֱן, כִּמוֹ לַעֲשֹׂר (דְּבָרִים כ"ו י"ב)
 בַּחֲקוֹם לַעֲשֹׂר, בַּעֲשֹׂר (נִחְמָה י' ל"ט) בַּחֲקוֹם בַּעֲשֹׂר, מַעֲשָׂרִים (דְּבָרִי הַיּוֹם ב' כ"ח
 כ"ג), מַחֲלָמִים (יִרְמִיָּה כ"ט ח'), מַחֲלָכִין (דְּנִיָּאל ד' ל"ד) בַּחֲקוֹם מַעֲשָׂרִים, מַחֲלָמִים,
 מַחֲלָכִין.

(י') מֵלֵא ג.

אֶת־עֹנֶם יַעַן וּבִזְעַן בְּמִשְׁפָּטֵי מָאֻסוֹ וְאֶת־
חֻקֹּתַי גָּעַלָה נַפְשָׁם: (מד) וְאֶף־גַּם־זֹאת בְּהִיּוֹתָם
בְּאֶרֶץ אֲיִכִּיהֶם לֹא־מֵאֲסָתִים וְלֹא־גְעַלְתִּים
לְבַלְתָּם לְהַפִּיר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם: (מה) וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רָאשֵׁנָם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם לְהָיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: (מו)
אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן
יְהוָה בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד־
מֹשֶׁה: פ רביעי (ששי במחובר)

LEVITICO XXVI

deserta dopo la loro partenza, ed essi [contemporaneamente] finiranno la loro pena. Imperciocchè essi sprezzarono le mie leggi, e l'animo loro ributtò i miei statuti. (44) Ma io con tutto ciò, anche trovandosi essi nella terra dei loro nemici, non li riproverò e non li ributterò, in guisa da sterminarli e rompere il patto che ho con essi; poichè io, il Signore, sono il loro Dio. (45) E ricorderò in loro favore il patto fatto con gli antichi, cui trassi dalla terra d'Egitto, agli occhi delle nazioni, per divenire il loro Dio (tutelare). Sono io, il Signore. (46) Sono questi gli statuti, i diritti e le leggi, ch' il Signore diede nel monte Sinai, col mezzo di Mosè, (qual base del patto) tra lui e i figli d'Israel.

כז

(א) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ב) דבר
אל-בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפלא
נדר בערכו, נפשת ליהוה: (ג) והיה ערכו
הזכר מבן עשרים שנה ועד בן-ששים שנה
והיה ערכו חמשים שקל כסף בשקל המקדש:

LEVITICO XXVII

XXVII

(1) Il Signore parlò a Mosè, con d're: (2) Parla ai figli d'Israel, e di' loro: Quand'uno pronuci un voto di dare al Signore il valore d'alcuna persona; (3) Il valore del maschio, dall'età di vent'anni sino a quella d'anni sessanta; il valore (dico) sarà cinquanta sicli d'argento, secondo il peso del Tem-

(ב) כי ישליא: עין במדבר ו'. ערכו: כסוף, כמו רענן שאין אחלל (רש"י), והראוי ערכו, והוא להנחיל ערך קבוע (prezzo fisso) משאר ערכים שגדולם. בערכו נפשות: כל נפש אדם בחייה, בין נפש (ערכי עלי), בין נפש אחרים (ערך פלוני עלי). ורש"י פירש ערך נכסף, ואין זה מדויק, ולפיכך כשהגיע לפסוק ואם חנן חמש שנים הולך לכתוב לא שיהא הנדר קטן, ואם היה חמש בערכו נפשות בין נכסף בין של אחרים לא היה נדר לכתוב הנדר ההוא. ואמנם חנן חמש שנים עד בן כ'

(ח) וְאִם-נִקְבָּה הוּא וְהָיָה עֶרְכָּךְ שְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל:
 (ט) וְאִם מִבֶּן-חֲמִשׁ שָׁנִים וְעַד בֶּן-עֶשְׂרִים שָׁנָה
 וְהָיָה עֶרְכָּךְ הַזֶּכֶר עֶשְׂרִים שֶׁקֶלִים וְלִנְקָבָה
 עֶשְׁרֶת שֶׁקֶלִים: (י) וְאִם מִבֶּן-חֲדָשׁ וְעַד בֶּן-
 חֲמִשׁ שָׁנִים וְהָיָה עֶרְכָּךְ הַזֶּכֶר חֲמִשָּׁה שֶׁקֶלִים
 כֶּסֶף וְלִנְקָבָה עֶרְכָּךְ שְׁלֹשֶׁת שֶׁקֶלִים כֶּסֶף:
 (יא) וְאִם מִבֶּן-שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה אִם-זָכָר וְהָיָה
 עֶרְכָּךְ חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁקֶל וְלִנְקָבָה עֶשְׂרֶה
 שֶׁקֶלִים: (יב) וְאִם-מֶמֶךְ הוּא מִעֶרְכָּךְ וְהֶעֱמִידוּ

LEVITICO XXVII

pio. (4) Se poi è femmina, il valore ne sarà trenta sicli. (5) Se poi l'età è dai cinque ai vent'anni, il valore del maschio sarà venti sicli, e quello della femmina dieci sicli. (6) E se è da un mese sino a cinque anni, il valore del maschio sarà cinque sicli d'argento, e della femmina sarà il valore tre sicli d'argento. (7) E dai sessant'anni in su, se è maschio il valore sarà quindici sicli, e per la femmina dieci sicli. (8) E se è troppo povero per (poter pagare) il valore (fissato); presen-

טנה ככלל גם מי שהשלים י"ג שנה ואיכנו נקרא קטן, והוא יכול לנזור ערבי עלי.
 ודע כי בר"י כ"י שנידי כחוב ערך דבר שבכשי (לא שבכשו) תלויה בו עלי,
 וכן נ"ל. (ח) ואם מבן שששים שנה: מה שבחב רש"י האים כוחת בהדקט ויתר
 משלים בערכו והאשה אינה כוחת אלא שלש בערכה, כן נרץ להניינו: האים
 בהדקט יורד עד למטה משלים בערכו, אינו זה אכילו שלש חמש שהיה זה, (שבחלה
 היה זה 30 ועכשו 15), והאשה אינה יורדת אלא עד שלש בערכה (בחלה 30
 ועכשו 10), ונש"ם (ערכין י"ט) אמרו בקנה קימה אהלתא, זכר לא קאי אהלתא.

לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל־פִּי אֲשֶׁר
 תִּשִּׁיג יַד הַנָּזִיר יַעֲרִיכֶנּוּ הַכֹּהֵן: ס (ט) וְאִם־
 בַּהֶמָּה אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה כֹּל־
 אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יִהְיֶה־קָדָשׁ: (י) לֹא־
 יִחַלְּפֻנּוּ וְלֹא־יִמִּיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אֹרֶעַ
 בְּטוֹב וְאִסְדָּהִמַּר יִמִּיר בַּהֶמָּה בַּבַּהֶמָּה וְהָיָה־

LEVITICO XXVII

terà quell'individuo [di cui deve pagare il valore] al sacer-
 dote, il quale lo stimerà. Il sacerdote lo stimerà a norma
 della possibilità del votante. (9) Se poi si tratta di qualche
 animale, di cui si possa far sacrificio al Signore; qualunque
 sia l'animale che uno dia al Signore, sarà sacro. (10) Non
 deve cambiarlo, nè permutando un bello con un brutto, nè
 un brutto con un bello; e se permuterà un animale con un

(ט) כל אשר יתן ממנו: פירוש כל אשר יתן מיטת כתרנוס רמב"ח dasjenige
 süeck; וחז"ל פירשו אמר רגלה של זו עולה, אבל לפי הפשט לא דנר הכתוב
 בתקדיש חלק נהמה. (י) לא יחליפנו ולא ימיר אותו: זה דרך כלל, ואח"כ
 פירש הכרעיים שלא ימיר אותו לא טוב ברע ולא רע בטוב. ולדעת בה"ט כראש כי
 התחזירה היא טוב ברע, והחליף רע בטוב, ויש לה סיוע, וארזים נחליף (ישעיה
 ט"ו) יחליפו כח, ויחירו את כנודם בתבנית שור; וקשה והחליף את משכרתו,
 ואולי הכוונה כי בתבנית לנן היו החלופים מרע לטוב, כי היה חזקש חידה תיעלת
 לעצמו. הן אחת שאם לא יחליפו דנק עם רע בטוב, חזיה חלת או יתרה, והאחת
 כי מר"ע לא נתבונן להפסיק כפי העצמים האלה, אלא לפי כוחותו כך היה
 ראוי להעשים לא יחליפו ולא ימיר אותו, ואח"כ פתח במחל דסיים, טוב ברע

(*) קח בטרחה.

הוא ותמורתו יהיה קדש: (יא) ואם כל־
בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן
ליהוה והעמיד את־הבהמה לפני הכהן:
(יב) והעריך הכהן אתה בין טוב ובין רע
בערכך הכהן בן יהיה: (יג) ואם־גאל וגאלה

LEVITICO XXVII

altro, quello ed il suo cambio saranno sacri. (11) Ma se sia qualche animale impuro, di cui non si fa sacrificio al Signore; presenterà l'animale al sacerdote. (12) Il sacerdote lo stimerà, secondo che sarà bello o brutto; il prezzo che gli assegnerà il sacerdote, quello sarà (valido). (13) E se vorrà ricuperarlo,

כנגד ימור, או רע בטוב כנגד יתלפנו. (יב) והעריך הכהן אותה וכו': כערכך הכהן בן יהיה, פירש רש"י לשאר בני אדם, הנא לקטחים מיד ההקדש, ואם גאל וגאלה (פסוק יג) נבעלים החומר הכתוב להוסיף חומש, וכן במקדש בית (פסוק י"ד), וכן במקדש שדה (ט"ז), וכל זה קשה לפי הפשט, כי התורה לא הזכירה כלל ענין הגזר שזכר את ההקדשות למי שירדוק, ומשיע הבתומים אינו אלא שהמקדיש דבר שאינו קרב על גבי המזבח, חכף שהקדיש משלם הערכך וא"כ אם נא לגאול מוסיף עוד חמישית; ואחנם כאלא היה טאל ליה היה טתן הערכך? והלא היה מוסר להקדש טף הדבר — לסיכך כל כי המקדיש לא היה מוסר טף הדבר שהקדיש, אבל היה מעבדו אלל, והוא היה נוסר בו ונוסר בו מנהגי קדושה בלתי ידועים לנו; והנחאל לזה מעשר שני שנקרא קדש (לחטה פסוק ל' ולי"א), והיה נאכל לבעלים בירושלים. והנה לא רצתה תורה שיהיה אדם מקדיש דבר שאינו קרב על גבי המזבח בלתי שיתסף שום שום חובלת לוולתו, כי אין רטן התורה שיתסב אדם שעה מעשה קדוש ורמי לאלהיו (חן מהקדשות, כטן שיתנדב עולה), אך אם אין מעשהו מוליד שום תועלת לוולתו, על כן תורה תורה שיהיה כשהוא מקדיש דבר יתן לבית ה' ולכהנים את כסף מחירה, ואחר כן ישאר הדבר נידו בתורת קדושה. ואם אחרי כן ירנה להימלא לחולק, אז

וַיִּסַּף חֲמִישֶׁתוֹ עַל-עֶרְכָּךָ: (יג) וְאִישׁ כִּי-יִקְדֹּשׁ
 אֶת-בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהָעֵרִיכוּ הַכֹּהֵן בֵּין
 טוֹב וּבֵין רָע בְּאִשֶּׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן בֵּין
 יָקוֹם: (יד) וְאִם-הִמְקִדִּישׁ יִגָּאֵל אֶת-בֵּיתוֹ וַיִּסַּף
 חֲמִישִׁית בְּסָף-עֶרְכָּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: (טו) הַמִּשָּׁה
 (שְׁבִיעִי בַמְּחֻבֵּר) (טז) וְאִם י מִשְׁדָּה אֲחֻזָּתוֹ יִקְדִּישׁ
 אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְכָּךָ לְפִי זֶרְעוֹ זֶרַע חֲמֹר
 שְׁעָרִים בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל בְּסָף: (יז) אִם-מִשְׁנַת
 הַיֵּבֶל יִקְדִּישׁ שָׂדֶהוּ בְּעֶרְכָּךָ יָקוֹם: (יח) וְאִם-
 אַחֵר הַיֵּבֶל יִקְדִּישׁ שָׂדֶהוּ וְחִשְׁבֵּהוּ לֹא הַכֹּהֵן .

LEVITICO XXVII

vi aggiungerà il quinto di più della stima. (14) E quando taluno consacri la propria casa, quale cosa sacra al Signore; la stimerà il sacerdote, secondo che sarà buona o cattiva: come la stimerà il sacerdote, così resterà (fissato il suo prezzo). (15) E se il consecrante vorrà ricuperare la propria casa, vi aggiungerà il quinto del denaro della stima, e resterà sua. (16) E se uno consacrerà al Signore qualche campo di sua possessione ereditaria; il valore ne sarà secondo la semente che richiede. Un campo capace d'un Hhomer [dieci efa] di sementa d'orzo, sarà valutato cinquanta sicli d'argento. (17) Se consacra il suo campo dall'anno del Giubileo in poi, sarà valido questo prezzo. (18) Ma se consacrerà il suo campo dopo del Giubileo, il sacerdote gli farà il conto del denaro [che avrà ad esborsare volendolo ricuperare], a norma degli anni

אֶת־הַכֶּסֶף עַל־פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתֵרֹת עַד שְׁנַת
הִיבֵל וַנִּגְרַע מֵעֶרְכָּךְ; ^(יט) וְאִם־גָּאֹל יִגְאֹל אֶת־
הַשָּׂדֶה הַמִּקְדָּישׁ אָתּוּ וְיִסֹּף חֲמִשִּׁית כֶּסֶף־
עֶרְכָּךְ עָלָיו וְקָם לוֹ; ^(כ) וְאִם־לֹא יִגְאֹל אֶת־
הַשָּׂדֶה וְאִם־מָכַר אֶת־הַשָּׂדֶה לְאִישׁ אֲחֵר לֹא־
יִגְאֹל עוֹד; ^(כא) וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצִאתוֹ בִּיבֹל
קָדֹשׁ לַיהוָה בְּשָׂדֶה הַחֵרֶם לִכְהֵן תִּהְיֶה
אַחֲזָתוֹ; ^(כב) שִׁשִּׁי ^(כג) וְאִם אֶת־שָׂדֶה מִקְנָתוֹ אֲשֶׁר
לֹא מִשָּׂדֶה אַחֲזָתוֹ יִקְדָּישׁ לַיהוָה; ^(כד) וְחָשַׁב־
לוֹ הַכֹּהֵן אֶת מִכְסַּת הָעֶרְכָּךְ עַד שְׁנַת הִיבֵל

LEVITICO XXVII

che rimangono sino a quelli del Giubileo, ed il prezzo [legale] subirà una sottrazione [in ragione degli anni del Giubileo già trascorsi]. (19) E volendo il consecrante ricuperare il campo vi aggiungerà il quinto del prezzo [legale], e resterà suo. (20) E s'egli non ricupera il campo, come pure se [l'amministrazione dell'erario del Tempio] ha venduto il campo ad altra persona; non potrà più ricuperarsi. (21) E quando il campo uscirà nel Giubileo [dalle mani del compratore], sarà sacro al Signore, come un campo consacrato sotto il nome di Ilhèrem; diverrà possessione ereditaria dei sacerdoti. (22) E se uno consacrerà al Signore un campo da lui comprato, non appartenente ai suoi campi ereditarij; (23) Il sacerdote gli farà il conto del proporzionato valore [uguale, o minore del valore legale, a norma degli anni che restano] sino al-

וַנִּתֵּן אֶת־הָעֶרְכָּךְ בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה:
 (כד) בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לְאִשֶּׁר קָנָהוּ
 מֵאִתּוֹ לְאִשֶּׁר־לּוֹ אַחֲזַת הָאָרֶץ: (כה) וְכָל־עֶרְכָּךְ
 יִהְיֶה בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה
 הַשִּׁקָּל: (כו) אֶךְ־בְּבוֹר אִשֶּׁר יִבְכֹּר לַיהוָה
 בַּבְּהֵמָה לֹא־יִקְדֹּשׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־עֹר אִם־

LEVITICO XXVII

l'anno del Giubileo; e quegli esborserà allora il prezzo, qual cosa sacra al Signore. (24) Nell'anno poi del Giubileo il campo tornerà in potere di colui, da cui lo comprò, a colui (cioè) cui appartiene l'ereditario possesso di quella terra. (25) Ogni apprezzamento sarà (fatto) in sicli del tempio. Il siclo sarà venti Gherà. (26) Però alcun primogenito del bestiame, che sia stato riconosciuto tale [e quindi sacro] al Signore, non potrà essere da alcuno consacrato: sia del grosso, o del mi-

יתן עוד-חמישיתו ויגאלנו, וישתמש בו כרטרט. (כ) ואם לא יגאל את השדה ואם
 מכר את השדה לאיש אחר: גם כאן מירשו ואם מכר הגזר, אבל גזר שאין
 דבר שמים? ועוד קשה שהיה מן הראוי שתקבע התורה זמן עד שתי ילטרך הגזר
 להחזיר קודם שימכר, שאם לא כן לא תהיה מקום כלל לגאולה, כי תכף שיקדש
 אדם גזרו ימכר הגזר וימכרנו, ושוב לא יוכל המקדש לגאול אותו. ולפי שטעמי כוונת
 המקרא הזה שאם המקדש לא גאל גזרו, כלומר שלא בתן החמש, ועם כל זה ראה
 להולילו לחולין, לבלתי ילטרך לנהוג בו מנהג קדושה, ובכוונה זו מכר את השדה לאיש
 אחר, אז קבשה אותו התורה שלא יוכל לגאול אותו מיד הקונה אותו, אלא יהיה ביד
 הקונה עד היובל ואחר כן והיה השדה בגאולו ביובל קדש לה', לא ישוב ליד המוכר,
 אלא יבא ליד ההקדש, ויהיה לאחזת עולם לכהנים; ואם לא היה מוכרו, אז בטא
 שנת היובל היה השדה יולא מקדשו והיה בעליו כהנהג בו כשאר אחתהו (וכן משמע
 מסוכך י"ז י"ח, שאם לא כן למה יהיה הכסף על כי השנים שער היובל, ועכשיו

שֶׁהָ לִיהוָה הוּא: (כז) וְאִם בְּבִהֶמָה הַטְּמֵאָה
וּפְרָה בְּעֶרְכָּךְ וַיִּסַּף חֲמִשָּׁתוֹ עָלָיו וְאִם-לֹא
יִגְאֹל וַיִּמָּכַר בְּעֶרְכָּךְ: (כח) אֲךָ כָּל-חֵרֶם אֲשֶׁר
יִחְרֹם אִישׁ לִיהוָה מִכָּל-אֲשֶׁר-לוֹ מֵאֲדָם
וּבִהֶמָה וּמִשְׁנֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכַר וְלֹא יִגְאֹל
כָּל-חֵרֶם קֹדֶשׁ-קֳדָשִׁים הוּא לִיהוָה: שביעי

LEVITICO XXVII

nuto bestiame, esso appartiene già al Signore. (27) Se è del bestiame impuro, si riscatterà secondo il valore coll'aggiunta del quinto; e se non verrà recuperato, sarà venduto pel suo valore. (28) Ma qualunque consacrazione uno faccia al Signore sotto nome di Hhèrem, d'alcun essere che gli appartenga, sia di persone [cioè schiavi non Israeliti], d'animali, o dei campi del suo patrimonio; non si potrà vendere, nè recuperare. Ogni Hhèrem appartiene, qual cosa santissima, al Signore [e quindi

שמעל וימכר יסביר לעולם מן היובל והלאה. (כז) ואם בבִּהֶמָה הַטְּמֵאָה: מדבר במקדיש כטר חמור (כדעת ראב"ע ורנ"ה), ולפי שטתי ופדה בערכך עביתו שיתן הערך ככל שאר מקדיש, וכאן הוא נרץ להוכיח חמישייתו עליו בלי שחיהו זו נאולה המוציאה אותו לחולין, כי החומש הזה אינו אלא להפקיע חובו הקדוש שהוכיף עליו בשעה שהקדישו, ועל ידי נתינת הערך והחומש קבעו מחבו אותה קדושה שנית, וחזר לקדושתו הראשונה, שהיא קדושת נכור, ואז אם לא יגאל, אם לא יפדהו בשם, אז וכמכר בערכך, הבהמים ימכרוהו לאחרים, והוא יסביר מחובו, על דרך ואם לא תפדה ותרפחתו, ועדיין קשה לשון ואם לא יגאל כי בתם נאולה אינו אלא נכסף, וכוונתן זה פדה יקרא ולא נאל; ואולי נגדן זה הוא מלוק לנאול אותו לא בשם, אלא בהוספת החומש בעם שנית, ואם לא יגאל בחומש שני אז וכמכר בערכך. והנה כל זה שאמרתי שהיה ההקדש כשאר גיד המקדיש, והוא היה כוהן בו מכהני קדושה, זה היה נכנסה העומה ונבית וכשדה, אבל כחמה טהורה היתה קרבה על גבי המזבח,

כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יֵחָרֵם מִן־הָאָדָם לֹא יִפְרֶה
מֹות יוֹמָת: (א) וְכָל־מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ
מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קָדֵשׁ לַיהוָה: (לא) וְאִם־

LEVITICO XXVII

ai sacerdoti]. (29) Qualunque persona venga dichiarata Hhèrem [cioè per decreto di qualche autorità suprema, come in Gio: suò VI], non si potrà riscattare, dev'essere fatta morire. (30) E tutta la decima (delle derrate) della terra, sia delle cose seminate, o delle frutta degli alberi, appartiene al Signore, è cosa sacra al Signore. (31) E se uno vorrà ricupe-

ואדם שהקדישו ו**נחבטו** את ערכו כנראה **עליו** היה עליו דין קדושה כלל, כי **אין** אדם שמועבד לאדם, **עבד** שיוכל לחונן להנצל על שחנן חובו ונחיה מן איהיה, בלתי הסכמתו (טבת חר"ב). (כח) אך כל תרם: זה **במקדש הנחבטו** הכנענים, או מכהחת, או מחמתו **לשם** חרם, **ובל** חרם ניתן **להקדים**, **בל** שיוכלו **לחבטו** לאחרים **על** דרך וכחבר בערבך, **ומם הנעלים** אינם רשאים **לנאלו**, כי החרם **קבץ** קדשים, **ואחבר** כהנאה למי שאינו כהן. (כט) כל תרם אשר יתרם מן האדם: זה ענין אחר, **ואחבטו** חרם **לנפול** כי **לא** נאחר **בו** **לה**, אבל **הוא** להשיח ולהרות, ואחבטו דבר התלוי ביד איש איש, **כי** **לא** נאחר **בו** אשר יתרם איש, **רק** **אחב** יחרם, והוא **דבר** החסור לכללות האומה או למנהיגיה לגזור **ואחבר** בהוראת שעה (אף אם **לא** יהיה הדין **קבץ**) **הנחבטו** כך וכך יחרם, **ובמחבטו** מחב"ן ורכ"סו, ורלז' בירם אשר יחרם **מן** האדם כענין **אחב** יתרם איש, כאילו כל אחד מישראל יהיה רשאי להחרים בניו **ובני** ביתו; וזה שנו **נפול**, כמשך חמש ששנו **הנחבטו** יאחר והתבטח באלל מראובן (ע' למעלה ב"א ז'). והנה מן האדם **ואחבטו** נאחר על **ההפעל** אלא על הפעול (מי איהיה מן האדם **יחברטסו**, **והפעל** **לא** נוכח, כי **ואחבטו** איש פרטי, אבל הוא מי שהרשות בידו, והוא **כלל** האומה, או החלק והשופט, אבל איהיה **חומר** לאחד מן העם **להחבטו** **בניו** **ובני** ביתו, זה מחבטו לדרכי תורת משה, כי הנה **באחבטו** בכמה מקומות התורה נוחת על **הנחבטו** החרם **החומרים** את בניהם, **ואחבטו** שחברה ששט **מן** סורר **חומר** **לנח** **דין**, גם **ואחבטו** **בו** יכה איש **אח** עבדו ומת תחת **נח** נקום ינקם. **במקדש** שהנחילנו מן הכתובים ונחן **לנו** את תורתו תורת אמת, דרכיה **דרכי** כדעם **ובל** כחובותיה **עלום**.

גֵּאֵל יִגָּאֵל אִישׁ מִמַּעֲשָׂרוֹ חֲמִשִּׁיתוֹ יִסַּף עָלָיו:
 מַעֲשֵׂר (לב) וְכָל-מַעֲשֵׂר בְּקָרְ וּצֹאן כָּל אֲשֶׁר-
 יַעֲבֹד תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה-קֹדֶשׁ
 לַיהוָה: (לג) לֹא יִבְקַר בֵּין-טוֹב לָרַע וְלֹא
 יִמְרְנוּ וְאִם-הִמָּר יִמְרְנוּ וְהָיָה-הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ
 יִהְיֶה-קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל: (לד) אֲלֵה הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר
 סִינַי:

ח ז ק:

LEVITICO XXVII

rare qualche cosa della sua decima, v'aggiungerà il quinto. (32) Parimenti tutta la decima del grosso e del minuto bestiame, (cioè) ogni decimo tra gli animali che passeranno sotto la verga, sarà sacro al Signore [facevansi passare i nuovi parti del bestiame, ad uno ad uno, per uno stretto uscio; numeravansi, e segnnavasi ogni decimo con una verga intinta nella sinopia]. (33) (Il proprietario) non dovrà esaminare se sia bello o brutto, non dovrà cioè permutarlo; e se lo permuterà quello ed il suo cambio saranno sacri, nè si potranno recuperare. (34) Sono questi i precetti, ch' il Signore comandò a Mosè pei figli d' Israel nel monte Sinai.

In alcuni esemplari incorsero i seguenti errori:

Pag. Lin.	Errata	Corrige	Pag. Lin.	Errata	Corrige
44 1	הַשְׁלִישִׁי	הַשְׁלִישִׁי	140 terz'ult.	תַּחֲמוֹר	תַּחֲמוֹר
90 ult.	עוֹלָמִס	עוֹלָמִס	157 22	כֹּה	כֹּה
92 6	עֲבָק	עֲבָק	162 10	נֶאֱבֹלָטִיף	נֶאֱבֹלָטִיף
101 4	וְשִׁנִּי	וְשִׁנִּי	198 2	נֶת	שֶׁנֶּת
107 10	תִּשְׁנִי	תִּשְׁנִי	" 21	חֶה	חֶה
117 1	וְטִמָּא	וְטִמָּא	213 1	וְכִשְׁלִי־אִישׁ	וְכִשְׁלִי־אִישׁ
128 7	בְּעִשְׂוֹר	בְּעִשְׂוֹר			

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVIDE LUZZATTO

CON

INTRODUZIONE CRITICA ED ERMENEUTICA

OPERA POSTUMA

Vol. III. — LEVITICO

PADOVA

Premiata Tipografia edit. F. Sacchetto

1874

B.7.2.17

